Zeno Millea

ANTIROMÂNISMUL

MODERAT ŞI RADICAL

editura ROMÂNIA pur și simplu

Zeno Millea

Antiromânismul “moderat” şi “radical”

Zeno Millea

ANTIROMÂNISMUL "MODERAT" ŞI "RADICAL"

(în presa de limbă maghiară)

Editura România pur şi simplu
2007

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

MILLEA, ZENO

Antiromânismul moderat şi radical / Zeno Millea. - Bucureşti : România Pur şi Simplu, 2007

ISBN 978-973-88313-3-9

94(498:439):070
94(=135.1)(439)

CUPRINS

ARGUMENT 7
Cuvânt înainte 9

I Unde dai şi unde crapă 11
II Chestiunea cu „până treci puntea...”
nu este neapărat o opţiune unilaterală 13
III Antiromânism „moderat” 16
IV Antiromânism şi mai „moderat” 20
V Reaşezări, delimitări şi diversiuni 25
VI Câteva repere necesare 30
VII O viziune „moderată” asupra
„ofensei de la 1 decembrie 2002” 35
VIII „Şi diavolul poate invoca Sf. Scriptură” 40
IX „Cheful cu şampanie”
de la Hotel Kempinski – în variantă „civică” 45
X „Spălarea ruşinii” 49
XI Călăii pozează în victime 53
XII „Denaturarea adevărului istoric”
de către preşedintele României 58
XIII Cea mai bună apărare este contraatacul 62
XIV Congresul de la Satu Mare – confirmări şi implicaţii 67
XV Ecourile „mazilirii” lui Tökés 72
XVI „Exproprierea mişcării
de eliberare naţională a maghiarilor din Ardeal”
şi „desăvârşirea acesteia la Satu Mare” 76
XVII „Colonizări” şi „descălecate cu turle cepiforme” 82
XVIII Cine, când şi cum a „descălecat”
şi „colonizat” în Ardeal?! 87
XIX O „ruptură” cu tâlc 92
XX „Integrarea europeană a comunităţii maghiare
nu trece prin Bucureşti” 97
XXI Sabin Gherman, regionalismul şi „fişa biografică”
a lui Molnár Gusztáv 101
XXII De la antiromânismul „moderat”,

	la resuscitarea R.A.M.	106
XXIII	Diversificarea mijloacelor nu înseamnă competiție, ci complementaritate	111
XXIV	De la „gafa” preşedintelui UDMR, la mesajul cenzurat al premierului ungar	115
XXV	„L'éternel retour” şi câteva adevăruri axiomatice	120
XXVI	„Forumul de la Odorhei” – ecouri şi „replici”	125
XXVII	„Forumuri” şi diversiuni	130
XXVIII	HVIM şi al său „cazier”	135
XXIX	Reactualizarea unor mai vechi „modele”	140
XXX	„Epicriza de etapă” şi elementele sale	146
XXXI	„Mize” mai vechi şi mai noi	151
XXXII	„Veriga lipsă”	155
XXXIII	„Recuperarea fragmentelor de Mitteleuropa” – bariere vechi şi noi	160
XXXIV	„Provincia jefuită”	165
XXXV	„Retorica neputinței” şi „obiectul muncii”	169
XXXVI	„Dubla retorică” şi „gestionarea fondurilor”	173
XXXVII	„Bálványos (ediția a 14-a) – ecouri „lăutăreşti” în presa centrală românească	177
XXXVIII	Cine pe cine controlează?	182
XXXIX	„Moderatul” Frunda şi Ardealul „dualist”	187
XL	O mostră de „cosuveranitate”	192
XLI	„Insula Maghiară” şi „simbolul” ei	197
XLII	„Datorii” ajunse la scadență	202
XLIII	Care popor şi care patrie?	207
XLIV	Inscripțiile bilingve – dincolo de aparențe (I)	211
XLV	Inscripțiile bilingve – dincolo de aparențe (II)	216
XLVI	Inscripțiile bilingve – dincolo de aparențe (III)	221
XLVII	Monumentul „Libertății” de la Arad (I)	228
XLVIII	Monumentul „Libertății” de la Arad (II)	232
XLIX	Monumentul „Libertății” de la Arad (III)	236
L	Monumentul „Libertății” de la Arad (IV)	240
LI	Actualitatea „paşoptismului” maghiar	245
EPILOG		250
NOTĂ FINALĂ		256

ARGUMENT

Prezentul volum reprezintă o monitorizare a presei de limbă maghiară din România (octombrie 2002 – noiembrie 2003) vizând antiromânismul – explicit şi implicit – ce se degajă din paginile acesteia, indiferent de apartenența la orientarea "moderată" sau "radicală".

De ce nu l-am publicat până acuma? În loc de orice răspuns, să reproduc un fragment din prefața scrisă în 15 noiembrie 2003:

"Desigur, în lipsa «detaşării» şi a «perspectivei istorice», mesajul cărții ar putea fi contrazis de evoluțiile viitoare – ceea ce, fireşte, n-ar putea decât să ne bucure."

De ce m-am decis să-l public acum, în 2007? Pentru că, din păcate, "detaşarea" şi "perspectiva istorică" n-au făcut decât să confirme, cu prisosință, mesajul cu pricina.

Pe de altă parte, răgazul pe care mi l-am impus mi-a reconfirmat (dacă mai era cazul?) următoarele:

- antiromânismul respectiv nu are culoare politică, ci una excluziv etno-politică;
- aliații folosiți sunt pur conjuncturali – iar principala armă la care se recurge este şantajul politic;
- de dragul unei majorități parlamentare confortabile, politicienii români – indiferent de culoare – acceptă compromisuri ce sapă, încet dar sigur,la temelia statului național unitar, suveran şi indivizibil;
- antiromânismul, disimulat (de regulă) în "straie europene", operează cu o recuzită de o varietate apreciabilă (de la mistificarea istoriei – până la victimizarea călăilor), laitmotivul fiind permanenta acuzare a "antimaghiarismului" altora.

Ce înseamnă antimaghiarism? În cazul dat, până şi simpla invocare a existenței antiromânismului! Care "antimaghiarism" creşte proporțional cu gravitatea faptelor şi cu temeinicia probelor aduse!!!

Dacă despre etnocidul la care au fost supuşi, de-a lungul istoriei, românii din Ungaria s-a mai scris – inclusiv în opere de referință, despre maniera de raportare a părții maghiare (inclusiv la nivel oficial) la acest etnocid – mergând de la bagatelizare sau răstălmăcire, până la totală negare – nu se ştie mai nimic

Prezentul volum este, poate, primul care oferă, printre altele, o imagine edificatoare (şi revoltătoare) în acest sens.

Şi o face – fireşte – din surse excluziv maghiare.

aprilie 2007
Zeno Millea

CUVÂNT ÎNAINTE

Iată că „Istoria (maghiaro-maghiară) în citate", contrar celor afirmate în finalul „Mişcării Revizioniste Maghiare" („ultimul volum" al ciclului), continuă.

Ce m-a determinat să-mi reiau demersul pe care l-am considerat, deocamdată cel puțin, încheiat? Pentru a răspunde, va trebui să revin asupra motivelor şi argumentelor care au stat la baza deciziei anterioare:

- pentru a zugrăvi o perioadă sau un aspect caracteristic al acesteia ai nevoie, cât de cât, de o perspectivă istorică, de detaşare şi de o documentare dacă nu exhaustivă, măcar cuprinzătoare;

- în condițiile unei „bătălii în marş", nu poți asigura continuitatea şi coerența pe care le reclamă un ciclu, altfel spus, ceea ce rezultă din stilul de lucru sugerat de sintagma de mai sus poate reprezenta nu o carte propriu-zisă, ci cel mult o „culegere de articole", un volum de publicistică;

- pe de altă parte, am considerat că în prezent „regulile jocului" s-au schimbat, ceea ce justifică atât întocmirea unei „epicrize de etapă" cât şi o perioadă de expectativă până la reluarea demersului.

Desigur, teoretic cel puțin, cele de mai sus sunt la fel de valabile şi astăzi. Ce a survenit, atunci, practic? Cu alte cuvinte: ce m-a determinat să mă răzgândesc?

Firește, cel mai simplu (şi mai comod) ar fi să declar că prezenta carte este nimic altceva decât un volum de publicistică ce grupează ciclul de articole apărute, în săptămânalul Timpul - 7 Zile (pe parcursul anilor 2002-2003), sub titlul generic de „Ce mai scriu «aliații»?" Numai că, totuşi, este vorba de ceva mai mult: ceea ce pun la dispoziția cititorilor reprezintă rodul unei veritabile monitorizări a presei de limba maghiară din România – centrală şi locală – monitorizare ce acoperă o perioadă de o remarcabilă „densitate tematică", iar rezultatele acesteia sunt reprezentative pentru tendințele ce se manifestă, mai nou, în sfera în discuție, atât pe plan local cât şi la nivel de relații maghiaro-maghiare.

Pe de altă parte, amintita monitorizare surprinde nişte elemente în măsură să clarifice – fără echivoc – statutul real al aşa zişilor moderați şi radicali din sânul UDMR, adevărata relație dintre aceştia şi, totodată, modul cum se raportează şi unii şi alții la „problema Ardealului", la „viitoarea identitate" a acestuia în condițiile în care Ungaria beneficiază de un avans de trei ani în privința integrării europene şi, de asemenea, în perspectiva integrării în 2007 a României în UE. În esență, este vorba de exploatarea acestui avans în vederea realizării unui ascendent vizând

perioada „conviețuirii” în interiorul „limesului european” şi relațiile „transfrontaliere” dintre cele două state integrate.

Cu alte cuvinte, rodul monitorizării noastre va face lumină, printr-un joc al întâmplării, într-un capitol controversat, reuşind – prin simpla ordonare a informațiilor şi datelor – să ofere o imagine şi o perspectivă logică şi credibilă asupra chestiunii în discuție: statutul Ardealului într-o viitoare „Europă a regiunilor”. (De altfel, „jocul întâmplării” trebuie privit, din perspectiva „căuzaşilor”, ca expresia unei „necesități istorice”, iar amintita „ordonare a datelor” reclamă doar un plus de circumspecție, acestea – datele – ordonându-se, de fapt, singure!)

Desigur, în lipsa „detaşării” şi a „perspectivei istorice”, mesajul cărții ar putea fi contrazis de evoluțiile viitoare – ceea ce, firește, n-ar putea decât să ne bucure. Oricum, faptele rămân fapte, iar consemnarea lor – chiar dacă vizând doar efortul de finalizare nu şi finalizarea propriu-zisă – o obligație a celui ce-şi propune să oglindească, din perspectiva „istoriei contemporane”, o anumită perioadă de timp. Dacă nu pentru altceva, măcar pentru eventualitatea (ca să nu spunem certitudinea) că faptele respective sunt oricând repetabile, la prima conjunctură favorabilă oferită de istorie.

Acestea sunt motivele care m-au determinat să reiau un demers considerat, cel puțin deocamdată, ca şi încheiat. Şi, firește, faptul că în cazul dat – fiind vorba de un proces a cărui continuitate acoperă decenii – „perspectiva istorică „ are (şi) alte repere de raportare.

Cât priveşte titlul cărții, într-o perioadă în care „antimaghiarismul” (nemaivorbind de alte anti...isme) este ceva la ordinea zilei – dacă nu prin realitatea fenomenului, măcar prin nesfârşita lui invocare – poate a sosit vremea să impunem şi termenul de antiromânism, al cărui drept la existență şi recunoaştere are o acoperire infinit mai consistentă, atât în istorie, cât şi în realitățile momentului.

15 noiembrie 2003
Autorul

I
Unde dai şi unde crapă

S-a spus despre „Legea Pruteanu” că ar fi ba anacronică, ridicolă, stupidă, păşunistă, antieuropeană, xenofobă sau măcar inaplicabilă, ba, pur şi simplu, o „pseudo-soluție la o pseudo-problemă”.

Care este sursa (sau mobilul) acestor acuzații? Desigur, în funcție de persoana în cauză, se pot incrimina prostia fudulă, incultura, snobismul, slugărnicia sau/şi simpla necunoaştere a textului legii (Nemaivorbind de atacul politic de principiu).

Nu ne-am propus să discutăm utilitatea unei legi de apărare a limbii române şi nici să sărim în apărarea celei recent votate în Parlament. Este cine s-o facă şi, pe de altă parte, o astfel de lege – ca să folosim o formulă consacrată – nu se discută, ci se impune! Împotriva oricui!

Ceea ce am vrea să semnalăm este o omisiune – explicabilă în condițiile date – a celor ce s-au ocupat, în ultima vreme, de legea cu pricina, în speță de ecourile stârnite de aceasta.

Despre ce este vorba? Despre o „interpretare” aparte a Legii Pruteanu, care a scăpat comentatorilor din presa românească, fiind pusă pe hârtie într-o limbă necunoscută acestora. Interpretare care ne-a sugerat – de altfel – şi titlul articolului (În paranteză fie spus, am oscilat între acesta şi „Castravetele lui Chicoş-Rostogan” sau „Poți să fluturi şi-un tramvai...”). Să nu mai întindem, însă, coarda şi să purcedem la traducerea textului.

„Am sperat că vehementul critic al regimului Iliescu din legislatura 1992-1996 (aplaudat şi de noi la vremea respectivă) – George Pruteanu – devenit, între timp, senator social-democrat, îşi va lepăda armura de cruciat şi va încredința lingviştilor apărarea limbii române de influențe străine. Ne-am înşelat, legea acestuia fiind deja trecută prin ambele Camere ale Parlamentului (în Senat UDMR s-a abținut), nemaiurmând decât negocierea şi promulgarea (...). Legea lui Pruteanu este populistă şi, în esență, îndreptată împotriva maghiarimii din Ardeal. Totul se reduce, în ultimă analiză, la argumentul că « oprimata » minoritate românească din Secuime nu înțelege semnificația inscripțiilor, firmelor sau reclamelor în limba maghiară existente aici – sau în alte zone cu preponderență maghiară.

Acceptând chiar şi riscul unui proces de calomnie, trebuie să spunem că George Pruteanu este prototipul cameleonului politic, dar şi întruchiparea antimaghiarismului, care cu o consecvență şi perseverență de bulldog, sfidând opinia publică, se bate pentru ca în această țară orice

inscripționare să se facă (exclusiv – dacă se poate) în limba română, înțelegerea acestora de către românul de rând fiind, după părerea sa, o cerință de bază a democrației. Astfel, cel ce înfiera, în anii ’90 regimul Iliescu (inclusiv politica sa față de minoritățile naționale) se metamorfozează – ilustrând cameleonismul elitei politice bucureștene – în «apărător al limbii române» ,în fapt, maghiarofag (magyarfaló), depășindu-i în inventivitate chiar şi pe cei de la România Mare (...). Exceptând, eventual, traducerea în româneşte a unor termeni ca hot-dog sau hamburger, tot restul este îndreptat împotriva limbii maghiare.

Senatorul Pruteanu, incapabil să digere modificările la Legea învățământului promovate de către guvernul Ciorbea şi cu atât mai puțin protocolul PSD-UDMR (pe care nu îndrăzneşte să-l atace deschis), recurge – după o verificată metodă bucureşteană – la o inițiativă inedită şi aparent total inofensivă, pentru a lovi în maghiarimea din România. Iar partidul căruia îi aparține nu numai că îl acceptă în rândurile sale – deşi locul său ar fi alături de C.V.Tudor şi Funar – ci îi şi votează inițiativele legislative antimaghiare.

Oare UDMR chiar nu este în stare să găsească în această țară parteneri loiali şi democrați, cu care să poată colabora, la nivel european, în vederea promovării drepturilor noastre?” (Ferencz L. Imre: „A bulldog”, la rubrica „Nu putem lăsa fără replică” din Romániai Magyar Szó nr. 2478/17 octombrie 2002)

Iată, aşadar, omisiunea „apologeților” sau doar „exegeților”. Am exagerat, oare, atunci când – căutând un titlu adecvat – ne-am gândit până şi la „tramvaiul fluturat” al lui Bulă?

Oare cei ce au semnat protocolul cu UDMR (şi l-au prelungit în teritoriu până la „organizațiile de bază”) ştiu ce se scrie în presa de limbă maghiară din România? (şi nu în Hargita Népe sau Szabadság, ci în „cotidianul central democrat” Romániai Magyar Szó!).

Dacă nu ştiu, au acum ocazia să afle!

P.S. Dacă mă gândesc bine, puteam să împrumut titlul articolului de la d-l Ferencz (sau chiar să apelez la un produs genetic mai recent al seriei „bull”).

II
Chestiunea cu „până treci puntea...” nu este neapărat o opțiune unilaterală

Să rămânem, deocamdată, la „cotidianul național democrat” României Magyar Szó (singurul cotidian central de limbă maghiară difuzat pe întreg teritoriul țării) şi anume la rubrica „Nem hagyhatjuk szó nélkül” (Nu putem să nu comentăm), aflată pe prima pagină, care este, de fapt, editorialul RMSz, scris de unul şi acelaşi editorialist: Ferencz L. Imre.

Ce scrie d-l Ferencz în numărul 4290/29 octombrie 2002? Scrie un editorial intitulat „Büdzsé és szegénység” (Buget şi sărăcie), demn de alăturat celui din care am reprodus în numărul precedent. Iată câteva pasaje edificatoare:

„În ciuda scandalurilor de corupție care zguduie cabinetul, miniştrii guvernului Năstase țin morțiş la procentele de repartizare bugetară stabilite, procente care denotă că guvernul şi partidul de guvernământ au preluat toate hățurile, amintind de partidul-stat sau statul-partid de odinioară. Şi asta nu numai pentru că împărțind – îşi fac parte (Ministerul Administrației Publice, de pildă, a primit o sumă triplă față de cea din anul precedent, pe când Învățământul nici în 2003 nu-şi va primi cele patru procente cuvenite prin lege), ci şi prin faptul că pentru protecția socială s-au alocat zece procente, cu care – şi, fireşte, şi cu fondul special pus la dispoziția guvernului, sporit apreciabil şi acesta – vor putea liniştit să-şi demareze campania electorală în vederea viitoarelor alegeri (anticipate?) (...). Guvernul, afişând aceeaşi lejeritate iresponsabilă în mânuirea banilor publici şi profitând de efectul fumigen al scandalurilor de corupție, emite o ordonanță de urgență – cu viză populistă şi electorală – care stipulează că rău-platnicii nu mai pot fi evacuați, aceştia beneficiind de reeşalonări sau chiar scutiri (...). ceea ce, alături de foloasele electorale, va fi, de fapt, un îndemn pentru ceilalți contribuabili de a deveni – la rândul lor – restanțieri, îngroşând considerabil rândurile neplatnicilor. În acest fel, să nu ne mirăm dacă în toate oraşele țării va înceta încălzirea centrală şi furnizarea apei calde!

Pe de altă parte, principalele surse de venit pe care le parazitează statul sunt tocmai contribuabilii – persoane fizice şi firme particulare – care vor trebui să plătească, de-acum încolo, şi în locul armatei de neplatnici. Oare guvernul nu realizează că duce o politică sinucigaşă? Se pare că nu,

tot ceea ce contează este ca acesta şi conducătorii întreprinderilor de stat să aibă ce împărţi şi jefui!

Dar până când?"

Iată, aşadar, ce scriu, cu consecvenţă – „zi de zi şi în proporţii de masă" – „aliaţii" cu pricina!

Desigur, vor fi fiind unii care să ne vorbească ba de libertatea opiniei şi a exprimării acesteia, ba de independenţa presei – inclusiv a celei de limbă maghiară – şi aşa mai departe. Să fim serioşi! – cel puţin în ceea ce priveşte libertatea şi neînregimentarea politică (udemeristă, bineînţeles!) a presei de limbă maghiară din România. Numai cine n-a urmărit, sistematic, această presă în ultimii 12 ani îşi poate imagina aşa ceva. Toate publicaţiile de limbă maghiară din România, indiferent de gen şi ţinută, sunt organe (etno)politice de presă ale UDMR, ale UMA, ale UMU, ale IMA, etc. etc. susţinute şi subvenţionate, pe diverse căi, din interiorul sau exteriorul ţării. Ca atare, acestea nu pot exprima – şi nu exprimă – decât puncte de vedere quasi oficiale, cu diferenţe de nuanţă rezultând din orientarea „moderată" sau „radicală" a „patronilor". Or – după cum am mai spus-o (şi exemplificat-o) în repetate rânduri - României Magyar Szó este cea mai moderată publicaţie de limbă maghiară din România. Drept care, permis să ne fie să credem că opiniile exprimate în acest cotidian central naţional corespund – întru totul – cu punctul de vedere al UDMR. Şi nu cu cel al grupărilor sau platformelor radicale pe care le găzduieşte Uniunea, ci cu punctul de vedere oficial (de uz intern, fireşte) al conducerii MODERATE a UDMR (Cititorilor revistei le-am oferit, în ultimii nouă ani, atâtea dovezi în sprijinul celor de mai sus încât repetarea lor ni s-ar părea, pur şi simplu, o pierdere de vreme)

Aşa stând lucrurile, şi, pe de altă parte, citatele noastre provenind din RMSz sau din alte publicaţii la fel de moderate, permis să ne fie a ne referi – şi în continuare – tot la spusele sau isprăvile „aliaţilor" (Desigur, orice alianţă presupune un grad, mai mic sau mai mare, de compromis. Chiar şi înţelepciunea populară ne învaţă că – la o adică – „până treci puntea, te faci frate şi cu dracu". Important este să nu-ţi scape reciprocitatea chestiunii!)

Deci, ce mai scriu „aliaţii"? Scriu la fel de „aliat" şi în „Kronika" – cotidian ardelean maghiar – tot la nivel de editorial, sub semnătura lui Salamon Màrton Làszlo şi cu titlul „Trişorii":

„Dacă istoria n-o mai putem modifica, cel puţin să facem în aşa fel încât nedreptăţile istoriei să nu se mai repete. Oricât ar părea de ciudat, această declaraţie nu aparţine vreunui politician maghiar şi nici nu a fost

rostită la vreo consfătuire istorică sau politică închinată Trianonului. Ea aparţine ministrului de Externe român – Mircea Geoană, care, împreună cu premierul Adrian Năstase, au susţinut, ieri, că restituirea domeniilor Gojdu ar putea pune bazele reconcilierii istorice dintre România şi Ungaria.

Probabil tocmai această lipsă de verticalitate (gerinctelenség = lipsa coloanei vertebrale), acest oportunism a fost cheia succesului înregistrat, în secolul XX, de către politica externă românească. Să spui că albul e negru, că negrul e alb, şi asta fără ca să-ţi tresară nici un muşchi al feţei – iată principala calitate a politicienilor români din secolul trecut. Se ne gândim că patrimoniul Gojdu a ajuns, în 1953, în posesia Ungariei în urma unei înţelegeri – deosebit de dezavantajoasă pentru statul maghiar – prin care acesta renunţa la bunuri, drepturi şi interese incomparabil mai importante în România. Evident, o nedreptate nu poate anula o altă nedreptate, chiar dacă e mai mare decât aceasta, dar diplomaţia politică are – ca şi eticheta sau jocul de cărţi – nişte reguli scrise sau nescrise. Cel ce nu le respectă, temporar poate ajunge în avantaj, dar – mai devreme sau mai târziu – capotează. Asta s-a întâmplat, deja în anii ’90, cu diplomaţia română, când – după schimbarea de regim – a constatat că forurile europene au devenit imune la stilul balcanic.

Deşi România se află deja în pragul NATO (şi – dacă măsurăm timpul în unităţi de istorie universală – în cel al UE), politicienii români încă mai încearcă, din când în când, să scoată câte un as măsluit din mânecă. Asta fac de câte ori vine vorba de patrimoniul Gojdu, scoţând problema din contextul său real.

Să sperăm că – de această dată măcar – vor capota.” („Kronika”, nr. 252/31 octombrie 2002)

Iată, aşadar, un alt editorial – dintr-un alt cotidian, regional de această dată, dar cu nimic mai „radical” decât RMSz – cel puţin la fel de „aliat” şi de „protocol” ca şi cele ale d-lui Ferencz.

Oare cât de lungă este „puntea” noastră? (Că a lor nu se gată în veci; sau dacă se gată – aşa cum vor ei – va fi rău de noi!)

III
Antiromânism „moderat”

O sumară analiză a ceea ce scriu „aliații” în presa de serviciu – cu referire la cele trei editoriale din care am reprodus până acum – ne îndreptățește la următoarele constatări:

- orice demers de apărare a limbii române este un gest profund antimaghiar; (pe cale de consecință, trebuie să considerăm profund antiromânească politica de apărare a intereselor maghiarimii promovată de UDMR?!)

- minorității maghiare – majoritară în Secuime – i se pare normal şi firesc ca majoritarii români (minoritari în Secuime) să învețe limba maghiară dacă vor să înțeleagă inscripționările (maghiare) din zona respectivă;

- cel ce inițiază, în România, o lege de apărare a limbii române nu poate fi decât un extremist, iar gestul acestuia de a se înscrie într-un partid care îi apreciază pozitiv inițiativa legislativă (după ce a fost exclus dintr-un alt partid tocmai din cauza acestei inițiative) este taxat drept cameleonism politic;

- cât priveşte partidul care l-a adoptat pe „extremistul” cu pricina şi i-a votat legea, acesta nu poate fi – la rândul său – decât extremist, antieuropean şi lipsit de loialitate față de „partenerii de protocol”. (A propos, oare ce scrie în protocolul respectiv referitor la chestiunea în discuție?)

Până aici, constatările ocazionate de lectura editorialului „A bulldog” din RMSz nr. 4278/17 oct. 2002. Să trecem la „Büdzsé és szegénység”, reprodus în numărul precedent al revistei. Iată ideile principale:

- PSD şi guvernul său sunt demne continuatoare ale partidului-stat sau statului-partid de odinioară;

- repartizarea bugetului pe anul viitor vizează un singur obiectiv: asigurarea sumelor necesare finanțării campaniei electorale;

- un gest eminamente umanitar – interzicerea evacuării rău-platnicilor – este calificat drept populist şi electoral;

- banul public, în viziunea guvernului pesedist, nu ar fi altceva decât o sursă de jaf.

Să trecem la ultimul editorial reprodus: „Trişorii”. Iată concluziile ce se desprind din analiza textului:

- singura nedreptate istorică ce poate fi luată în considerare în relaţiile româno-maghiare este cea de la Trianon, dezbaterea acesteia fiind la ordinea zilei în confruntările istoricilor şi politicienilor maghiari;

- principala caracteristică a diplomaţilor şi politicienilor români din secolul XX a fost lipsa de verticalitate, jocul necinstit al acestora aducând României avantaje temporare;

- aceste avantaje (temporare!) sunt pe cale a fi pierdute, Occidentul nemaifiind receptiv la „stilul balcanic”.

Mai este oare nevoie de o concluzie a concluziilor, sau este limpede pentru oricine că ceea ce se scrie în presa „aliaţilor” (moderaţi!) corespunde întru totul cu cele reproduse de pe site-urile revizioniste găzduite pe Internet? (Desigur, stilul este ceva mai ermetic, dar nu cine ştie ce!)

Că am fi selecţionat tendenţios şi cu rea-credinţă nişte apariţii sporadice şi accidentale? Nici o problemă, suntem abia la început, mai discutăm peste câteva luni. Până atunci doar atât că singura dificultate pe care o ridică selecţia se referă nu la cuantumul ofertei, ci exclusiv la trierea materialului „tematic” şi, firește, la spaţiul disponibil.

Acestea fiind spuse, să vedem ce mai scriu „aliaţii”. De această dată ne vom ocupa nu de obişnuitele atacuri, denigrări şi contestări, ci de „războiul de secesiune” care ar măcina UDMR, prefigurând perspective ba sumbre, ba nesperate, ba pur şi simplu, imprevizibile. Nu de alta, dar s-a scris şi se scrie mult pe această temă şi, onoare excepţiilor, cam neavizat.

Desigur, faptele sunt fapte: Tökés, din preşedinte de onoare (părinte, simbol, etc) a devenit disident-şef al Uniunii, acuzând, mai ales de la „Cernat” încoace, ba „democraţia internă”, ba reprezentativitatea conducerii UDMR, ba orientarea (sau chiar colaboraţionismul) acesteia şi aşa mai departe.

Nu vom repeta cele expuse în concluziile finale ale „Mişcării revizioniste maghiare”, dar trebuie, totuşi, să reamintim că respectivul conflict – atâta cât există el (restul fiind element tactic de tip „feed-back”) – se derulează nu între radicali şi moderaţi, ci între adepţii modelului etnic şi al celui regional, acesta din urmă fiind de neconceput în afara „politicii paşilor mărunţi” şi a colaborării (sau mimării acesteia) cu partea română. Ceea ce duce, vrând-nevrând, la aparenţa unui conflict între moderaţi şi radicali, între colaboraţionişti şi noncolaboraţionişti şi aşa mai departe.

„Radicalii” (de tipul Tökés, Katona, Csapo, etc.) sunt adepții modelului etnic, pe când conducerea „moderată” a Uniunii s-a orientat, cu ani de zile în urmă deja, spre cel regional, unicul model cât de cât viabil în condițiile date. Mai mult, „Gruparea Reformistă” a lui Toro Tibor şi Szilágyi Zsolt este radicală nu cu viză etnicistă – aşa cum se crede îndeobşte, ci, dimpotrivă, vizând tocmai implementarea modelului regional. De altfel, chiar şi introducerea în UDMR – via Molnár Gusztáv – a acestuia i-a aparținut exact respectivei Grupări, printr-o „Propunere pentru modificarea programului”, document adoptat de către conducerea Uniunii la Congresul din 15-16 mai 1999 de la Miercurea Ciuc. (Documentul respectiv a fost reprodus, ca o anexă, la pagina 131 a „Istoriei maghiaro-maghiare în citate”)

Aşa stând lucrurile, recentele evoluții ale episcopului Tökés (şi ale grupului – net minoritar – care îl urmează) nu reprezintă altceva decât ultima răbufnire a conflictului pe care am încercat să-l circumscriem şi să-l motivăm, răbufnire ce urmăreşte nu atât ruperea UDMR sau impunerea unei alte orientări a acesteia, cât recâştigarea prestigiului de odinioară al preşedintelui de onoare, grav erodat pe parcursul anilor.

Desigur, acționarea în instanță a fost ultima picătură care „a aprins fitilul”, demiterea episcopului din funcția onorifică respectivă ajungând la ordinea zilei. Interesantă este însă „punerea în scenă” la care se va recurge, după toate aparențele, pentru realizarea acesteia. Să vedem ce scriu „aliații” în legătură cu subiectul în discuție:

„Marko Bela a afirmat, la ultima conferință de presă din capitală, că – după lucrările congresului din ianuarie 2003 – demnitatea de preşedinte de onoare ar putea să dispară din ierarhia de conducere a UDMR. După părerea unor membri ai CRU, această funcție este cu desăvârşire inutilă (...). Pentru desființarea preşedinției de onoare va trebui, însă, modificat regulamentul de bază care, în prezent, prevede această demnitate. În acest sens, vor începe consultări cu diferitele platforme ale UDMR în vederea definitivării documentelor ce vor fi înaintate, în 31 ianuarie 2003, congresului”.

Deci, nu demiterea preşedintelui de onoare, ci desființarea funcției respective prin modificarea regulamentului, ceea ce – nu-i aşa – este cu totul altceva! (Chestiunea ne trimite în urmă cu decenii, când – după unele păreri – s-a procedat la o rearondare administrativ-teritorială pentru ca, prin revenirea la județe, să se poată desființa, indirect, regiunea Autonomă Maghiară!)

Să vedem, însă, ce mai declară preşedintele Marko, printre altele, referitor la viitoarele modificări ale programului UDMR:

„Trebuie să ne ocupăm mai temeinic de dezvoltarea regională a zonelor locuite de maghiari". (Am reprodus din „cotidianul ardelean maghiar" Kronika, nr. 252/31 octombrie 2002)

Iată, aşadar, că alături de rezolvarea (fără demitere) a problemei preşedintelui de onoare al UDMR, aceeaşi conferinţă de presă ne mai oferă şi o confirmare a asimilării „modelului regional" de către Uniune.

Să fie vorba de o simplă coincidenţă? Greu de crezut!

P.S. Ce înseamnă „dezvoltarea regională a zonelor locuite de maghiari?" În loc de orice răspuns, vom reproduce din documentul „Grupării Reformiste" însuşit de către Congresul de la Miercurea Ciuc din 1999: „Deci, politica Uniunii trebuie să devină una orientată spre interesele Ardealului".

S-a înţeles? Cât priveşte finalitatea chestiunii, ne lămureşte acelaşi document:

„Profitând de condiţiile economice, de mediu şi teritoriale oferite de Ardeal, trebuie să pregătim regiunea istorică, aflată la graniţele UE, pentru o dezvoltare care asigură şanse pentru aderarea la Uniune".

Mai este nevoie de vreun comentariu?

Am exagerat oare atunci când vorbeam de integrare separată într-o „Europă a regiunilor (sau landurilor)"?

IV
Antiromânism şi mai „moderat”

Discutând, în numărul precedent al revistei, despre reprezentativitatea celor reproduse, am promis o revenire asupra subiectului peste câteva luni, aflându-ne încă abia la începutul demersului nostru. Şi iată că – timpul îngăduindu-ne – lectura integrală a unui singur exemplar al RMSz (nr. 4299/7 nov. 2002) ne-a convins că densitatea tematică cu pricina este atât de apreciabilă pe parcursul celor 16 pagini ale ziarului, încât orice dubiu asupra respectivei reprezentativități îşi pierde sensul.

Desigur, nu atât cel ce scrie aceste rânduri trebuia convins, cât, mai cu seamă, cititorii (sau măcar o parte a acestora), drept care trecem la exemplificări.

Pe prima pagină ne reține atenția următorul titlu: „Markó Béla pe programele Duna TV, ATV şi MTV”. Iată câteva fragmente din interviurile acordate de către preşedintele UDMR acestor posturi maghiare de televiziune:

„În ciuda faptului că s-a produs o modificare de optică în aprecierile asupra maghiarimii ardelene, încă nu putem vorbi de ireversibilitatea procesului de rezolvare europeană a problemei minorităților naționale în România.”

Care este argumentul d-lui Markó în sprijinul celor de mai sus? Este vorba de sondajul de opinie care stabileşte că, citäm; „un procent semnificativ al românilor ar interzice UDMR, iar pe conducătorii acesteia îi consideră extremişti”. Ceea ce, în opinia preşedintelui Uniunii, este o dovadă că „în România pericolul naționalismului este încă iminent”.

Deci aşa: nu politica UDMR (nu cea de fațadă, evident!) stârneşte „naționalismul” românilor, ci invers!. De altfel, până şi „punerea în pagină” a declarației este grăitoare în acest sens: românii (sau, mă rog, un procent semnificativ al acestora) ar interzice UDMR – aşa,pur şi simplu – iar mai încolo se adaugă ceva despre extremismul conducătorilor Uniunii. Normal ar fi fost, pentru logica frazei (nemaivorbind de relația cauză – efect), să se inverseze ordinea.

Să lăsăm, însă, aceste „chițibuşuri” şi să trecem la lucruri mai serioase. Iată un pasaj care se referă la „realizarea autonomiei”.

„Introducerea bilingvismului în administrație, dar mai ales restituirea pământurilor şi pădurilor i-au redat maghiarimii ardelene vechea

forță economică, ceea ce reprezintă condiția de bază a realizării autodeterminării acesteia".

Iată, aşadar, cum se pun problemele în „Anyaország" (Patria-mamă), la principalele posturi de televiziune – inclusiv cel național!!! (Desigur, pentru cei ce au scăpat, eventual, respectivele emisiuni, RMSz s-a grăbit să informeze asupra modului în care se discută problema la nivel maghiaro-maghiar).

Să trecem la pagina a 4-a, unde ne frapează următorul titlu: „Jol müködnek a «Sárközy-fiuk»" (Se descurcă bine „băieții lui Sárközy"). Referirea este la nişte polițişti francezi care – în baza unei convenții româno – franceze (încheiată la nivel de miniştri de Interne) – îşi desfăşoară (cu succes) activitatea la Satu Mare. Desigur, nu faptul în sine ne frapează şi nici măcar denumirea dată polițiştilor respectivi, ci adoptarea, fără jenă, a lui Sarkozy în sânul etniei maghiare. (Evident, numele acestuia a fost, la origine, Sárközy – nume pur unguresc, după cum vom vedea mai încolo – dar de aici şi până a-i remaghiariza numele ministrului de Interne al Franței...)

De altfel, meteahna este mai veche (vezi Vasarelly – Vásárhelyi, Shelley – Selye, etc., nemaivorbind de Verne Gyula sau Máy Károly) şi nu se limitează doar la nume proprii. Chişinău, de pildă, figurează pe hărțile ungureşti sub denumirea de Kiss Jenö! (ca să dăm doar un singur exemplu). În aceeaşi ordine de idei putem aminti o variantă a respectivei rebotezări (unde tendențiozitatea este mai pregnantă): în presa de limbă maghiară din România foarte rar se fac referiri la județele Harghita sau Covasna, în schimb cele la Ciuc, Odorhei sau Trei Scaune abundă. Chiar şi în exemplarul RMSz de care ne ocupăm există una, pe ultima pagină: „Háromszéken igénylik az agrárgépvásárlási támogatást" (Cei din Trei-Scaune aşteaptă sprijin în vederea achiziționării de maşini agricole). Or, în secuime nu există nici o localitate cu această denumire. A existat, în schimb, un județ, pe vremuri, care se numea Trei Scaune şi despre care nu ştim să fi renăscut (eventual într-o „autoguvernare" paralelă şi secretă!).

Să ne întoarcem, însă, la numele de Sárközy. În ungureşte sár = noroi, közy = dintre. Deci, Sárközy ar însemna „dintre noroaie", sau, ca să sune mai bine, l-am putea echivala cu Glodeanu. Numai că există un amănunt mai picant (sau cum să-i zicem) şi arhicunoscut în mediile maghiare: Sárközy o fi el (inclusiv etimologic) pur unguresc, dar este un nume tipic țigănesc, prezent – ca atare – chiar şi într-o capodoperă a literaturii maghiare. Şi, culmea coincidenței (sau poate dimpotrivă), pe pagina următoare a RMSz întâlnim acest titlu: „De o sută de ani citim Egri

Csillagok", un articol închinat tocmai lui Gárdonyi Géza, autorul amintitei capodopere (a prozei maghiare de inspirație istorică) – romanul Stelele din Eger (Egri Csillagok).

Ei bine, unul din personajele romanului – personaj pitoresc şi haios, nelipsit, de regulă, din recuzita genului – era exact țiganul Sárközy.

Desigur – honny soit qui mal y pense – departe de noi intenția de a insinua ceva la adresa d-lui Sarkozy şi a zelului domniei-sale (pe care gurile rele l-ar putea califica drept freudian) în ale asanării sociale, dar, venind vorba de „băieții lui Sárközy" şi, alături, de „Egri Csillagok", nu ne-am putut refuza considerațiile de mai sus. Pe de altă parte, nu ne putem abține nici de la reproducerea ultimului alineat al articolului închinat lui Gárdonyi (născut Ziegler) şi operei sale, pentru că d-l Kovàcs Ferenc – autorul articolului – spune acolo nişte lucruri interesante:

„Aşa l-am cunoscut, încă elev fiind, pe Gárdonyi Géza. Acum – la 80 de ani de la moartea sa – i-am recitit doar cel mai frumos roman: Stelele din Eger. Mi-a plăcut şi acum, poate chiar mai mult ca pe vremea şcolii. Pentru că astăzi îmi cunosc mai bine istoria națională. Şi mai ştiu ceva: nu numai pe meterezele de la Eger, dar şi în preajma statuii lui Matei Corvin şi oriunde în altă parte trebuie să rezistăm. Chiar dacă suntem mai puțini decât în 1940. Şi cei ce apărau cetatea din Eger erau puțini. Şi totuşi au învins!".

Orice comentariu ni se pare de prisos.

Să mai întoarcem câteva pagini, pentru a vedea că referirile la 1940 şi la biruința cu pricina nu reprezintă un subiect de excepție. Reproducem din pagina a 14-a:

„Cât priveşte aşa zisele masacre din 1940 de la Ip şi Treznea, adevărul este că la Ip partizanii români au deschis focul împotriva unei unități maghiare, iar aceasta, cum era şi firesc, a ripostat (...). În ceea ce priveşte cele petrecute la Treznea, aici au tras asupra honvezilor cele două fete ale preotului ortodox, suite în turnul bisericii. Drept care au fost coborâte de acolo şi executate." (Jakab László: „Câteva observații pe marginea memoriilor lui Nagy Károly").

Tot fără comentarii.

Să rămânem la aceeaşi pagină, şi-anume la d-na Szabo Rozália care se întreabă dacă „Va deveni România o țară europeană?". Iată câteva „idei":

„Universitatea maghiară de medicină, exilată la Târgu Mureş, mai are doar câteva secții maghiare, menținute mai mult de ochii lumii. Spitalul municipal se unifică cu cel județean, fără consultarea medicilor maghiari, în fapt, pentru a-i putea elimina pe aceştia. Iar UDMR nu ştie decât să

încuviințeze cu consecvență, ignorând faptul că Uniunea a devenit doar un exponat de vitrină al Puterii menit a impresiona Occidentul (...). Între timp, Episcopia ortodoxă a pătruns în piața centrală din Miercurea Ciuc, iar în Odorhei – sub pretextul unui aşezământ pentru copiii cu deficienţe din zonă – se ocupă Cserehát şi, când clădirea e gata, sunt introduse, subversiv, nişte călugăriţe române (...). România are doar pretenții – nu şi obligații, în ciuda faptului că ceea ce a primit în Ardeal depăşeşte de mii de ori patrimoniul Gojdu..."

Mai e cazul să continuăm? Şi, reamintim, este vorba de un singur exemplar, de unul şi acelaşi nr. 4299/7 nov. al RMSz, cotidianul central democrat (şi, negreşit, moderat) al maghiarimii din România!

Desigur, ne-am putea opri aici, dar, dacă tot ne-am propus să epuizăm „tematic" un exemplar, va trebui, totuşi, să continuăm. Iată o rubrică de „revista presei române – în stil telegrafic" de pe ultima pagină, unde se operează cu aceeaşi „bună-credință" de „aliat". Reproducem două informații:

„Pentru a mai câştiga câteva milioane, senatorii recurg la falsuri";

„Şerban Mihăilescu, care s-a fript cu Păvălache, a început să curețe guvernul de „căpuşe". El va păstra un sigur consilier, numit în baza protocolului cu UDMR." (Ambele informații sunt preluate din „Adevărul").

Deci, cei de la RMSz scot în evidență faptul că singurul om de încredere ar fi cel numit pe bază de protocol (omul UDMR-ului), în schimb „uită" să menționeze „amănuntul" (subliniat în „Adevărul") că majoritatea senatorilor care au făcut uz de fals aparțineau exact UDMR-ului!

Pentru a încheia inventarierea exhaustivă propusă, să ne întoarcem la pagina a 4-a, la articolul „Ungurii din Gyertyámos îşi asumă identitatea, inclusiv prin fapte", semnat de către Pataki Zoltán. În esență, este vorba de inaugurarea unui monument, în localitatea respectivă din Banat (nu cunoaştem denumirea românească), ridicat pentru a cinsti memoria paşoptiştilor maghiari căzuți, în urmă cu 154 de ani, în luptele ce au avut loc în perimetrul respectiv. De menționat că în localitatea respectivă trăiesc doar 150 de unguri (față de mii de români) şi totuşi au putut, inclusiv cu ajutorul primarului Bălaş Ioan, să ridice monumentul cu pricina. Şi asta în ciuda faptului că românii nu prea au motive să-i cinstească pe eroii respectivi, ba dimpotrivă!

Ei, față de cele de mai sus, iată ce a crezut de cuviință să rostească reprezentantul UDMR – deputatul Toro Tibor – la respectiva ceremonie:

„Comunitatea maghiară din Gyertyámos ne-a dat un exemplu despre felul în care trebuie să ne recucerim – neîncetat – pământul strămoşesc!”

Oare doza administrată îi va mulţumi pe sceptici şi refractari?

„Densitatea tematică” pe unitate de...ziar este suficient de mare?

P.S. Şi faţă de cele de mai sus, în comuna Rimetea din judeţul Alba – locuită majoritar de unguri – minoritarii români nu-şi pot ridica o troiţă – o simplă troiţă – în curtea bisericii lor ortodoxe, pentru că terenul respectiv, aparţinând domeniului public, este administrat de către Consiliul comunal (10 unguri, 1 român) care se opune categoric. Oare de ce?

V
Reaşezări, delimitări şi diversiuni

Afirmam, într-un număr anterior al revistei, că orientarea regională a conducerii UDMR prinde contur din ce în ce mai pregnant şi, pe de altă parte, că nu există nici o publicaţie de limbă maghiară în România care să nu fie înregimentată (etno)politic. Şi iată că apariţia unei noi publicaţii „ardelene" (alături de „cotidianul maghiar ardelean" Kronika, de săptămânalul Erdélyi Naplo, etc.) vine să confirme amintita orientare, dar, în egală măsură, şi respectiva înregimentare, probată nu numai prin conţinutul „tematic", ci şi prin susţinerea financiară de care beneficiază publicaţia cu pricina.

Despre ce este vorba? În loc de orice răspuns să reproducem nişte fragmente din „Un nou săptămânal îmbogăţeşte paleta presei de limbă maghiară", articol de prezentare apărut în „Kronika" din 26-27 oct. 2002:

„Începând cu 14 noiembrie 2002, un nou săptămânal maghiar – Erdélyi Riport (Reportaj ardelean – n.n.) – apare la Oradea (...). Redactorul-şef al publicaţiei – Stanik István – ne-a declarat: «În presa maghiară din România nu există nici un hebdomadar care să analizeze informaţiile apărute în diverse cotidiene, să arunce o privire în culisele acestora sau să încerce să comenteze esenţa lor. Această carenţă îşi propune să o compenseze revista pe care o lansăm, printr-o manieră de abordare care se vrea în genul celei practicate la Newsweek, Spiegel, Time Magazin, respectiv la „168 ora" sau „Figyelö" din Ungaria, publicaţii de la care ne-am inspirat şi în ceea ce priveşte formatul sau realizarea grafică. „Erdélyi Riport" îşi propune să devină o oglindă a problemelor fundamentale ale comunităţii maghiare din România, de ordin naţional, cultural, şi social» (...). Am mai aflat de la d-l Stanik că revista porneşte la drum cu un capital de 50.000 de dolari, fiind finanţată de către proprietarii Societăţii Scripta (printre aceştia senatorul UDMR Verestöy Attila – nota redacţiei); redactorul-şef, pe de altă parte, a infirmat informaţiile conform cărora printre finanţatorii publicaţiei ar figura şi guvernul socialist de la Budapesta. «Când am pornit la drum, n-am cerut şi nici n-am primit nici un ajutor din afară. În continuare, însă, vom apela şi noi la fondurile pe care le acordă presei maghiare din Ardeal Fundaţia Illyés» – ne-a declarat redactorul-şef. Colectivul de redacţie va organiza, începând cu 15 noiembrie, întâlniri cu publicul cititor în toate localităţile ardelene cu pondere maghiară semnificativă." (Rostás Szabolcs – Kronika)

Desigur, textul reprodus ne-ar permite nişte concluzii aparent fără echivoc, dar să nu ne grăbim cu acestea, pentru că prezentarea respectivă a avut parte – deja în primul număr al Erdélyi Riport – de o replică cât se poate de acidă:

„Stimaţi colegi, mulţumim pentru prezentarea cu care ne-aţi onorat, dar, pentru că informarea corectă este pentru noi virtutea cea mai de preţ a meseriei, trebuie să constatăm că respectiva «notă a redacţiei» reprezintă o dezinformare tendenţioasă. Chestiunea este prezentată ca şi cum «Erdélyi Riport» ar fi proprietatea unui cunoscut politician, când, de fapt, Editura Scripta are şapte acţionari, iar Verestöy Attila nu deţine decât 23 la sută din acţiuni. Şi, pentru a avea o imagine completă, mai trebuie să spunem că cei de la Scripta sunt acţionari şi la Editura Kronika, deci, Verestöy este, pe cale de consecinţă, (co)proprietar şi al cotidianului Kronika. Noi nu dorim să scurmăm («vájkálni») în zona de apartenenţă a cotidianului d-voastră, ca atare nu vrem să punem în discuţie nici rolul pe care îl joacă Veress Lajos – acţionarul principal al ziarului, despre care toată lumea ştie că este un colaborator apropiat al Ex-premierului Orbán Viktor.”

Am avut dreptate atunci când ziceam să nu ne pripim cu concluziile? S-au mai limpezit lucrurile sau, dimpotrivă, s-au încurcat? Sau e vorba doar de o aparenţă? Pentru a lămuri chestiunea va trebui – chiar cu riscul de a spori, pentru moment, deruta – să recurgem din nou la citate. De ce la citate? Nu dintr-o deformaţie profesională, ci pentru că acestea (citatele), alăturate într-o anume ordine, ne vor da, până la urmă, cheia întregii chestiuni.

În primul rând, ce e cu acest domn Verestöy, de ce se leapădă lumea de el? Are domnia-sa un rol specific în chestiunea de faţă, sau este vorba doar de influenţă politică, de UDMR şi de principalele (două) orientări politice pe care le găzduieşte? Pentru a găsi răspunsurile cuvenite, să vedem mai întâi ce bani învârte senatorul UDMR. Reproducem de la pagina 25 a revistei Erdélyi Riport:

„După revoluţie, Verestöy a reuşit, încă din 1990, să redobândească fabrica de mobilă care a aparţinut, înainte de naţionalizare, bunicului său. În această fabrică (Famos Rt.) din Odorheiul Secuiesc lucrează, în prezent, 1500 de muncitori, ea producând anual mobilă în valoare de zece milioane de dolari, din care 95 la sută se exportă. Omul de afaceri este, astăzi, acţionar la peste 20 de societăţi comerciale ce se ocupă de prelucrarea lemnului, transport, editarea de cărţi şi presă, agricultură, zootehnie, etc. Profitul obţinut a fost reinvestit în proporţie de 80 la sută”.

Desigur, ne-am putea întreba cum a reuşit d-l Verestöy Attila performanța de a redobândi, deja în 1990, fabrica bunicului său, sau cum se împacă treaba respectivă cu statutul său de senator UDMR, dar nu asta ne interesează acum. Cert este că omul are bani, deci poate finanța un săptămânal. Pe de altă parte, o revistă cu un design de lux şi care se vinde cu 20.000 de lei exemplarul nu poate reprezenta o afacere rentabilă, ci numai una în pierdere. Deci este vorba, categoric, de o acțiune de mecenat. Şi, judecând după conținutul revistei, subvenționarea respectivă nu poate fi decât una politică (sau, mă rog, etnopolitică). Întrebarea este de ce se implică, material sau moral, d-l Verestöy în subvenționarea respectivă, de ce îşi cheltuieşte banii proprii sau se lasă folosit ca şi acoperire pentru fonduri de altă proveniență, tocmai pentru lansarea şi menținerea în viață a Erdélyi Riport?

Fireşte, am putea porni demonstrația de la revistă spre „Mecena" – şi nu invers, dar aşa ni se pare mai interesant şi, pe undeva, mai corect. Deci: înapoi la citate, pentru a vedea ce hram poartă senatorul UDMR, în speță în ceea ce priveşte disputa ce ia proporții în sânul Uniunii. Vom cita din ziarul clujean Szabadság, şi-anume dintr-un interviu sui generis, în care personalități ale UDMR (şi nu numai) răspund unor întrebări adresate, în scris, de către diverşi anonimi. De această dată „intervievatul" este Tökés László:

Întrebare : „Este limpede că UDMR a ajuns la o cumpănă. Ultimul gest al d-voastră îi obligă pe Verestöy Attila şi pe marioneta sa – Marko Bela – să ia o decizie..."

Răspuns: „Nu Verestöy îl manevrează pe Marko, ci amândoi lucrează mână în mână (...). Să nu exagerăm rolul lui Verestöy în politica maghiară, el se identifică cu cel al grupului care a monopolizat conducerea UDMR. Verestöy este un prototip de « politician român de naționalitate maghiară »".

Iată, aşadar, că ne-am lămurit, fără echivoc, cu locul pe care îl ocupă senatorul udemerist. Deci, domnia-sa este la fel de „moderat" şi de „colaborationist" ca şi Markó Béla şi, în general, conducerea actuală a UDMR – adeptă a politicii paşilor mărunți şi, zicem noi, a modelului regional, singurul cât de cât realist în contextul dat.

Înainte, însă, de a ne reîntoarce la revista finanțată de către „moderatul", „colaborationistul" şi „regionalistul" Verestöy Attila, să vedem, totuşi, ce se întâmplă cu Gruparea Reformistă a lui Toro Tibor, cea care, fără nici un dubiu, a introdus în uniune, la congresul din 1999 de la Miercurea Ciuc, „modelul regional" (elaborat de către Molnár Gusztáv),

pentru că evoluțiile mai recente ale respectivei grupări vădesc o reorientare „civică” a acesteia, în contradicție cu conceptul molnarian care presupune, obligator, regionalismul transetnic. (Reamintim că în documentul din care am reprodus în capitolul II se specifica, fără echivoc, că, citățm: „Pe concetățenii noştri români îi considerăm parteneri. Ei sunt cei care ne cunosc şi care au aceleaşi interese ca şi noi”). Față de cele de mai sus, iată ce declară agenției maghiare de ştiri MTI d-l Toro, declarație preluată de către cotidianul clujean Szabadság în nr. 261/11 nov. 2002:

„În viziunea şefului Grupării Reformiste (GR) majoritatea decisivă a membrilor comunității maghiare din Ardeal sprijină ideea de a deveni cetățeni cu drepturi depline atât a României, cât şi a națiunii maghiare ce transcede actualele granițe.

Acest obiectiv poate fi atins prin instituționalizarea unui sistem de autonomie comunitară, bazată pe principiul autodeterminării interne. După Toro, cele de mai sus au fost conştientizate, de zece ani deja, de către comunitatea maghiară din Ardeal, dar UDMR a preluat, pe parcursul timpului, politica din totdeauna a guvernelor române cu privire la minoritățile naționale, devenind, practic, o anexă executivă a acesteia.

Preşedintele GR este de părere că maghiarii ardeleni au de ales între două orientări: cea care îi tratează ca pe minoritari, mizând cel mult pe dreptul de a-şi folosi limba şi pe unele înlesniri ocazionale şi, pe de altă parte, cea civică, orientare ce operează cu drepturi comunitare, instituții autonome, autoguvernare şi integrare pannațională.

Reprezentanții primei orientări (conducerea UDMR – n.n.) îi are ca aliați naturali pe socialiştii aflați la putere atât în România cât şi în Ungaria, iar reprezentanții celei de-a doua se sprijină pe coaliția civică condusă de Orbán Viktor şi, respectiv, pe elementele cu vederi democratice şi europene din Opoziția şi elita civică din România (...).

Trebuie finalizat recensământul maghiarilor din Ardeal şi organizate, într-o etapă următoare, alegerile interne care să desemneze noul CRU, cel ce va putea să decidă, în deplină legitimitate, constituirea «Marii Adunări Naționale maghiare din Ardeal» şi formularea cadrului reformelor ce nu mai pot fi amânate – a mai spus Toro Tibor.”

Iată, aşadar, o virare apreciabilă spre modelul etnic, dar în varianta „civică” a acestuia, bazată, pe de o parte, pe „autodeterminarea internă” şi, pe de altă parte, pe integrarea pan-maghiară („össznemzeti integrácio”), realizabilă prin cele trei trepte de care ne-am ocupat în ciclul „MRM”: Legea Statutului, reprezentarea în Parlamentul Ungar şi acordarea cetățeniei maghiare.

Dar despre toate acestea în capitolul viitor, când ne vom ocupa şi de „contrareforma" moderaţilor, de măsurile de apărare la care recurge actuala conducere a UDMR.

Oricum, chestiunea pare a fi mai serioasă decât credeam. Pe de altă parte, va trebui să urmărim şi în ce măsură se confirmă (sau nu) ideea – tot molnariană – că strategiile naţionale şi cele regionale trebuie să fie complementare.

VI
Câteva repere necesare

Ne întrebam, în capitolul precedent, dacă conceptul molnarian – enunțat în RMSz din 30 decembrie 1999 – conform căruia „strategiile naționale şi cele regionale sunt complementare" mai este valabil în momentul de față?

În aceeaşi ordine de idei, ne mai putem întreba dacă nu cumva este vorba – şi de această dată – de aceeaşi stratagemă (cu mecanism de feed-back) menită a (re)lansa, prin diverse „platforme radicale", nişte „inițiative incomode", în intenția de a testa pragul şi amploarea reacției majoritarilor, stratagemă ce ar permite – la o adică – delimitarea fermă de respectivele inițiative?

După cum, se naşte – în mod legitim – şi o altă întrebare: oare alianța cu PSD (încheiată, firește, la nivel de conducere moderată – şi nu la nivel de platforme radicale) nu este îndreptată împotriva radicalilor din Uniune, nu reprezintă ea – ab initio – o delimitare de aceştia?

Pentru a răspunde la aceste întrebări va trebui să mai acumulăm material şi argumente. Până atunci, din analiza celor reproduse putem jalona următoarele:

- dacă luăm în serios sarabanda declarațiilor, ecourile de presă ale acestora şi implicarea până şi a justiției, trebuie să acceptăm că în sânul UMR, dar şi în cel al maghiarimii ardelene şi, în egală măsură, la nivelul relațiilor maghiaro-maghiare are loc un veritabil conflict între „moderați" şi „radicali", între adepții a două modele diferite şi opuse în ceea ce priveşte abordarea problemei; (vom evita, deocamdată, nominalizarea explicită şi încadrarea acestora în vreo categorie sau alta)

- „moderații", reprezentați de actuala conducere a UDMR, sunt susținuți de către MSZP şi actualul guvern socialist de la Budapesta, iar pe plan intern de către PSD şi guvernul Năstase;

- „radicalii", reprezentați, în principal, de către două „platforme" ale UDMR – GR (Gruparea Reformistă) şi IMA (Inițiativa Maghiară Ardeleană), sunt susținuți de către Partidul Civic (conservator şi creştin-democrat) al lui Orbán Viktor (al cărui „model civic" de integrare „pan-maghiară" l-au preluat) şi, pe plan intern, de către unele segment ale Opoziției şi elitei civice din România.

Să rămânem, deocamdată, la cele de mai sus şi să le acordăm credit – până la proba contrarie – urmând a prezenta, în continuare, materialul

„tematic” pe care ni-l oferă monitorizarea presei de limbă maghiară din România şi concluziile ce se desprind din analiza acestui material.

Să începem cu amintita complementaritate a strategiilor naţionale şi regionale. De ce este vital importantă regionalizarea – devoluţia – autonomia (sau chiar independenţa) Ardealului (realizabilă doar prin voinţa unei majorităţi transetnice – deci româno – maghiară) pentru strategia naţională maghiară? Nu numai pentru şansa unei integrări separate într-o „Europă a regiunilor”, ci, în primul rând, pentru că în condiţiile unui Ardeal independent (sau măcar autonom) procentul local de unguri – cifrat la 20 – va permite automat realizarea tuturor revendicărilor udemeriste – moderate sau radicale, inclusiv mult dorita „cantonizare”. Ca atare, după cum am mai afirmat-o (şi probat-o) în repetate rânduri, adevăraţii beneficiari ai regionalizării sunt, de departe, ungurii ardeleni, şi nu românii. Iar mişcarea lui Sabin Gherman – sătulul de România – este doar o formă disimulată a aceluiaşi regionalism maghiar, menită, pe de o parte, a-i învrăjbi pe românii ardeleni cu cei din Vechiul Regat şi, pe de altă parte, a-i deruta şi pe unii şi pe alţii în ceea ce priveşte motivaţia şi finalitatea acţiunii. Că aşa stau lucrurile şi în prezent, în pofida ofensivei modelului etnic de inspiraţie civică, o poate proba lectura mai atentă (şi avizată) a aceleiaşi prese de limbă maghiară din România. Vom apela, în acest sens, la nr.46 din 19 noiembrie 2002 al revistei (“civice”) Erdélyi Napló, unde pe o pagină întreagă dl Szentgyörgyi László se ocupă, după cum ne-o spune şi titlul articolului („Are şanse autonomia!”), tocmai de autonomia transetnică a Ardealului.

De unde ştim că sintagma „săptămânal civic” de pe frontispiciul revistei înseamnă afiliere la coaliţia Orbán – Toro? Păi, să luăm paginile la rând:

- pe prima pagină găsim o scrisoare deschisă a lui Toro Tibor adresată preşedinţilor partidelor parlamentare din Ungaria, conţinând sugestii în legătură cu modificarea Constituţiei, în speţă în ceea ce priveşte consfinţirea tuturor normelor privitoare la „noul statut juridic al maghiarilor din afara graniţelor” şi la realizarea „integrării pan-maghiare”;

- pe a doua pagină, Kövér Gábor îşi exprimă indignarea în legătură cu o insinuare a lui Bodor Pál (făcută în „Nyugati Jelen” din Arad”) conform căreia deputatul MSZP Váncsik Zóltán şi-ar fi aflat moartea într-un accident de circulaţie pentru că, într-o confruntare televizată din 1998, l-ar fi surclasat pe Orbán Viktor;

- pe pagina a 3-a, dl Dénes László (“Nem vagyunk nyugodtak” – Suntem neliniştiţi) îşi exprimă neliniştea faţă de politica guvernului

Medgyessy (neacordarea cetăţeniei maghiare ungurilor din afara graniţelor, "diluarea" Legii Statutului, acordarea fondurilor de ajutorare pe criterii clientelare, nefolosirea în scop de şantaj a sprijinului acordat României în vederea integrării euro-atlantice etc.), iar dna Balázs Ildiko ("Hol a jobb és hol a bal?" – Unde e dreapta şi unde stânga?) îl desfiinţează (cu mult tact, e drept) pe Kertész Imre –laureat al premiului Nobel pentru literatură pe anul 2002 – nu atât pentru faptul că e evreu, cât mai ales pentru că este de stânga;

- pe pagina a 4-a, sub titlul UDMR versus UDMR, găsim un interviu cu Kincses Elöd, avocatul lui Tökés László, care face praf conducerea (moderată) a UDMR;

- pagina a 5-a găzduieşte un interviu cu Orbán Viktor: „Ne gândim la o Europă a naţiunilor". (Interesant este că „Europa regiunilor" e bună doar pentru a recupera Ardealul sau Voivodina!); tot acolo Nits Árpád desfiinţează politica guvernului Medgyessy şi demască cârdăşia dintre conducerea UDMR şi guvernele socialiste de la Bucureşti şi Budapesta;

- la pagina a 11-a (paginile sărite conţin programele TV pe o săptămână) găsim un aprig rechizitoriu la adresa conducerii UDMR (Nagy István: „Ce este autonomia") şi o altă desfiinţare a laureatului Nobel Kertész Imre (Csomortáni Albert Mihály: „Ur ir" – Un domn scrie).

Am adus destule argumente pentru a legitima apartenenţa săptămânalului Erdélyi Napló la coaliţia „civică" Orbán – Toro? Sau să mai adăugăm că pe paginile 12-14 se află o scrisoare deschisă a lui Csoóri Sándor (fost preşedinte al Organizaţiei Mondiale a Ungurilor) către Markó Bela, în care, la un nivel demn de doi literaţi, preşedintele UDMR este somat să nu sacrifice interesele naţionale pe altarul politichiei?!

Asta fiind situaţia, să revenim la articolul de la pagina a 6-a – „Are şanse autonomia" – şi să-i dăm cuvântul d-lui Jakabffy. Cine este domnia-sa? Aflăm din subtitlul articolului: „O discuţie cu politologul Jakabffy Attila, secretar general al Ligii Transilvania-Banat". Chiar aşa, se vor fi întrebând unii? De ce nu, din moment ce este vorba de o formaţiune ce militează pentru un regionalism transetnic. Numai că d-l Jakabffy nu este un ungur regionalist oarecare, ci – împreună cu Király Károly şi Kincses Elöd – unul din principalii iniţiatori ai evenimentelor din Secuime ce au culminat cu cele întâmplate la Târgu Mureş în 20 martie 1990. De unde ştim? Ştim, pentru că am urmărit, la vremea respectivă, evenimentele cu pricina şi, mai mult, putem spune că cei ce au dispărut – strategic – după 20 martie 1990 au fost exact cei menţionaţi mai sus: Király Károly şi Kincses Elöd la Budapesta (primul după un scurt circuit Bucureşti – Sf. Gheorghe)

iar Jakabffy Attila la Paris. De altfel, interviul din Erdélyi Napló confirmă cele de mai sus:

Întrebare: „În primăvara lui 1990 a mai fost un eveniment, rămas în memoria celor din Târgu Mureş sub denumirea de «martie negru». Pentru dezamorsarea tensiunii, evitarea unor noi conflicte şi asigurarea unei relative păci interetnice au avut loc, la acea vreme, nişte negocieri secrete între conducerile UDMR şi PUNR. După părerea multora, peunerişţii au pus o condiţie sine qua non: îndepărtarea lui Király, Kincses şi Jakabffy din poziţiile cheie pe care le deţineau, la vremea respectivă, în conducerea UDMR. Puteţi confirma?"

Răspuns: „Dovezi concrete nu am, dar faptele vorbesc singure: Király, după un scurt sejur bucureştean a ajuns la Sf. Gheorghe, iar Kincses s-a refugiat la Budapesta. În ceea ce mă priveşte, după studiile de politologie făcute la Paris între 1990-1994, la întoarcere am găsit un „vid" pe care respectivii s-au străduit să-l permanentizeze."

Mai este nevoie de vreo altă confirmare? (Adevărul este că cei trei au fugit, de bună-voie şi nesiliţi decât de răspunderea pe care o purtau pentru cele întâmplate atunci şi acolo!)

Şi iată că d-l Jakabffy este, astăzi, mâna dreaptă a regionalistului român Sabin Gherman!!!

Mai este nevoie de vreo altă dovadă că „sătulul de România" e un mercenar, o unealtă a celor ce vor astăzi, prin alte mijloace, să obţină ceea ce n-au reuşit în 1990 prin război civil interetnic?

Mai este nevoie de vreo altă dovadă că modelul regional a rămas în recuzita revizioniştilor maghiari, fie ei moderaţi sau radicali?

Mai este nevoie de vreun alt argument care să confirme faptul că „strategiile naţionale şi regionale sunt complementare"?

Dacă da, atunci să ne întoarcem la celălalt săptămânal regional ardelean Erdélyi Riport (nr. 1/14 nov. 2002) şi să-l deschidem la pagina 18. Iată titlul şi subtitlul:

„Miniparlament pentru ungurii din Voivodina. (La Subotiţa a avut loc şedinţa de constituire a Consiliului Naţional Maghiar – organul autonom de autoguvernare al maghiarilor din Voivodina)"

Mare scofală, vor spune unii, şi ungurii din Ardeal au miniparlament – numitul CRU – şi nu le-a folosit la nimic!

Aşa este, dar cu două deosebiri: CRU este Consiliul Reprezentanţilor Uniunii (adică ai UDMR) şi nu organul autonom de autoguvernare al maghiarilor din Ardeal, iar România este un stat naţional unitar – şi nu unul federativ ca şi Iugoslavia.

Şi dacă tot nu s-a înțeles de către unii, să mai reproducem, din aceeaşi sursă, salutul premierului maghiar:

„Szabo Vilmos, secretar de stat la Biroul primului ministru, a calificat momentul drept crucial, tălmăcind, în continuare, mesajul lui Medgyessy Péter: «Consiliul Național este un cadru legitim care va permite maghiarimii din Voivodina să se încadreze în statul iugoslav ca partener cu drepturi egale al sârbilor şi muntenegrenilor»”!

Iată, aşadar, cum se pune problema şi de ce vrea Toro Tibor constituirea „Marii Adunări Naționale Maghiare din Ardeal”!

Iată, aşadar, de ce trebuie regionalizată şi federalizată România!

Iată, aşadar, de ce mâna dreaptă a lui Sabin Gherman se numeşte Jakabffy!

VII
O viziune „moderată” asupra „ofensei de la 1 decembrie 2002”

Ne-am cam abătut, de-o vreme încoace, de la cele enunțate în titlul ciclului, apelând şi la părerile şi declarațiile radicalilor şi folosind, în acest sens, şi publicații aservite acestora. S-ar cuveni, deci, să ne reîntoarcem la presa moderată (aliată, colaboraționistă etc.) şi la moderații care îşi exprimă în aceasta, printre altele, buna credință şi loialitatea față de cei cu care au semnat un protocol de parteneriat. (Desigur, chestiunea este cât se poate de relativă, pentru că d-l Toro Tibor, bunăoară, a declarat – la congresul „pirat” din 30 noiembrie – că intenționează, în caz că va câştiga alegerile unionale, să păstreze alianța cu PSD!)

Până una alta, să vedem ce mai scriu aliații – despre aliați – într-o publicație aliată. Vom apela, în acest sens, la cotidianul Nyugati Jelen (nr. 3353/2 dec. 2002) din Arad (difuzat şi în județele Timiş, Caraş-Severin, Hunedoara şi Alba) şi-anume la editorialul „Năstase fogadása Budapesten” (Primirea lui Năstase la Budapesta) semnat de Bodor Pál.

De unde ştim că este vorba de o publicație „aliată”? Păi, cum să nu fie, dacă ea este sistematic atacată de către revista „civică” Erdélyi Napló (vezi şi nr. 46/11 noiembrie 2002, din care am reprodus în episodul precedent), în rând cu conducerea UDMR, guvernul socialist de la Budapesta şi cel social-democrat de la Bucureşti?! Mai mult, în acelaşi număr al E.N. este atacat şi Bodor Pál pentru „trecutul său comunist” şi „prezentul său neocomunist” precum şi pentru „atitudine anti-Orbán”!

Aşa stând lucrurile, putem trece cu conştiința împăcată la traducerea textului:

„Fără îndoială, primirea lui Năstase, de întâi decembrie, la Budapesta a fost precedată de un viu interese, dar, pe alocuri, şi de o aşteptare tensionată. Inițiativa, privită de oriunde, nu putea (şi nu poate) să pară decât una cel puțin bizară. Iar pentru cei ce nu-şi pierd vremea cu eufemisme, gestul de a sărbători Trianonul la Budapesta (şi nu la Alba Iulia) a însemnat, din partea premierului român, o apreciabilă lipsă de simț (şi bun-simț) politic.

Desigur, au existat şi unii care şi-au făcut iluzii, printre aceştia cel ce scrie aceste rânduri. Ba, am şi pariat cu prietenii mei că – date fiind exigențele Comunității europene, faptul că integrarea României depinde în primul rând de rezolvarea „problemei maghiare” şi realitatea că drumul acesteia în Europa nu poate trece decât prin Ungaria – Năstase, fidel

exemplului iluştrilor săi înaintaşi, va evoca, în discursul său, Proclamaţia de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, în speţă acel paragraf III care ne priveşte şi ne interesează pe noi, ungurii: „libertate naţională totală pentru popoarele conlocuitoare; fiecare popor are dreptul să se instruiască şi administreze în limba sa maternă, cu instituţii proprii şi cu oameni aleşi din sânul propriei comunităţi".

Bineînţeles, fără a fi ignorate nici cele declarate, atunci, de către Vasile Goldiş la Arad (Aradi Hirlap, 25 noiembrie 1918).

Am crezut că premierul român a sărbătorit la Hotel Kempinski aniversarea Proclamaţiei de la Alba Iulia pentru a aprecia – el însuşi – în capitala maghiară, în ce măsură guvernele româneşti ce s-au succedat pe parcursul timpului au respectat respectivele promisiuni.

Ar fi putut rămâne în istorie asumându-şi acest gest critic şi autocritic, gest ce n-ar fi putut fi atacat de către naţionaliştii majoritari pentru că premierul român n-ar fi avansat nici o promisiune nouă – ar fi revenit doar la una veche şi nerespectată.

Pariul, firește, l-am pierdut. La hotel nici unul dintre cei doi premieri nu a rostit vreo alocuțiune.

După un pariu pierdut nu se prea cuvine să fac presupuneri. Deşi, s-ar putea ca liniştea oratorică să nu fi fost întâmplătoare. Bănuiesc că premierul Năstase a fost sfătuit ca nu cumva să repete, la Budapesta, discursul rostit la Alba Iulia (referirea este probabil la discursul de la „Congresul Spiritualităţii Româneşti" din 30 noiembrie 2002), mai bine să tacă. Asta pentru a preîntâmpina nu numai scandalul local, ci şi pe cel ce s-ar fi iscat la nivel de UE (...).

La urma urmei, treacă de la noi! Important este că Ungaria – acceptând aranjamentul lui Năstase – a demonstrat că este un stat modern şi european, care poate trata cu condescendență un asemenea afront.

Să sperăm, totuşi, că sărbătorirea la Budapesta a lui întâi decembrie nu va deveni o tradiție. Sau dacă da, atunci premierul român să se pregătească de pe acum pentru a da citire, la anul, amintitului paragraf din Proclamația de la Alba Iulia"

Iată, aşadar, cum vede chestiunea editorialistul unui ziar indubitabil moderat şi adept al conducerii (moderate) a UDMR. (Desigur, cele reproduse sunt departe de tonul articolului apărut în Magyar Nemzet, dar, oricum, sunt incompatibile cu relația pe care o presupune orice alianță)

Şi dacă tot ne-am oprit la „Nyugati Jelen", să mai spicuim câte ceva. Reproducem dintr-un interviu intitulat „Decorație pentru Tokay György":

Întrebare: „Îndelungata carieră politică mi-aminteşte de vremea când, participând intens la activitatea Constituantei, aţi luat o atitudine fermă împotriva atributului de stat naţional unitar al României, mai mult, n-aţi votat nici Constituţia."

Răspuns: „A fost o iniţiativă a întregii facţiuni a UDMR, în schimb ne-am străduit să respectăm litera şi spiritul Constituţiei. Au fost destui care au votat-o, dar n-au respectat-o."

Aici, am vrea să-i amintim d-lui Tokay (şi nu numai!) că momentul culminant al respectivei „străduanii" s-a petrecut – în ceea ce-l priveşte – în 17 ianuarie 1993, la o emisiune în limba maghiară a TVR1, când domnia-sa a declarat (fără traducere şi fără subtitrare) următoarele:

„Acuz, în bloc, parlamentarii UDMR pentru vina de a nu fi reuşit să împiedice consfinţirea în Constituţie a atributului de stat naţional unitar al României. Acest atribut pune bazele statului naţional-comunist. În faţa noastră stau două obiective prioritare: să ne organizăm ca naţiune şi să luptăm împotriva Constituţiei!" (Crainicul emisiunii a promis, atunci, completarea subtitrării şi reluarea fragmentului într-o emisiune viitoare – promisiune neonorată nici până azi!)

A' dracului străduanie!

Restul paginilor ziarului fiind ocupate, în exemplarul cu pricina, de sport şi publicitate, să ne întoarcem la alte surse pe care nu le-am epuizat la vremea respectivă. Reproducem două întrebări adresate (încă) preşedintelui de onoare al UDMR într-un interviu sui generis (întrebări adresate în scris de către diferiţi anonimi), la care acesta, practic, n-a răspuns (Szabadság, nr.261/11 noiembrie 2002):

Întrebare: „În pregătirea şi declanşarea revoluţiei din '89 aţi fost în solda serviciilor secrete maghiare sau a celor din SUA? Evenimentele de la Târgu Mureş figurau în scenariu?"

Răspuns: „Este o întrebare impertinentă. Nu răspund la astfel de întrebări neobrăzate şi de rea-credinţă."

Întrebare: „În ceea ce priveşte viitorul UE se configurează două orientări politice opuse. Nemţii – mai puţin naţionalişti – ar vrea un superstat european în care statele naţionale să aibă un rol pur simbolic, câtă vreme Franţa naţionalistă, împreună cu numeroase state mici, militează pentru o Europă Unită a unor state naţionale independente, grupate într-o confederaţie cât se poate de laxă. Ungaria, ca ţară mică, probabil că se va alătura Franţei pentru a-şi păstra independenţa. În schimb, pentru maghiarimea din afara graniţelor superstatul european ar fi mult mai avantajos, pentru că ar scoate puterea din mâinile naţionaliştilor slovaci şi

români. Nu credeți că aceste două orientări politice antagoniste ar putea genera o ruptură periculoasă între patria-mamă şi părțile de națiune aflate în afara granițelor?"

Răspuns: „Consider prea speculativă întrebarea şi, pe de altă parte, nu cunosc în profunzime problema. Ca atare, nu mă pot pronunța."

De ce am reprodus cele două întrebări (despre răspunsuri propriu-zise neputând fi vorba)? Pentru confirmările pe care le aduc. Iată că printre foarte puținii unguri capabili de detaşare față de subiectul cu pricina, există unii în stare să intuiască adevăratul rol pe care l-a jucat Tökés László în declanşarea evenimentelor din „16-22" de la Timişoara.

De unde ştim că întrebarea a fost formulată de către un ungur? Firește, nu putem vorbi de o certitudine absolută, dar eventualitatea ca autorul întrebării să fi fost un român ni se pare, practic, exclusă. De ce spunem asta? Pentru că există un cuvânt, un singur cuvânt pe care orice român, oricât de bine ar vorbi limba maghiară, nu l-ar fi folosit. Să revedem ultima întrebare, în original: „A vásárhelyi események benne voltak a forgatokönyvben"? şi să ne oprim la ultimul cuvânt. Ce înseamnă „forgatokönyv"? Înseamnă scenariu. Dar se foloseşte, cu o frecvență egală, şi „szcenárium". Orice român ar fi preferat termenul latinesc, şi asta nu numai din motive de ordin psihologic, ci şi pentru că „forgatokönyv" (carte care învârte – în traducere directă) este o construcție artificială, datând din perioada când lingviştii maghiari au dus un veritabil război de purificare a limbii maghiare de neologisme, rezultând o serie de cuvinte profund caraghioase, ca de pildă: kerékpár (pereche de roți) = bicicletă, földalattjáro (pe sub pământ umblător) = metro, szemüveg (sticlă de ochi) = ochelari, tengeralattjáro (pe sub mare umblător) = submarin, hidegfelvágott (ceva tranşat şi rece) = mezeluri şi aşa mai departe. Refuz să cred că un român, chiar cunoscând termenul, ar fi folosit „cartea care învârte" (probabil cartea celui care învârtea manivela primului aparat de filmat – scenarist, regizor şi operator în acelaşi timp), atunci când avea la îndemână amintitul „szcenárium".

Şi încă ceva. Aşa cum noi spunem: merg (sau am fost) în State (în loc de SUA), şi ungurii, la rândul lor, folosesc echivalentul. Or, în text se spune: „ a magyarországi vagy az államokbeli titkosszolgálat?" Ceea ce înseamnă: serviciile secrete din Ungaria sau din State? Refuz să cred că un român, într-un interviu (chiar sui generis) ar fi formulat astfel.

Cât priveşte cea de a doua întrebare, aici se confirmă o autentică dilemă din care nu prea văd cum „va ieşi" Ungaria. Desigur, autorul întrebării (altul decât al primei) este un cunoscător al operei lui Molnár

Gusztáv sau, poate, chiar politologul maghiar – adept al regionalizării şi superstatului european, al „Europei landurilor” (agregată în jurul „nucleului federativ german”). Pe de altă parte, am văzut în capitolul precedent că Orbán Viktor este căuzaşul „Europei naţiunilor”. Dar nu aici este necazul: toată această construcţie duplicitară (Europa naţiunilor, pentru Ungaria – europa regiunilor, pentru părţile „rupte la Trianon”) se baza pe două elemente – Linia lui Huntington şi refuzul Europei de a integra tot ceea ce se află în afara acesteia. Or, fatidica linie şi tot ce s-a construit pe aceasta nu mai poate intra în discuţie astăzi, integrarea României în structurile europene şi euroatlantice fiind deja un proces în derulare şi ireversibil. Ca atare, orice şansă de integrare separată a Ardealului în Europa – fie ea a statelor naţionale sau a regiunilor – devine iluzorie atâta vreme cât România rămâne stat unitar.

În lumina celor de mai sus, modelul regional transetnic reprezintă ultima şansă a revizioniştilor maghiari, fără (măcar) devoluţia Ardealului – chiar în condiţiile integrării într-o Europă a regiunilor – orice încercare de „integrare panmaghiară” fiind sortită eşecului.

Ar fi bine, deci, să nu ne prea jucăm de-a regionalizarea şi să fim ceva mai atenţi cu Liga Transilvania-Banat, dar şi cu Gruparea reformistă – Aripa Civică – Platforma „Edificarea Naţiunii” – Platforma IMA, care, oricât de „civice” ar fi, l-au avut ca invitat de onoare la Congresul din 30 noiembrie 2002 exact pe Sabin Gherman – sătulul de România!!!

VIII
Şi diavolul poate invoca Sf. Scriptură”

Spuneam, în capitolul precedent, că invitatul de onoare al Congresului reformiştilor „civici” din UDMR a fost tocmai regionalistul Sabin Gherman. Cum stăm atunci cu refuzul „modelului regional transetnic”? Există sau nu o relație de complementaritate între acesta şi „modelul etnic” de inspirație civică?

Desigur, şi de această dată se vor găsi unii care să ne spună că a fost vorba doar de onorarea unei simple invitații, de un gest de politețe reciprocă. Chiar aşa? Dacă ar fi fost vorba de congresul UDMR – mai treacă-meargă, dar aici s-a întrunit disidența udemeristă, pe cale de a provoca o scindare în cadrul Uniunii. Ca atare, orice participare – fie ea şi simplă – nu putea să însemne decât o raliere la cauza reformiştilor. (Aşa cum a fost şi în cazul episcopului evanghelic Mózes Árpád, a prelatului papal Czirják Árpád sau a arhiepiscopului romano-catolic de Alba Iulia Jakubinyi György – participanți [efectiv, sau prin scrisori de adeziune] la acelaşi congres “pirat” – nemaivorbind de episcopul reformat Tökés László).

Bine-bine, vor spune aceiaşi cârcotaşi, dar aici este vorba nu de ralierea lui Sabin Gherman la politica reformiştilor din UDMR, ci – invers – de presupusa orientare regionalistă a disidenților udemerişti. Şi care-i diferența? Cu ce este mai bună pentru noi (pentru români şi România) ralierea românului Sabin Gherman şi a regionalismului său transetnic la obiectivele antiromâneşti ale „reformiştilor” din UDMR, decât ralierea reformiştilor Uniunii la modelul regional promovat de către „sătulul de România”? Este, în ultimă analiză, unul şi acelaşi lucru.

Pe de altă parte, există dovezi clare că participarea preşedintelui Ligii Transilvania-Banat la congresul cu pricina n-a fost una protocolară sau de adeziune pasivă. După cum există dovezi la fel de clare şi în ceea ce priveşte orientarea regionalistă şi pro-Gherman a Blocului Reformist. Iată ce se putea citi, în acest sens, în „Ziua” din 2 decembrie 2002, sub (sub)titlul „Autoadministrare şi regionalism”:

„Opoziția din UDMR mai doreşte adoptarea unui program politic regionalist. Pentru aplicarea acestuia ar vrea să colaboreze cu Liga Transilvania-Banat, înființată de Sabin Gherman, precum şi cu adepții regionalizării din PNȚCD. Sabin Gherman a declarat, la rândul său, că este

de acord să coopereze cu membrii comunității maghiare ce vor regionalizare."

Este suficient de limpede?

Iarăşi vor fi fiind unii care să ne vorbească de greşeli de traducere şi aşa mai departe. Să ne întoarcem atunci la presa de limbă maghiară şi la ziariştii aferenți, care n-au avut nevoie de nici o traducere (nici în cazul lui sabin Gherman, care, fireşte, a vorbit tot ungureşte – că doar e târgumureşean). Reproducem din cotidianul clujean Szabadság (nr. 279/2.dec.2002) din articolul „Se configurează ruperea în două a UDMR?" (Ördög I. Béla):

„Sabin Gherman, preşedintele Ligii Transilvania-Banat, a declarat: « Gruparea Reformistă reprezintă o şansă atât pentru ungurii din Ardeal, cât şi pentru românii ardeleni (...). S-a realizat, în sfârşit, cadrul care să permită conlucrarea partidelor ardelene române şi maghiare în vederea atingerii unor obiective comune». Intervenția lui Gherman a stârnit un ropot de aplauze."

Întrebăm, iarăşi: este suficient de clar? Ba bine că nu! Strategiile naționale şi cele regionale sunt, într-adevăr, complementare, indiferent cine le mânuieşte! Se militează pe toate fronturile şi cu toate mijloacele, indiferent de pretinse orientări, afilieri sau înregimentări! Mai puțin clară este chestiunea cu „războiul din UDMR". Dacă şi unii şi alții urmăresc unul şi acelaşi scop şi folosesc aceleaşi mijloace, atunci ce au de împărțit, de fapt, „moderații" şi „radicalii"? Ciolanul şi puterea?

Să mai amânăm momentul concluziilor, să mai acumulăm „material tematic" şi să mai aşteptăm măcar până la alegerile din ianuarie – poate se va limpezi şi chestiunea cu războiul. (Nu putem ignora, totuşi, că printre principalele acuzații ale „reformiştilor" figurează, invariabil, neorganizarea alegerilor interne şi „lipsa de transparență" în gestionarea fondurilor!) Până atunci să ne ocupăm mai degrabă de „alianța" UDMR-PSD şi de reflectarea ei în presa „aliată".

Până una-alta, am rămas datori cu nişte comentarii la editorialul d-lui Bodor Pál din „Nyugati Jelen", din care am reprodus în capitolul precedent. Ne interesează, bineînțeles, invocatul paragraf III al Proclamației de la Alba Iulia: „libertate națională pentru popoarele conlocuitoare; fiecare popor are dreptul să se instruiască şi administreze în limba sa maternă, cu instituții proprii şi cu oameni aleşi din sânul propriei comunități". În legătură cu acest paragraf am vrea să-i spunem, d-lui Bodor (şi nu numai) următoarele:

- declarația de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 a fost expresia dreptului la autodeterminare al poporului român – net majoritar – din Ardeal

- această declarație nu angaja România Mare (care nici nu exista încă – de jure – la acea dată), ci doar pe regionaliştii români ardeleni – reprezentanți de frunte ai Partidului Național Român şi ai Bisericii Greco-Catolice – majoritari în respectivul for de decizie; după cum nu-i angaja nici pe românii ardeleni de rând – ortodocşi şi unionişti în marea lor majoritate, nici Biserica Ortodoxă strămoşească şi nici pe acei corifei (tot ortodocşi) ai PNR care militau, atunci şi acolo, pentru unire deplină şi necondiționată cu Țara;

- cele conținute în paragraful III al declarației (pentru că, firește, despre acestea şi despre statutul Arealului discutăm!) au fost gândite, în mod evident, pentru un Ardeal independent (sau măcar autonom) şi împărțit pe cantoane, după model helvetic;

- nu România („mică") s-a unit cu Ardealul, ci Ardealul s-a unit cu România – unire necondiționată pe care a impus-o, în pofida „pertractorilor" regionalişti şi autonomişti, voința nestrămutată a celor peste o sută de mii de români aflați „extra-muros", prin chiotul lor rămas în istorie: „Noi vrem să ne unim cu Țara!"; ca atare, nu regionaliştii ardeleni şi nu paragraful III al declarației acestora urmau să decidă asupra drepturilor naționalităților conlocuitoare, ci, după recunoaşterea de jure – la Trianon – a României Mari, conducerea legitimă a statutului național unitar român, suveran şi indivizibil.

În lumina celor de mai sus, orice invocare a paragrafului cu pricina – în sensul unei promisiuni nerespectate – a fost şi continuă să fie şi astăzi un gest lipsit de temei şi neavenit.

Cât priveşte drepturile pe care România le-a acordat minoritarilor maghiari din Ardeal în perioada interbelică, acestea au depăşit considerabil recomandările de la Versailles şi Trianon, nemaivorbind de nivelul la care au fost respectate acestea în alte țări ale Europei. Iată câteva date edificatoare:

- între 1919-1928 au fost publicate, în Ardeal, 3186 de cărți în limba maghiară – deci o medie anuală de 320 de volume – atunci când în 1913, de pildă, sub stăpânire maghiară au apărut doar 77! (conform unei statistici apărute în 1928 în revista maghiară clujeană „Erdélyi Irodalmi Szemle");

- între 1919-1924 au fost publicate în Ardeal 1066 cărți ungureşti, tot atâtea câte au apărut în cele două decenii premergătoare lui 1919 – deci

sub stăpânire maghiară! (György Lajos, în „Viața culturală a ungurilor din Transilvania”, Cluj, 1925);

- același autor remarcă, în opera citată, că din cele 233 de tipografii existente în Ardeal (în 1924) 147 erau ungureşti, deci 61 la sută;

- cât priveşte presa de limbă maghiară din Ardeal, în 1934, de pildă, existau 42 de cotidiane, 52 de săptămânale şi nouă publicații cu apariție lunară; ceea ce reprezenta de zece ori mai mult decât numărul publicațiilor existente în 1917, sub stăpânire maghiară.

Mai mult, în această presă de limbă maghiară din Ardeal, totalmente liberă, veneau să publice şi autori din Ungaria. Iată mărturia unui contemporan, octogenarul Faludy György: „În perioada interbelică, ungurii din Ardeal se bucurau de mai multă libertate decât cei din Ungaria, astfel că mulți scriitori maghiari din patria-mamă, pentru a eluda cenzura horthystă, veneau să-şi publice operele în România.” (Declarație făcută la emisiunea de limbă maghiară a TVR din 8 octombrie 1990 şi, ca prin minune, necenzurată).

Firește, aceeaşi situație putea fi regăsită şi în ceea ce priveşte libertatea confesională sau dreptul la instruire şi liberă asociere, inclusiv în organizații politice (Magyar Párt – de pildă).

Suficient pentru ca o minoritate națională să-şi poată păstra identitatea etnică, culturală şi spirituală? Ba bine că nu!

Cât priveşte perioada postbelică, minoritatea maghiară a fost nu discriminată negativ, ci privilegiată, ca răsplată pentru ferventul colaboraționism manifestat față de ocupantul sovietic şi structurile comuniste impuse de către acesta. Situație ce a durat până la revoluția ungară din 1956, când mercenarii – trădându-şi stăpânul (vezi „Secesiunea Ardealului”) – au decăzut, treptat, din statutul privilegiat deținut până atunci, pierzându-şi regiunea autonomă, universitatea maghiară autonomă şi hegemonia politică şi administrativă din Ardeal.

N-a fost vorba, deci, de o privare de drepturi, ci de deposedarea de privilegii. Că aşa a fost, o probează situația din „cea mai neagră perioadă ceauşistă”, când minoritatea maghiară dispunea, în Ardeal, de următoarele:

- secții de limbă maghiară, suficiente şi de nivel corespunzător, la toate gradele de învățământ, inclusiv cel universitar;

- edituri proprii şi cărți de toate genurile, regăsibile în toate librăriile, în sectoare special amenajate;

- reviste şi ziare mai multe, pe cap de locuitor, decât aveau românii;

- teatre maghiare (Satu Mare, Cluj, Oradea, Târgu Mureş, Sfântu Gheorghe, etc.);

- operă maghiară (Cluj);

- institute de învățământ teologic, de toate gradele şi pentru toate confesiunile.

Despre situația din prezent ce să mai vorbim?

În aceste condiții, cum mai poate cineva – mai ales ungur fiind – să şi deschidă subiectul cu pricina, fără să-i crape obrazul de ruşine, atunci când în Ungaria, din cei 250.000 de români existenți în 1920 au mai rămas puțin peste zece mii, cu numele maghiarizat (inclusiv cel de familie!) şi care abia o mai rup pe româneşte?!! (Şi care au un singur liceu „românesc", în care singura materie predată în limba română este ...limba română!!!)

P.S. Celor ce mi-au sărit la beregată – când cu lansarea „Secesiunii Ardealului" – pentru că mi-am permis, în partea a 3-a a cărții, să atac autonomismul şi (mai apoi) regionalismul PNR şi, respectiv, PNȚ şi, în aceeaşi ordine de idei, Concordatul cu Vaticanul (ratificat în 1929 – sub guvernarea național-țărănistă), Constituția federalistă a lui Romul Boilă – nepotul lui Maniu (redactată în 1931, sub aceeaşi guvernare) sau memorandul regionalist al lui Iuliu Maniu adresat, în 1938, regelui Carol al II-lea, le-aş atrage atenția că la Congresul „Blocului Reformist" al UDMR nu numai invitatului de onoare – Sabin Gherman – i s-a făcut o propunere de colaborare în ale regionalizării Ardealului, ci şi „adepților regionalizării din PNȚCD"!!!

Şi iată cum lucrurile vin de se leagă!

IX
„Cheful cu şampanie” de la Hotel Kempinski – în variantă „civică”

În episodul al VI-lea am prezentat o „interpretare moderată” a „semnificației” vizitei premierului român – de 1 decembrie – la Budapesta.

A sosit vremea să oferim cititorilor şi o „variantă civică” a acesteia. Reproducem din săptămânalul (civic) Erdélyi Napló (nr. 49/10 decembrie 2002) editorialul intitulat „Recepție perversă”, apărut sub semnătura d-lui Nits Arpád:

„Te-apucă groaza şi numai gândindu-te la ce-ar păți un premier român care ar onora invitația la o recepție organizată de omologul său rus – la «Intercontinentalul» din Bucureşti – pentru a sărbători împreună cu acesta aniversarea Pactului Ribbentrop-Molotov.

Şi asta este încă floare la ureche. Să ne imaginăm următoarea situație: în Ungaria ajunge la putere un partid pentru care, aidoma vecinilor, obiectivul prioritar, îl reprezintă, de departe, materializarea intereselor naționaliste. În momentul de față un asemenea partid nu există, pentru că nici Csurka (Csurka István, preşedintele MIEP – n.n.) n-ar merge până acolo încât să conteste dreptul patriei-mamă de a trimite modeste daruri de Crăciun rudelor rămase dincolo de hotare. Să presupunem, deci, că prim-ministrul provenit din respectivul partid extremist – care în mod normal n-ar putea trece granița cu România nici în „travesti” – ar fi invitat la Bucureşti, în vara viitoare, pentru a sărbători – acolo – a 63-a aniversare a Diktatului de la Viena. Să ne închipuim cam ce s-ar întâmpla dacă Adrian Năstase, plin de solicitudine, şi-ar face apariția la această sărbătorire, ba i-ar mai aduce cu el şi pe Ion Iliescu şi încă vreo câțiva reprezentanți de frunte ai UDRU (Uniunea Democrată a Românilor din Ungaria).

De fapt, n-are rost să facem presupuneri asupra intensității seismului politic ce ar urma, pentru că nu avem termen de comparație: în istoria României nu există precedent în acest sens!

Ăsta e motivul pentru care românii merită Ardealul! Ce vorbesc? – merită să se extindă până la Tisa, sau chiar până la Dunăre! Mai mult, în caz că popularitatea lui D-209 (probabil numărul de cod al „agentului” Medgyessy – n.n.) va creşte în urma celor întâmplate la 1 decembrie, merită să ajungă chiar şi la poalele Alpilor!

P.S. Kovács László a fost atât de amabil încât a divulgat prezența la sindrofie a câtorva reprezentanți ai UDMR. Dacă tot a făcut primul pas, l-

am ruga să-l facă şi pe al doilea: să ne prezinte lista completă a invitaţilor. Nu de alta, dar să ştim şi noi cu cine votăm la Congres!"

Iată, aşadar, cum arată „varianta civică", apărută nu la Budapesta, ci într-un săptămânal de limbă maghiară din România, scris şi tipărit la Oradea!

Şi este doar începutul, subiectul fiind reluat în cel puţin 7-8 ipostaze. Cu nimic mai prejos, ba dimpotrivă!

Nu ştim cât vom reuşi să prezentăm în pagina care ne stă la dispoziţie, dar orice „fuşereală" ar fi o crimă, „Erdélyi Napló" (Jurnalul Ardelean) ridicându-se, de această dată, la nivelul publicaţiei iredentiste budapestane Erdélyi Magyarság. Ca atare, chiar cu riscul de a reveni iterativ pe parcursul lui decembrie 2002 (sau chiar de a trece în 2003), ne vom cantona temeinic în exemplarul cu pricina şi nu-l vom părăsi decât după ce vom fi epuizat întreg „filonul".

Până una-alta, să vedem ce spune, în fond, d-l Nits în editorialul său. Iată ideile principale:

- despre Trianon şi Pactul Ribbentrop-Molotov se poate discuta în aceeaşi ordine de idei;

- pentru statele vecine Ungariei (nu şi pentru Ungaria!!!) interesele naţionaliste prevalează asupra oricăror alte interese;

- Adrian Năstase este pus pe picior de egalitate cu ultranaţionalistul şi revizionistul Csurka István, sau nici măcar, pentru că Csurka nu s-ar opune „cadourilor de Crăciun" pentru cei „rămaşi, fără voia lor, în afara graniţelor"! (Aluzie la rediscutarea „Legii Statutului");

- Trianonul este echivalent nu numai cu Pactul Ribbentrop-Molotov, ci şi cu Diktatul de la Viena;

- se reiterează ideea cu „poftele românilor până la Tisa sau peste", vânturată deja de ani de zile pe site-urile revizioniste de pe Internet! (vezi ciclul MRM);

- delegaţia maghiară participantă la recepţia de la Hotel Kempinski (Medgyessy, Göncz, Verestoy, Kelemen, etc.) este considerată o adunătură de trădători de neam şi de ţară.

Şi, repetăm, toate acestea apar nu pe Internet, nu la Budapesta, nu în vreo publicaţie a diasporei maghiare, ci într-un săptămânal de limbă maghiară din România!!!

Desigur, nu este vorba, în ceea ce ne priveşte, de o surpriză propriu-zisă, dar ne bate gândul că am pierdut timp şi bani cu abonamente în ţări străine, cu corespondenţe peste mări şi oceane, cu deplasări pe la diverşi furnizori şi aşa mai departe, atunci când trebuia doar să ne oprim la

un chioşc de ziare şi să întindem mâna după Erdélyi riport, Kronika, Szabadság, Nyugati Jelen, etc. sau doar după Erdélyi Napló care, după cum am văzut (şi, mai ales, vom vedea), le surclasează pe toate celelalte. În fine, mai bine mai târziu decât niciodată!

Să ne întoarcem, însă, la „filonul" amintit, nu înainte de a-i adresa, totuşi, o întrebare autorului editorialului reprodus. Stimate d-le Nits, cum de aţi uitat, printre „echivalentele" pe care le-aţi imaginat pentru a înfiera „sfidarea" şi „provocarea" pe care a reprezentat-o gestul lui Adrian Năstase, să pomeniţi şi de unul real, de o provocare şi sfidare autentică ce se repetă în realitatea concretă a perioadei post-decembriste şi pe care noi, românii, o suportăm cu stoicism de exact 13 ani?

Despre ce este vorba? Chiar nu ştiţi? Cum să ştiţi, în ţâfna d-voastră de (foşti) stăpâni ultragiaţi, de „civilizatori ai bazinului carpatic", de „avanpost al creştinătăţii", de „occidentali" trădaţi de către Occident etc,etc,etc?!! Cum să ştiţi, când în numele libertăţii – egalităţii – fraternităţii – în 1848, aţi vrut doar să înlocuiţi jugul austriac cu unul unguresc, ignorând total şi reprimând brutal aspiraţiile similare ale popoarelor ce reprezentau peste 60 la sută din populaţia aşa zisei Ungarii Istorice?!

Da, d-le Nits, asta a fost esenţa „revoluţiei" d-voastră din 1848 cu care vă bateţi în piept şi pozaţi în faţa Europei şi a istoriei! Iar sărbătorirea ei – de 15 martie – pe pământ românesc, pământ udat cu sângele a 40.000 de români ucişi ca represalii, ca răzbunare pentru bătăile pe care vi le-au administrat Iancu şi moţii săi, reprezintă o sfidare şi o provocare ce nu poate fi nici măcar comparată cu vizita premierului român la Budapesta! Care s-a deplasat în capitala ungară pentru a purta nişte discuţii, şi nu pentru a agăţa vreo opincă pe cupola Parlamentului!

Acestea fiind spuse, să ne continuăm demersul, filonul cu pricina nereclamând nici un fel de „decopertare". Iată ce publică Erdélyi Napló (în acelaşi număr, evident) pe pagina a 4-a, sub titlul „Scrisoare deschisă premierului român":

„Dr. Eva Maria Barki – juristă specializată în Drept Internaţional – s-a adresat, într-o scrisoare deschisă, premierului român Adrian Năstase. Iată conţinutul scrisorii: «Aţi venit la Budapesta spre a sărbători – aici – ziua de întâi decembrie. Ne miră nesimţirea gestului d-voastră. Probabil că mentalul colectiv al românilor a fost suficient de spălat pentru a ignora, cu desăvârşire, nerespectarea promisiunilor de la Alba Iulia. Această zi înseamnă, pentru maghiarimea din Ardeal, 84 de ani de oprimare, umilire şi refuz al autodeterminării. Provocările nu duc la reconciliere şi la rezolvarea problemelor. Vă somăm, în consecinţă, să respectaţi – împreună

cu guvernul pe care-l conduceți – angajamentele asumate la Alba Iulia. A sosit momentul ca poporul maghiar – privat timp de 84 de ani de accesul la autodeterminare – să poată beneficia de drepturile sale legitime».

Scrisoarea – pe care cunoscuta juristă vieneză o semnează în numele Comitetului Internațional Ardelean – se bucură şi de sprijinul următoarelor organizații: Societatea Trianon, Mişcarea Revizionistă Maghiară, Uniunea Bocskai, HVIM (uniunea celor 64 de județe – n.n.), Uniunea Descălecat – 2000, Mişcarea Apărarea Pământului Maghiar, Societatea Horthy Miklos, Alianța Sfintei Coroane, Cercul Național, Sfatul celor 100, Uniunea Mondială a Maghiarilor, Platforma Supraviețuirii, Liga Tinerilor Patrioți."

Deci aşa: o reprezentantă de marcă a revizionismului maghiar – declarată persona non grata în România – îl face nesimțit pe Adrian Năstase şi îl somează să respecte o promisiune pe care statul român nu numai că n-a făcut-o vreodată, dar nici nu putea s-o facă, dreptul la autodeterminare fiind apanajul unei populații majoritare! Şi asta într-o publicație de limbă maghiară din România!!!

Nu avem ce comenta – chestiunea ne depăşeşte. Iar concluziile trebuie să le tragă cei vizați.

Ne-am permite doar să atragem atenția că printre „sprijinitori" figurează toată floarea revizionismului maghiar care – iată – pogoară din „anonimatul" rețelelor electronice de comunicare pentru a poposi în presa scrisă, şi nu oriunde, ci într-un săptămânal ce apare la Oradea! (oraş aflat, totuşi, în România!)

De ce tocmai în Oradea? Probabil că este vorba de „pagubele colaterale" ale atât de importantelor euroregiuni şi ale înfloritoarelor (şi, negreşit, beneficelor) relații transfrontaliere de colaborare.!

P.S. S-a remarcat, probabil, că printre sprijinitorii „ultimatumului" juristei austro-ungare figurează şi MRM, mişcare căreia i-am închinat un întreg volum.

Poate că acum, în fața acestei „ieşiri la rampă", vor cădea pe gânduri şi scepticii şi refractarii sau, cine ştie, chiar şi unii „europeni de nicăieri".

Oricum, „tolba" este încă plină. Mai avem ce oferi pentru toate aşteptările sau preferințele.

X
„Spălarea ruşinii”!

În „Adevărul” de 17 decembrie 2002, sub titlul „Demonstraţie antiromânească la Budapesta – Peste 40.000 de persoane au demonstrat la Budapesta împotriva politicii guvernului maghiar în ceea ce priveşte maghiarii de peste hotare”, s-au putut citi următoarele:

„Duminică 15 decembrie, la Budapesta a avut loc o amplă demonstraţie de protest îndreptată împotriva politicii guvernului ungar în ceea ce priveşte maghiarii de peste hotare şi împotriva politicii faţă de minorităţi (care minorităţi şi de unde? – n.n.) a guvernului ungar. Conform cotidianului ungar Magyar Nemzet, citat de RomNET, miile de participanţi la demonstraţia organizată de Uniunea Mondială a Ungurilor, de Mişcarea pentru o Ungarie Mai Bună şi de Mişcarea Tineretului celor 64 de Comitate au plecat din Piaţa Erzsébet din Budapesta şi s-au oprit pe platoul din faţa Hotelului Kempinski, unde au citit scrisorile trimise de maghiarii care trăiesc în ţările vecine şi în Occident. În aceste scrisori, maghiarii de peste hotare şi-au exprimat consternarea şi protestul faţă de faptul că la 1 decembrie, sărbătoarea naţională a României, premierul Medgyessy Péter a participat la recepţia de la Hotelul Kempinski oferită de premierul român Adrian Năstase. Cuvântările rostite la demonstraţie au fost întrerupte de scandările «Să piară guvernul!», «Să piară Trianon!». În cursul demonstraţiei de protest, au fost agitate steaguri ungureşti şi tăbliţe indicatoare ale localităţilor de peste hotare locuite de către maghiari. Vorbitorii au cerut premierului Medgyessy Péter să-şi dea demisia şi să-şi ceară iertare maghiarilor «jigniţi în sentimentul lor naţional». «Premierul ungar care ciocneşte cupe de şampanie la aniversarea anexării Ardealului este ori nebun, ori trădător de patrie, dar probabil că nu prima afirmaţie este cea adevărată în cazul lui Medgyessy Péter», a declarat în cuvântarea sa Horváth Tibor, purtătorul de cuvânt al Mişcării pentru o Ungarie Mai Bună.”

De ce am reprodus cele de mai sus? Firește, nu pentru a ne exprima nedumerirea faţă de detaşarea cu care este tratată chestiunea – cu informaţii incomplete şi fără comentarii, măcar orientative – în cotidianul cu cel mai mare tiraj din ţară. Ne-am obişnuit de mult cu această detaşare (sau cum să-i spunem) şi dacă ne miră ceva, ne miră cum a reuşit „Adevărul” să-şi creeze – în anumite medii – reputaţia de publicaţie antimaghiară?! De unde

şi până unde, atunci când de regulă se rezumă doar la nişte simple informări? Este suficient să reproduci nişte atacuri la adresa României din „Magyar Nemzet” – ca să dăm un singur exemplu – pentru a fi stigmatizat drept publicaţie antimaghiară? S-ar părea că da.

Dar nu despre asta este vorba şi nici măcar despre faptul că relatarea din „Curierul”(reprodusă în ultimul număr din 2002 al revistei Timpul – 7 zile), de pildă, este apreciabil mai amplă şi mai avizată (se ştie şi se subliniază, de exemplu, că cele „64 comitate” ale pomenitei mişcări de tineret reprezintă o referire directă, cu viză recuperatorie, la judeţele „Ungariei Mari”), ci despre cu totul altceva. (Si dacă tot i-am pomenit pe cei de la „Curierul”, am vrea să le spunem – cu titlu pur informativ – că la „Cotul Donului”, după cum s-a declarat, la vremea respectivă, în Parlamentul Ungar, „nu s-a pierdut nici o picătură de sânge unguresc”! De ce? Pentru că în armata ungară, trimisă cu bună ştiinţă la pieire în bătălia respectivă, nu se aflau decât soldaţi recrutaţi din rândurile minoritarilor Ungariei acelor vremuri, în imensa lor majoritate români din Ardealul de Nord!)

Atunci despre ce este vorba? Ce este acel „altceva” pe care vrem să-l subliniem? Este vorba de faptul că presa noastră centrală se mulţumeşte, de regulă, să redea – post-factum – informaţii (necomentate – tot de regulă) despre diversele atacuri antiromâneşti, apelând la diferite agenţii de ştiri, fără a face nici cea mai vagă încercare de a urmări fenomenul nemijlocit, inclusiv conturarea preliminariilor acestuia.

Cum s-ar putea realiza aşa ceva? Înduioşător de simplu: urmărind presa maghiară, nu neapărat pe cea din Ungaria, ci măcar pe cea de limbă maghiară din România.

Dacă cotidianele centrale (interesate, cât de cât, de problema în discuţie) – pentru că despre ele este vorba – ar proceda astfel, fenomenul de care ne ocupăm şi-ar pierde aparenţa de „generaţie spontanee”.

Şi iată-ne ajunşi – volens-nolens – la joncţiunea cu ultimul episod al ciclului la care trudim, la „filonul” (abia atacat) din „Erdélyi Napló” (nr. 49/10 decembrie 2002).

Dacă cei de la „Curierul”, „Adevărul” şi alte câteva (destul de puţine) publicaţii centrale care au semnalat respectiva demonstraţie din capitala ungară ar fi deschis paginile exemplarului citat, ar fi putut remarca – alături de o hartă a Ungariei Mari (în colţul de jos din stânga al primei pagini) şi multe alte lucruri interesante – şi un „Apel” redat în pagina a patra, identic cu cele regăsibile în presa din Ungaria sau pe Internet (http://magyarhaza.inforum.hu/fooldal.htm), apel ce mobiliza forţele

maghiare interesate în „a spăla ruşinea” pe care a reprezentat-o „sărbătorirea în Ungaria a anexării Ardealului” (la România – fireşte) şi încă cu participarea conducerii statului maghiar!

Aşi, de unde atâta interes pentru o „chestiune minoră”?!! (nemaivorbind de penuria de traducători avizaţi!)

Desigur, gestul nostru este tardiv, şi nu avea cum să fie altfel – în condiţiile oferite de o publicaţie cu apariţie săptămânală, dar, oricum, faţă de ceea ce ne-am propus, în general (monitorizarea presei de limbă maghiară) şi, în particular, (epuizarea „filonului” cu pricina), nu avem ce să ne reproşăm.

Să trecem, însă, la reproducerea respectivului apel („la demonstraţie de protest”):

„La întâi decembrie, dată ce comemorează cea mai amplă mutilare a teritoriului statului maghiar milenar, premierul ungar, împreună cu omologul său român, au sărbătorit ruperea Ardealului din trupul Ungariei precum şi începutul robiei a milioane de unguri, robie perpetuată până în zilele noastre.

1 decembrie este o zi de doliu atât pentru conaţionalii noştri din Ardeal, cât şi pentru ungurii de pretutindeni, realitate pe care prim-ministrul Ungariei o ignoră, trecând cu vederea şi impertinenţa provocatoare a gestului care supralicitează sărbătorirea de anul trecut de la Miercurea Ciuc.

Ungaria a suportat, fără replică, repetatele ameninţări ale politicienilor români vizând o a treia ocupare a Budapestei de către armata română.

Ungaria a suportat, fără replică, faptul că România şi-a ales ca imn naţional un cântec al cărui caracter profund antimaghiar nu poate fi pus la îndoială.

Ungaria a suportat, fără replică, faptul că România a decretat ca zi naţională o dată care marchează înrobirea a două milioane de unguri.

Dar cele întâmplate acum depăşesc orice limită! Ele reprezintă un atentat la cel mai elementar fair-play, un atentat la demnitatea maghiară!

Să spălăm ruşinea!

Fiecare ungur care consideră că amputarea Ardealului nu poate fi o sărbătoare pentru el, care crede că şi ungurii ardeleni sunt tot maghiari, care consideră că demnitatea naţională i-a fost tăvălită în noroi, să vină la demonstraţia noastră din 15 decembrie 2002!

Locul de adunare: Piaţa Kossuth, lângă statuia lui Károlyi Mihály.

Desfăşurarea mitingului de protest: Piaţa Erzsébet.”

-Uniunea Mondială a Ungurilor-	
Mişcarea pentru cele 64 judeţe	Mişcarea pentru o Ungarie Mai Bună

Şi, repetăm, apelul reprodus (pe care nu-l mai comentăm) a apărut, printre altele, şi într-o publicaţie (de limbă maghiară) din România, la data de 10 decembrie 2002!!!

Aşa, cu „democraţia originală" din România!

Aşa, cu „mult periclitata" libertate a presei din România!

Ce să mai vorbim despre „loialitate", „alianţe" sau „protocoale"?!!

P.S. Cât priveşte pomenita „detaşare" a celor de la „Adevărul", mai trebuie să amintim de un articol (tot nesemnat!) apărut în respectivul cotidian central la data de 30 decembrie 2002, sub titlul „Sute de manifeste care cer autonomia Transilvaniei - împrăştiate la Cluj".

Este vorba de un manifest bilingv (româno-maghiar, fireşte) în care sunt prezentate, în rezumat, arhicunoscutele idei şi sloganuri ale lui Sabin Gherman (fără ca acesta să fie pomenit în text şi fără ca cineva să semneze sau să-şi asume paternitatea iniţiativei). Numai că, până când varianta maghiară este întocmită ireproşabil din punct de vedere stilistic şi gramatical, cea românească pare a fi o traducere de proastă calitate, ba – pupăză peste colac – şi înţesată cu elementare greşeli gramaticale.

Oare care să fie concluzia ce se impune?

P.P.S. Desigur, cei de la „Adevărul" nu remarcă cele de mai sus, ba, mai mult, pe parcursul articolului – în citatele extrase din varianta românească a manifestului (ambele texte fiind redate în facsimil) – corectează, automat şi cu o sublimă inocenţă, greşelile respective!

XI
Călăii pozează în victime

Iarăşi va trebui să-i neglijăm pe „aliaţi” (ne referim, firește, doar la presa acestora) pentru a reproduce de pe prima pagină a „Adevărului” din 15 ianuarie 2003 articolul intitulat: „În Mureş, unui grof care a comandat masacrarea a două sute de români şi evrei i s-au ridicat statui”. Iată textul integral:

„De mai multă vreme, în curţile bisericilor romano-catolică din Reghin şi reformată din Lunca Mureşului, comuna Aluniş, judeţul Mureş, tronează sfidător busturile criminalului de război Wass Albert. Groful susnumit este autorul moral şi material a două masacre comise de horthyşti în luna septembrie 1940 în localităţile Sucutard şi Mureşenii de Câmpie din judeţul Cluj, în urma cărora nu mai puţin de 55 de copii au rămas orfani. Dovezile sunt prezentate de preşedintele Asociaţiei Naţionale «Cultul Eroilor şi Martirilor» (Mureş), colonel(r) Vasile T. Suciu. Două evreice, surorile Estera şi Rozalia Mihaly şi doi ţărani români, Ioan Căţi şi Iosif Moldovan, din comuna Sucutard, au fost puşi să-şi sape groapa şi apoi împuşcaţi. Mormântul comun a fost păzit vreme de mai multe luni, pentru ca rudele să nu dezgroape morţii şi să-i înhumeze. Alţi 11 săteni au fost torturaţi bestial, iar un tânăr de 18 ani a decedat în urma bătăilor la care a fost supus. La Mureşenii de Câmpie, ca urmare a poruncii aceluiaşi grof şi a tatălui său, au fost asasinaţi cei cinci membri ai familiei preotului greco-catolic Andrei Bujor, şi alţi 6 săteni (inclusiv o gravidă în luna a noua).

Vasile T. Suciu susţine că Wass Albert nu-i străin nici de masacrul de la Sărmaş, din septembrie 1944, în urma căruia au pierit 126 de evrei şi mai mulţi români. Wass a fugit în octombrie 1944 cu trupele horthyste în Ungaria, iar apoi s-a refugiat în Statele Unite ale Americii. În martie 1946 a fost judecat în contumacie şi condamnat la moarte, confiscându-i-se şi averea, de către Tribunalul Poporului din Cluj. (H.nr.1 din 13.03,1946). Se pare că, după schimbarea de regim din 1989 din Ungaria, ar fi vrut să revină în această ţară, dar n-a obţinut agrementul necesar, deşi la Budapesta, în fruntea bucatelor, se afla un guvern de dreapta. Vasile T. Suciu mai ştie că urna cu cenuşa lui Wass Albert, care s-a sinucis în S.U.A. de teama răzbunării cercurilor evreieşti, a fost introdusă clandestin în ţară şi îngropată în parcul castelului Brâncoveneşti din judeţul Mureş. Preşedintele Asociaţiei Naţionale «Cultul Eroilor şi Martirilor» cere să fie înlăturate cele

două busturi, aşa cum prevede O.U.31/2002, care se referă la cei ce-au săvârşit infracţiuni contra păcii şi omenirii şi au fost condamnaţi definitiv de o instanţă judecătorească (S.P.A.)"

De ce am reprodus articolul de mai sus? Desigur, nu pentru a face mea culpa în legătură cu „detaşarea" de care i-am acuzat pe cei de la „Adevărul" în episodul precedent, aceasta (detaşarea) fiind la fel de prezentă şi în cazul de faţă. De ce? Pentru următoarele motive:

- în urmă cu mai bine de un an, în săptămânalul Timpul – 7 zile, am relatat, pe larg, despre cele prezentate, ca o chestiune inedită, în paginile „Adevărului";

- în urmă cu mai multe luni, am reluat subiectul – în acelaşi săptămânal – în legătură cu înhumarea urnei şi cu amplasarea bustului lui Wass Albert (operă a sculptorului Kolozsy Sándor din Sidney – Australia, preşedintele Uniunii Mondiale Ardelene);

- mai mult, chiar şi „Adevărul", spre finele anului 2001, s-a ocupat de subiectul respectiv (C.Stănescu), pe marginea unei interpelări parlamentare care a stârnit protestul preşedintelui Uniunii Scriitorilor din Ungaria, domnul Pomogáts Béla (Wass Albert fiind, printre altele, şi un reputat scriitor).

Aşa stând lucrurile, articolul reprodus nu infirmă, ci confirmă detaşarea cu pricina.

Dacă am procedat la reproducerea respectivă, am făcut-o din două motive. O dată, pentru că o confirmare este oricând bine venită. (ne referim fireşte, la mărturia avizată a d-lui colonel Vasile T. Suciu, preşedintele „Asociaţiei Naţionale – Cultul Eroilor şi Martirilor";cu o singură rezervă: repatrierea i-a fost refuzată lui Wass, în 1996, de către guvernul socialist al lui Gyula Horn).

În al doilea rând, pentru că respectiva impertinenţă cinică şi provocatoare se manifestă şi prin minimalizarea şi denaturarea etnocidului în discuţie. Cititorii îşi vor fi amintind, dintr-un capitol precedent, de nişte „interpretări" ale celor petrecute, în septembrie 1940, la Ip: ba că „partizanii români" ar fi deschis focul, iar unitatea maghiară ar fi ripostat, ba că „cele două fete ale preotului ortodox ar fi tras din turnul bisericii..." şi aşa mai departe. Ei bine, de această dată, suntem în măsură să oferim cititorilor noştri o nouă mostră de obrăznicie, cinism şi impietate, o variantă care le depăşeşte pe cele amintite, inclusiv (sau mai ales) în stupiditate, apărută – cum altfel? – tot în presa „aliaţilor":

„La doar o săptămână de la reanexarea Ardealului de Nord (la Ungaria – n.n.) doi ofiţeri maghiari, aflaţi întâmplător la Ip, au fost

victimele unor scrisori (plicuri) cu încărcătură explozivă. Armata maghiară a trecut consecutiv celor întâmplate, la represalii, mobilizând un detaşament de pedeapsă, care, la data de 14 septembrie 1940, a masacrat populaţia românească din respectiva localitate aflată, atunci, sub jurisdicţie maghiară. Au fost ucişi 157 de români, inclusiv femei, copii şi bătrâni, limitele de vârstă oscilând între trei săptămâni şi 80 de ani." (Am reprodus din articolul „Convieţuire într-o comună-martir din Sălaj", apărut, la data de 4-5 ianuarie 2003, în cotidianul „"Kronika", la pagina a 5-a).

Iată, aşadar, o a treia variantă care încearcă să pună vina tot pe români şi să prezinte monstruozitatea pură, bestialitatea dezlănţuită drept represalii de război!!!

Si chiar dacă ar fi fost aşa, raportul de 157 la doi este la fel de monstruos, nemaivorbind de sugarul de nici o lună sau de bătrânul de 80 de ani! Dar n-a fost aşa!!! Dovadă stă, pe lângă mărturiile din epocă şi cele ale urmaşilor, însăşi existenţa celor trei variante reproduse (şi câte –or mai fi fiind)!!! Ce altă dovadă mai bună că este vorba de o neruşinată fabulaţie?!!

La urma urmei, de ce să ne mirăm, atunci când nimeni, niciodată şi nicăieri nu şi-a exprimat regretul pentru cele întâmplate, darămite să-şi ceară iertare? Atunci când tupeul, neruşinarea şi disprețul merg până acolo încât criminalilor din 1940 li se ridică – pe pământ românesc – statui de comemorare şi cinstire?!!

Cât priveşte stupiditatea de care aminteam, iată că „partizanii români" din Ip foloseau, deja în 1940, o recuzită demnă de Al-Qaeda! Dacă ne-am putea detaşa de tragismul evocării, ar trebui să exclamăm: de râsul lumii!

Oameni buni, nu aşteptăm scuze – ştim că nu sunteţi în stare de aşa ceva – dar măcar lăsaţi-o moartă, nu mai deschideţi subiectul. Chiar vă lipseşte acea elementară decenţă care să vă determine măcar să tăceţi?

S-ar părea că da, pentru că iată ce putem citi, sub titlul „Un an nou mai fericit, Reiner Tóni!", pe pagina a 11-a a aceluiaşi exemplar al „Kronika" din 4-5 ianuarie 2003:

„În anul în curs, să sperăm că va fi eliberat şi ultimul deţinut politic din România – Reiner Antal. Victimă a celebrului proces Agache, acesta s-ar putea elibera – pe bază de bună purtare – la data de 3 februarie 2003. Deşi, n-ar fi exclus ca ceangăul să fie ţinut în continuare în detenţie, dacă tot a îndrăznit să ridice mâna asupra unui miliţian român. Pentru cei ce n-ar şti: Reiner Tóni a fost condamnat pentru participarea la uciderea acelui maior de miliţie Agache Aurel, pe care mulţimea l-a linşat în 22 decembrie 1989 la Târgu Secuiesc.

Sunt de acord că linşajul nu este un gest prea elegant, dar, recunosc, dacă-l întâlneam pe Agache înaintea nefericiților care ulterior au fost condamnați, mai mult decât probabil eu eram cel aflat astăzi după gratii. Pentru că sau îl lichidam eu, sau mă lichida el pe mine. Să ni-l imaginăm pe servul lui Caligula maltratând pe cineva din simplul motiv că acel cineva nu respectă onorurile cuvenite calului imperatorului – proclamat senator prin lege! Un astfel de „serv" a fost maiorul Agache, oricât ar încerca să-l dezvinovățească fiul său, care se zbate de 12 ani pentru a-i întemnița şi distruge pe participanții la linşajul cu pricina. Ceea ce, din partea unui fiu este, pe undeva, firesc, dar pentru memoria tatălui său uitarea ar fi fost preferabilă, ecoul faptelor sale reprobabile ştergându-se, treptat, din conştiința publică.

În amiaza zilei de 22 decembrie tot milițianul de bun-simț s-a ascuns, s-a făcut nevăzut, pentru a aştepta liniştirea apelor, pentru a nu stârni, chiar şi prin simpla prezență, furia ținută în frâu timp de 50 de ani. Agache nu! Într-un oraş civic secuiesc, care a suferit cel mai mult de pe urma regimului (dat fiind faptul că a fost transformat – dintr-o aşezare mic-burgheză – într-un avorton comunist), maiorul Agache, la ora izbucnirii revoluției, a apărut, agitându-şi pistolul în intenția de a face ordine, tocmai în piața centrală a oraşului!

Sincer să fiu, dacă aş fi fost atunci acolo, l-aş fi omorât cu mâna mea! Iar sărmanul Reiner Tóni zace în închisoare, deşi n-a făcut altceva decât ceea ce aş fi făcut şi eu sau, în egală măsură, cei 20.000 de locuitori ai Târgului Secuiesc

La sfârşitul anilor '80, nemaiavând ce mânca, maică-mea – membră CAP – lucrând chiar pe fostul nostru pământ, a îndrăznit (ajutată de mine şi de Reiner Tóni) să adune cartofii rămaşi în urma maşinii de recoltat şi să-i pună în saci, în intenția de a-i duce acasă. Numai că maiorul Agache, - spaima deținătorilor ilegali de aur, era specializat şi în „flagranturi" de acest gen: a apărut ca din pământ, ne-a golit sacii şi ne-a aplicat şi o amendă usturătoare. Nouă, adevăraților proprietari ai pământului care a rodit cartofii! El, sluga calului lui Caligula!

Amintiri asemănătoare au şi ceilalți 20.000 de oameni ai locului.

Trebuie să recunosc că pe Agache, în pofida armoniei care-o fi domnind în familia sa (mixtă!-n.n.), l-aş fi lovit şi eu cu picioarele, până la ultima răsuflare, ca pe un animal turbat!

Nu sunt adeptul pedepsei cu moartea într-un stat democratic, dar oamenii oricărei dictaturi – fie ei fascişti ori comunişti – trebuie stârpiți, aşa

cum au fost stârpiți Hitler, Szálasi sau Ceauşescu şi cum ar fi trebuit stârpiți Stalin, Brejnev, Hruşciov şi multe alte hiene.

Şi față de cele de mai sus, în slăvita Românie, tocmai „democratul" preşedinte Constantinescu îl înaintează, post- mortem, la gradul de colonel pe Agache Aurel. În aceeaşi țară, exact de 12 ani sunt prigoniți cei ce şi-au pierdut cumpătul, în amiaza zilei de 22 decembrie, văzându-l pe Agache – acest câine turbat al comunismului – mărşăluind, cu pistolul în mână, prin centrul oraşului.

Reiner Tóni a venit din Moldova, unde, în calitatea sa de ceangău ungur a avut ocazia să guste din plin „binefacerile" național-comunismului. Strămoşii săi au fost acei colonişti germani care, într-un moment de rătăcire mentală, au sperat să găsească în Moldova pământul făgăduinței, devenind, mai apoi, ceangăi unguri – în ideea că le va fi mai bine. Tóni, căutând acelaşi „mai bine", dacă nu pentru el, măcar pentru copiii lui, a trecut în secuime. În van. Este ceva ce statul român nu pricepe sau nu vrea să priceapă: nu poate exista linişte şi pace în rândurile ungurilor, secuilor şi ceangăilor, până când statul apără elemente național-comuniste, până când decorează pe cineva pentru simplul motiv că este român şi a fost, întâmplător, ucis de către unguri. Şi nu poate exista pace, până când cineva nu-şi va pune cenuşă în cap şi nu va cere iertare pentru întreg genocidul din ultimii 80 de ani.

Vinovăția maiorului Agache Aurel nu poate fi pusă la îndoială, aşa cum nu poate fi pusă nici cea a ultimului „gazator" al lagărelor naziste de exterminare. Cu toții am trăit, până în '89, într-un imens lagăr de exterminare. Printre victime au fost unii care, la eliberare, au ridicat mâna asupra călăilor. Este cazul lui Reiner Tóni şi a celorlalți condamnați din Târgul Secuiesc.

Dacă nu avem voie să-ți mulțumim, măcar să-ți spunem că suntem alături de tine.

Un an nou mai fericit, Reiner Tóni!" (Sántha Attila)

Iată, aşadar, aceeaşi perseverență patologică în a denatura faptele, în a transfera propria vinovăție asupra altora, în a-i transforma pe călăi în victime şi viceversa.

P.S. Desigur, cele reproduse în final ar merita un comentariu mai amplu. Poate într-un număr viitor. Până atunci să subliniem doar faptul că ziarul „Kronika" este una din cele mai moderate (şi, deci, mai „aliate") publicații dintre cele care fac obiectul „monitorizării" noastre.

XII
„Denaturarea adevărului istoric” de către preşedintele României

Deci aşa:

Ungaria este profund ofensată de faptul că Imnul Naţional al României ar avea un indiscutabil caracter antimaghiar?!!

Ungaria este profund ofensată de faptul că Ziua Naţională a României marchează înrobirea a „ două milioane de maghiari”?!! (şi nu eliberarea din robie a de trei ori atâţia români şi constituirea statului unitar român!)

Ungaria este profund ofensată de prezenţa premierului român la Budapesta de întâi decembrie, dată ce aminteşte de „cea mai amplă mutilare a statului maghiar milenar”!

Ungaria este profund ofensată chiar şi de sărbătorirea Zilei Naţionale a României (în 2001) la Miercurea Ciuc, localitate aflată pe teritoriu românesc, în plin centrul ţării!!!

Şi, firește, nu numai Ungaria este ofensată, ci şi maghiarimea din „părţile amputate la Trianon”! (Am adus deja, în acest sens, atâtea argumente şi dovezi, încât repetarea lor nu numai că ni s-ar părea superfluă, dar a ajuns literalmente să ne şi obosească).

Ce înseamnă cele de mai sus? Înseamnă amestec în chestiunile interne ale unui alt stat – în cea mai bună tradiţie a „Doctrinei Brejnev”, dar, negreşit, mai înseamnă şi convingerea (sau măcar speranţa) că cele statuate cu peste 80 de ani în urmă – la Trianon – au un caracter provizoriu.

Sau nu este aşa? De unde atunci zdroaba disperată de a restabili realităţi, structuri, instituţii, proprietăţi etc. pretrianonice, în totală disproporţie cu nevoile reale ale unei minorităţi naţionale, dar şi cu ponderea acesteia în teritoriu? De unde zdroaba disperată în a falsifica – pro domo – istoria locului, mai veche sau mai nouă? De unde pretenţiile de „parte constitutivă de stat”, „naţiune coparteneră” sau „asociată la putere” (celei române) şi aşa mai departe? De unde contestarea, pe toate căile şi prin toate mijloacele, a celor statornicite la Trianon şi reconfirmate de-a lungul timpului? De unde toate iniţiativele legislative de tipul „Legii Statutului” (şi a succedaneelor acesteia) menite a crea un statut de cosuveranitate asupra Ardealului? De unde tupeul şi neobrăzarea de a-i transforma pe călăi în victime (şi viceversa) sau de a ridica statui – pe pământ românesc – criminalilor de război de tipul/teapa lui Wass Albert?

Desigur, întrebările de mai sus ar putea continua mult şi bine. Să ne oprim la una singură şi cea mai recentă dintre ele: de ce incomodează şi irită, în mod mai mult decât vizibil, marcarea a 84 de ani de la instalarea administraţiei româneşti în Ardeal, în ianuarie 1919? (Ne referim, firește, la discursul preşedintelui Iliescu rostit, la Cluj-Napoca, în urmă cu câteva zile).

Iată ecourile acestui discurs, aşa cum apar ele în presa de limbă maghiară din România. Reproducem, pentru început, un titlu din cotidianul clujean Szabadság (nr.13/20 ianuarie 2003): „Sărbătorire mascată la Cluj – administraţia românească împlineşte 84 de ani?"

Deci aşa: evenimentul respectiv nu poate fi sărbătorit în România, la nivel de instituţie prezidenţială şi guvern, decât mascat?!!

Carevasăzică: preşedintele României, în prezenţa premierului şi a mai multor membri ai guvernului şi structurilor guvernamentale, la Cluj, trebuie să recurgă la o stratagemă disimulatorie pentru a putea marca împlinirea a 84 de ani de la instalarea administraţiei româneşti?!!

Mai e nevoie de vreun comentariu?

Să vedem însă ce urmează după articolul cu pricina (care e o simplă informare), „Mi is történt 1919-ben?" (Ce s-a întâmplat, de fapt, în 1919?):

„Ieri, la Cluj, au apărut preşedintele, premierul, mai mulţi miniştri, actualul prefect şi câţiva foşti prefecţi. Deşi amintiţii demnitari au venit în urbea noastră, aparent cel puţin, pentru a purta convorbiri în legătură cu reforma administraţiei publice, în realitate scopul întâlnirii a fost sărbătorirea a 84 de ani de la instalarea administraţiei româneşti. Mărturie stă, în acest sens, şi faptul că în cadrul respectiv a fost lansat volumul «Prefecţii judeţului Cluj», în care, alături de o monografie cu profil de administraţie publică a judeţului, apare şi numele celor ce au deţinut funcţia respectivă, de la anexarea Ardealului la România şi până în zilele noastre.

Ce s-a întâmplat, de fapt, cu 84 de ani în urmă? Citǎm din Scurta Istorie a Ardealului (Editura Academiei, Budapesta, 1989). Conform sursei menţionate, după Marea Adunare din 1 decembrie de la Alba Iulia guvernul maghiar îl numeşte guvernator al Ungariei de Est, pentru a administra teritoriul Ardealului, pe profesorul Apáthy. Paralel, la Sibiu ia fiinţă Consiliul Dirigent Român, care îşi arogă calitatea de organ de conducere al întregului Ardeal.

La data de 22 decembrie se convoacă, la Cluj, o mare adunare menită a impune dreptul la autodeterminare al populaţiei maghiare. În ciuda faptului că generalul Moşoiu, comandantul armatei române regale pătrunse

în Ardeal, ameninţă că va pune tunul pe mulţime, se adună aproximativ 40.000 de oameni, unguri în majoritate, dar şi (socialişti) români, şvabi, saşi, care pretind, în cadrul unei Ungarii unitare şi indivizibile, drepturi egale, libertate şi autodeterminare pentru toate popoarele trăitoare în Ardeal.

În 23 decembrie trupele regale române ocupă Clujul, instituie starea de asediu şi trec la represalii. Organizaţiile politice sunt desfiinţate, libertatea de circulaţie este abolită iar adunările publice interzise. Apáthy este arestat. După ocuparea Clujului, armata română îşi continuă înaintarea.

În 24 ianuarie 1919, Consiliul Dirigent Român desfiinţează organele administrative locale şi judeţene şi numeşte prefecţi români în fruntea judeţelor. In continuare, salariaţii de stat şi funcţionarii publici sunt somaţi să depună jurământul de fidelitate faţă de regele Ferdinand, în pofida faptului că, conform normelor dreptului internaţional, Ardealul aparţinea încă Ungariei" (P.A.M.)

Iată, aşadar, „adevărul istoric" pe care – în viziunea celor de la ziarul Szabadság – preşedintele României şi-a permis să-l denatureze în discursul ţinut la Prefectura din Cluj-Napoca! (Cât priveşte sursa folosită de către PAM de la Szabadság – Scurta Istorie a Ardealului, editată de către Academia de Ştiinţe din Ungaria – să nu deruteze pe nimeni data apariţiei: volumul a fost reeditat, fără nici o modificare, în 1993! Iar falsul istoric pe care îl promovează este în deplină concordanţă cu restul conţinutului: ungurii, în 896, n-au întâlnit nici picior de român în bazinul carpatic; românii au venit din sudul Dunării şi s-au infiltrat în Ardeal începând cu sfârşitul secolului al 13-lea; Trianonul a fost un „tratat imperialist de pace, care a impus mari nedreptăţi naţionale" etc., etc., etc.)

Alianţă, alianţă... dar până aici! Ardealul a fost ocupat cu forţa armelor iar Trianonul a fost un diktat!

Sau nu aşa se pune problema?

Şi încă varianta PAM alias „ Scurta Istorie" este una moderată. Să vedem ce scrie d-l Mészáros István în Erdélyi Napló din 21 ianuarie 2003, la pagina a 14-a:

„Trupele române care au ocupat Ungaria (şi, bineînţeles, Ardealul) în 1919 au provocat, prin jaf, vandalism şi deportări, pagube imense ţării, cifrate la 1,3 miliarde forinţi. Au fost furate 1169 locomotive, 1578 vagoane de persoane, 64 vagoane-restaurant, 527 vagoane de mesagerie 39.971 vagoane de marfă. Nemaivorbind de prada găsită în Ardeal cu ocazia anexării forţate. Şi iată că, după abia 25 de ani, adică în timpul celui

de al doilea război mondial şi după, Ardealul şi Ungaria au fost din nou prădate de către aceleaşi hoarde.(...)

I s-a spus pace, dar numai pace n-a fost, judecând după ura, frica şi nesiguranţa care au pus stăpânire pe întreg bazinul dunărean. La începutul anilor ’20, România tremura la gândul că va pierde teritoriile furate Ungariei. Represaliile la care au recurs românii, cu precădere în Ardeal, au fost de o cruzime de neimaginat. Portul maghiar, dansul maghiar, vorba maghiară erau pedepsite cu amenzi usturătoare sau cu închisoarea. Funcţionarilor li s-a interzis să dea informaţii în limba maghiară, inclusiv pe căile ferate. Au fost dărâmate toate clădirile, monumentele şi statuile care aminteau de trecutul istoric al ungurilor.(...) Au fost confiscate toate cărţile şi tipăriturile în limba maghiară, chiar şi traducerile din Homer, Goethe, sau Shakespeare. În loc să încerce să-i câştige pe noii săi supuşi, România i-a pus în jug şi i-a terorizat. Întreg Ardealul gemea de soldaţi, jandarmi, poliţişti şi spioni.”

Iată, aşadar, cum arată ecourile discursului prezidenţial!

Reconciliere de tip franco-german? Să fim serioşi! Până-i hău’ şi părău’ !

Şi ce-a declanşat această revărsare de ură şi minciună? Faptul că preşedintele României a îndrăznit, în România, într-un oraş din Ardeal să spună câteva cuvinte, întru totul în concordanţă cu adevărul istoric, despre realităţile anului 1919 şi ale perioadei interbelice privind Ardealul şi oamenii săi. Atât şi nimic altceva!

Reconcilierea lui peşte!

Sau eu oi fi extremistul? Pentru că traduc, săptămânal, din respectiva revărsare de ură şi de minciună?

Fac o selecţie tendenţioasă şi traduc numai excepţiile? Pentru numele lui Dumnezeu, dar pot să umplu revista şi încă şapte pe deasupra! Şi tot mai rămâne un munte, de care – vorba lui Van Loon – mi-am frecat doar ciocul o dată la o mie de ani!!!

XIII
Cea mai bună apărare este contraatacul

Vorbeam, în capitolele precedente, despre cei ce – incapabili de a recurge la scuze – ar putea avea măcar elementara decenţă de a tăcea, de a nu mai deschide subiectul.

Aş, de unde atâta decenţă? În loc de aşa ceva, avem parte de falsificarea istoriei şi de invitaţia de a ne pune NOI cenuşă în cap pentru „ genocidul practicat în ultimii 80 de ani”! Se procedează, cu totală dezinvoltură, nu numai la negarea faptelor, dar şi la inversarea rolurilor, la transferarea vinovăţiei de la călău la victimă.

Aşa stând lucrurile, nu avem de ce a ne mira nici de reacţia – care n-a întârziat să apară – la „cazul Wass”. Este chiar titlul de pe prima pagină a săptămânalului Erdélyi Napló (nr.4/28 ianuarie 2003 - Oradea), care, plasat sub fotografia 6/9 a contelui de Ţaga, ne trimite la pagina a 14-a a publicaţiei. Aici, sub titlul „Wass Albert, a tömeggyilkos?” (Wass Albert, autor de masacre?), este reprodus, de fapt, un articol din Magyar Nemzet (Budapesta) semnat de către Keresztes Lajos. Iată textul (aproape) integral al articolului:

“În numărul din 16 ianuarie 2003 al cotidianului Népszabadság (din Budapesta – n.n.) a apărut un interesant material, sub semnătura corespondentului clujean al publicaţiei respective. Acesta reproduce interviul acordat ziarului Adevărul de către Vasile T. Suciu, colonel în rezervă şi preşedintele Asociaţiei Naţionale - Cultul Eroilor şi Martirilor (Mureş).

Suciu, prevalându-se de O.U. nr. 31/2002, pretinde îndepărtarea busturilor cunoscutului scriitor Wass Albert, amplasate în localităţile Reghin şi Lunca Mureşului. Respectiva ordonanţă a guvernului român, conform căreia în România este interzisă ridicarea de statui criminalilor de război sau botezarea unor străzi şi pieţe cu numele acestora, a fost emisă, la presiuni americane, în martie anul trecut.

Principala (pre) condiţie de aderare la NATO pe care SUA au impus-o României, alături de despăgubirea victimelor pogromurilor antievreieşti din timpul celui de al doilea război mondial, a fost tocmai stoparea deşănţatului cult pentru Antonescu, care a năpădit după 1989 întreaga ţară. Pentru ca acum, exact această măsură anti-antonescu să fie invocată de distinsul militar în vederea îndepărtării busturilor lui Wass

Albert, pe motiv că acesta ar fi fost condamnat la moarte în contumacie, în 1946, de către Tribunalul Poporului din Cluj.

După cum se susţine în Adevărul, armata regală maghiară, cu ocazia pătrunderii în Ardeal în 1940 şi la porunca lui Wass, ar fi ucis, în Sucutard şi Mureşenii de Câmpie, români şi evrei, de pe urma celor 16 victime rămânând 55 de orfani. Acelaşi ziar afirmă că Wass n-ar fi străin nici de uciderea, în 1944, a 126 de evrei din Sărmaş de către aceeaşi armată maghiară.

Să revedem, atunci, faptele. Consecutiv celui de al doilea Arbitraj de la Viena din 30 august 1940, 42 la sută din teritoriile rupte la Trianon din Estul Ungariei şi din Ardeal ne-au fost restituite: 43.104 kmp. cu 2.633.000de locuitori, dintre care 51,4% unguri, 42% români şi 4% germani.(În realitate, românii erau majoritari, chiar şi după decimarea populaţiei prin expulzări, deportări şi exterminări, şi în ciuda colonizării masive cu unguri din „patria mamă"- n.n.).Armata maghiară şi-a făcut intrarea în teritoriile revenite în intervalul 5 – 13 septembrie.(...)

Premierul Teleki Pál, specialist de marcă în problemele naţionalităţilor, a dat dispoziţii ferme armatei în legătură cu adoptarea unui comportament corect faţă de populaţie, mai ales faţă de cea românească. Istoriografia militară maghiară consemnează, referitor la intrarea trupelor maghiare, doar două confruntări minore, ambele în judeţul Sălaj. În 9 septembrie, la Treznea, trupele maghiare au fost întâmpinate cu foc, la care honvezii au ripostat. Cronicile care relatează despre acest schimb de focuri consemnează existenţa a patru răniţi în tabăra honvezilor. În 13 septembrie, la Ip, forţele maghiare s-au confruntat cu unităţi ale partizanilor români, pierderile acestora din urmă constând din mai mulţi morţi şi răniţi. Nici specialiştii de la Institutul de Istorie Militară sau de la Arhiva acestuia n-au auzit de vreun incident petrecut la Sucutard sau la Mureşenii de Câmpie. Cât priveşte evenimentele de la Sărmaş, aceiaşi specialişti au declarat că istoriografia maghiară are o cu totul altă viziune asupra acestora decât cei de la ziarul Adevărul. În 5 septembrie 1944, unitatea II de blindate, aflată în subordinea armatei maghiare, a atacat cu 140 de tancuri unităţile armatei a 4-a române care apărau Sărmaşul şi le-a spulberat, pătrunzând în teritoriul lăsat României în 1940.

În Sărmaş au avut loc, într-adevăr, lupte de stradă între unităţile respective, dar prezentarea acestora drept pogromuri antievreieşti sau antiromâneşti reprezintă o flagrantă denaturare a realităţii.(...)

Autorităţile române deja pe parcursul celui de-al doilea război mondial au început să-şi informeze aliaţii (ba chiar şi pe occidentali)

despre aşa zisele atrocităţi comise de către maghiari. Despre veridicitatea acestora doar atât, că în 1942 guvernele german şi italian au primit o notificare cum că, începând cu intrarea trupelor maghiare în Ardealul de nord, săptămânal zeci de mii de români se refugiază în România. (Ca atare, cei 1.100.000 de români din Ardealul de Nord ar fi trebuit deja să dispară până în 1942!). Aşa şi cu cele trei masacre atribuite lui Wass Albert. Acestea aparţin tot de sfera legendelor unei istorii falsificate, la fel ca, de pildă, prezentarea revoluţiei noastre din 1848-1849 ca şi o nesfârşită exterminare a românilor. Toate acestea au un singur scop: să creeze o imagine profund denaturată despre Ungaria şi unguri. Cât priveşte atrocităţile comise de către români în perioada 1944-1945, este suficient să dăm doar un singur exemplu: masacrul de la Aita Seacă. Aşa stând lucrurile, afirmaţia lui Suciu că Wass s-ar fi refugiat din Ardeal pentru a scăpa de răspunderea faptelor sale nu poate fi luată în serios.

Aici am putea pune punct demersului nostru, numai că nu putem ignora faptul că aceste calomnii stupide provin de la ofiţerul unui partener strategic militar. Partener care în noiembrie 2002 a fost invitat în NATO, iar în 2004 ne va deveni aliat. Dacă astfel se raportează la noi aliatul, atunci nici nu mai avem nevoie de vreun alt duşman. Dar să nu ne alarmăm, pentru că guvernul de la Budapesta este condus de către cel mai ardelean prim ministru al tuturor timpurilor, care cunoaşte cu precizie şi istoria dintre 1940-1944 a patriei mici („kisebbik haza”). Şi care a stabilit deja o inimaginabil de bună relaţie cu România. De altfel, nici Externele nu sunt conduse întâmplător de către Kovács László, care în 16 decembrie, la Radio Budapesta, ne-a atras atenţia că faptele şi datele sunt deosebit de „încăpăţânate”. Ca atare, putem fi siguri că la Externe deja se lucrează febril pentru a pune la punct acele fapte şi acele date reale care vor tempera „excesul de zel” al d-lui Vasile T. Suciu.”

Iată, aşadar, aceeaşi impertinenţă, acelaşi cinism şi acelaşi dispreţ suveran. Dânşii nu au cunoştinţă despre nici o atrocitate, despre nici un masacru la Sucutard, Mureşenii de Câmpie, Sărmaş (şi multe alte localităţi pe care nu le mai amintim), iar la Ip şi Treznea n-a fost vorba decât de riposta trupelor maghiare la atacul unor „partizani români”!

Nu mai reluăm cele discutate în capitolele anterioare, de altfel, chestiunea a ajuns deja la nivel de justiţie, procurorii din Mureş demarând investigaţiile ce se impun. Există, deci, toate premisele unei clarificări mai mult decât necesare. Până atunci, i-am adresa, totuşi, câteva întrebări d-lui Keresztes Lajos de la „Magyar Nemzet”:

- Printre „partizanii” care au deschis focul asupra trupelor maghiare la Ip, în septembrie 1940, se numărau şi octogenarul, gravida în luna a 9-a sau sugarul de trei săptămâni, pomeniți, în „Kronika” din 4-5 ianuarie 2003, printre cele 157 de victime româneşti ale masacrului ?

- A auzit d-l Keresztes de cei 200.000 de români – nu refugiați, ci expulzați din Ardealul de Nord, deja în primele zile ale ocupației maghiare ?

- Dar de zecile de mii trimişi să moară în lagărele de exterminare, pe câmpurile minate sau la „Cotul Donului” ?

- A auzit domnia sa de lozinca „Horthy, Csáki, Teleki – Minden oláh innen ki” (afară cu toți valahii !), care figura, în 1940, pe toate pancartele şi flutura pe toate buzele ?

- Ce căuta în acest „triumvirat” Teleki Pál, „specialistul în problema naționalităților” care a îndemnat armata maghiară la comportament corect față de români ?

- A propos, ce se înțelegea, la acea vreme, prin „comportament corect față de români” ?

- A citit d-l Keresztes „Administrația militară horthystă în nord-vestul României”, de Gheorghe I. Bodea, Vasile T. Suciu, Ilie I. Puşcaş ?(Dacă nu, i-am recomanda-o, pentru a putea judeca altfel „ignoranța” Institutului de Istorie Militară din Budapesta)

- Ştie domnia-sa că sentința Tribunalului din Cluj (13 III 1946) a fost recunoscută şi de către Ungaria?

- Ştie domnia-sa că în 1996 lui Wass Albert i s-a refuzat cetățenia maghiară şi repatrierea, pentru că acea sentință este recunoscută şi astăzi?

- Ştie d-l Keresztes că refuzul respectiv a stârnit o mare agitație în anumite cercuri ale diasporei maghiare şi vehemente proteste la adresa lui Horn Gyula care, întâmplător, conducea guvernul maghiar la acea vreme?

- Ştie domnia-sa că Wass Albert s-a sinucis în 17 II 1998, exact consecutiv acestui refuz, nemaiputând suporta „ingratitudinea compatrioților”?

- Ştie d-l Keresztes că la 1848-1849 au fost, realmente, ucişi 40.000 de români ardeleni, nu în luptele cu moții lui Iancu, ci ca şi represalii?

- Ştie domnia-sa că la Aita Seacă (singurul „exemplu” dat – pentru că altul nici nu există!) a fost vorba – cu adevărat – despre riposta trupelor române la un atac armat al localnicilor? (După ani de zile încă se mai descopereau arme de foc şi muniție ascunse în localitatea respectivă)

Aş, de unde să ştie d-l Keresztes Lajos despre toate acestea, atunci când „Legendele istoriei falsificate” sunt caracteristice exact istoriografiei maghiare?!!

P.S. Desigur, ne-am putea întreba, şi de această dată, de ce una şi aceeaşi instanţă este legitimă când e vorba de Antonescu şi ilegitimă când e vorba de Wass? Cum de sentința tribunalului comunist este valabilă în cazul mareşalului, iar în cazul contelui – ucigaş de români – nu?!!

P.P.S. În ceea ce-i priveşte pe „aliați”, aceştia n-au sărit încă în apărarea lui Wass, dar au făcut-o față de cei doi parohi ai bisericilor în curtea cărora tronează busturile contelui respectiv. D-l Kelemen Attila, şeful grupului parlamentar UDMR din Camera Deputaților, a apelat deja, în sprijinul acestora, la secretarul de stat de resort (Ioan Hidegcuti), iar cei doi parohi au compărut în fața procurorului asistați de senatorul Frunda.

Aşteptăm cu interes evoluția „cazului”.

XIV
Congresul de la Satu Mare – confirmări şi implicaţii

Desigur, am rămas datori cu o serie întreagă de precizări şi comentarii (asupra cărora vom reveni într-un viitor apropiat), dar Congresul de la Satu Mare se impune atenţiei noastre prin actualitatea şi semnificaţia sa. Ce se desprinde din analiza rezultatelor acestuia, sau, poate mai bine spus, ce aduce nou recentul congres în peisajul relaţiilor maghiaro-maghiare (în sensul cel mai larg, dar şi cel mai restrâns al acestora) ori maghiaro-române? O dată, nişte confirmări. Iată câteva dintre ele:

- ceea ce semnalam în capitolul III al ciclului ca mostră de „limbaj pentru patria-mamă" (Marko Béla: „Introducerea bilingvismului în administraţie, dar mai ales restituirea pământurilor şi pădurilor i-au redat maghiarimii ardelene vechea forţă economică, ceea ce reprezintă condiţia de bază a realizării autodeterminării acesteia") a putut fi regăsit, practic fără modificări, în discursul (raportul) rostit în faţa congresului (şi a celor doi premieri) de către acelaşi preşedinte („moderat") al UDMR: „Cu această avere redobândită am putea să ne gestionăm în mod autonom...";

- după cum, o altă declaraţie a aceluiaşi Marko Béla („În ciuda faptului că s-a produs o modificare de optică în aprecierile asupra maghiarimii ardelene, încă nu putem vorbi de rezolvarea europeană a problemei noastre?") făcută tot la un post de televiziune din Ungaria, poate fi, de asemenea, regăsită în acelaşi discurs, mai precis mesajul acesteia: „Succesele nu trebuie supraestimate, pentru că maghiarimea este foarte departe de compensarea suferinţelor de decenii (...). Cât timp aceasta este starea de fapt, nu putem vorbi despre un parteneriat real";

- o altă confirmare o reprezintă eliminarea lui Tőkés László, nu prin destituire, ci prin desfiinţarea preşedinţiei de onoare, prin modificarea „schemei", cum ar veni. (Reamintim că deja în capitolul al III-lea am reprodus o declaraţie de presă a lui Marko Béla, făcută în următorii termeni: „După lucrările congresului din ianuarie 2003, demnitatea de preşedinte de onoare ar putea să dispară din ierarhia de conducere a UDMR, această funcţie, după părerea unor membri ai CRU, fiind cu desăvârşire inutilă").

Desigur, confirmări ar mai fi ele destule, dacă ar fi să amintim doar de minoritatea evidentă a „radicalilor", de neproducerea mult trâmbiţatei „rupturi" sau de „alianţa PSD – MSzP – UDMR", dar să ne oprim, deocamdată, doar la primele două enunţate mai detaliat.

Deci aşa: problema maghiarimii din România este încă departe de a-şi fi găsit „rezolvarea europeană” şi, pe de altă parte, rezolvarea acesteia presupune (cel puţin) autogestionare, autodeterminare şi parteneriat, adică autonomie administrativ-teritorială şi „asociere la putere”. Într-un cuvânt: un dualism de tip austro-ungar!

Unde este atunci diferenţa dintre „moderaţi” şi „radicali”? Nu vor şi unii şi alţii exact acelaşi lucru (cel puţin pe termen scurt şi mediu)? Ce au de împărţit, la urma urmei, protagoniştii cu pricina? Banii de la „centru”, puterea şi gloria?

Oricum, conflictul este unul real, iar debarcarea lui Tökés confirmă faptul că „moderaţii” au decis, în fine, să pună piciorul în prag. În ceea ce-i priveşte pe „reformişti”, aceştia, în ciuda faptului că au boicotat într-o anumită măsură congresul şi în pofida „congresului” paralel de la „Biserica cu lanţuri” din Satu Mare, nu s-au decis pentru o ruptură efectivă. O vor face într-un viitor oarecare? Rămâne de văzut. Dat fiind, însă, raportul de forţe – care îi dezavantajează net – ne cam îndoim de o atare perspectivă. Probabil că, mai degrabă, îşi vor continua lupta în interiorul Uniunii, cel puţin până la promisele „alegeri interne”. Dar, chiar şi în cazul (puţin probabil) că acestea le vor fi favorabile, rămânerea în UDMR şi încercarea de a o lua în stăpânire ni s-ar părea o strategie mai înţeleaptă şi mai lesne de urmat. Iar în cazul unui eşec, nu credem că „radicalii” (sau „reformiştii”), lipsiţi de audienţa necesară, se vor aventura pe cont propriu, asumându-şi şi răspunderea pentru scindarea „partidului unic”.

Fireşte, argumentele de mai sus ţin de bun-simţ şi de o elementară logică, dar se pare că pe respectivii „reformişti radicali” nu-i caracterizează aşa ceva. Cel puţin asta rezultă din toate comentariile apărute în săptămânalul „civic” Erdélyi Napló. Reproducem, la întâmplare, articolul lui Dénes László (E.N. nr. 5/4 februarie 2003, pag.3) intitulat „Vezessen a Párt?” (Să ne conducă Partidul?):

„Congresul UDMR de la Satu Mare a executat, la timp, toate indicaţiile primite, un singur lucru i-a scăpat (sau n-a avut timpul necesar): să modifice denumirea partidului. Deşi, în lumina rezoluţiilor adoptate, a celor patru ani scurşi de la ultimul congres şi, în general, a întregii sale evoluţii – încoronată de „realizările” zilelor noastre – acest lucru s-ar fi impus cu prisosinţă. Pentru că orice noţiune poartă un nume, iar acesta defineşte exact noţiunea respectivă, asta bineînţeles, în cazul unei întreprinderi (sau instituţii) serioase. Ca atare, neavând nici un motiv să-i bănuim pe aleşii noştri de neseriozitate, considerăm că aceştia nu şi-ar denumi propria organizaţie cu o sintagmă improprie. Ori, Uniunea

Democrată a Maghiarilor din România – după congresul de la Satu Mare – nu mai este nici maghiară (fiind condusă de un individ, pe nume Năstase, care indică drumul de urmat, viteza de înaintare, politica de cadre, etc.), nici democrată (singura ei „ideologie" fiind oportunismul) şi cu atât mai puţin democratică („punctele slabe" ale regulamentului de bază fiind eliminate exact acum), iar termenul de uniune a devenit deja o pură mistificare.

Drept care, procesul de metamorfozare în partid, front, clică, SRL etc. al UDMR poate fi socotit încheiat la data de 2 februarie 2003. Numele noului partid născut la congresul care a prilejuit unificarea socialistă româno-maghiară ar putea fi ... dar nu dau sugestii pe gratis: n-au decât să anunţe o licitaţie. Presupun că au mai rămas ceva bani (publici) din miliardele alocate de către partid şi guvern pentru organizarea jamboree-ului de la Satu Mare.

Degeaba tot tam-tamul şi toată desfăşurarea de forţe (scenarişti, designeri, etc.) pentru realegerea lui Markó şi mazilirea lui Tökés (şi, desigur, pentru petrecerea româno-maghiară de rigoare) de la Satu Mare, UDMR-ul de odinioară a dispărut, definitiv, în peisajul balcanic. A ajuns un oarecare partid de buzunar, un apendice al partidului de stat, o secţie maghiară a PCR – devenit între timp, sub înţeleapta conducere a lui Iliescu, Partidului Social-Democrat. De altfel, fuziunea cu PSD nu mai este decât o chestiune de săptămâni sau luni.

Dar până atunci mai trebuie lămurită o chestiune: cum se vor raporta cei 1.500.000 de unguri supravieţuitori, la cele câteva sute sau mii de activişti de partid care, cu laleaua în mână, ne fură caşul de la gură (aluzie, probabil, la fabula lui La Fontaine – n.n.). Pentru că la Satu Mare a devenit limpede faptul că prezenţa în „Uniune" – chiar şi ca simplu membru – a ajuns să fie o problemă de moralitate. Firește, nu şi pentru aceia care şi înainte de 1989 se simţeau foarte bine în partidul unic, ca unguri sau, pur şi simplu, ca tovarăşi care nici nu îndrăzneau să scoată o vorbă ungurească pe gură."

Iată, aşadar, cum se pune problema într-un săptămânal („civic") de limbă maghiară care apare în România, la Oradea!

Ce altceva este acest articol decât un apel deschis şi imperativ la schismă, la părăsirea UDMR care ar fi trădat cauza maghiarimii din Ardeal, care ar fi devenit un apendice al PSD, care s-ar fi metamorfozat într-o secţie maghiară a renăscutului partid unic şi aşa mai departe?

Care trădare, atunci când Marko Béla vorbeşte tot de autodeterminare şi parteneriat (al „naţiunii" maghiare cu cea română)?

Care trădare, atunci când UDMR, prin protocolul semnat cu PSD, a obținut mai mult pentru minoritatea maghiară (inscripționări bilingve, retrocedări de averi laice şi confesionale, folosirea limbii maghiare în administrația locală, universitatea Sapientia, triplarea locurilor la Babeş-Bolyai, etc.) decât în toată perioada premergătoare de opoziție sau de participare la guvernare alături de CDR?

Care trădare, atunci când parlamentari ai UDMR sar în apărarea celor doi parohi ai bisericilor în curtea cărora au fost ridicate statui criminalului de război – ucigaş de români şi evrei – Wass Albert?

Oricum, aşteptăm cu interes evoluția evenimentelor.

P.S. Pentru cei ce s-ar îndoi de autenticitatea traducerii, anexăm un colaj din acelaşi Erdélyi Naplo (nr. 5/4 II 2003) care, sub titlul „Ne bântuie trecutul", îi înfățişează pe Medgyessy, Marko şi Năstase în chip de „clasici", cu Lenin în prim plan şi Marx în fundal.

Iată şi traducerea textului explicativ:

„O caricatură – dacă poate fi considerată ca atare? – preluată de pe Internet, ce „salută" cel de-al 7-lea Congres al UDMR."

P.P.S. Pentru cei dornici şi de alte argumente, reproducem prima şi ultima frază dintr-un articol vecin (Nits Arpád: „S-a desăvârşit", E.N., nr.5 din 4 II 2003):

„Deci, lui Marko i-a reuşit ceea ce, la vremea respectivă, i-a fost fatal lui Ceauşescu: creştin-democrații de stânga l-au încolțit, ca şi securiştii pe vremuri, pe Tökés László, dar au şi reuşit să-l elimine fără ca sistemul monopartinic să se năruie."

„Să ne păstrăm însă optimismul, chiar dacă congresul al 7-lea al UDMR a reuşit, ca ultimă consecință, desăvârşirea exproprierii revoluției din decembrie 1989."

Mai e nevoie şi de alte argumente?

Az RMDSZ 7. Kongresszusát „köszöntő", a világhálón keringő számítógépes karikatúra – ha egyáltalán annak nevezhetjük...

XV
Ecourile „mazilirii” lui Tőkés

În ciuda nu puținelor restanțe acumulate în ceea ce privește precizările și comentariile și în pofida promisiunilor de a reveni asupra acestora, ne vedem obligați de a mai adăsta – preț de încă un capitol – la „ecourile” celui de al 7-lea Congres al UDMR, acestea fiind departe de a vădi vreo tendință de stingere sau măcar atenuare. Ba dimpotrivă!

Să începem cu un scurt „Protest” (Erdélyi Napló, nr. 6/11 februarie 2003) aparținând d-lui Dézsy Zoltán:

„Protestez, în numele meu și al prietenilor mei, împotriva desființării demnității de președinte de onoare al UDMR, aparținătoare d-lui episcop Tőkés László!

Distinși domni și foști tovarăși! Demnitatea respectivă nu d-voastră i-ați acordat-o lui Tőkés László – ea fiind parafată, în 1989, de voința și încrederea unanimă a celor un milion și jumătate de unguri din Ardeal. Așa stând lucrurile, îmi dau demisia din UDMR și refuz să vă mai sprijin sub orice formă, inclusiv în calitate de alegător. Vă asigur că peste un an și jumătate veți deveni un partid extraparlamentar și vă garantez că noi, ungurii ardeleni, nu vă vom resimți lipsa din sfatul Țării: vom trăi și atunci la fel de prost și de discriminați ca și astăzi!

Vă doresc, în continuare, același succes în colaboraționismul d-voastră din totdeauna cu guvernele românești! «La al 7-lea Congres, Marko Bela reales!»”

Iată, așadar, un ecou care e mai mult decât un protest, ba am putea spune că este nu doar o „profesiune de credință”, ci și un veritabil program – prospect menit a aprecia sau chiar a trasa conduita de urmat pentru cei 1.500.000 de unguri din România, cei care, în 1989, în unanimitate „au parafat” înscăunarea lui Tőkés la conducerea onorifică a UDMR.

Rămâne de văzut în ce măsură aprecierile și previziunile d-lui Dézsi își vor proba corectitudinea.

Desigur, chestiunea cu „neintratul în Parlament” apare și în alte contexte și ipostaze. Iată (din aceeași sursă) o mostră:

„Oare de ce rânjesc, la fel de dezinvolți, unii lideri ai UDMR chiar și atunci când vine vorba despre «pagubele colaterale» ale mazilirii lui Tőkés László?

Numai un analfabet în ale politicii își mai poate imagina, după scandaloasele întâmplări de la Satu Mare, că UDMR va mai beneficia de

votul unanim al maghiarimii din România. Drept care, nimeni nu mai poate fi sigur, în viitor, de scaunul pe care-l ocupă în parlament sau în administrația publică. Şi cu toate acestea, unii s-au bucurat fără rezerve atunci când «scânteia revoluției din decembrie 1989», conştiința trează a maghiarimii din Ardeal a fost înlăturată din conducerea UDMR. Oare de ce?

Răspunsul este uşor de găsit într-un stop-cadru al filmului celui de-al 7-lea congres, unde doi «delegați», cu un rânjet larg pe față, se gratulează în momentul anunțării desființării preşedinției de onoare. Unul dintre ei se îmbracă, ostentativ, cât se poate de modest şi afirmă că nu haina, ci capitalul îl face pe om, iar celălalt ilustrează, prin gabaritul său depăşit, că nu şi-a pierdut timpul de pomană pe la bufetul partidului. Scurt şi cuprinzător: amândoi gratulatorii s-au îmbuibat vârtos. De ce să-i doară, ca atare, că maghiarimea ardeleană rămâne fără reprezentare parlamentară? Potopul după ei! În 13 ani au adunat atâta cât alții n-au reuşit, cu muncă cinstită, în 130!

Bucurați-vă în continuare, domnilor. Măcar ştim cine sunteți." (Nits Arpád: „Rânjete de după...", E.N. nr. 6/11 februarie 2003)

Oare cine să fie cei doi? Nimic mai simplu de aflat: unul din ei figurează în celebra „listă a celor 100" (cei mai bogați din România), iar pentru celălalt putem folosi „proba cântarului". Dar nu asta ne interesează în cazul dat şi nici dacă îmbuibarea respectivă ar intra sub incidența unei viitoare legi (cea a conflictului de interese), ci faptul că iarăşi este vorba de „ciolan" şi – să ne ierte d-l Nits – nu atât de indignare, cât mai degrabă de frustrare (şi de motivația reală, credem noi, a eforturilor „reformiste" de demolare a actualei conduceri „moderate" a UDMR)!

Ce face însă, în acest timp, ex-preşedintele de onoare, stă cu mâinile în sân? Câtuşi de puțin! Iată dovada (citățm din conferința de presă de după congres a episcopului, publicată în acelaşi număr al Erdélyi Napló, la pagina a 4-a):

„Vorbind despre viitor, episcopul a declarat că se impune o revigorare a autoexprimării politice şi a autoguvernării maghiarimii ardelene. UDMR amână, de peste zece ani, realizarea autoguvernării. Din acest motiv, Adunarea (este vorba despre «congresul» paralel de la «biserica cu lanțuri») a decis să încredințeze consiliului de conducere al Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului constituirea Comitetului de Inițiativă. Dat fiind însă faptul că Eparhia nu-şi propune o activitate politică curentă, la şedința de constituire din 21 februarie 2003 vor fi invitate o serie de personalități eminente ale societății civile maghiare din Ardeal şi

Partium, iar decizia asupra componenţei Comitetului de Iniţiativă se va lua în comun. «Această chestiune depăşeşte Bisericile Istorice, dar şi UDMR-ul, fiind vorba de realizarea propriei autoguvernări – problemă ce priveşte întreaga comunitate maghiară din România», a conchis episcopul Tökés László."

Iată, aşadar, că „chestiunea" este preluată de către Bisericile Istorice Maghiare şi Societatea Civilă (tot maghiară, fireşte), fiind vorba, deocamdată, doar de constituirea unui Comitet de Iniţiativă care să realizeze „revigorarea autoexprimării şi autoguvernării politice". Cum? Cum altfel, decât prin înfiinţarea unui nou partid? Componenţii comitetului de iniţiativă devenind – în mod normal – membri fondatori ai acestuia.

Aşteptăm, cu interes, viitoarele evoluţii.

Dar ce fac, în acest timp, „moderaţii", ce face conducerea UDMR („apendice al PSD", „Secţie, maghiară a partidului unic", etc.), stă cu mâinile în sân? S-ar părea că nu, judecând tot după informaţiile furnizate de către acelaşi săptămânal „civic":

„Conducerea UDMR nu s-a lăsat până când n-a reuşit să determine o «schimbare de regim» şi în conducerea Duna TV. Ca atare, după Congresul de la Satu Mare, acest post de televiziune n-a mai transmis despre Ardeal decât la comandă udemeristă. Situaţie ce se va menţine şi în următorii patru ani, dacă nu se întâmplă, cumva, vreo minune în patria-mamă...

Cât priveşte emisiunea maghiară de la Radio România, aici cenzura a apărut deja înainte de congres: reportajul – deja pregătit pentru emisiune – despre conferinţa de presă a preşedintelui grupării Reformiste a fost retras în ultimul moment, la comandă politică, spre a nu deranja pregătirile pentru «marea sărbătoare» de la Satu Mare. Iar după «strălucita victorie» de la Congres, numele mazilitului preşedinte de onoare n-a mai putut fi rostit decât într-un context de ocară. Nemaivorbind de «biserica cu lanţuri» din centrul oraşului de pe Someş, plină până la refuz cu buni maghiari, care a fost totalmente ignorată." (E.N. nr.6/11 februarie 2003, pag.5)

Iată, aşadar, cu ce se ocupă, după părerea „reformiştilor civici", mass media maghiară – aservită coaliţiei MSZP – UDMR. (desigur, sunt şi destule excepţii, printre care şi săptămânalul din care cităm!)

Fireşte, n-am epuizat, nici pe departe, „ecourile". Nici măcar pe cele din nr.6 al Erdélyi Napló. Ba chiar avem dificultăţi în a selecta materialul demn să figureze în încheierea capitolului. Poate un pamflet ar fi

cel mai potrivit. Să încercăm cu o scriitură de-a lui G. Katona József, intitulată „O mistificare ordinară”, care se apropie de cerinţele genului:

„Grei de cap mai suntem noi ungurii! Ne-a stat la dispoziţie aproape întreg secolul XX pentru a ne deprinde cu rânduielile casei – aici, în centrul şi sud-estul Europei – dar de pomană: deşi unii dintre noi au bănuit deja de la început că ceva nu-i în regulă cu Tökés ăsta, noi, marea masă a ungurilor din România, abia după 13 ani am înţeles că nu ne trebuie un demagog naţionalist asiatic, pentru că, europeni fiind, putem să ne exprimăm voinţa colectivă – la congresul uniunii noastre democratice – prin reprezentanţi aleşi democratic.

Ruşine să ne fie! Chiar şi faţă de Vadim sau Funar, care ne-au avertizat de mult, nemaivorbind de Păunescu – acest geniu cultural şi mare partener de coaliţie – care încă de pe vremea lui Ceauşescu fabrica ode pe bandă rulantă şi umbla cu sorcova prin ţară doar pentru ca – ajuns în fruntea norodului – să poată submina construirea socialismului. (Că o făcea, după programul «artistic», patronând devastarea unor magazine cu băuturi alcoolice, este deja o altă chestiune)

Ruşine să ne fie!

Aceşti concetăţeni, cu sufletul în palmă, se tot străduiesc să ne deschidă ochii şi să ne înveţe rânduielile casei, iar nouă ne-au trebuit 13 ani pentru a înţelege spiritul vremii, pentru a pricepe că n-avem nevoie de un Tökés. Chiar şi tovarăşul prim ministru Năstase a trebuit să ne atragă atenţia, astă-vară, că dacă nu păstrăm rânduiala – Asia ne paşte! Dar, oricum, Tökés e bun de plecat, măcar până în Kamciatka. În recunoaştere!

Ruşine să ne fie!

Cum de ne-am lăsat amăgiţi de un escroc de teapa lui Tökés? Şi când te gândeşti că în ’89 ne-am solidarizat cu el, ba a făcut-o şi întreaga lume civilizată.

Ce mistificare ordinară!

Abia acum încep să fiu mândru de episcopul Papp László, consăteanul meu, care a reuşit să devină mâna dreaptă a lui Ceauşescu când cu neutralizarea lui Tökés.

Trebuie să recunosc: conducătorii români au fost, din totdeauna, mari domni şi au toate şansele să fie şi de-acum încolo. Pentru că au ştiut totdeauna să-şi găsească lachei unguri!”

Fără comentarii.

XVI
„Exproprierea mişcării de eliberare naţională a maghiarilor din Ardeal” şi „desăvârşirea acesteia la Satu Mare”

Cu riscul de a pune la încercare răbdarea unora sau chiar de a depăşi, efectiv, măsura şi în pofida promisiunilor repetate de a trece la alte subiecte, va trebui, totuşi, să rămânem încă la ecourile celui de al 7-lea Congres. Şi asta, fireşte, nu pentru „cel reales”, ci pentru „cel mazilit”, care se pare că a preluat toate hărţuirile în tabăra opozanţilor, cu binecuvântarea tuturor şefilor de „platforme”. (De pildă, IMT-ul lui Katona Adám i-a şi oferit deja episcopului Tökés preşedinţia de onoare a respectivei platforme.)

Pe de altă parte, nu puteam încheia reproducerea „ecourilor” decât cu un „iodler” aparţinând celei mai autorizate voci, cea a ex-preşedintelui de onoare al UDMR. Iată o „declaraţie extraordinară” („despre un congres şi o adunare comunitară”) a acestuia – sub semnătura proprie – în nr.7 din 18 februarie 2003 a săptămânalului Erdélyi Napló:

„Tratatul de Bază Româno-Maghiar, încheiat în 1996 la Timişoara, ne-a evocat depunerea armelor din 1849.

Recent încheiatul Congres al UDMR ne aminteşte de Pacea de la Satu Mare din 1711, încheiată în ciuda opoziţiei înverşunate a lui Rákoczi Ferenc al II-lea.

Invocatele evenimente de tristă amintire – care marchează eşecul luptelor noastre de eliberare naţională – au menirea de a ilustra capitularea UDMR, a cărei conducere – asimilată politic – a trădat cauza maghiarimii ardelene.

De la anexa antiautonomistă a Tratatului de Bază şi până la congresul care consfinţeşte renunţarea la autoguvernarea comunitară maghiară s-a străbătut un drum fără meandre: cel al desăvârşirii compromisului politic de la Neptun.

Se spune că în România «revoluţia a fost furată». Din păcate, aceeaşi soartă i-a fost rezervată şi mişcării noastre de eliberare naţională, expropriată şi deturnată, pe parcurs, de către UDMR.

Urmaşii politici ai lui Hajdu Gyözö au reuşit, la Congresul (ilegitim) de la Satu Mare, să coboare Uniunea noastră zisă maghiară şi democratică, până la nivelul «Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară din România» de odinioară. Dacă actualul UDMR mai are vreo

legitimitate, aceasta provine exclusiv de la relația de «parteneriat strategic» care leagă cele două puteri neocomuniste din Bucureşti şi Budapesta. Iar îndelung sabotatele alegeri interne – după «ajustările» operate la Satu Mare în regulamentul electoral al Uniunii – vor avea o singură finalitate: să consolideze, salvând aparența de unitate şi democrație, raportul de forțe stabilit la Congres şi hegemonia totalitară a nomenclaturii udemeriste.

În ceea ce-l priveşte le Medgyessy Péter, venirea lui la Satu Mare este la fel de condamnabilă ca şi participarea de anul trecut (împreună cu conducerea UDMR) la sărbătorirea zilei de 1 decembrie, dată ce marchează ruperea Ardealului de Ungaria. Iar Adrian Năstase nu poate fi decât felicitat pentru amândouă strălucitele succese politice de mai sus. Furtuna de aplauze cu care Congresul i-a întâmpinat intervenția a reprezentat o zdrobitoare victorie psihologică a puterii opresive româneşti asupra victimei recunoscătoare: maghiarimea ardeleană ajunsă în pragul dispariției.

În lumina celor de mai sus, oare la ce mai putem spera?

Dacă politicienii de la Budapesta şi Bucureşti nu s-ar fi perindat pe la Satu Mare – cel de-al 7-lea Congres al UDMR ar fi eşuat în cel mai cenuşiu anonimat.

Singurul eveniment al congresului a fost realegerea şefului de partid, şi acesta umbrit de inexistența vreunui contracandidat. După cum, nici mazilirea preşedintelui de onoare nu s-a ridicat la nivelul spectacular dorit: lichidarea «duşmanului de clasă» s-a petrecut după un scenariu tipic comunist.

În acest sens, Uniunea «maghiară» şi «democrată» a lui Markó Béla a procedat după indicațiile partidului majoritar tutelar. De altfel, preşedintele PSD, Adrian Năstase, deja în iulie 2002 ne-a avertizat că propovăduirea şi promovarea conceptelor de autonomie şi autodeterminare comunitară vor trebui sancționate, iar «extremiştii» care se identifică cu acestea vor trebui să dispară din UDMR.

Sancționarea exemplară s-a şi produs. Dar, de fapt, aici nu este vorba de persoane, ci de sancționarea tendințelor de autoguvernare ale maghiarimii din Ardeal. Şi, nu în ultimul rând, despre sancționarea momentului Timişoara – 1989!

De altfel, exemplele cele mai caricaturale şi tragicomice care ilustrează ruperea UDMR de rădăcinile sale naționale şi revoluționare sunt exact cheful cu şampanie de la Hotel Kempinski şi, desigur, decorarea celor trei parlamentari ai UDMR - tot de ziua ruperii Ardealului de Ungaria - de către revoluționarul-şef Ion Iliescu.

UDMR – devenită între timp propria-i caricatură – a ajuns, consecutiv târgului de la Neptun şi abdicării de la menirea sa iniţială, să-şi renege propria identitate politică şi însăşi raţiunea de a fi. Şi-a trădat membrii, alegătorii, programul, calitatea de reprezentare şi reprezentativitate – pierzându-şi astfel nu numai legitimitatea, ci şi dreptul la existenţă.

Faţă de cele de mai sus, Adunarea extraordinară a Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului, ce a avut loc la Satu Mare, s-a vrut un forum care, prin afirmarea adevărului, prin fidelitate faţă de interesele noastre naţionale reale să-şi asume acel rol de reprezentare civică şi politică pe care UDMR l-a pierdut prin totală descalificare.

Adunarea noastră eparhială – bazându-se pe valorile sale istorice şi creştine, pe autonomia bisericească, pe principiul reprezentării democratice, dar, în egală măsură, şi pe o largă participare a elitei civice maghiare din Ardeal şi Partium – şi-a propus să corecteze politica oficială a UDMR, să facă cunoscută adevărata situaţie a maghiarimii ardelene şi s-o remedieze, să slujească interesele sale confesionale şi naţionale şi, nu în ultimul rând, să impună autoguvernarea comunităţii naţionale maghiare din Ardeal."

7.02.2003 episcopul Tökés László

De ce reproducem „declaraţia extraordinară" a ex-preşedintelui de onoare – devenit, de ani de zile, disidentul-şef al UDMR, de ce ne mai interesează părerea „radicalului" şi „extremistului" Tökés László pe a cărui luări de poziţie nu mai dă nimeni o ceapă degerată? Tocmai pentru că nu mai avem de-a face cu un preşedinte de onoare contestat, combătut şi marginalizat în cadrul Uniunii, ci cu un „free lance" care conduce deja corul protestatarilor, cu un vârf de lance al acestora care, la ora când sunt scrise aceste rânduri (21,02,2003), prezidează deja şedinţa de constituire a Comitetului de Iniţiativă menit a da viaţă „alternativei" şi a înfiinţa un partid-replică la actualul UDMR. Şi asta cu largul asentiment şi sprijin al celor patru platforme disidente ale Uniunii, al Bisericilor Istorice Maghiare (sau măcar a celei Reformate) şi al unui segment – deloc neglijabil – al elitei civice maghiare din Ardeal.

Aşa stând lucrurile, permis să ne fie a da mai mult decât o ceapă degerată pe conţinutul respectivei „declaraţii extraordinare" şi a încerca o analiză mai atentă a mesajului acesteia.

Deci aşa: atât tratatul româno-maghiar (care consfinţeşte, în primul rând, inviolabilitatea graniţelor) cât şi Congresul de la Satu Mare reprezintă

o depunere a armelor, o capitulare în fața duşmanului opresiv, o renunțare la lupta de eliberare națională a poporului maghiar!

Dacă în 1849 a fost vorba de epuizarea rezistenței în fața unei coaliții covârşitor majoritare, în celelalte cazuri – la Timişoara (sau Arad?) în 1996 şi la Satu Mare în 1711şi 2003 – a fost vorba de trădare!

Cine pe cine a trădat? În 1996 „trădătorul" a fost guvernul socialist de la Budapesta condus de Horn Gyula, iar în 2003 tot guvernul (socialist) maghiar – de această dată al lui Medgyessy Péter şi, pe de altă parte, UDMR-ul, în speță conducerea „moderată" a Uniunii.

Ce s-a trădat? S-a trădat mişcarea de eliberare națională a maghiarimii din Ardeal.

Ce înseamnă această "eliberare națională"? Înseamnă autodeterminarea comunității maghiare ardelene.

Ce înseamnă autodeterminare? Înseamnă autoguvernare comunitară, dar poate să însemne şi o decizie de apartenență la un alt stat!

Când şi unde s-au pus bazele acestei trădări? La Neptun, cu ani de zile în urmă.

Cum s-a procedat? Ca şi în cazul revoluției române din '89, prin „furtul revoluției". Mai precis, cei ce au reuşit să pună stăpânire pe UDMR (sau au fost special infiltrați în acest scop de către majoritarii neocomunişti!) au deturnat-o de la menirea ei inițială – eliberarea națională (şi teritorială?) a maghiarimii ardelene, expropriind-o în interesul lor personal (şi al majoritarilor național-comunişti, fireşte!).

De altfel, cu două capitole în urmă am mai reprodus o idee similară (preluată, mai mult decât probabil, de la episcopul Tökés), cea a d-lui Nits: „Congresul de la Satu Mare a reuşit să desăvârşească exproprierea revoluției din decembrie '89!"

Deci aşa: cei ce conduc astăzi România şi au reuşit s-o integreze, practic, în NATO şi s-o plaseze pe un drum ce duce ireversibil spre integrarea europeană, în urmă cu 13 ani au expropriat revoluția iar în 2003, la Satu Mare, această expropriere a fost desăvârşită?!!

Dar, al urma urmei, ce-a fost revoluția din decembrie 1989 şi ce obiective a urmărit aceasta? Sau, despre ce revoluție este vorba, despre a cui revoluție discutăm?

Aici va trebui să ne reîntoarcem la textul „declarației extraordinare" şi să reluăm un pasaj: „ ... nu este vorba de persoane, ci de sancționarea tendințelor de autoguvernare ale maghiarimii din Ardeal. Şi, nu în ultimul rând, despre sancționarea momentului Timişoara – 1989!"

Încep să se limpezească lucrurile? Dacă nu, atunci să apelăm, spre totală edificare, la politologul Molnár Gusztáv şi la o contribuţie a acestuia la lucrările Simpozionului „Anno Mirabilis” – Timişoara, decembrie 1999. Iată textul cu pricina:

„Revoluţia Europei Centrale – mă refer la Ungaria, Polonia şi Cehoslovacia – consumată între 1988-1990, a decurs în mod paşnic şi organizat, schimbarea fiind pregătită din timp. Şi-a spus cuvântul tradiţia occidentală a acestor ţări. (...) Aici, însă, în ţările din răsărit, s-a aplicat un alt model: forţele mai raţionale ale partidului unic, împreună cu armata şi cu serviciile secrete, şi-au comandat propria «schimbare». În România a fost vorba de o revoluţie cu totul particulară, din motive geopolitice, dată fiind situarea ei între Europa Centrală şi cea de Est – Sud-Est. Această revoluţie a fost influenţată şi de faptul că Ardealul, cu precădere Banatul, aparţin, prin tradiţii şi aspiraţii, Europei centrale. Ca atare, revoluţia nu putea să înceapă decât aici! Tot acestei situaţii geopolitice particulare i se datorează şi faptul că revoluţia română, după un debut autentic, a fost, a putut fi deturnată. Au intrat în acţiune «tehnicile răsăritene».” (Textul integral a fost publicat în „Romániai Magyar Szó”, nr.3285/30 decembrie 1999, sub titlul „Revoluţia paşnică a Banatului şi Ardealului – Strategia naţională şi cea regională”)

Este suficient de limpede, de această dată? Dacă nu, să încercăm o „decriptare”: revoluţia din Timişoara (cea a lui Tökés – nu cea a românilor care scandau „Azi în Timişoara, mâine-n toată ţara!”) a fost una central-europeană, pregătită din timp, organizată cu viză de eliberare naţională şi regională; ea a fost deturnată (furată, expropriată...) de către Bucureşti, care, folosind „modelul răsăritean”, şi-a comandat propria „schimbare” pentru a-şi putea disimula continuitatea şi pentru a neutraliza revoluţia „central-europeană” a lui Tökés.

Mai poate intra în discuţie vreo altă interpretare?

Cât priveşte „desăvârşirea exproprierii”, ea a avut loc la Satu Mare pentru că – până la proba contrarie – acolo a fost vorba nu de „sancţiuni colective”, ci de una pur „personală” şi căutată cu lumânarea! Drept care, „sanctitatea sa” a fost scoasă dacă nu în afara legii, măcar în afara unui cadru politic organizat. Deocamdată!

Sic transit gloria (i)mundi!

P.S. Desigur, în cele de mai sus n-am făcut altceva decât să tălmăcesc, la propriu şi la figurat, gândul rostit (şi nerostit) al d-lui Tökés şi al colaboratorilor domniei-sale.

P.P.S. Cât priveşte dictonul latinesc cu care am încheiat, parafrazarea îi aparţine d-lui Romulus Vulpescu. (Precizez că domnia-sa a folosit-o într-un cu totul alt context)

XVII
„Colonizări” şi „descălecate cu turle cepiforme”

A sosit vremea să vedem ce mai scriu şi „aliaţii autentici”. (Desigur, treaba cu aliaţii este destul de încurcată, drept care, nici prezenţa – sau absenţa – ghilimelelor şi nici sintagmele de genul celei de mai sus nu sunt în măsură să desluşească măcar interpretările noastre, darămite realitatea efectivă de pe teren. De ce spunem asta? Pentru că, în ciuda protocolului semnat iterativ, avem suficiente motive de a considera ca pur conjuncturală alianţa respectivă şi, pe de altă parte, nu putem uita că însuşi Toro Tibor – şeful „Grupării Reformiste” – a declarat că, în cazul că „reformişti” vor reuşi să-şi impună, cândva, punctul de vedere în UDMR, intenţionează să păstreze alianţa cu pricina. Ca atare, nu putem vorbi de bună-credinţă, ci doar de oportunism şi pseudo-oportunism)

În lumina celor de mai sus şi, pe de altă parte, neavând o evidenţă a tuturor „reformiştilor” (îi ştim doar pe liderii acestora: Tökés, Toro, Katona, Vekov, Konya-Hamar) suntem nevoiţi, până la proba contrarie, să-i considerăm aliaţi de conjunctură pe toţi cei ce n-au părăsit UDMR-ul sau măcar funcţiile de reprezentare ale Uniunii. În acest sens, orice parlamentar udemerist – care nu s-a dezis public, dacă nu de „partidul unic”, măcar de conducerea „moderată” a acestuia – se încadrează automat în categoria aliaţilor, oricât de conjuncturală şi oportunistă ar fi alianţa respectivă.

Deci, ce mai scriu „aliaţii” (autentici)? Scriu suficient de clar şi de convingător pentru a justifica ghilimelele la care am recurs. Iată un text din cotidianul clujean Szabadság (nr. 46/27 februarie 2003, pag. 3), semnat de către deputatul udemerist Molnos Lajos:

„Nu ştiu dacă şi pe alţii, dar pe mine pur şi simplu mă îngrozeşte agresivitatea deşănţată, lăcomia deloc creştinească, «foamea» neostoită cu care Biserica Ortodoxă Română (BOR) încearcă – consecvent şi cu orice preţ – să pună mâna pe noi şi noi bunuri lumeşti, printre acestea pământurile figurând la loc de cinste. De-o vreme încoace, obiectul respectivei «bulimii» a devenit (din nou) Pământul Secuiesc (Székelyföld) – acest teritoriu încă neortodox în majoritatea sa – dar, firește, «strămoşesc» şi «autentic» dac! Din acesta vrea BOR, din nou,să rupă hălci cât mai întinse, pe care să-şi ridice cupolele tuberculiforme («hagymakupola» = cupolă în formă de ceapă – aluzie la cupolele stilului bizantin – n.n.), singurele în stare să mântuiască sufletele «rătăcite» ale secuilor «păgâni».

Şi dacă există, totuşi, un lucru ce mă îngrozeşte şi mai mult, acesta este cinismul, complicitatea cu care statul român – sfidând orice normă juridică şi cadru legal – sprijină, moral şi material, această «cauză sfântă şi naţională», această manifestare «creştină» a panromânismului.

Iată câteva exemple recente din judeţul Mureş, care ilustrează cele de mai sus:

- în Székelykál (ne scapă denumirea oficială românească – n.n.) – localitate cu populaţie maghiară – BOR a reuşit, în dauna foştilor proprietari, să pună mâna pe un teren de 40 de hectare şi să construiască, ilegal – dar cu ajutorul statului, o mănăstire;

- în Cristurul de Mureş, sfidând deciziile şi protestele Consiliului Local şi fără nici o aprobare legală, se construieşte o biserică; şi unde? – în plin centrul localităţii!

«Invazia» ia proporţii. E şi normal: pofta creşte mâncând, mai ales atunci când altul plăteşte! Ultimul obiectiv pe care şi-a pus ochii arhiepiscopul ortodox de Alba Iulia este exact parcul din Miercurea Nirajului, aflat în plin centrul localităţii. Aici au vrut să-şi construiască şi unitarienii o biserică, dar n-au primit aprobarea Consiliului Local. Acum însă, când este vorba de BOR, a şi sosit o somaţie ultimativă de la Prefectură: suprafaţa respectivă trebuie imediat eliberată, monumentul „Mileniului Maghiar" trebuie demolat, spaţiul fiind alocat catedralei ortodoxe; altfel, urmează represaliile! În localitate există doar câţiva ortodocşi, care au o casă de rugăciune. Arhiepiscopul vrea, însă, catedrală! Şi primeşte de la stat şi banii necesari!

Popa din localitate («a helyi pópa») este optimist: slavă Domnului, chestiunea nu se hotărăşte la nivelul Consiliului Local, ci la Arhiepiscopia din Alba şi la Prefectura de Mureş. Primarul, în schimb, e pesimist – din aceleaşi motive – şi date fiind precedentele create. Ce va face Consiliul Local? Va fi sancţionat, fireşte, dacă persevereză în atitudinile sale «păgâne» şi «antiromâneşti»!

Aşa arată, deci, într-o Românie în pragul integrării europene, «democraţia» mioritică – aflată la cheremul «Bisericii Naţionale»!

Şi, după cum stau lucrurile, nu există nici o şansă de contracarare, autonomia locală şi legea fiind vorbe goale într-un regim dictatorial."

Molnos Lajos

Desigur, nu e treaba noastră – ci a partenerilor de alianţă – luarea unei atitudini faţă de aserţiunile de mai sus, în speţă cele conţinute în ultimul alineat. Până atunci, însă, nu putem să nu-i adresăm, totuşi, câteva

întrebări d-lui Molnos Lajos, care pare a fi cu desăvârşire străin de realităţile istorice – mai îndepărtate sau mai apropiate – ale locului.

Astfel :

- De când şi cum au ajuns „autohtonii" secui majoritari în „Secuime"?

- Cine a dus, în realitate, o politică consecventă de purificare etnică şi asimilare pe aceste meleaguri?

- De când sunt secuii unguri?

- Unde erau secuii pe vremea regatului dac, a Daciei romane, sau pe vremea voievodatelor lui Glad, Menumorut şi Gelu?; dar în secolele X,XI, şi XII?

- Câte secole a fost Biserica Ortodoxă Română din Ardeal scoasă în afara legii sau, în cel mai bun caz, tolerată, lipsită nu numai de orice sprijin, dar îngrădită în fel şi chip? (neavând voie, de pildă, să-şi ridice decât biserici de lemn!);

- Cine a pus tunul şi pe aceste modeste şi umile lăcaşuri sfinte – şi în folosul cui?

- Cine a profanat, incendiat şi distrus bisericile ortodoxe din „Secuime", în perioada 1940-1944, biserici construite cu multă trudă şi după aproape un mileniu de prigoană (abia) în anii interbelici şi pe care BOR, în marea-i „lăcomie", încearcă să le reconstruiască acum nu pentru a-i converti pe secui, ci pentru a-i salva de la totală desnaţionalizare (inclusiv confesională) pe supravieţuitorii amintitei prigoane?!!

Desigur, d-l Molnos (şi UDMR-ul pe care, până la proba contrarie, domnia-sa îl reprezintă) nu va răspunde la întrebările de mai sus. Dânşii ştiu una şi bună: se atentează sistematic şi consecvent la „puritatea" etnică a zonei, la diluarea „blocului maghiar" („tömbmagyarság") din „Secuime", folosindu-se în acest scop şi (sau mai ales) „implantări confesionale". Mai mult, „invazia" respectivă este calificată – inclusiv în presă – drept „hagymakupolás honfoglalás"!!! (Ce înseamnă „hagymakupola" am arătat mai adineaori; „honfoglalás", tradus mot-a-mot, înseamnă ocupare de patrie – în sensul de „descălecat"; deci, hagymakupolás honfoglalás = descălecat cu sau prin – cupole tuberculiforme). Cu alte cuvinte: noi, românii, invadăm „Ţara Secuilor" pentru a o lua în stăpânire!!!

Cei ce trăiesc cu iluzia că conduc un stat suveran şi unitar (ce să mai vorbim de „naţional"!) să ia aminte! Şi dacă cred că cele de mai sus se referă doar la "Ţara Secuilor" sunt nişte naivi. Iată dovada:

„Cei ce circulă curent pe ruta Arad - Oradea – Satu Mare ştiu că drum mai prost, mai plin cu gropi nu prea există în toată ţara. Iar dacă un

temerar se aventurează şi dincolo de Satu Mare – cu destinaţia Sighet, este greu de crezut că va ajunge acolo cu maşina întreagă. Pentru a atrage capital şi pentru a grăbi – prin aceasta – integrarea europeană a ţării, deja din anii 90 s-ar fi impus modernizarea respectivului tronson, având în vedere faptul că investitorul apusean pe aici intră în România şi asta e prima şosea pe care o întâlneşte. Mai mult, această primă impresie poate crea convingerea că şi celelalte drumuri ale ţării se află în aceeaşi stare. (Pe de altă parte, există destui care ar investi – din motive de apropiere – exact în zona respectivă; şi pe aceştia îi alungă acelaşi drum plin de gropi).

Asta fiind situaţia, în starea mai mult decât precară în care se află economia ţării s-ar fi impus de mult modernizarea tronsonului respectiv. Numai că deştepţii din fruntea ţării au acordat prioritate şoselelor din Moldova, pe motiv că altfel România şi-ar pierde atractivitatea pentru «unionişti» de dincolo de Prut. Altfel spus, s-a acordat întâietate unui interes naţional îngust, în dauna dezvoltării economice a întregii ţări.

Desigur, la luarea deciziei s-a ţinut cont şi de faptul că în zona graniţei de apus investiţiile ar fi creat noi locuri de muncă în primul rând populaţiei maghiare, pe când la cea de răsărit beneficiarii urmând să fie românii (şi, împreună cu ei, moldovenii, ruşii, ucrainienii, găgăuzii). Şi, mai bine ucrainienii, găgăuzii – decât (Doamne fereşte!) ungurii!

Dar, între timp, deştepţii noştri («okosaink») au înţeles din experienţa celor 13 ani (şi din «succesele» aferente) că, totuşi, porţile Occidentului se deschid spre Arad, Oradea şi Satu Mare. Şi că de acolo şi nu din Răsărit vine capitalul şi modernizarea. Drept care, cu puţin timp înainte de întâlnirea de la Satu Mare a celor doi premieri s-a răspândit ştirea că guvernul va face un împrumut de 40 milioane de dolari, pentru a moderniza, până la Sighetul Marmaţiei, DN 19. Lucrările vor începe deja la primăvară iar finalizarea acestora nu va depăşi doi ani. «Pentru sprijinul special acordat dezvoltării centurii de Nord-Vest a ţării» prefectul Gheorghe Ciocan a exprimat mulţumiri deosebite nu numai premierului Adrian Năstase, ci şi ministrului Paşcu, care, sătmărean fiind, a contribuit printr-un lobby eficient la obţinerea împrumutului extern.

Numai că, n-ar fi exclus ca şi în spatele acestei modernizări rutiere să se ascundă vreo intenţie nemărturisită,vreun scenariu ocult. Mai nou, din mai multe surse (neoficiale, fireşte) am aflat că în zona centurii respective mari întinderi de pământ au fost cumpărate de către persoane venite din afara acesteia. Se spune că aceste persoane află despre pământurile retrocedate înaintea beneficiarilor de drept. După care, «desantul» cumpărătorilor «aterizează la punct fix» fluturând teancuri de bancnote de

500.000 de lei, tentaţie la care puţini reuşesc să reziste. Se mai spune că aceşti bani provin, preponderent, din cercuri guvernamentale. Şi se mai spune că este vorba de o acţiune de sprijinire a moldovenilor ce urmează a fi colonizaţi aici, în centura de la graniţa cu Ungaria.

Adevărul îl vom afla abia după terminarea drumului. Dacă în loc de investitori apuseni vor circula mai degrabă moldoveni pe acesta, vom putea fi siguri că modernizarea s-a făcut în folosul acestora."

Sike Lajos

Am reprodus nimic altceva, decât editorialul din nr. 4383/7 februarie 2003 al cotidianului central României Magyar Szó, ziarul cel mai „moderat" şi cel mai „aliat" al presei de limbă maghiară din România!

Iată, aşadar, că „invadăm", că „descălecăm" nu numai în „Tara Secuilor", ci şi în „Partium", alt teritoriu ce nu ne aparţine!!!

Iată, aşadar, că alături de „cupole cepiforme", mai recurgem şi la colonizări!!!

P.S. Desigur, am reprodus din cele două surse „moderate" (şi „aliate") pentru a nu fi acuzaţi că citǎm doar din „civicul", „reformistul" şi „radicalul" Erdélyi Napló.

Există vreo deosebire?

Cât priveşte întrebările rămase fără răspuns şi, în general, conţinutul celor două articole, sperăm ca următorul episod să ne poată cuprinde toate comentariile. De ce spunem asta? Pentru că tot ce am reprodus în pagina de faţă poate fi regăsit, integral, pe site-urile revizioniste de pe Internet!

XVIII
Cine, când şi cum a „descălecat” şi „colonizat” în Ardeal?!

Revenim cu comentariile promise în (şi referitor la) capitolul precedent.

Desigur, chestiunea cu „Ţara Secuilor” şi cu „autohtonitatea” elementului secuiesc în respectivul perimetru o putem lămuri în câteva fraze. Să revenim, ca atare, la întrebările formulate în episodul precedent, pentru a răspunde – în locul d-lui Molnos Lajos (care, suntem convinşi, cunoaşte foarte bine adevărul) – la acestea:

- secuii au fost colonizaţi în zona cu pricina (abia) în secolele XII-XIII (şi după saşi), pe post de grăniceri, drept care „aristocraţia” secuiască nu cunoaşte decât o ierarhie militară („lofö” şi „primor”):

- această colonizare nu s-a făcut într-o zonă pustie (sau pustiită de tătari în 1240), ci într-una locuită de români;

- populaţia băştinaşe – românii – a fost supusă de la început unui regim de exterminare-asimilare, principalii piloni ai desnaţionalizării fiind şcoala, biserica şi excluderea din orice comunitate economică sau civică (altfel spus: integrarea era condiţionată de renunţarea la limbă şi confesiune); ca atare, o bună parte din actualii secui sunt români deznaţionalizaţi; (desigur, ca şi în 1990 de pildă, pentru unii soluţia a fost refugierea pe alte meleaguri, alţii reuşind, în schimb, să supravieţuiască, în comunităţi mai izolate, tuturor vicisitudinilor);

- secuii nu sunt unguri, ci rămăşiţe ala avarilor (sau/şi hunilor) care au preluat, pe parcurs, limba maghiară; mărturie stă în acest sens, printre multe altele, însăşi existenţa lui „Unio Trium Nationum” – unguri, saşi şi secui;

- în lumina celor de mai sus, pe vremea Daciei, a Daciei Romane sau a voievodatelor româneşti ce se întindeau de la arcul carpatic şi până la Tisa, precum şi în primele secole ce au urmat „descălecării arpadiene” din 896 secuii se puteau afla oriunde, numai în aşa zisa Ţară a Secuilor nu! (surse istoriografice maghiare îi plasează undeva în nordul Pannoniei; fireşte, este vorba de surse pretrianonice!);

- cât priveşte ultimele întrebări, o literatură întreagă le stă la dispoziţia doritorilor de a se informa, din care am recomanda unul din cele mai recente volume apărute – Ciolan Ioan: „Transilvania prigonită de unguri”, Ed. Petru Maior, Târgu Mureş, 1997.

Fireşte, cele de mai sus pot fi (şi sunt) atacate astăzi – când istoria se rescrie (tendenţios şi partizan) în Ungaria şi (mai ales) în diaspora maghiară transoceanică – numai că această rescriere are şi ea capcanele ei în care cad înşişi „vânătorii" respectivi. În acest sens – şi pentru că, oricum, am promis nişte confirmări de pe Internet – să (re)vedem un text inserat pe reţeaua cu pricina în februarie 2002 (adresă, adresanţi şi detalii în capitolul XXIII al volumului „Mişcarea Revizionistă Maghiară", Editura Dragoş Vodă, Cluj-Napoca, 2003):

„... pe întreg teritoriul imperiului avar – acolo unde s-a aşezat poporul lui Arpád – autohtonii au fost «asimilaţi» (ungurii fiind călare – ei au fost «descălecătorii»!). Mai târziu, regii din casa Arpád i-au împins (ca să nu spunem alungat) şi mai la periferie pe băştinaşii secui, expropriindu-le, practic, ţara."

Cum ajunge un secui („ungur"!) să declare aşa ceva? (De notat că secuii au început să se declare unguri, din motive lesne de înţeles, abia după Trianon!). Cum se împacă cele reproduse cu „blocul maghiar" (tömbmagyarság) din Secuime şi cu lupta acerbă dusă pentru autodeterminarea acestuia şi autonomia „Pământului" respectiv? Ne lămureşte acelaşi text, în cele ce urmează:

„Secuii au fost şterşi din conştiinţa publică, proces ce continuă şi astăzi. Este suficient să amintesc, în acest sens, de marele forfoi cu care se sărbătoreşte aşa zisul descălecat (din 896 – n.n.), ignorându-se cu desăvârşire tot ceea ce a fost până atunci, toate precedentele descălecate!"

Iată, aşadar, că (Slavă Domnului!) orgoliul secuilor – la o adică – poate prevala asupra „cauzei maghiarimii ardelene", ca să nu spunem că poate naşte monştri (din punctul de vedere al „cauzei", fireşte). Pe de altă parte, avem confirmarea faptului că secuii, în 896, au fost „expropriaţi" de către năvălitorii unguri şi, mai târziu, marginalizaţi, inclusiv (sau mai ales) la propriu, fiind „împinşi la periferie", practic colonizaţi, pentru a păzi graniţa de răsărit nu a regatului maghiar, ci a uneia dintre „ţările asociate ale Coroanei Maghiare" – aşa cum era considerată la acea vreme şi Transilvania, voievodat autonom aflat sub suzeranitate maghiară. (În Europa Evului Mediu aceste relaţii feudale erau la ordinea zilei).

Iată, aşadar, cum au ajuns secuii „autohtoni" şi majoritari în aşa zisa Ţară a Secuilor! Şi n-o spunem (numai) noi, ci un secui get-beget! (De altfel, în capitolul amintit din „MRM" am mai adus destule alte argumente – tot de aceeaşi provenienţă – în acest sens)

Cât priveşte cel de al doilea articol reprodus în capitolul precedent – cel cu „colonizarea" Centurii de Vest a României (citeşte „Partium"!),

Internetul – prin site-urile sale revizioniste – oferă (cel puțin) la fel de multe confirmări. Citãm din „Pofte româneşti până la Tisa” de Kolozsy Sándor, preşedintele Uniunii Mondiale Ardelene, text inserat pe Internet la 8 ianuarie 2002 (amănunte în capitolul al XIII-lea al „Mişcării Revizioniste Maghiare”):

„... trebuie să fim foarte atenți după ce şi România se va integra în UE, pentru că aceasta s-ar putea să ne provoace mari necazuri. Să ne amintim de perioada de dinaintea primului război mondial când, în mod deliberat şi planificat, românii s-au aşezat pe linia Timişoara – Arad – Oradea – Satu Mare, creând o veritabilă centură, pentru ca după război să separe Ardealul de Ungaria exact pe această linie.

Ce se întâmplă astăzi? După cel de al doilea război mondial, dar mai ales după căderea lui Ceauşescu şi până în zilele noastre, o mare masă de familii valahe s-au stabilit în Ungaria. Dar unde? Tocmai pe linia Tisei, începând cu punctul unde râul pătrunde pe teritoriul actualei Ungarii mutilate!

Deci, după părerea mea, s-a construit şi continuă să se construiască cea de a doua „centură”, după modelul celei anterioare!

I-am avertizat, în acest sens, pe premierii Antall, Horn şi Orbán, dar n-am primit nici un răspuns.

Atrag atenția ungurilor de acasă să fie vigilenți şi să nu mai permită această infiltrare, pentru că altfel va urma, pe această linie, o a doua ruptură teritorială.”

Iată, aşadar, că procesul de colonizare vizează nu numai „Centura de Vest” a României, ci şi „mult râvnita” graniță naturală a Tisei!!!

Iată, aşadar, că nu este vorba doar de a schimba compoziția etnică în „Partium”, de a completa „colonizarea” începută deja înaintea primului război mondial, ci de construirea unei noi „centuri”, cu aceeaşi viză „imperialistă”, de această dată pe linia Tisei!!!

Un bătrân extremist nebun” – vor spune unii. Oare? Să vedem, atunci, ce spune un tânăr („extremist nebun”?) care, întâmplător sau nu, conduce „Mişcarea Tinerilor pentru cele 64 de județe” (ale „Ungariei Mari”) – numita HVIM („Hatvannégy Vármegye Ifjusági Mozgalom”) – d-l Toroczkay László (www.hvim.com.):

„Infiltrarea subversivă a românilor este foarte periculoasă, trebuie să realizăm că până şi mutilata patrie post-trianonică ne este periclitată. Îmi voi pierde mințile dacă acest popor murdar şi viclean va pune mâna şi pe Szeged!!! De secole se întâmplă acelaşi lucru. DEŞTEPTAREA! «Domnii» unguri, «întreprinzătorii» de secole importă mână de lucru valahă ieftină.

Când vor fi destui, vor începe şi de această dată să-şi ceară «drepturile». E terifiant şi, repet, suntem în pericol de moarte. HVIM – pe măsura puterilor sale – va face totul pentru a stăvili procesul!"

Mai este ceva de adăugat? Poate doar faptul că respectivul HVIM are filiale răspândite în întreg Ardealul!!! Care colaborează strâns, după cum se vede, cu presa de limbă maghiară din Ardeal, dar şi cu cea centrală! (inclusiv cu cea „moderată" şi „aliată"). Şi, pe cale de consecinţă, şi cu "moderaţii" şi "aliaţii" din fruntea UDMR!!!

Ce se urmăreşte, de fapt, prin inepţia reprodusă mai sus? Fireşte, este vorba şi de hoţul care strigă: -Prindeţi hoţul!, sau de principiul conform căruia cea mai bună apărare este contraatacul, dar mai este şi altceva. Se încearcă, pur şi simplu, inducerea unei stări de spirit care să transforme în duşman pe orice român care ar intenţiona, eventual, să investească în Secuime sau în aşa numitul Partium. De ce, spre a se elimina concurenţa? Se poate spune şi aşa, numai că această concurenţă se încadrează într-un context mult mai larg. Secuimea – cu majoritatea maghiară (secuiască, de fapt) şi „Partiumul" – Centura de Vest a ţării – cu prezenţă maghiară notabilă, în speţă în mediu urban (Arad, Oradea, Salonta, Satu Mare), trebuie păstrate ca atare, sau chiar revigorate etnic (cu elemente maghiare, fireşte), pentru că altfel „autodeterminarea" (cu cele două trepte ale sale: teritorială pentru zonele majoritare, administrativă pentru cele cu peste 20 la sută unguri) îşi pierde obiectul muncii. Şi desigur, această „recucerire" – când n-o poţi face cu forţa armelor – încerci s-o faci pe cale economică, în primul rând. Drept care, orice investitor sau potenţial investitor român trebuie descurajat, sabotat, alungat. Ceea ce presupune un „embargo" total pentru elementul românesc din afara zonei şi, dacă condiţiile o permit, izolarea, tracasarea şi neutralizarea celui din interiorul acesteia.

Dovezi că aşa stau lucrurile există cu duiumul. Iată câteva dintre ele:

- veritabilul exod maghiar – spre „zonele de rezistenţă" – de dinainte de 1989, în intenţia de a le spori densitatea etnică;

- puseul de epurare etnică din primele luni ale lui 1990, soldat cu refugierea în alte zone ale ţării a peste patru mii de români din Secuime;

- „purificare"ce continuă, în mod cronic, până în zilele noastre;

- protestele vehemente şi acuzele de „încercare de modificare a componenţei etnice" la care s-a recurs oridecâteori a fost vorba de construirea unor şcoli, biserici, mănăstiri, orfelinate sau alte aşezăminte româneşti;

- ipocrizia, cinismul şi dispreţul suveran cu care suntem acuzaţi noi, românii, că încercăm să „desăvârşim şi să definitivăm raptul teritorial de la Trianon”, prin „ocupaţie militară”, „descălecat cu cupole cepiforme”, „colonizări de moldoveni” şi aşa mai departe;

- investiţiile maghiare (din Ungaria!) exclusiv în Ardeal şi cu precădere în zonele „strategice”.

În acest context se încadrează şi ultimele – nu şi cele din urmă, fireşte – răbufniri ale d-lor Molnos şi Sike, primul profilat pe Secuime, cel de al doilea pe „Partium”.

XIX
O „ruptură” cu tâlc

Iată, aşadar, că mult trâmbiţata „ruptură”, totuşi, s-a produs. Întrebarea este: între cine şi cine? Între idealişti şi pragmatici? Între reformişti şi conservatori? Între radicali şi moderaţi? Între civici şi socialişti? Între căuzaşi şi colaboraţionişti? Între etnicişti şi regionalişti? Sau te pomeneşti că între „autohtonii” secui şi „veneticii” lui Arpád?!

Desigur, despre toate acestea am mai discutat, pe larg, în ultimul timp, pe vremea când cele de mai sus (mai puţin cea din urmă) erau doar nişte orientări, mai mult sau mai puţin antagoniste, ce vizau modalităţi strategice, mijloace, căi, etape, alternanţe de ritm, etc., dar nicidecum obiectivul final. În acest context, ne-am exprimat, nu o dată, îndoiala chiar şi asupra autenticităţii disputei respective, considerând că este vorba, mai degrabă, de o mistificare, de un joc menit a deruta adversarul, de o complementaritate disimulată care, sub masca dezbinării, sporeşte eficienţa demersului, permiţând atât atacul pe două (sau mai multe) fronturi, cât şi replierile tactice sau „delimitările” dictate de o conjunctură sau alta.

Fireşte, nu negăm existenţa unor reale disensiuni, legate de orgolii, veleitarisme, interese materiale sau electorale, dar acestea nu au afectat, niciodată, fondul problemei, nu au prejudiciat, cel puţin în ultimii 83 de ani, în nici un fel „cauza maghiarimii”. În acest sens pledează unitatea „de monolit” şi continuitatea remarcabilă a „partidului etnic” – de la Magyar Párt, MADOSZ, MNSZ şi până la UDMR – cu reorientări fulgerătoare de la democraţie la fascism, de la fascism la comunism, de la comunism din nou la democraţie, cu aceiaşi oameni metamorfozaţi, peste noapte, ba în antifascişti, ba în anticomunişti – şi încă cu vechi state de funcţie în „ilegalitate”! Cine au fost primii comunişti din Ardeal, care în câteva zile după eliberarea din 1944 aveau deja şi organe de presă şi sediu cu steagul roşu arborat (alături de cel maghiar, fireşte)? Ungurii!! Care a fost primul partid post-decembrist care şi-a făcut publică existenţa, la Timişoara, deja în 23 decembrie 1989, cu platformă-program, cu structuri teritoriale, cu obiective clare şi precise? UDMR-ul!

Desigur, acest cameleonism politic nu avea altă menire decât să servească una şi aceeaşi constantă, una şi aceeaşi prioritate politică post-trianonică: revizuirea graniţelor!

Cât priveşte „patria-mamă” – Ungaria – aceasta a parcurs, în linii mari, acelaşi itinerar, ba am putea spune că metamorfoza respectivă a fost

şi mai bogată în ipostaze în cazul ei (servind aceeaşi prioritate, firește!). Astfel:

- în 1919 deja, regimul comunist (bolşevic) al lui Béla Kun şi-a propus (şi încercat- cu forţa armelor!) anexarea Ardealului!

- în anii 30, regimul lui Horthy s-a orientat spre fascism cu intenții clar revanşarde şi revizioniste;

- în 1940 – prin Diktatul de la Viena – se materializează (parțial) roadele acestei politici;

- în 1946-47, paralel cu provocările (de tip Târgu Mureş – martie 1990) de la Cluj, delegația regimului comunist de la Budapesta pretinde, la Conferința de Pace de la Paris, 22.000 de kmp. din teritoriul Ardealului;

- în 1956, paralel cu revoluția maghiară (şi cu sprijin din Ungaria), conducătorii Bisericilor Istorice Maghiare din Ardeal (Márton Aron, Dobri János, Varga László etc.) şi ai Universității Bolyai (în frunte cu profesorul de Drept Internațional – Dobai István) pun la cale un complot de rupere a Ardealului de România şi de anexare a acestuia la Ungaria;

- pe la mijlocul anilor ’80, Szürös Mátyás şi comilitonii elaborează teza conform căreia maghiarii din „părțile rupte de Trianon” sunt parte integrantă a națiunii maghiare (principiu declarat de către acelaşi Sz.M – devenit preşedinte interimar al Ungariei între 1989-1990 – drept politică de stat); în aceeaşi perioadă (1986) apare la Budapesta, în trei volume, „Istoria Ardealului” – o carte profund revizionistă;

- paralel se organizează, în Ardeal, cercuri revizioniste subversive care pregătesc maghiarimea pentru „sfidările perioadei post-comuniste” (printre cei expulzați pentru activități de acest gen aflându-se şi Molnár Gusztáv sau Szöcs Géza!);

- participarea maghiară la declanşarea revoluției de la Timişoara este nu numai recunoscută, dar chiar revendicată;

- în 15 martie 1990 apare, în „României Magyar Szó”, un apel al lui Szürös Mátyás – preşedinte interimar al Ungariei – prin care ungurii din Ardeal sunt îndemnați „să-şi facă singuri dreptate”; la numai patru zile se produc evenimentele de la Târgu Mureş;

- în 1991 premierul Antall se declară „prim ministru al tuturor maghiarilor din bazinul carpatic”;

- Göncz Arpád, preşedintele Ungariei, traduce şi prefațează cartea revizionistă (vizând primordial Ardealul) a lui Bajcsy-Zsilinszki Endre (scrisă în engleză);

- în 1996, Tratatul Româno-Ungar este declarat – în Parlamentul ungar – drept „trădător de neam şi de țară”, „un al doilea Trianon”, etc.

- în 1998, Orbán Viktor se declară, la rândul său, „prim ministru a 15 milioane de maghiari”.

Desigur, cele de mai sus sunt doar câteva momente şi date alese la întâmplare, lista acestora putând continua la nesfârşit. Oricum, paralelismul, concertarea „maghiaro-maghiară” este atât de evidentă şi de substanţială încât cele afirmate despre continuitatea şi unitatea „luptei de eliberare naţională” nu mai reclamă nici un argument în plus. Cum s-a ajuns atunci, totuşi, la prezenta ruptură, care interesează – după cum rezultă din presa maghiară şi din diverse declaraţii – nu numai maghiarimea ardeleană, ci şi spectrul politic din Ungaria şi întreg eşafodajul „maghiaro-maghiar”? (Este ştiut că UDMR e sprijinită de Partidul Socialist Maghiar, iar Blocul Reformist de către FIDESZ). Ne aflăm, oare, în faţa primei dezbinări, în faţa primei falii produse, de la Trianon încoace, în „monolitul” pe care l-a reprezentat, dintotdeauna, revizionismul maghiar? Să nu mai fie pentru toţi ungurii, oriunde s-ar afla aceştia, „revenirea la 1914” prioritatea priorităţilor? Greu de crezut. Şi, totuşi, faptele sunt fapte:

- Tökés László, preşedinte de onoare al UDMR, acţionează în Instanţă (românească!!!) propria Uniune;

- conducerea („moderată”) a UDMR pune la cale, în replică, desfiinţarea funcţiei de preşedinte de onoare;

- episcopul Tökés László convoacă un congres paralel la Satu Mare;

- Congresul (oficial) validează, cu o largă majoritate, mazilirea lui Tökés László;

- ex-preşedintele de onoare adună Bisericile Istorice şi societatea civilă maghiară, în 21.02.2003, pentru a organiza o alternativă la UDMR;

- Blocul Reformist se transformă în „Mişcare”, pentru a putea acţiona independent;

- Comitetul de Iniţiativă (Tökés László, alţi conducători ai Bisericilor Istorice, liderii platformelor reformiste, reprezentanţii societăţii civile) se întruneşte la Cluj, în 14 martie 2003, şi înfiinţează Consiliul Naţional Maghiar din Ardeal – for deliberativ al Autoadministrării Comunităţii Naţionale Maghiare din Ardeal.

Ce se întâmplă, de fapt? Unii au încercat, la un moment dat, să reducă totul la o chestiune de orgoliu, de luptă pentru putere, pentru fondurile de la „Centru” şi aşa mai departe. Deşi tentantă (vezi referirile obsedante la „neţinerea alegerilor interne”, la monopolizarea „Fundaţiei Ilyés”, etc.), interpretarea pare puţin plauzibilă, dat fiind preţul: divizarea

„mişcării", învrăjbirea aferentă, riscul neintrării în Parlament la viitoarele alegeri etc. Si-atunci?

Desigur, bine ar fi ca cei de la „Adevărul" – care par a se mira de fiecare dată când se produce o acutizare a chestiunii respective – să aibă dreptate atunci când (supra)titrează: „După 12 ani, extremiştii din UDMR şi-au dat ieri arama pe faţă". (În paranteză fie spus, „arama pe faţă" şi-au dat-o cei „ o mie de adepţi ai lui Tökés" deja de nenumărate ori în ultimii 12 ani, dacă ar fi să amintim doar de Eger 1991, Debretin 1995, Cernat 1998, sau de planurile de autonomizare a „pământului secuiesc" ale lui Katona Adám sau Csapó Jozsef, primul publicat în presă, cel de al doilea prezentat în Parlamentul Român; nemaivorbind de faptul că toate acestea figurau, de la început, în programul UDMR – publicat deja în 4 aprilie 1990 în Erdélyi Hirado). Bine ar fi să fie vorba de o limpezire, de o „separare a apelor", de o decantare şi debarasare mai mult decât necesare, dar teamă ne e că nu este aşa. Teamă ne e că ne aflăm din nou (şi pentru a câta oară?!) în faţa unei manevre tactice, în faţa unei „mutări" inspirate ce se încadrează în acelaşi joc duplicitar amintit deja mai adineaori. Despre ce este vorba? Despre a da „radicalilor" mână liberă spre a putea acţiona nestingheriţi de „obligaţiile protocolare" ale UDMR şi, pe de altă parte, despre exonerarea conducerii („moderate") a Uniunii de orice angajare sau răspundere faţă de aceste acţiuni care, altfel, ar afecta alianţa cu partidul de guvernământ. Altfel spus: nu s-a renunţat la complementaritatea de până acum, ci doar la jocul de tip feed-back care presupunea – de fiecare dată când „iniţiativele platformelor" se dovedeau contra-productive prin depăşirea pragului de suportabilitate – o „delimitare fermă" din partea conducerii („moderate") a UDMR. Ceea ce înseamnă că la ora actuală Uniunea îşi poate continua netulburată activitatea de reprezentare oficială şi legală a intereselor minorităţii maghiare din România şi poate culege, pe mai departe, roadele alianţei cu PSD (acestea fiind, şi în momentul de faţă, apreciabile şi net superioare celor din perioada în care UDMR făcea parte din CDR sau participa la guvernare alături de aceasta). Urmând ca „Opoziţia Radicală" – rămasă pe cont propriu în urma unei „delimitări de principiu" – să se ocupe de sfera incomodă a „problemelor comunitare", cum ar fi autodeterminarea şi autoguvernarea. (Ceea ce şi face deja, după cum se vede, respectiva „Opoziţie"!)

Pare exagerată ideea pe care o avansăm? Atunci să vedem, deocamdată, doar un singur argument care poate arunca o deloc neglijabilă umbră de îndoială asupra realităţii rupturii în discuţie, indiferent de nivelul (ori nivelele) acesteia sau de unghiul din care o privim. Mai întâi, câteva

date de istorie recentă. În urmă cu patru luni, Toro Tibor – şeful de atunci al Blocului Reformist – declara agenţiei maghiare de ştiri MTI următoarele:

„... trebuie finalizat recensământul maghiarilor din Ardeal şi organizate, într-o etapă următoare, alegerile interne care să desemneze noul CRU, cel ce va putea să decidă, în deplină legitimitate, constituirea Consiliului Naţional Maghiar din Ardeal şi formularea reformelor ce nu mai pot fi amânate."

Şi iată că, fără alegeri interne, fără noul CRU, respectivul Consiliu este ca şi înfiinţat.

Şi ce-i cu asta, vor întreba unii? Pentru a răspunde, va trebui să ne întoarcem în noiembrie 2002 şi să citǎm un titlu din săptămânalul Erdélyi Riport (nr. 1/14,11,2002, pagina 18):

„Miniparlament pentru ungurii din Voievodina. (La Subotiţa a avut loc şedinţa de constituire a Consiliului Naţional Maghiar – organul autonom de autoguvernare al maghiarilor din Voivodina)".

Începe să se limpezească lucrurile? Dacă nu, atunci mai adăugăm că respectivul consiliu din Voievodina a fost constituit nu de echivalentul local al UDMR, ci tot de către grupări reformiste şi elite laice şi bisericeşti.

Că asta nu infirmă, ci confirmă existenţa – şi acolo – a unei rupturi similare? În aparenţă, da. Numai că, iată care a fost reacţia premierului socialist maghiar – cel despre care se consideră că sprijină UDMR-ul şi echivalentele sale din celelalte „state succesoare", condamnând, în acelaşi timp, „Opoziţia Reformistă" – faţă de cele întâmplate în Voievodina (citǎm din aceeaşi sursă):

„Szabo Vilmos, secretar de stat la Biroul primului ministru, a calificat momentul drept crucial, prezentând, în continuare, mesajul lui Medgyessy Péter: «Consiliul Naţional este un cadru legitim care va permite maghiarimii din Voievodina să se încadreze în statul iugoslav ca partener cu drepturi egale al sârbilor şi muntenegrenilor!»".

Unde mai este „ruptura", stimaţi analişti şi neanalişti?

Este sau nu un joc duplicitar care mizează pe aceeaşi complementaritate?

Este vorba de o similitudine de neconceput fără unitate deplină de voinţă şi acţiune?

Desigur, vor fi fiind unii care să-mi spună că termenii comparaţiei nu sunt compatibili, Iugoslavia fiind un stat federativ. Sigur că da! Tocmai de aceea trebuie federalizată România sau măcar regionalizat (după model scoţian) Ardealul, şi tocmai de aceea mâna dreaptă a lui Sabin Gherman se numeşte Jakabffy Attila!!!

XX
„Integrarea europeană a comunității maghiare nu trece prin Bucureşti

„Satul arde şi baba se piaptănă”! – vor spune unii. Cu alte cuvinte:

- un stat suveran este atacat pentru o presupusă (şi nedovedită) deținere de arme de distrugere în masă, pentru o presupusă (şi nedovedită) intenție de a le folosi, pentru o presupusă (şi nedovedită) periclitare a păcii regionale şi mondiale, pentru o presupusă (şi nedovedită) sprijinire a terorismului internațional, fără mandat din partea ONU şi al Consiliului de Securitate ba chiar sfidând normele şi hotărârile acestora precum şi reglementările în vigoare ale jurisdicției internaționale – iar nouă ne mai arde de „ce mai scriu aliații”?!

- forța dreptului este înlocuită cu dreptul forței, ONU este pe cale să împărtăşească soarta „Ligii Națiunilor”, „jandarmul mondial” devine – el însuşi – agresor şi în loc să apere nişte valori (proprii!) – le impune altora cu forța armelor, se prefigurează o nouă „ordine mondială”care nu apără, ci periclitează pacea lumii, se creează un precedent care va putea justifica orice de-acum încolo, de la un război al civilizațiilor (echivalent de război mondial!) şi până la folosirea armamentului nuclear – iar nouă ne mai arde de „monitorizarea presei maghiare”?!

- Europa se împarte în două tabere, Atlanticul nu mai uneşte două continente, ci le desparte, NATO şi UE se dovedesc a fi nişte structuri artificiale şi fragile, „globalizarea” îşi arată fața cea mai hâdă – iar nouă ne mai arde de „disputa dintre moderați şi radicali”?!

Fireşte, întrebările de mai sus sunt retorice, iar viziunea apocaliptică ce se degajă din ele nu ne aparține: am prins – în ultimii 70 de ani – şi lumi „multipolare”, şi „bipolare”, cu bune şi (mai ales) rele, dar n-am pierit cu toții! Şi nu vom pieri (cu toții) nici în condiții de „unipolaritate”!

Cât priveşte întrebarea în sine – răspunsul este categoric afirmativ: da, ne mai arde - chiar dacă „satul arde”- şi de „aliați”, şi de „presa aliată”, şi de „moderați şi radicali” şi aşa mai departe. De ce? Pentru că respectiva fixație monomană (nu a noastră – ci a lor!) se hrăneşte din nişte rădăcini a căror vechime se măsoară nu în decenii, ci în secole, ea (fixația) supraviețuind – neştirbită – tuturor seismelor istoriei, fie ele locale, regionale, continentale ori „globale”, uni, bi, sau multipolare şi, pe de altă parte, pentru că „fixația” cu pricina a ştiut să profite, dintotdeauna, de „apele tulburi”. Or, ceea ce se prefigurează astăzi va genera dacă nu

deznodăminte apocaliptice, măcar nişte ape tulburi deosebit de atractive pentru cei obişnuiţi să pescuiască în ele. Istoria ultimelor opt decenii abundă de isprăvile împătimiţilor acestui „sport”. (Nu mai departe decât în capitolul precedent am dat o listă destul de cuprinzătoare a „isprăvilor” cu pricina).

Aşa stând lucrurile, permis să ne fie a ne ocupa în continuare – cu sau fără Sadam, cu sau fără consens european ori euro-atlantic, cu sau fără bulversarea „ordinii mondiale”, cu sau fără „război al civilizaţiilor” etc. – de ale noastre, în speţă de „ruptura” (reală sau doar mimată) ce umple paginile ziarelor maghiare, indiferent de orientare, fără a uita însă – dată fiind (ne?) dorita coincidenţă – nici de sărbătorirea zilei naţionale a Ungariei (pe pământ românesc, firește, şi nu la nivel de premieri!).

Chiar aşa, cum de „Forumul” de la Cluj a avut loc tocmai în zilele de 14-15 martie? Cum de adunarea respectivă care a consfinţit, practic, ruptura a avut loc exact de ziua ce simbolizează unitatea de nezdruncinat a maghiarimii?

Desigur, gurile rele ar putea spune că din motive de economie, resturile de la „divorţ” fiind servite a doua zi la „nuntă” (ca să parafrazăm o celebră replică a lui Hamlet). Sau poate că a fost vorba de intenţia „reformiştilor” de a monopoliza simbolul şi mesajul paşoptiştilor maghiari – cuplându-l cu „ruptura” respectivă – în intenţia de a sublinia că ei sunt singurii demni urmaşi, iar semnificaţia rupturii nefiind altceva decât ralierea, fără compromisuri, la spiritul şi obiectivele revoluţiei (maghiare) de la 1848? Să vedem, în acest sens, ce mai scriu aliaţii şi nealiaţii, cum se mai exteriorizează (public) conflictul (real sau mimat) dintre cele două tabere. Să începem cu un punct de vedere „reformist” (Erdélyi Napló din 11 III 2003):

„Dacă cineva s-ar mira de ce i se deschide briceagul în buzunar fiecărui al doilea ungur ardelean atunci când aude de UDMR, i-aş recomanda să urmărească cu mai multă atenţie declaraţiile lui Markó Béla – preşedintele respectivei «Uniuni» (ce nu-şi mai reprezintă decât conducătorii şi pe complicii acestora). Declaraţiile acestuia (şi ale ciracilor) – mai ales de la congresul sătmărean încoace – au devenit din ce în ce mai dezgustătoare, amintind de stilul propagandei comuniste de dinainte de 89.

Aşa numitul Congres de la Satu Mare a avut, în realitate, doar două obiective: Tökés şi «purificarea» partidului şi, pe de altă parte, să-i bată în cuie pe actualii «aleşi» (aleşi pe criterii de siguranţă naţională a românilor) în structurile centrale şi locale ale UDMR. Ceea ce le-a scăpat, însă, îngâmfaţilor din fruntea Uniunii a fost faptul că marea masă a

maghiarimii ardelene – redusă la statutul de votanți anonimi – mai are încă demnitatea şi curajul de a le cere socoteală. Acesta este şi motivul pentru care, cuprinşi de panică, aleargă de colo-colo vociferând în dreapta şi-n stânga, folosind o retorică ce evocă vremurile staliniste.

Cei ce critică actuala conducere sunt fie victime ale manipulării, fie chiar mercenari aflați în slujba unor structuri româneşti de sorginte securistă, interesate în dezbinarea maghiarimii – afirmă preşedintele-poet Markó. În Secuime, câțiva nenorociți de scribalăi instigă lumea împotriva ordinii de stat social-democrate – susține deputatul-actor Márton. UDMR-ul n-a fost nicicând mai puternic, iar unii exact acum încearcă să ne submineze unitatea şi forța – declară, cu referire la Blocul Reformist, senatorul-avocat Eckstein-Kovács. (Şi nimeni nu-i spune, de la obraz, că nu este vorba de o putere proprie şi autentică, ci de una aparentă şi primită provizoriu şi conjunctural de la partidul-stat, care ține atâta vreme cât udemeriştii vor continua să fie copii cuminți în ochii mafiei de stat Iliescu-Năstase. Tocmai de aceea: UDMR-ul n-a fost niciodată atât de slab, pentru că n-a mai fost nicicând în aşa măsură la cheremul vântului ce bate de la Bucureşti.) Fac totul pentru a ne diviza – declară agenției MTI preşedintele Markó, şi îi numeşte provocatori pe cei ce militează pentru programul inițial al Uniunii, pentru autonomie, alegeri interne, universitate maghiară, dublă cetățenie. Interesant este că cei ce recurg, astăzi, la demagogia unității sunt tocmai aceia care ne-au divizat efectiv comunitatea națională: în activişti fideli şi democrați nemulțumiți, în demnitari cu maşini de lux şi alegători pauperizați, în funcționari de „algoritm" şi şomeri, în miliardari de carton şi amărăşteni legați de glie, în optimişti şi pesimişti.

Iar Congresul de la Satu Mare n-a făcut altceva decât să legalizeze cele de mai sus.(...)

În acest UDMR oxigenul s-a epuizat – afirma Toro Tibor la ultimul congres al Blocului Reformist, platformă ce şi-a urmat, cu neabătută consecvență, drumul în ultimii zece ani. Acest spațiu închis şi poluat va trebui părăsit. Blocul Reformist – transformat în „Mişcare" – va trebui să devină acea forță de deschidere care să ofere o cale spre Europa întregii comunități maghiare din Ardeal. Iar această cale, acest drum al Ardealului spre Europa – contrar părerii politicienilor noştri împotmoliți într-o alianță fără orizont – nu trece prin Bucureşti!"

Iată, aşadar, părerea d-lui Dénes László – redactorul-şef al săptămânalului („civic") Erdélyi Napló – despre cauzele, implicațiile şi perspectivele „rupturii".

Ce spune, în fond, d-l Dénes? Spune, în esență, următoarele:

- România este, astăzi, un stat-partid (sau un partid-stat) condus, dictatorial, de către „Mafia Iliescu-Năstase”;

- UDMR, la ora actuală (şi după „Satu Mare”) nu este altceva decât un apendice al „mafiei” respective, iar cei ce conduc Uniunea sunt, la rândul lor, oamenii amintitei „mafii”;

- „reformiştii” nu vor altceva decât realizarea obiectivelor ce au figurat – de la început – în programul UDMR, obiective ce au fost trădate de către mercenarii infiltraţi în conducerea Uniunii;

- ca atare, „integrarea europeană a comunităţii maghiare” – pe care „linia Markó” a trădat-o – nu poate fi realizată decât de către „reformişti” (şi în afara alianţei cu PSD), drumul acesteia „netrecând prin Bucureşti”!

Nimic nou, vor spune unii. De acord: despre toate acestea am mai discutat, şi nu o dată. Numai că am omis, deliberat, trei chestiuni:

- „drumul spre Europa (care nu trece prin Bucureşti) al comunităţii maghiare” se confundă cu cel al întregului Ardeal;

- „aleşii” de la Satu Mare au fost aleşi pe criterii de „siguranţă naţională a românilor”!! (de ce, reformiştii o periclitează?!)

- „briceagul” a 50 la sută din ungurii ardeleni este deja cu lama deschisă!!!

Să hotărască cei în drept dacă cele de mai sus reprezintă sau nu o instigare dacă nu la acţiune deschisă, atunci măcar la crearea unei atmosfere ce poate periclita siguranţa naţională şi integritatea teritorială a ţării.

Da, sau nu??!

XXI
Sabin Gherman, regionalismul şi „fişa biografică” a lui Molnár Gusztáv

Desigur, am promis – în urmă cu mai multe capitole – nişte comentarii pe care le-am tot amânat – şi amânate au rămas. După cum, în episodul precedent promiteam să expun şi punctele de vedere oficiale ale UDMR vis-a-vis de recenta „ruptură”, nemaivorbind de cele publicate pe marginea sărbătoririi (separate!) a zilei de 15 martie.

Cu scuzele de rigoare şi cu riscul (asumat) de a fi considerat neparolist, va trebui să cer un nou termen de amânare (ca să nu spun o amânare sine die), precipitarea evenimentelor făcând imposibilă orice încercare de a ţine pasul cu ele, mai ales în condiţiile unei apariţii (editoriale) săptămânale. Dacă în primul caz a intervenit mult discutata „ruptură”, de această dată deturnarea se datorează reapariţiei în scenă a lui Sabin Gherman. Despre ce este vorba? Pentru a putea intra în miezul problemei va trebui să rememorăm nişte date de istorie recentă. Astfel:

- în 1997, în revista Magyar Kissebség (nr. 3-4) apare „Problema transilvană” a lui Molnár Gusztáv, un studiu în care se încearcă (cu argumente huntingtoniene) rezolvarea „problemei” respective după recent implementatul (la acea vreme) „model scoţian”;

- în 1998, revista Altera (publicaţie dedicată multiculturalităţii, localismului şi regionalismului – editată, printre alţii, de către Smaranda Enache şi Elek Szokoly) publică, în nr. 8, traducerea românească a textului molnarian;

- în 1999 apare, la editura Polirom, volumul cu acelaşi titlu (editori Gabriel Andreescu şi Molnár Gusztáv) – o pledoarie (inclusiv cu contribuţia „elitei” civice româneşti) pentru devoluţia Ardealului;

- şi tot în 1999, la Congresul de la Miercurea Ciuc, este introdus în UDMR (via Molnár Gusztáv) „modelul regional” de către Toro Tibor şi Szilágyi Zsolt – liderii „Blocului Reformist”.(Documentul a fost reprodus, printre anexe, în volumul „Istorie maghiaro-maghiară în citate”)

Paralel cu cele de mai sus – şi excluzând orice coincidenţă întâmplătoare – se mai produc următoarele:

- în 16 septembrie 1998 apare, în Monitorul de Cluj, manifestul „M-am săturat de România”;

- în 30 noiembrie 1998, Szöcs Géza îi cere lui Sabin Gherman permisiunea de a publica – într-un volum – reacțiile de presă la „Manifestul" respectiv;

- în 4 decembrie 1998 Sabin Gherman îşi dă acordul (schimbul de misive este reprodus pe prima pagină a cărții);

- în noiembrie 1999 apare la Cluj, în Editura Erdélyi Hirado (condusă de Szöcs Géza – omul nr. II al UDMR în perioada primilor ani post-decembrişti) volumul intitulat „M-am săturat de România (fragmente din reacțiile apărute în presă în perioada 16 septembrie 1998 - 1 octombrie 1999)", o carte profund partizană care serveşte cauza independenței Ardealului!

Repetăm: suprapunerea cronologică, perfecta pliere conceptuală şi logistică (pe care am comentat-o pe larg în „Chestiunea Transilvaniei versus Problema transilvană") precum şi identitatea şi statutul protagoniştilor nu numai că exclud coincidența aleatorie, dar probează, fără dubii, coerența şi concertarea. Sau nu este aşa? Să vedem atunci nişte paralelisme de dată mai recentă:

- în 20 octombrie 2002, la Subotița, se înființează „Consiliul Național Maghiar" – organul autonom de autoguvernare al maghiarilor din Voivodina, eveniment crucial care va permite (după părerea mult hulitului – de către „reformiştii" lui Toro şi Tökés premier Medgyessy Péter) maghiarimii din Voivodina „să se încadreze în statul iugoslav ca partener cu drepturi egale al sârbilor şi muntenegrenilor" (Atenție! – nu este vorba de drepturi individuale, ci de drepturi colective, de o Voivodină maghiară autonomă – componentă a statului iugoslav!!!);

- Tökés László face tot posibilul (inclusiv acționarea în Instanță a UDMR) pentru a fi exclus şi a-şi dobândi independența de acțiune;

- la congresul platformelor reformiste ale UDMR din 30 noiembrie 2002 – unde se pune la cale „ruptura" – invitatul de onoare este nimeni altul decât preşedintele LTB, Sabin Gherman; cu această ocazie se reconfirmă strânsa colaborare dintre reformiştii cu pricina şi „sătulul de România";

- „Blocul Reformist" se transformă în „Mişcare Reformistă" pentru a-şi asigura, la rândul său, libertatea de acțiune;

- Bisericile Istorice Maghiare, după „congresul paralel" de la Satu Mare, se întrunesc la Oradea (22 II 2003) şi apoi la Cluj (14 III 2003)şi, împreună cu „reformiştii" şi cu reprezentanții societății civile, purced la înființarea Consiliului Național Maghiar din Ardeal – identic ca şi structură

şi finalitate cu cel din Voivodina (cel salutat de către „partenerul strategic" Medgyessy!!!);

- pe acest fundal reapare în prim plan Sabin Gherman cu un nou partid regional (în locul celui pe care n-a reuşit să-l înregistreze):Partidul Ardelenilor.

Iată ce putem citi, în acest sens, în „Adevărul" din 27 martie 2003, sub semnătura Călinei Berceanu:

„Sabin Gherman, autorul manifestului „M-am săturat de România", se află la o nouă tentativă de a înregistra un partid politic al cărui program are drept piatră unghiulară regionalizarea. El a lansat, ieri, la Cluj-Napoca, Partidul Ardelenilor(...). Programul acestei formaţiuni, aflată în curs de înregistrare (...), îl preia pe cel al Ligii Transilvania-Banat (LTB), a cărei înregistrare a fost respinsă, luna trecută, de Curtea de Apel Bucureşti. Comitetul de iniţiativă pentru înregistrarea Partidului Ardelenilor, căruia i se vor alătura şi membri din Grupul „Provincia", fiind susţinuţi şi de Liga pro Europa (...), a făcut cunoscut faptul că, după eşecul înregistrării LTB, s-au primit asigurări din partea Puterii că nu astfel vor sta lucrurile şi cu Partidul Ardelenilor." (De menţionat că regionalizarea în discuţie presupune „deţinerea de structuri proprii executive şi legislative, prin transfer de atribuţii de la centru"; ceea ce înseamnă fie federalizarea ţării, fie „devoluţie" – în caz că ar fi vorba de o singură regiune, în speţă Ardealul!)

Iată, aşadar, cum lucrurile vin de se leagă. Mai întâi, câteva precizări:

- şeful grupului „Provincia" este nimeni altul decât politologul Molnár Gusztáv;

- Liga Pro Europa este condusă – ce stranie coincidenţă! – tocmai de către Smaranda Enache, editor la revista Altera, cea care a tradus în româneşte lucrarea lui Molnár – „Problema transilvană";

- Szokoly Elek, celălalt editor de la „Altera", este, în acelaşi timp, şi coautor la volumul „Problema transilvană" apărut la Editura Polirom;

- cine a fost „tălmaciul" lui Sabin Gherman atunci când a întreprins un turneu de conferinţe în Ungaria pe tema regionalizării Ardealului? – nimeni altul decât d-l Molnár Gusztáv;

- cine este secretarul general al LTB (despre conducerea Partidului Ardelenilor încă nu ne putem pronunţa)? Nimeni altul, decât politologul Jakabffy Attila, unul din coresponsabilii (alături de Kincses Elöd şi Király Károly) evenimentelor din 20 martie 1990 de la Târgu Mureş!!! (vezi, în acest sens, interviul: "Are şanse autonomia? – o discuţie cu politologul

Jakabffy Attila, secretar general al Ligii Transilvania-Banat", din nr. 46/19 noiembrie 2002 al săptămânalului Erdélyi Napló, pagina a 6-a).

Mai este cazul să continuăm cu „precizările"? .

Poate câteva cuvinte în plus despre Molnár Gusztáv, pentru cei ce nu ne-au citit decât ocazional. Cine este, la urma urmei, d-l Molnár (Gusti – aşa cum îl pomeneşte, în notele de subsol ale „Problemei transilvane", Gabriel Andreescu!)? Iată o scurtă fişe biografică:

- clujean, absolvent al Universității Babeş-Bolyai – Facultatea de filosofie;
- în anii 80 înființează cercul(subversiv) „Limes", care pregătea un grup de intelectuali unguri ardeleni pentru „sfidările perioadei post-comuniste";
- în 1988 este expulzat din România (ca şi Szöcs Géza, de altfel) pentru activitate iredentistă;
- în iulie 1989 organizează întâlnirea soldată cu celebra „Declarație de la Budapesta", prin care se cerea autonomia Ardealului;
- în anii 90 conduce Departamentul de geopolitică central-europeană al Fundației Teleki László din Budapesta, profilat pe „recuperarea Ardealului"
- în aceeaşi perioadă este profesor invitat la Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca – Secția Maghiară;
- tot în aceeaşi perioadă este, după informațiile pe care le deținem, consilier la MAE Ungar;
- autor a numeroase lucrări de geopolitică, printre ele „Cotitură în politica externă maghiară", în care s-au jalonat atât coordonatele cât şi perspectivele (regionale!) ale integrării euro-atlantice a Ungariei;
- este strategul „number one" al „modelului regional" adaptat pentru Ardeal, principalele contribuții (publicate!) fiind cuprinse în „Problema transilvană" şi într-o lucrare prezentată la simpozionul „Anno Mirabilis" - Timişoara, ediția 1999;
- la împlinirea a 10 ani de la „Declarația de la Budapesta", este inițiatorul şi autorul „Declarației de la Cluj", prin care se cere tot autonomia Ardealului;
- din anul 2000 este coordonatorul revistei „Provincia" (Cluj-Napoca), o publicație prin excelență regionalistă (principalul colaborator fiind Alexandru Cistelecan);
- autor a nenumărate articole de presă (sau inserate pe Internet) consacrate aceluiaşi obiectiv: regionalizare – devoluție – autonomie (sau

chiar independență); ba, într-un text de pe Internet (pe care l-am reprodus de repetate ori, inclusiv în „Chestiunea Transilvaniei versus Problema transilvană") vorbeşte până şi de o „Ungarie care îşi va recupera teritoriile furate"! (cu referire la Ardeal – fireşte).

Ne oprim aici – şi cu „fişa biografică", şi cu „precizările" – şi lăsăm la aprecierea cititorilor concluziile. Altfel spus, să răspundă domniile-lor la următoarele întrebări:

- cât de „românească" (sau măcar pur-regionalistă) este mişcarea lui Sabin Gherman?

- care este diferența esențială (ca şi organizare statală) dintre Iugoslavia şi România?

- de ce (şi pentru cine) este neapărat necesară federalizarea țării, sau măcar devoluția Ardealului?

- cui îi foloseşte învrăjbirea (economică, confesională etc.) dintre românii ardeleni şi cei regățeni?

- cum pot fi calificați românii care pun umărul la cauza regionalizării Ardealului?

- dar cei care refuză să vadă sau să priceapă ce se ascunde în spatele acestei regionalizări?

P.S. Toate datele din „fişa biografică" a d-lui Molnár (în speță cele la care nu s-a indicat sursa) provin de la domnia-sa, fie prin intermediul presei (cu precădere: României Magyar Szó), fie direct, fiind vorba de o discuție „în patru" (Adrian Riza, Zeno Millea – Molnár Gusztáv, Alexandru Cistelecan) ce a avut loc, în 2002, la Radio România –Actualități.

XXII
De la antiromânismul „moderat” - la resuscitarea R.A.M.

Ce mai scrie presa „aliată” despre ceea ce fac „aliații” (şi nu numai)? Nu numai, pentru că presa cu pricina – ca de altfel şi cea a opoziției udemeriste – scrie şi (sau mai ales) despre ceea ce fac (sau nu fac) ceilalți semnatari ai „protocolului”: Puterea pesedistă. Şi, firește, scrie nu de bine, ci de rău.

Înainte însă de a trece la exemplificări, va trebui să explicăm de ce am folosit sintagma „opoziția udemeristă”? De ce „udemeristă”, din moment ce „ruptura” s-a produs, „radicalii” (reformişti, civici, etc.) urmându-şi, după „Forumul de la Cluj”, propriul drum? Din simplul motiv că – în ciuda faptului că Tökés nu mai este preşedinte de onoare, „Blocul” nu mai este bloc, ci „Mişcare”, etc. – nici unul dintre „disidenți” nu şi-a dat demisia din funcțiile de reprezentare (parlamentară sau de altă natură) ale Uniunii, nemaivorbind de faptul că toți aceştia continuă să fie, pe mai departe, membri ai UDMR. Atunci cum altfel am putea califica această „opoziție” decât ca una udemeristă?

De altfel, aşa cum am mai afirmat-o, ne îndoim chiar şi de autenticitatea conflictului respectiv (nemaivorbind de cea a „rupturii”) şi credem că nu mai e cazul să revenim asupra argumentelor (expuse în capitolele precedente) care stau la baza acestei îndoieli. Ba am putea spune că suntem aproape convinşi că ne aflăm în fața unui joc duplicitar menit a lărgi evantaiul mijloacelor – convergente şi complementare – puse la bătaie pentru realizarea mult râvnitei „noi identități” a Ardealului.

Aşa stând lucrurile, să vedem ce mai scriu „aliații” de la României Magyar Szó – cel mai „aliat” (şi mai „moderat”) dintre organele de presă ale UDMR. Şi să începem cu nişte elemente de „atmosferă generală”, de viziune asupra a tot ce mişcă nu numai în ograda PSD, ci în orice loc (domeniu, areal, etc.) ce, prin forța împrejurărilor, este românesc. Iată, de pildă, editorialul din nr. 4435 (31.03.2003) al RMSZ, intitulat „Valami Büzlik” (Ceva pute), semnat de către Baranyai Péter. Ce-i pute d-lui Baranyai? Textual: gunoiul din subsolurile clădirii Parlamentului. Desigur, „gunoiul” cu pricina (în realitate: moloz şi alte resturi „de profil” ale şantierului prezent încă în unele zone ale imensei şi neterminatei clădiri) este doar un pretext pentru o „comparație” (cu valoare de metaforă sau simbol – în viziunea autorului) menită a denigra instituția în sine – în particular şi, în general, tot ce este românesc. Iată premisa „ideației” d-lui

Baranyai (cadru universitar – după cum se precizează în paranteză): în România – o țară a gunoaielor – principala resursă economică o reprezintă reciclarea acestei materii prime de bază. Drept care, s-a produs o veritabilă polarizare -stratificare socio-profesională în acest sens, armata scormonitorilor în gunoaie – cu viză reciclatorie – sporind pe zi ce trece. Mai mult, fenomenul este extrapolabil şi în politică, însăşi mutarea Parlamentului în „Casa Poporului" neavând altă finalitate decât sortarea şi revalorificarea gunoaielor din subsolul acesteia. Încât, susține același domn Baranyai, „miasmele politice pe care le degajă clădirea nu sunt altceva decât emanațiile dejecțiilor intrate în descompunere (şi ale vietăților aferente: paraziți, rozătoare, etc.), reprezentând, în fapt, o expresie a relației (materialist-dialectice) dintre cantitate şi calitate, o manifestare a saltului calitativ."

Iată, aşadar, cum arată un editorial din RMSZ, publicația (centrală) cea mai „moderată" şi mai „aliată" din toată presa de limba maghiară, pe care „Erdélyi Napló", de pildă, o acuză de colaboraționism, aservire, trădare şi aşa mai departe. Mai este nevoie de vreun comentariu?

Să mai dăm un exemplu de „colaboraționism" şi „slugărnicie" ? Nimic mai simplu. Alegem, la întâmplare, un alt editorial: „Ouăle primului ministru" (RMSZ nr. 4439/4.04.2003). Desigur, „glumița" premierului a fost comentată, în fel şi chip, şi în presa românească. Numai că, de această dată editorialistul (Szonda Szabolcs – un vechi şi nedisimulat prieten al lui Sabin Gherman) apelează la nişte calificative ce nu pot fi disociate de o profundă „dragoste" față de Vechiul Regat: de la „aroganță ieftină" sau „eleganță balcanică" şi până la „jargon național demn de un cerşetor analfabet"!

Nici chiar aşa, d-le Szonda, şi nu pentru că d-ta, un ziarist oarecare, te răsteşti la un prim ministru, profesor universitar şi jurist de talie europeană, ci pentru că suburban este tocmai gestul d-tale"! Nimeni nu te împiedică să vezi în Legea Anticorupție un fel de „afară-i vopsit gardul, iar înăuntru-i leopardul" („Kivül fényes – belul férges"), dar pentru „jargon național demn de un cerşetor analfabet", apreciere ce mustește nu numai de „eleganță de iurtă", ci şi de ură antiromânească, ai merita măcar o repatriere în „Anyaország"!

Ce să mai spunem? Că în acelaşi număr, într-un articol ce se ocupă de igienizarea municipiului Târgu Mureş, de mai multe ori se accentuează că cele mai mari probleme sunt în cartierul „Tudor" (locuit în marea lui majoritate de către români)?!

Sau că sub titlul „Independența totală – o condiție a competitivității într-o UE lărgită” se face o pledoarie asiduă pentru totala independență a Scoției?! (Este un fapt notoriu că actualul statut de devoluție al Scoției e considerat un model pentru regionaliştii ardeleni – aşa numitul „model scoțian”; iată, aşadar, care este treapta următoare!)

Desigur, vor fi fiind unii care să ne reproşeze că ne ocupăm de excepții. Tuturor acestora le-am reaminti că am mai reprodus, în ultima vreme, numeroase editoriale din RMSZ – toate scrise în aceeaşi „bună tradiție” – ultimul dintre acestea figurând în numărul 12-18 martie al revistei.

Cele de mai sus sunt suficient de edificatoare? Dacă da, atunci să vedem, în continuare, ce scrie presa „aliată” despre ceea ce fac „aliații”, în speță vis-a-vis de obiectivele a căror „trădare” i-ar fi determinat pe „radicalii reformişti” să ia chestiunea pe cont propriu. Iată, din acelaşi număr al RMSZ, articolul intitulat „Conferința – Autoguvernările pentru Pământul Secuiesc”:

„Conferința va avea loc la Sf. Gheorghe în 4 aprilie 2003, din inițiativa Consiliilor Județene Covasna, Harghita şi Mureş. În cadrul acesteia, după o informare politică susținută de către preşedintele unional Markó Béla, dr. Demeter János, preşedintele Consiliului Județean Covasna, va prezenta conferința «Dezvoltarea Regiunii Centrale», urmând ca în continuare Zsombori Vilmos, omologul său din Harghita, să se adreseze auditoriului cu următoarea temă: «În antecamera Europei regiunilor». Va urma apoi Molnár György – directorul Institutului de Dezvoltare Regională din Békéscsaba (Ungaria – n.n.) cu dizertația «Posibilitățile dezvoltării Pământului Secuiesc». Vor urma intervenții şi discuții. Forumul respectiv îşi propune să elaboreze strategiile necesare dezvoltării economice a celor trei județe, în sensul hotărârilor luate la cel de al 7-lea Congres al UDMR”.

Să începem cu titlul („Onkormányzatok a Székelyföldért”) care ar suna, poate mai corect, în felul următor: „Autoguvernările în sprijinul Pământului Secuiesc” (unde „autoguvernare” vrea să însemne autoritate locală – Consiliul Județean în cazul de față). Dar poate însemna şi (efectiv) autoguvernare: de județ sau de regiune (Pământul Secuiesc în speță – echivalent de „Țara Secuilor”). De altfel, „Dezvoltarea Regiunii Centrale” (a unei anumite părți a acesteia) exact aşa ceva sugerează. Nemaivorbind de „În antecamera Europei regiunilor”, care este o trimitere directă la REGIUNEA în discuție şi, în acelaşi timp, la obiectivul final: integrarea „Țării Secuilor” într-o „Europă a regiunilor”! După cum, şi următoarea

intervenţie vorbeşte tot de dezvoltarea aceluiaşi „Székelyföld” (Covasna + Harghita + Mureş).

Despre ce este vorba de fapt? Indubitabil, despre refacerea – sub forma unei regiuni de dezvoltare (deocamdată!) a vechii Regiuni Autonome Maghiare, a cărei graniţe corespundeau fidel celor ale aşa zisului Pământ Secuiesc.

Să vedem, însă, ce-a spus d-l Markó Béla în respectiva informare politică:

„O regiune cuprinzând judeţele Covasna, Harghita şi Mureş, populate majoritar de etnici maghiari, având un trecut, o limbă şi o cultură comune, interese identice, vechi legături, ar corespunde mai fidel criteriilor ce stau la baza asigurării unui ritm mai alert de dezvoltare şi progres. Înfiinţarea acestei regiuni este prevăzută în protocolul semnat cu PSD.”

Aşa să fie oare? Să sperăm că nu, având în vedere reacţia prefectului de Harghita, Mircea Duşa, care a calificat constituirea respectivei regiuni drept ilegală, judeţele putându-se asocia doar pentru a soluţiona probleme punctuale, şi nu pentru a alcătui unităţi teritorial-administrative, constituirea acestora fiind apanajul Parlamentului.

Iată, aşadar, că UDMR-ul „moderat”, „purificat”, „detökéşizat”, devenit „apendice” al partidului de guvernământ etc., nu stă cu mâinile în sân, ci acţionează cât se poate de radical, făcând concurenţă (?) reformiştilor, Bisericilor Istorice Maghiare, societăţii civile...

Unde este „ruptura”?!!

Sunt sau nu complementare cele două fronturi de acţiune, cele două orientări zise moderate şi radicale?

Un singur lucru este cert: dacă d-l Markó are dreptate atunci când susţine că respectiva „regiune de dezvoltare” (citeşte R.A.M.) figurează în protocolul UDMR- PSD, atunci partidul de guvernământ trebuie să ştie, de pe acum, că va pierde cu brio alegerile din 2004, cel puţin în Ardeal. Şi va oferi, pe tavă, ţara (sau măcar Ardealul) PRM-ului.

Cu consecinţele de rigoare!

P.S. Desigur, mai există o posibilitate, numai aparent paradoxală: resuscitarea defunctei Regiuni Autonome Maghiare – cu girul Puterii, ar putea să fie ultima picătură care să încline balanţa în favoarea regionalismului. Românii ardeleni ar putea să vadă în perspectiva cu pricina semnul hotărâtor al abandonării Ardealului la cheremul celor ce-l râvnesc de peste 80 de ani. Şi, confruntaţi cu această realitate, realmente se vor

sătura – în proporții de masă – de România şi vor încerca să-şi făurească pe cont propriu viitorul. Sau – şi mai de nedorit – să-şi facă singuri dreptate!

Nu cred că la Bucureşti există cineva interesat (sau măcar dispus) să-şi asume acest risc!

După cum, nu cred că integrarea europeană ar putea fi condiționată, vreodată, de autonomia „Țării Secuilor”!

Iar dacă, totuşi, pentru a ne integra în Europa avem de ales între autonomia respectivă şi cea a Ardealului, atunci să ni se spună şi să ni se permită să hotărâm noi, prin referendum, calea de urmat (inclusiv în ceea ce priveşte integrarea europeană)!!!

Este părerea, perfect responsabilă şi reprezentativă, a unui ardelean din moşi-strămoşi, care cunoaşte prea bine realitățile locului şi chestiunea în discuție pentru a-şi putea permite aproximări şi afirmații hazardate.

XXIII
Diversificarea mijloacelor nu înseamnă competiție, ci complementaritate

De luni (ca să nu spunem ani) de zile ne străduim să demonstrăm că diferența dintre „radicali" şi „moderați" vizează doar mijloacele folosite, sfera de acțiune a acestora, cadența şi (uneori) egida, şi nicidecum scopul în sine: autonomia (pe criterii etnice) şi autoguvernarea „comunitară"!

De luni (sau ani) de zile încercăm să demonstrăm că respectivul „conflict" (inclusiv actuala „ruptură") nu este altceva decât o manevra tactică menită a induce în eroare adversarul (ca să nu spunem victima) şi a permite diverse „replieri", „delimitări" şi aşa mai departe!

De luni (şi ani) de zile afirmăm că între cele două orientări nu există nici un fel de antagonism real şi nici măcar o autentică relație de concurență, ele (orientările) fiind expresia unei deliberate diversificări a căilor şi mijloacelor de atac la adresa unității şi – în ultimă instanță – a suveranității României, diversificare ritmată de o perfectă concertare şi coordonare maghiaro-maghiară, unicul obiectiv urmărit fiind complementaritatea şi, per ansamblu, eficientizarea respectivului travaliu antiromânesc!

Şi iată că, într-un cotidian „moderat" (Kronika, nr.81/8.04.2003), ne este dat – în fine! – să găsim confirmarea tuturor acestora, şi nu din aprecierile vreunui ziarist oarecare, ci din cea mai autorizată sursă ce ar putea intra în discuție: mult contestatul şi hulitul (de către „reformişti") preşedintele al UDMR – d-l Markó Béla!

Reproducem, în cele ce urmează, interviul intitulat „Mit şi realitate" din amintita publicație, pe care „poetul-preşedinte" îl acordă la solicitarea (şi în consemnarea) lui Salamon Márton László:

Rep. – „S-au epuizat deja ecourile, şi putem spune, fără teama de a greşi, că în mediile politice româneşti Conferința «Autoguvernările pentru Pământul Secuiesc» a stârnit reacții cât se poate de negative. Ziarele româneşti au văzut în ideea de înființare a «Regiunii de Dezvoltare» respective un gest ultranaționalist, o manifestare a şovinismului patologic. Ministrul Leonard Cazan s-a declarat categoric împotriva inițiativei cu pricina. Cum s-ar putea totuşi impune opiniei publice româneşti – şi guvernului – acceptarea «Regiunii Secuieşti»?

M.B. – Într-adevăr, Conferința de la Sf. Gheorghe a stârnit largi ecouri în presa românească, dar contestarea n-a fost nici pe departe aşa de

vehementă cum ar fi putut ea să fie, de pildă, în prima jumătate a anilor ’90. Felul în care a reacționat opinia publică românească dovedeşte că mai avem multe de făcut în ceea ce priveşte modificarea mentalităților. Regiunile de dezvoltare trebuie stabilite prin negocieri cu guvernul român şi, mai ales, în acord cu prevederile Uniunii Europene. Politicienilor români le-aş transmite următorul mesaj: nu există nici un motiv de panică, că doar cu ei vom duce tratativele în cele ce urmează. Această luptă trebuie dusă – şi nu este vorba numai de Secuime – pentru că respectivele regiuni de dezvoltare au fost greşit alcătuite în întreaga țară.

Rep. – Nu credeți că UDMR a întârziat deja? Dacă Uniunea – care atunci era la guvernare – s-ar fi bătut în 1998 pentru ca Pământul Secuiesc să devină o regiune separată, astăzi, mai mult decât probabil, n-am mai fi în situația dată.

M.B. – În 1998 aceste regiuni de dezvoltare au fost înființate sub presiunea UE – şi fără o analiză temeinică: guvernul, docil, a recurs – pentru a satisface cerințele respective – doar la compas şi la echer atunci când a stabilit limitele acestora. La vremea respectivă nu eu m-am ocupat de problema cu pricina, ci colegii mei din guvern ce aparțineau resortului respectiv. Experții UE au impus doar criterii de suprafață şi număr de populație, ceea ce ulterior s-a dovedit a fi o eroare. În Ungaria, de pildă, există 7 regiuni de dezvoltare, față de cele 8 din România, or populația României este mai mult decât dublul celei din Ungaria, iar suprafața ei este de aproape trei ori mai mare. În plus, în 1998 – referitor la aceste regiuni de dezvoltare – se vorbea doar de o colaborare interjudețeană pe probleme punctuale.

Rep. – Să înțeleg că, la vremea aceea, UDMR n-a sesizat încă importanța chestiunii?

M.B. – Atunci încă nimeni n-a sesizat-o: alăturarea acestor județe a fost privită doar ca o COLABORARE ECONOMICĂ (s.n.).

Rep. – Noțiunile sunt insuficient clarificate, şi asta rezultă şi din investigarea opiniei publice – atât a celei românești, cât şi a celei maghiare. Maghiarimea – oricum am lua-o – dorește înființarea unei regiuni autonome maghiare, chiar dacă oferta UDMR este prezentată în AMBALAJUL (s.n.) unei «regiuni de dezvoltare economică».

M.B. – Orice întreprindere care oferă unei comunități posibilitatea de a decide într-o chestiune care o priveşte nemijlocit – reprezintă o apropiere de autonomie. Indiscutabil, realizarea unei regiuni de dezvoltare – în care sunt prezenți secuii – reprezintă un nou pas spre autonomie. De altfel, noi nici nu negăm acest lucru: intenția noastră este de a asigura

maghiarimii UN GRAD CÂT MAI MARE DE AUTONOMIE (s.n.), însă, nu trebuie să ne gândim la transformarea regiunilor de dezvoltare în unităţi teritorial-administrative. În acest sens, judeţele corespund cerinţelor ACTUALE (s.n.). Dacă am încerca să umblăm, ASTĂZI, (s.n.) la împărţirea teritorial -administrativă, s-ar putea să declanşăm repercusiuni imprevizibile din care să ieşim ca perdanţi.

Rep. – Cea mai tare nucă va fi, mai mult decât probabil, judeţul Mureş, numai o parte a acestuia aparţinând Pământului Secuiesc. Ar fi posibil ca în viitoarea Regiune Secuiască să fie integrat doar Scaunul Mureş de odinioară?

M.B. – În regiunile de dezvoltare economică se găsesc doar judeţe, nu şi subdiviziuni ale acestora; ca atare, ideea nu este realizabilă.

Rep. – La Conferinţa de la Sf. Gheorghe aţi declarat, la un moment dat, că «trebuie să renunţăm la mitul Pământului Secuiesc». Ce-aţi vrut să spuneţi?

M.B. – Nu ştiu dacă asta a fost formularea exactă, dar am vrut să spun că trebuie să renunţăm la ideea că pe noi, secuii, ne leagă doar mituri şi legende identitare. Afirmaţia mea a avut un caracter pozitiv: nu trebuie să ne sprijinim pe mituri, ci pe nişte interese actuale şi foarte bine definite.

Rep. – Reîntorcându-mă la momentul ales: ar fi deplasat să presupunem că această iniţiativă a UDMR este o replică, o supralicitare vis-a-vis de recent înfiinţatul Consiliu de Autoguvernare al Maghiarilor din România şi, în general, faţă de opoziţia internă care a criticat consecvent conducerea Uniunii în legătură cu neglijarea problemei autonomiei?

M.B. – Pe mine mă irită, de fiecare dată, această contrapunere moderaţi (pragmatici) – radicali, în sensul că cei ce doresc autonomia sunt doar (sau mai ales) radicalii. Deosebirea se referă la MIJLOACE (s.n.): scopurile nu trebuie declarate, ci trebuie să trudim pentru ele. În cadrul UDMR pot exista şi divergenţe şi obiective diferite, dar CONCEPTUL DE AUTONOMIE (s.n.) în nici un caz NU INTRĂ ÎN ACEASTĂ CATEGORIE. (s.n.) În ceea ce priveşte momentul ales, acesta nu are nici o legătură cu problemele interne ale UDMR, ci este o expresie a celor discutate la ultimul Congres.

Rep. – Iniţiativa de la Sf. Gheorghe se află în competiţie cu Consiliul de Autoguvernare sau poate fi interpretată ca un semn de apropiere?

M.B. – Este vorba de două lucruri diferite. AUTOGUVERNAREA FIGUREAZĂ DE LA ÎNCEPUT ÎN PROGRAMUL UDMR. (s.n.) Dar pentru implementarea ei, pentru ca ea să poată deveni funcţională este

nevoie de un cadru juridic adecvat, care nu există ÎNCĂ. (s.n.) Regiunea de dezvoltare nu este grevată de aşa ceva, ea întâmpinând dificultăţi de o cu totul altă natură, dar, oricum, primul pas spre înfiinţarea ei îl reprezintă iniţiativa noastră. Aşa stând lucrurile, nu văd unde este competiţia.

Rep. – Nu există nici apropiere?

M.B. – Depinde de ce înţelegem prin apropiere. Acei colegi care organizează forumuri bisericeşti, în grupurile parlamentare lucrează împreună cu noi. Eu nu aştept altceva de la ei decât să discutăm problemele. În ceea ce mă priveşte, EU NU M-AM ÎNDEPĂRTAT NICICÂND DE ACEŞTIA."(s.n.)

Mai este nevoie de vreun comentariu?

Celor ce nu împărtăşesc părerea mea asupra confirmărilor majore pe care le conţine textul, le-aş recomanda să-l recitească cu atenţie şi fără grabă. Oricum, în episodul următor voi reveni asupra fiecărei sublinieri făcute, spre a o comenta. Până atunci voi încerca să dezleg o singură necunoscută: este sau nu este interviul o gafă a domnului Markó?

Întrebarea pe care ar trebui să şi-o pună, în mod normal, şi partenerii de alianţă!

Sau n-au motive s-o facă?

XXIV
De la „gafa" preşedintelui UDMR, la mesajul cenzurat al premierului ungar

Desigur, d-l Markó Béla - în calitatea sa de preşedinte în exerciţiu al UDMR - nu putea să spună explicit, mai ales într-un interviu destinat marelui public, că "moderaţii" şi "radicalii", departe de a fi în conflict ireconciliabil, de fapt lucrează mână în mână: primii străduindu-se să realizeze "cadrul legal necesar" (sau/şi să-l exploateze pe cel deja existent),ceilalţi pregătind structurile (deocamdată) ilegale şi nefuncţionale - în aşteptarea amintitului cadru. Ceea ce înseamnă complementaritate şi câştigarea de timp (ca şi în cazul unei construcţii ilegal ridicate - în speranţa că pe parcurs se vor obţine şi aprobările necesare). Sau nu este aşa?

Să vedem ce spune, ceva mai voalat - e drept (dar nu cine ştie ce), d-l Mark6 în interviul reprodus în episodul precedent:

"Felul în care a reacţionat opinia publică românească (la iniţiativa de la Sf. Gheorghe – n.n.) dovedeşte că mai avem multe de făcut în ceea ce priveşte modificarea mentalităţilor";

- "In 1998 - referitor la aceste regiuni de dezvoltare - se vorbea doar de o colaborare interjudeţeană pe probleme punctuale; UDMR n-a sesizat încă importanţa chestiunii : alăturarea acestor judeţe a fost privită numai ca o colaborare economică";

- "Realizarea unei regiuni de dezvoltare - în care sunt prezenţi secuii reprezintă un nou pas spre autonomie (...) intenţia noastră este de a asigura maghiarimii un grad cât mai mare de autonomie" (afirmaţia d-lui Marko este o "replică" la următoarea remarcă a interlocutorului : “Maghiarimea doreşte înfiinţarea unei regiuni autonome maghiare, chiar dacă oferta UDMR este prezentată în «ambalajul unei regiuni de dezvoltare economică»");

- „Deocamdată, însă, nu trebuie să ne gândim la transformarea regiunilor de dezvoltare în unităţi teritorial-administrative (...). Dacă am încerca să umblăm, astăzi, la aşa ceva am putea declanşa repercusiuni din care să ieşim perdanţi";

- "In regiunile de dezvoltare se găsesc doar judeţe, nu şi subdiviziuni ale acestora" (răspuns la întrebarea : „Ar fi posibil ca în viitoarea Regiune Secuiască să fie integrat doar Scaunul Mureş - restul judeţului neaparţinând, de fapt, Pământului Secuiesc?");

- "Nu trebuie să ne sprijinim pe mituri, ci pe nişte interese actuale şi foarte bine definite";

- "Deosebirea dintre radicali şi moderaţi se referă exclusiv la mijloace. Scopurile nu trebuie trâmbiţate, ci realizate. In cadrul UDMR pot exista divergenţe sau, uneori, chiar şi obiective divergente, dar chestiunea autonomiei în nici un caz nu intră în categoria acestora";

- „Autoguvernarea figurează - de la început - în programul UDMR. Dar pentru implementarea ei, pentru ca ea să poată deveni funcţională este nevoie de un cadru juridic adecvat - care nu există încă";

- "Acei colegi care organizează forumuri bisericeşti, în grupurile parlamentare lucrează împreună cu noi. Eu nu aştept altceva de la ei decât să discutăm problemele. In ceea ce mă priveşte, eu nu m-am îndepărtat nicicând de aceştia".

Deci, acestea au fost afirmaţiile. Să încercăm să le punem cap la cap şi să vedem şi ceea ce se poate citi printre rânduri.

Discursul d-lui Markó este unul tipic molnarian, de la "Europa regiunilor" sau „majoritatea regională - întâmplător etnică" (de tip Kosovo!) şi până la "modificarea mentalităţilor" (proces migălos şi de durată - apud Molnár Gusztáv). Iată ideile principale - rostite şi nerostite - ale respectivului discurs :

- nu trebuie umblat - deocamdată! - la aspectul teritorial-administrativ, pentru că nu există (încă!) un cadru legal adecvat în România de azi - respectiv într-o Românie neintegrată în Europa;

- aceste condiţii există doar într-un stat federativ (Iugoslavia - de pildă) sau într-o "Europă a regiunilor" - deci federativă (Joshka Fischer a şi făcut deja o propunere în acest sens, nemaivorbind de CDU) unde alături de landurile germane şi austriece îşi va găsi locul (şi autonomia) şi "Landul Secuiesc" (dacă nu întreg Ardealul);

- oare când au devenit regiunile de dezvoltare mai mult decât "colaborare economică"? (a înclinat între timp balanţa spre o Europă a regiunilor, sau la vremea respectivă - în 1998 - udemeriştii erau ocupaţi cu implementarea "modelului scoţian" gândit pentru întreg Ardealul, neglijând problema "regiunii de dezvoltare secuiască", tributară, în egală măsură, şi "modelului etnic"?);

- restul judeţului Mureş (din afara "Scaunului"),cu majoritate românească, nu deranjează, ba dimpotrivă: serveşte drept argument pentru o "majoritate regională";

- pot exista divergenţe în sânul UDMR, dar nu în ceea ce priveşte autonomia şi ceea ce se află la capătul drumului deschis de către aceasta;

- divergenţele - dacă şi câte există - se referă exclusiv la mijloace;

- diversificarea mijloacelor nu înseamnă competiţie, ci complementaritate : UDMR, ca reprezentantă oficială a maghiarimii, ca partid parlamentar, ca aliat al PSD nu poate cere sau negocia decât lucruri pentru care există un cadru legal - de pildă, regiunile de dezvoltare; "reformiştii" în schimb - prin diverse forumuri, organizaţii civice sau bisericeşti etc. - pot întreprinde orice, pot crea chiar şi structuri nefuncţionale în condiţiile date; dar se câştigă timp, ele vor fi deja gata atunci când respectivul cadru legal se va fi constituit, fie pe plan local (prin şantajarea "partenerului" - o necesară majoritate parlamentară de 2/3 sau o moţiune de cenzură putând oferi lesne prilejul!),fie pe plan european, în condiţiile unei "Europe a regiunilor" clădită pe "nucleul germano-austriac" (vezi Molnár Gusztáv : "Problema transilvană"),mai ales dacă actualul conflict "euro"-american va duce la divizarea Europei;

- drept care, Markó Béla nu s-a îndepărtat nicicând de "reformişti" (cu care lucrează împreună în Parlament şi discută şi "problemele extraparlamentare"!), iar îndepărtarea reformiştilor de preşedintele lor nu este decât o simplă manevră tactică menită a deruta, o fumigenă destinată a crea perdeaua care să mascheze conlucrarea şi complementaritatea!

Aşa stând lucrurile, permis să ne fie a nu vedea în „iniţiativa de la Sf. Gheorghe" o supralicitare propagandistică, un gest disperat al "conducerii moderate" vizând recâştigarea terenului (şi electoratului) pierdut în favoarea radicalilor, ci o expresie a radicalizării survenite pe ambele paliere, inclusiv la nivel de coordonare maghiaro-maghiară.

De ce această radicalizare? Pentru că, aşa cum am mai afirmat-o, sportul preferat al revizioniştilor maghiari este pescuitul în ape tulburi, preferinţă manifestată cu consecvenţă pe parcursul ultimelor opt decenii. Or, cele petrecute în ultima vreme (agresiunea anglo-americană care calcă în picioare normele dreptului internaţional, sfidează instituţiile menite a le impune şi apăra, divizează Europa, creează tensiuni euro-americane, compromite structurile euro-atlantice, periclitează pacea lumii etc.) sunt prin excelenţă generatoare de ape tulburi.

Şi mai este ceva : recenta integrare în UE a Ungariei. Care este legătura? Am mai spus-o, şi o repetăm: cei doi premieri socialişti ai Ungariei (Horn şi Medgyessy) au "păstorit" doar zece milioane de unguri (şi nu 15.000.000 ca MDF-istul Antall sau FIDESZ-istul Orbán - ambii de dreapta) nu pentru că erau socialişti, ci pentru că primul trebuia să integreze Ungaria în NATO, iar cel de-al doilea să o promoveze în Uniunea Europeană. Ca atare, Horn Gyula a trebuit să stea în banca lui timp de trei

ani (până în 1997) şi să mai aştepte şi ratificările parlamentare. Deci, practic, patru ani pierduți! Iar în ceea ce-l privește pe Medgyessy Péter, numai un total neavizat putea să nu observe modul european în care s-a străduit acesta, până acum, să trateze problema minoritarilor maghiari din statele vecine. Ce se va întâmpla de aici încolo?

S-ar părea că d-l Medgyessy nu are, totuşi, răbdarea lui Horn Gyula. O mostră în acest sens a fost salutul adresat Consiliului Național al Maghiarilor din Voivodina (vezi "Erdélyi Riport" din 14 XI 2002),pe care l-am reprodus în capitolul V. Iar acum, încă de la Atena, premierul maghiar trimite un "Mesaj maghiarilor din afara granițelor". Iată ce conține, printre altele, acest mesaj :

"Grație solidarității şi travaliului de decenii al poporului maghiar, astăzi s-a realizat un vis de generații : Ungaria va deveni membră a UE, ceea ce va permite întregii națiuni maghiare să se întoarcă acolo unde, dintotdeauna, i-a fost locul.

Noi, maghiarii, pe parcursul istoriei rar am fost nişte privilegiați ai sorții. De regulă am avut parte de flagrante nedreptăți. Conceptul înțelept şi curajos al Europei Unite va putea tămădui, însă, şi rănile noastre cele mai dureroase.

Pentru reprezentarea intereselor noastre, pentru realizarea obiectivelor noastre vom dispune, de aici încolo, de mijloace mai eficiente decât oricând".

Iată, aşadar, noul limbaj al premierului socialist al Ungariei!

Există vreo diferență față de cel cu care ne-au obişnuit Antall Jozsef sau Orbán Viktor? Pentru cei mai puțin familiarizați cu limbajul diplomatic să încercăm o „decodare" :

- integrarea în UE „va permite ÎNTREGII (s.n.) națiuni maghiare să se întoarcă acolo unde, dintotdeauna, i-a fost locul".(Chiar dacă n-ar fi vorba de "Ungaria Mare", ci de Europa, nu înțelegem referirea la „întreaga națiune maghiară", ştiut fiind că încă din 1990 - de la Szürös Mátyás - la nivel de politică de stat "națiunea maghiară" îi cuprinde pe toți ungurii din bazinul carpatic!);

- cea mai recentă "nedreptate istorică" acuzată de către Ungaria este Trianonul (şi, firește, toate reconfirmările acestuia); cum va tămădui UE (sau integrarea în UE) această "dureroasă rană"?;

- care sunt acele mijloace – „mai eficiente decât oricând" (deci şi decât cele folosite în 1940 - de pildă!) - care vor permite Ungariei să-şi realizeze obiectivele?

Şi dacă mai adăugăm că textul "mesajului" (apărut pe prima pagină a cotidianului central României Magyar Szó,nr.4453/18 aprilie 2003) a fost cenzurat?!! Sau cel puţin asta rezultă din articolul "Nu ne întoarcem cu mâinile goale acasă, în Europa" de pe pagina a doua a aceluiaşi exemplar al RMSZ, în care este reprodus, parţial, mesajul lui Medgyessy şi în care apare o propoziţie în plus (imediat după pasajul cu "tămăduirea rănilor celor mai dureroase") :

"Acum şi maghiarimea îşi va putea fructifica şansa de reunificare transfrontalieră a mult sfârtecatei sale naţiuni".

Ei, de această dată d-l Medgyessy preia - integral - stilul şi retorica înaintaşilor "civici", ba am putea spune că asistăm la un veritabil plagiat al textelor acestora (Orbán, Ader etc.).

Întrebarea este (vorba vine!) de ce a fost eliminat pasajul respectiv din "Mesajul către maghiarii din afara graniţelor", apărut "integral" pe prima pagină a RMSZ?

Iată, aşadar, radicalizarea globală ("moderată", „reformistă", „socialistă", „civică" şi „maghiaro-maghiară"),avântul general al mişcării de regionalizare - autonomie - autoguvernare - reunificare transfrontalieră a fragmentelor de naţiune etc. la care asistăm (inclusiv la propriu) de-o vreme încoace, consecutiv noii (dez)ordini mondiale şi, pe de altă parte, eliberării Ungariei de povara (mimării) respectării criteriilor de aderare la Uniunea Europeană.

Despre asta este vorba, şi despre nimic altceva!

P.S. Dat fiind că "apendicele" partidului de guvernământ s-a inflamat vizibil, i-aş recomanda acestuia, în calitate de chirurg, să se gândească la o apendicectomie, dat fiind faptul că orice apendicită acută evoluează spre perforaţie şi peritonită - complicaţie ce afectează inclusiv (sau mai ales) "organismul gazdă"!

P.P.S. Cât priveşte cenzurarea mesajului, mă bate gândul să-i trimit d-lui Medgyessy exemplarul RMSZ cu pricina.(Deşi, dacă mă gândesc bine, cenzurarea respectivă ar trebui să-i intereseze mai degrabă pe cei cărora le-am recomandat "apendicectomia").

XXV
"L'éternel retour" şi câteva adevăruri axiomatice

Desigur, în cele ce urmează nu mă voi referi la telenovele, unde neverosimilitatea (ca să nu spun absurditatea) premiselor generatoare de stări conflictogene, bogăţia inepuizabilă a intrigilor aferente şi multitudinea planurilor pe care se desfăşoară (interferează, încurcă, descurcă, etc.) acestea creează o atare proliferare în progresie geometrică încât problema este nu cum să continui serialul, ci cum să-l termini. Mă voi referi la acele seriale TV de pe vremuri – de regulă ecranizări ale unor opere literare – care, în lipsa unor desfăşurări-fluviu care să transgreseze generaţii şi epoci („Forsyte", „Jalna", etc.), încercau să transforme, practic, un film de lung metraj într-o peliculă cu cât mai multe episoade. Care să aibă, totuşi, alături de continuitatea şi cursivitatea firească în logica unui serial, şi o individualitate proprie, o coerenţă şi rotunjime de sine stătătoare. Ei bine, în cazul acestor seriale una din metodele folosite (alături de cele care – prin diluare, modificări de ritm şi diverse „agrementări" – nu făceau altceva decât să temporizeze deznodământul) era şi cea care recurgea la un fel de "l'éternel retour": în finalul fiecărui episod, intriga acţiunii – la un pas de a-şi găsi rezolvarea într-un „happy end" – se reactiva brusc în urma unei întâmplări neprevăzute. Şi, bineînţeles, în următorul episod totul era reluat de la început.

De ce consideraţiile de mai sus – şi mai ales – ce legătură au acestea cu ce mai scriu „aliaţii"?

Fireşte, nici una, legătura fiind cu „Ce mai scriu «aliaţii»" (titlul sub care a apărut, la vremea respectivă, prezentul ciclu – în paginile săptămânalului Timpul) şi, evident, cu cel ce scrie ciclul respectiv. Despre ce este vorba? Despre o similitudine – şi de fond şi de formă – care a început să mă obosească. De ce şi de fond? Pentru că tot ceea ce ar fi de spus se poate spune – perfect coerent, convingător şi fără echivoc – pe parcursul unui „lung metraj" obişnuit sau, cel mult, necesitând două-trei „serii". Cât priveşte forma, „ciclul" la care trudesc (sau poate întreg demersul meu publicistic) este, la rândul său, tributar – dacă nu diluării, tărăgănării şi agrementării – unui indiscutabil "l'éternel retour", susceptibil de a deveni agasant (atât pentru autor, cât şi pentru cititor).

Să fiu bine înţeles, nu este vorba de servituţile pe care le presupune, în condiţiile unei apariţii săptămânale, sintagma „va urma": orice discurs, care se vrea coerent şi inteligibil, trebuie să plătească, în

situaţia dată, tributul reconectării. Ceea ce presupune o scurtă revenire, o reînnodare a firului întrerupt, o reintroducere în context şi în atmosferă. (Fără acest „racord” – nefiind vorba de un volum şi de simpla întoarcere a unei pagini – discursul îşi pierde coerenţa; pe de altă parte, pentru cititorul ocazional episodul respectiv trebuie să reprezinte o entitate de sine stătătoare, un echivalent de articol). Deci, repet, nu despre această constrângere – pe care trebuie să şi-o asume, în condiţiile date, orice autor al unui ciclu – este vorba, ci de acel “l’éternel retour” la unele şi aceleaşi chestiuni întoarse deja pe toate feţele, investigate, diagnosticate, codificate etc., revenire iterativă ce începe să semene deja cu o demonstraţie ce vizează un postulat.

Aşa stând lucrurile (şi pentru un beneficiu reciproc), ţin să-mi avertizez virtualii cititori că cele ce urmează se încadrează – din punctul meu de vedere – în categoria adevărurilor axiomatice:

- „aliaţii” cu pricina îşi merită ghilimelele cu vârf şi îndesat;

- „radicalii” şi „moderaţii” se deosebesc doar în ceea ce priveşte mijloacele folosite;

- aceste mijloace nu exprimă convingeri intrinseci şi nici măcar preferinţe, ele provenind din acelaşi arsenal unic;

- folosirea unora sau altora dintre aceste mijloace nu este o chestiune de opţiune, ci reprezintă pur şi simplu executarea unei anumite „sarcini de partid”;

- mijloacele, mânuitorii acestora, diversele „modele” (cel etnic, cel regional, cel transfrontalier, etc.) nu se află în relaţii de antagonism sau măcar de competiţie, ci în relaţii de complementaritate;

- revizionismul maghiar n-a avut, nu are şi, după toate probabilităţile, nu va avea niciodată culoare politică;

- „revenirea la 1914” a fost, este şi (după toate probabilităţile) va fi prioritatea priorităţilor pentru toate guvernele, partidele şi alte organisme de reprezentare şi decizie din Ungaria, la fel şi pentru organizaţiile ce reprezintă interesele maghiarimii din afara graniţelor.

Acestea fiind spuse, rog a fi considerat definitiv absolvit de obligaţia de a mai recurge la respectivul “l’éternel retour” vis-a-vis de cele de mai sus, orice revenire la acestea fiind, de aici în colo, simple referiri întâmplătoare, şi nicidecum elemente ale unei demonstraţii. Amin!

Ce va însemna, practic, această (să-i zicem) reorientare? Desigur, în privinţa (sau din punctul de vedere al) cititorilor nu mă pot pronunţa. În ceea ce mă priveşte, va însemna eliberarea din încorsetare şi stereotipie, mai puţine scheme şi formulări (de tipul: „iată, aşadar”, „am exagerat oare

atunci când...", „sau nu este aşa?", etc., etc.), mai multă libertate de mişcare şi abordare şi, fireşte, mai puţine comentarii – o reîntoarcere la spiritul „istoriei în citate". (Ceea ce nu înseamnă, evident, renunţarea la sublinieri, precizări, nuanţări etc. cu viză orientativă.)

Să revenim, ca atare, la „obiectul muncii" şi să dăm o raită prin paginile ultimelor două exemplare ale săptămânalului Erdélyi Napló.

Celor nedumeriţi în legătură cu referirea la „Scaunul Mureş" din interviul reprodus în capitolul XXII, le-am reaminti că în presa de limbă maghiară din România se vorbeşte într-o veselie (şi de ani de zile deja) nu numai de „judeţele Ciuc, Odorhei şi Trei Scaune", ci şi de diverse „scaune secuieşti" – subîmpărţiri ale acestora – la fel de inexistente oficial pe harta ţării, realitate paralelă pe care am semnalat-o în repetate rânduri. Iată, în acest sens, câteva confirmări recente:

- „UDMR este din ce în ce mai nepopulară în Scaunul Sepsi" (Erdélyi Napló din 15 aprilie 2003, pagina 6);

- „Zilele sportive în Sepsi" (E.N., acelaşi exemplar, pagina 16);

- „Zilele Sfântului Gheorghe în Scaunul Sepsi" (E.N. din 22 aprilie 2003, pagina 2).

Ce altă concluzie putem trage decât că nu numai „regiunea de dezvoltare secuiască", dar şi expresia teritorial-administrativă a acesteia este o realitate de facto – „Ţara Secuilor" existând ca atare şi funcţionând ca un stat în stat (cu organizare şi arondismente proprii), altceva nelipsindu-i decât recunoaşterea de jure?!!

Ce mai putem găsi în respectivele exemplare? Printre altele, o confirmare a faptului că cea mai bună apărare este contraatacul: pagina a 6-a a aceluiaşi Erdélyi Napló (22 aprilie) este plină cu „masacrele comise, în 1919, de către formaţiuni militare şi paramilitare româneşti asupra populaţiei maghiare din Ardeal, singura vină a acesteia fiind apartenenţa etnică"!

În aceeaşi ordine de idei, pe pagina următoare ne reţine atenţia titlul: „Moarte ungurilor!". De această dată nu mai este vorba de 1919, ci de 2003 – când elevii români din Secuime („progenituri ale românilor colonizaţi în anii comunismului"!) i-ar obliga – chipurile – pe elevii unguri („mai mici şi mai neputincioşi") să strige, în cor cu aceştia, lozinca de mai sus?!! (De râsul – sau plânsul – lumii!! Numai cineva total străin de realităţile locului ar putea să nu sesizeze enormitatea tragicomică a celor de mai sus!!!)

Să ne întoarcem la exemplarul din 15 aprilie al E.N., unde, pe pagina a 7-a, putem găsi, sub semnătura lui Csáky Tibor, o idee interesantă.

Mai întâi însă, să ne reamintim că în capitolul al 18-lea, într-un şir de întrebări retorice vizându-i pe ipoteticii protagonişti ai aşa zisei rupturi, i-am pomenit (mai mult într-o doară) şi pe „autohtonii" secui versus „veneticii" lui Arpád. Ei bine, în articolul d-lui Csáky (de fapt – o revistă a presei vizând reacţii la „Regiunea Secuiască de dezvoltare"), ultima declaraţie – aparţinând editorialistului B. Kovács András – suna în felul următor: „Astăzi, secuii pretind soluţii aparte care să le asigure emanciparea în cadrul maghiarimii"!

Interesant, nu-i aşa? Să fie vorba de o confirmare sau, mai degrabă, de o nouă diversiune? Care să-i disculpe pe maghiari (inclusiv la nivel maghiaro-maghiar şi de stat ungar), să-i aşeze în prim-plan pe secui şi să transforme problema „Pământului Secuiesc" într-una pur secuiască şi fără nici o legătură cu revizionismul maghiar post-trianonic (deci, mult mai benignă – cum ar veni)?!

Şi, ca să ne încheiem periplul, să ne mai oprim la un interviu cu deputatul udemerist Raduly Robert (E.N. din 15 aprilie, pagina 8), închinat tot aceleiaşi „regiuni de dezvoltare". Primul lucru care frapează (pardon – atrage atenţia) este asemănarea izbitoare (şi firească!) cu interviul pe aceeaşi temă al lui Markó Béla din Kronika (18 aprilie 2003) pe care l-am reprodus în capitolul XXII. În al doilea rând, următorul pasaj:

„Autonomia la care ne gândim (pentru Secuime – n.n.) este cea existentă în Tirolul de Sud sau, ca să dau un exemplu mai apropiat şi mai palpabil, cea din Kosovo. Care a fost realizată, cu mari sacrificii, sub conducerea «moderatului» Ibrahim Rugova. Iată, aşadar, cât de relativă este aplicarea respectivelor etichete de moderat sau radical. Nu m-ar deranja deloc ca moderaţii noştri să realizeze o autonomie similară pentru Ţara Secuilor. Singura raţiune de-a fi a respectivei regiuni de dezvoltare este, la urma urmei, netezirea căii spre autonomie. Pământul Secuiesc nu l-am primit de la tovarăşul Stalin – aşa cum susţin unii politicieni români – ci el a existat cu mult timp înainte ca respectivii parlamentari sau Stalin să se fi născut".

Desigur, ca să fim consecvenţi, nu vom mai vorbi despre „confirmări", „complementaritate" şi aşa mai departe. De altfel, ceea ce ne incită la pasajul reprodus este cu totul altceva (vom reveni). Deocamdată doar atât că cel ce întreabă se numeşte Román Gyözö (Victor Roman!) iar cel ce răspunde se numeşte Raduly (Radu – Rădui!) Robert. Amândoi „secui" din moşi-strămoşi!!!

P.S. Alăturăm „ilustrata de Paşti” care a obţinut sufragiile Redacţiei, câştigând premiul întâi: dreptul de a fi reprodusă în paginile revistei Erdélyi Napló – nr. 16 (603) din 22 aprilie 2003.

Urarea („Magyar Feltámadást!!!”) se referă la „Învierea Ungariei”.

Ce fel de Ungarie trebuie să reînvie rezultă – fără echivoc – din harta alăturată, ornată cu elemente heraldice.

Magyar Feltámadást!!!
Kellemes Húsvéti Ünnepeket Kíván a
Jobb Jövőt Polgári Kör!
Szebbnél szebb, ötletesebbnél ötletesebb húsvéti üdvözleteket
és locsolóverseket közvetített szerkesztőségünknek ezekben a napokban
az elektronikus postás az internet segítségével, mi tagadás, volt köztük
szívhez szóló és felemelő éppúgy, mint bájosan csacska vagy enyhén
pajzán. A képes jókívánságok közül közzétételre választottuk ki a fentit,
amelyet Ráduly Levente küldött Marosvásárhelyről, illetve az alábbi
versikét, amellyel az ugyancsak vásárhelyi Ábrám Zoltán köszönt be
húsvéthétfő reggelén, jövőfürkésző aggodalommal:
Piros tojás, bárány húsa, / házi bor és Coca-Cola. / Amerika, Európa, /
mi lesz veled, magyar nóta? Szabad-e öntözni?

XXVI
„Forumul de la Odorhei” – ecouri şi „replici”

Din păcate, nu numai Markó Béla şi ortacii „mai au multe de făcut în ceea ce priveşte modificarea mentalităţilor” (cu referire la opinia publică românească), ci şi cei ce se leagănă în iluzia că vor putea impune nişte adevăruri axiomatice în legătură cu subiectul în discuţie, bunăoară cel ce scrie aceste rânduri.

Din păcate, nu numai opinia publică, dar şi formatorii de opinie sunt departe de înţelegerea şi acceptarea acestora (ne referim, firește, la „adevărurile axiomatice” enunţate în capitolul precedent) – dovadă felul în care a reacţionat presa românească la „Forumul de la Odorhei” şi la implicaţiile de moment şi de perspectivă ale acestuia.

Drept care, cu tot regretul, va trebui (renunţând, deocamdată, la problema „secuilor” din moşi-strămoşi) să revenim la „oile noastre”, chiar cu riscul de a ajunge din nou la „concertare” şi „complementaritate” – la resorturile (mai mult sau mai puţin) tainice ale acestora.

Cum a reacţionat presa românească? Să luăm, de pildă, cotidianul central cu, de departe, cel mai mare tiraj din ţară – Adevărul – şi să vedem ce a înţeles sau ce i s-a părut important acestuia vis-à-vis de „Forumul” cu pricina. Iată titlul de pe prima pagină a exemplarului din 29 IV 2003:

„Chiar în prima zi de Paşti, Adrian Năstase pune Parchetul General pe urmele extremiştilor din UDMR”

Ceea ce sună mai degrabă a reproş, a dojană: primul ministru, tocmai de ziua Învierii Domnului, în loc să se dedice celor Sfinte – comite impietatea (ca să nu spunem sacrilegiul) de a reacţiona, oficial şi public, la o chestiune minoră (care atentează, totuşi, la unitatea şi suveranitatea ţării!). Sau nu este aşa? Să vedem, atunci, titlul editorialului din ziua următoare (30 aprilie 2003): „Atentat la siguranţa UDMR”

Deci, nu la siguranţa statului, ci la siguranţa...UDMR!!?

Aici, va trebui să facem o paranteză: ca şi în alte dăţi (deşi dispune de oameni avizaţi, dacă ar fi să-i amintim doar pe Romulus Căplescu sau Silviu Achim), când e vorba de subiectul cu pricina „Adevărul” apelează, de regulă, la serviciile unei „armate a salvării” în rândurile căreia se disting d-nele (şi/sau d-şoarele) Ciobanu, Drăgotescu, Russe, Bratosin, Fotache etc., una mai străină decât alta de subiectul în discuţie. (Să ne ierte d-na Lelia Munteanu, care reprezintă o indiscutabilă excepţie – şi nu numai din acest punct de vedere). Ne-am mai exprimat nedumerirea faţă de cele de

mai sus, vorbind, la vremea respectivă, de „autismul" celor de la Adevărul (cu ghilimelele de rigoare, fiind vorba de un termen de uz psihiatric). Mai nou, însă, aflând că termenul respectiv a dobândit noi semnificații – până şi Newton şi Einstein fiind consideraţi autişti – am renunţat la el în favoarea celui de „detaşare" (tot cu ghilimele, fireşte). De unde şi de ce această „detaşare"? Nu ştim, dar bănuim că este vorba de ignoranță şi, pe de altă parte, de expectativa (armată sau nu) a celor avizați. Oricum, întâmplător sau nu, informațiile din 29 IV sunt semnate de Liliana Russe şi Violeta Fotache, iar editorialul din 30 IV de către Rodica Ciobanu.

Şi dacă în primul exemplar citat este vorba de informații preluate, prin intermediul RADOR, de la Radio Kossuth (Budapesta), în cel de al doilea – fiind vorba de un editorial – avem de-a face cu un articol de analiză, sinteză şi interpretare. Iată cum vede problema d-na Rodica Ciobanu şi – implicit – redacția ziarului care i-a încredințat redactarea editorialului cu pricina. Redăm câteva pasaje:

-„Episcopul Tökés are a da slavă lui Dumnezeu pentru un atât de prompt şi de consistent ajutor, venit tocmai în ziua Paştelui ortodox. Şi de la cine? De la însuşi Adrian Năstase, prim-ministrul României şi preşedintele partidului de guvernământ, căruia adunarea maghiară de sâmbătă, de la Odorheiul Secuiesc, i-a întunecat raționamentul politic"(...)

-„Părintele spiritual al acestora, episcopul de Piatra Craiului, ajunge, astfel, dintr-un propovăduitor într-un pustiu politic, o victimă a persecuțiilor politice, dintr-un factor de divizare a minorității maghiare, unul de solidaritate şi de coeziune."

Ne oprim, deocamdată, aici, desigur nu pentru a-i vorbi d-nei Ciobanu despre „concertare" sau „complementaritate" (ar însemna – realmente – să propovăduim în pustiu!), ci pentru a o întreba cam cum crede domnia-sa că arată un „raționament întunecat"? (Bănuim, totuşi, că distinsa ziaristă s-a gândit la „discernământ"; numai că discernământ înseamnă capacitatea de a discerne, pe când raționament nu înseamnă capacitatea de a raționa, ci, conform DEX, „înlănțuire logică de judecăți, care duc la o concluzie").

Pe de altă parte, nu înțelegem nici cum devine chestiunea cu contrapunerile din cel de al doilea pasaj reprodus: dacă episcopul de Piatra Craiului propovăduia în pustiu, de ce era el un factor de divizare a minorității maghiare?; sau de ce statutul de persecutat politic al lui Tökés va spori coeziunea respectivei minorități?

Înțelegem că d-na Ciobanu a vrut să spună că postura de „martir al cauzei" îi va prilejui episcopului o creştere a acțiunilor şi va duce la

îngroşarea rândurilor adepţilor acestuia. Dar de aici nu va rezulta coeziune, ci accentuarea dezbinării! După cum singură afirmă („Potrivit unor sondaje confidenţiale ale UDMR, simpatizanţii lui László Tökés ar atinge o pondere de 28 la sută din totalul etnicilor maghiari"), Tökés are de partea lui puţin peste un sfert din maghiari. Deci, aproape trei sferturi sunt de partea lui Markó şi a moderaţilor. Dacă numărul simpatizanţilor episcopului se dublează (să zicem), creşte sau scade coeziunea minorităţii maghiare?!!

Cam „întunecate" raţionamentele d-nei Rodica Ciobanu!

Şi încă o contradicţie la fel de flagrantă: dacă, aşa cum scrie distinsa editorialistă, „ideile vehiculate – autoguvernare, autonomie teritorială şi culturală – sunt vechi şi s-au uzat fără să fi făcut mulţi adepţi", de ce agitarea aceloraşi „vechi şi uzate" idei astăzi au succes la maghiarimea din Ardeal şi-l ridică pe Tökés pe creasta valului?

Iar dacă aceste idei nu sunt uzate şi demonetizate – şi nu sunt! – cum de nu vă puneţi, stimată d-nă Ciobanu, firească întrebare: de ce reverberează minoritatea maghiară tocmai la "autoguvernare" şi „autonomie teritorială", treptele intermediare (şi pregătitoare) ale oricărei secesiuni?

Şi în faţa acestei recrudescenţe a revizionismului maghiar, care – oricât vi s-ar părea de ciudat, stimată doamnă – nu are legătură nici cu pretinsele conflicte din UDMR şi nici cu „mazilirea" lui Tökés, ci cu războiul din Irak şi cu integrarea Ungariei în UE (amănunte în capitolele anterioare), ce-ar fi trebuit să facă, în situaţia dată, orice prim-ministru responsabil al României? Să amâne sine die singurul gest normal pe care situaţia îl impunea, pentru a nu-l supăra pe „aliatul" Markó (care trudeşte, paralel, la edificarea „Ţării Secuilor"!) şi a nu-l transforma în „erou-martir" pe Tökés?

Şi dacă tot l-am pomenit pe preşedintele UDMR, să mai reproducem un pasaj la fel de detaşat (de realitate, fireşte):

"Deşi minimalizează evenimentele, Markó Béla este totuşi îngrijorat. Enervarea sa răzbate dintr-un interviu în care tună şi fulgeră împotriva separatiştilor, replicându-i, totodată, lui Adrian Năstase că, la Odorhei, nu s-a întâmplat nimic anticonstituţional."

Desigur, şi aici ne-am putea întreba – dacă la Odorhei nu s-a întâmplat nimic anticonstituţional (care să compromită UDMR-ul în ochii aliaţilor) – de ce a tunat şi fulgerat Markó împotriva separatiştilor, aşa cum susţine (în necunoştinţă de cauză) d-na Rodica Ciobanu? De ce „în necunoştinţă de cauză"? Pentru că dacă au fost, pe lângă replici, şi tunete şi fulgere în acel interviu (acordat cotidianului clujean Szabadság – nr. 95/29

aprilie 2003), acestea erau adresate nu „separatiştilor”, ci exact lui Adrian Năstase:

„Condamn cu hotărâre maniera în care primul ministru s-a referit la Forum. El n-are voie să se amestece în discuţiile noastre intracomunitare. Nu e treaba lui să-şi dea cu părerea în legătură cu forumurile comunităţii noastre şi nici referitor la propunerile ce se fac la acest nivel. Oricine poate declara orice, oricine poate face orice propunere vizând programul nostru. Nici o lege şi nici Constituţia nu ne poate împiedica. Aşa stând lucrurile, resping categoric toate ameninţările cu Justiţia ale premierului român.”

Iată, stimată doamnă, cum a fost cu descărcările electrice şi, mai ales, cu destinaţia (sau destinatarul) acestora. Mai puneţi mâna pe...ziare şi nu mai scrieţi după ureche. Cât priveşte „întunecarea raţionamentelor” sau paralogica...

Desigur, ne-am fi aşteptat ca după o informare de la „Radio Kossuth” şi după editorialul de care ne-am ocupat să urmeze, în zilele următoare, şi un material bazat pe o cunoaştere reală măcar a relatărilor şi ecourilor din presa autohtonă de limbă maghiară. Ţi-ai găsit! Silentium total!

Să încercăm să facem noi completările necesare. Citãm din acelaşi „Szabadság” de Cluj (29 aprilie 2003):

- „Alături de pretinderea autonomiei teritoriale, de acelaşi succes – manifestat prin ropote de aplauze – s-a bucurat şi lozinca «Vissza Erdélyt»!” (Restituiţi Ardealul!);

- „Mai mulţi vorbitori au afirmat că neobţinerea pragului parlamentar de către UDMR nu reprezintă nici o problemă. Referitor la această eventualitate, reprezentantul Ligii Transilvania-Banat (în curs de înregistrare sub noua denumire de Partidul Ardelenilor – n.n.) a declarat că Liga este gata să-şi asume reprezentarea parlamentară a maghiarilor din România «obligaţi să lupte, deopotrivă, şi cu Budapesta, şi cu Bucureştiul».”

Merită să citeşti presa de limbă maghiară din România? Merită!!! (Cine-a fost reprezentantul respectiv? Nimeni altul decât secretarul general al Ligii: Jakabffy Attila!)

Din acelaşi exemplar al „Szabadság” mai aflăm că la Odorhei „cei 1500” au votat, în unanimitate, nu numai pentru constituirea „Consiliului Naţional al Maghiarilor din Ardeal”, ci şi pentru constituirea „Consiliului Naţional al Secuilor”!

Iată, aşadar, complementaritatea cu „Regiunea de Dezvoltare” a lui Markó Béla!

Mai aflăm din cotidianul Kronika (nr. 96/29 aprilie 2003), sub titlul „În ordinea certitudinilor” (Bakk Miklos, unul din coautorii „Problemei transilvane” – editată, în 1999, de Molnár Gusztáv şi Gabriel Andreescu), că aceste Consilii vizează nu rânduielile prea strâmte din România, ci pe cele mult mai largi, mai dinamice şi mai permisive din Uniunea Europeană!

Şi ca să terminăm, totuşi, cu Forumul de la Odorhei (şi cu tot ceea ce nu apare în Adevărul sau în alte ziare româneşti) să mai spicuim din „Relatări de la Odorhei” (României Magyar Szó, nr. 4464/1 mai 2003):

- „Obiectivele Forumului de la Odorhei pot fi regăsite, integral, în programul elaborat la cel de al 7-lea Congres al UDMR, de la Satu Mare.” (Din declarația Filialei Odorhei a UDMR, prezentată la forumul respectiv; ne întrebăm dacă acest program a fost întocmit şi prezentat în plenul Congresului?!!)

Din aceeaşi sursă mai aflăm că „apostolului Republicii Secuieşti suverane şi neutre” – Paál ´Arpád (unul din cei mai şovini ziarişti maghiari ardeleni din perioada interbelică - n.n.) – i s-a închinat un album, editat cu sprijinul (inclusiv financiar) al lui Verestoy Attila.

Vorba lui Raduly Robert (referitor la Ibrahim Rugova): „iată, aşadar, cât de relativă este aplicarea respectivelor etichete de moderat sau radical”!

Curat relativă!!!

În rest (aşa cum am promis): nimic despre concertare, complementaritate şi confirmările aferente.

XXVII
„Forumuri” şi diversiuni

Din păcate, reîntoarcerea la „secuiul neaoş” Raduly ne este zădărnicită şi de această dată, din cauza celor de la „Erdélyi Napló” care s-ar părea că au sărbătorit şi Paştele românesc (sau cel puţin au profitat de „vacanţa” respectivă). Cert este că săptămânalul cu pricina s-a comportat ca o publicaţie bilunară, fiind de negăsit la chioşcul de profil (spre deosebire de alte ziare de limbă maghiară). Drept care, am intrat în posesia lui abia în săptămâna următoare.

Aşa stând lucrurile (şi respectând principiul „audiatur et altera pars”), nu putem face abstracţie de primele reacţii „civice” la Forumul de la Odorhei. „Altera pars”? S-ar zice că nu, judecând după numeroasele similitudini de „recuzită”. Ne vom rezuma – pentru a nu fi acuzaţi de inconsecvenţă – la una singură, folosită pe post de motto:

„Nu vrem să prezicem viitorul, ci să-l înfăptuim” (Toro Tibor)

Redăm, pentru comparaţie, o formulare ce-i aparţine lui Markó Béla: „obiectivele nu trebuie enunţate, ci îndeplinite”!

Fără comentarii.

Să vedem, în continuare (şi pentru a completa „completările” din numărul anterior), câteva mici – dar consistente – fragmente din diversele luări de cuvânt ale participanţilor la Forum:

-„Ne purtăm crucea de peste 83 de ani – nu mai suportăm”(Tamás Gáspár);

-„Invit naţiunea parteneră română să participe şi ea la acest forum, care nu vrea altceva decât autonomia ce ne-a fost promisă la Alba Iulia de 1 decembrie 1918”(Dr. Ujvári Ferenc – juristul clujean care a fundamentat teoretic, cu ani de zile în urmă, „bazele juridice” ale statutului de partener şi ale cosuveranităţii statului ungar asupra Ardealului!);

-„Protestăm împotriva cinismului cu care Puterea de la Bucureşti tratează cazul lui Wass Albert!” (Ölvedi Zsolt);

-„Cadrul juridic şi de implementare al autonomiei a fost minuţios pus la punct, după un travaliu de decenii, de către Csapó Jozsef, într-o lucrare ce stă la dispoziţia publicului într-un tiraj de 1000 de exemplare” (Katona Ádám ,preşedintele IMA);

-„De la UE n-aveţi ce aştepta, pentru că acolo se preferă ordinea, liniştea şi disciplina, precum şi mămăliga – pentru că nu explodează...(...)

Dacă reînvățăm să ne temem, atunci vom pierde. Dacă, însă, nu ne temem, atunci noi vom câştiga şi viitorul ne va aparține!"(Bayer Zsolt)

Să ne oprim, deocamdată, aici şi să analizăm puțin cele de mai sus. O dată, să remarcăm că vorbitorii citați (mai puțin ultimul – ziarist din Budapesta) sunt udemerişti, ba unii chiar parlamentari ai UDMR. (De „altfel, însuşi Tökés László a declarat, la Forumul de la Odorhei, textual: UDMR-ul continuă să-mi fie frate, mai mult, mă consider în continuare membru al Uniunii"!!!)

În al doilea rând, se afirmă, explicit şi fără echivoc, următoarele:

- statutul de minoritar este – pentru orice maghiar aflat în afara granițelor trianonice – un calvar insuportabil;

- minoritarii maghiari se consideră îndreptățiți, în modul cel mai firesc, la statutul de națiune parteneră – ceea ce trimite, inconfundabil, la relațiile existente într-un stat dualist;

- nu comemorarea şi proslăvirea unui criminal de război (ucigaş de români şi evrei – condamnat la moarte în contumacie) este o dovadă de cinism deşănțat, ci reacția statului român la aceste incalificabile inițiative; (De notat că apărătorul apărătorilor lui Wass Albert este nimeni altul decât avocatul Frunda György – senator UDMR)

- pentru autonomia maghiarimii (la nivel de Secuime şi de Ardeal) se trudeşte deja de decenii;

- ordinea, liniştea, disciplina şi preferința pentru „mămăligă" (pentru că nu explodează!) care caracterizează Uniunea Europeană nu sunt prielnice obiectivelor maghiarimii ardelene!

Comentarii am promis să nu mai facem, iar concluziile să le tragă cei din fruntea țării!!!

Ne întrebăm doar dacă se prefigurează cumva o (nouă) reorientare spre modelul Kosovo?

Să vedem, însă, ce mai conține interesant exemplarul respectiv al Erdélyi Napló (nr. 17/30 aprilie2003). Pe aceeaşi pagină (9), d-l Gazda Jozsef se întreabă dacă „Suntem egali?" (fiind vorba, desigur, despre majoritarii români şi „discriminata" minoritate maghiară!) Iată unul din „argumentele" inegalității, în viziunea autorului citat: Albert Álmos, primarul din Sf. Gheorghe, a fost amendat cu 100 milioane de lei pentru scoaterea tricolorului românesc de pe turnul Primăriei (nelipsit de acolo de la intrarea trupelor româneşti din toamna lui 1944!), pe când Gheorghe Funar n-a pățit nimic atunci când a dispus îndepărtarea steagului maghiar de pe clădirea Consulatului maghiar din Cluj.

Desigur, pentru un neavizat cele două gesturi ar putea să pară, dacă nu chiar identice ca şi semnificaţie, măcar asemănătoare, orice reprezentanţă diplomatică fiind considerată teritoriu al statului străin respectiv. Numai că una este să dai jos, în calitate de primar român – chiar dacă (sau mai ales) de naţionalitate maghiară fiind – drapelul de pe Primăria pe care o conduci (în România!), şi alta să îndepărtezi un steag străin de pe un Consulat. Gestul lui Funar se încadra, teoretic – nu şi practic (vom vedea de ce), în categoria ofenselor generatoare de conflicte diplomatice, pe când cel al lui Albert sfida suveranitatea statului român şi constituia nu o contravenţie, ci o infracţiune, şi încă una de înaltă trădare. Ca atare, amenda (contravenţională!) ce i s-a aplicat a reprezentat nu un abuz, ci un act de clemenţă.

Cât priveşte caracterul teoretic amintit mai sus, d-l Gazda „uită" ce fel de drapel a fost îndepărtat, la dispoziţia lui Funar, de pe clădirea Consulatului Maghiar din Cluj. Acesta n-a fost tricolorul maghiar obişnuit (fără stemă), nici cel cu stemă (care se arborează doar la ocazii solemne), ci un drapel special (şi dintr-o perioadă istorică revolută) ce se arbora, pe vremuri, doar (şi obligator) în „ţările anexe ale Coroanei Maghiare" – printre care figura, cândva, şi Ardealul. Ca atare, dacă a fost vorba, atunci, de o ofensă diplomatică (ca să folosim un eufemism), aceasta a vizat nu Ungaria, ci România! (Drept care, atât Consulatul cât şi ţara reprezentată – în loc să protesteze – au tăcut chitic!)

Desigur, d-l Gazda Jozsef mai are şi alte „argumente" de inegalitate (în faţa legii): sancţionarea linşajelor de la Zetea, Dealu şi Târgu Secuiesc (pe care domnia-sa le consideră „acte revoluţionare") şi, respectiv, Târgu Mureş – Martie 1990. Aici nu mai intrăm în amănunte, ci îi recomandăm ziaristului cu pricina să consulte, spre deplină edificare, partea a doua a volumului „Secesiunea Ardealului", găsibil, dacă nu în librării, măcar în biblioteci (şi, aparent paradoxal, în sediile UDMR!).

Să trecem mai departe, oferta fiind considerabilă! Iată, de pildă, articolul lui Fábián Tibor, intitulat: „Din perspectivă panmaghiară" (Összmagyarságban gondolkodva"), un interviu cu Juhász Attila – preşedintele ardelean al HVIM.

Ce este HVIM? Cei ce ne-au urmărit ar trebui să ştie, încă din ciclul „Mişcarea Revizionistă Maghiară" (care, cu ajutorul lui Dumnezeu - şi al sponsorilor - a devenit, între timp, o carte), că este vorba de „Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom" (Mişcarea de Tineret pentru cele 64 de judeţe). Ce fel de judeţe? Ale „Ungariei Mari" – cum altfel?! Mişcare prezentă – masiv şi activ – pe toate site-urile revizioniste de pe

Internet, în dialog "constructiv" cu tot ce are mai bun şi mai productiv revizionismul maghiar de pe toate meridianele, de la Kolozsy Sándor din Australia şi până la Lipták Béla din SUA sau Szarka László din Ungaria. (A propos, aflăm, cu oareşcare surpriză, că acesta din urmă, cel ce semnează pe Internet cu pseudonimul „Szarkafia László, a bögatyás" – László fiul ţărcii, cel cu izmene largi – conduce departamentul de istorie al Academiei de Ştiinţe din Ungaria; cât priveşte relativa surpriză, reamintim că d-l Szarka este cel care a relansat pe Internet, acum doi ani, „Teza Argentiniană", conform căreia dacii erau rude de sânge cu hunii, avarii, ungurii, secuii şi multe alte seminţii „sumeriene"!!!)

Ei bine, acest HVIM care are filiale în toate „statele succesoare" (ale Monarhiei Austro-Ungare), a procedat – după cum rezultă din interviu – la o inspirată diversiune. Despre ce este vorba? Despre faptul că, mai nou, HVIM – ul din Voivodina nu mai înseamnă, chipurile, "Hatvannégy Vármegye Ifjusági Mozgalom", ci"Három Vármegye Ifjusági Mozgalom" (Mişcarea de Tineret a celor trei judeţe – atâtea câte are Voivodina),iar HVIM-ul din Ardeal, la rândul său, nu mai înseamnă ce-a însemnat până acum, ci „Hét Város Ifjusági Mozgalom", adică „Mişcarea de Tineret a celor şapte oraşe".

Ingenios, nu? De ce această diversiune? Pentru a putea înregistra, fără probleme, organizaţiile respective, degajate de stigmatul pe care îl reprezenta proasta reputaţie a Organizaţiei centrale, datorată nu numai celor „64 de judeţe", dar şi siglei (harta „Ungariei Mari") ce nu lăsa nici un dubiu asupra „obiectului muncii".

În rest, vorba aceea: „Rămâne cum am stabilit în tren"! (De altfel, circuitele cu trenul prin întreg bazinul carpatic reprezintă una din îndeletnicirile curente ale celor de la HVIM)

Repetăm: toate cele de mai sus apar, explicit,în interviul lui Juhász Attila din Erdélyi Napló (nr. 17/30 IV), consemnat de către Fábián Tibor!

Mai mult, adresa de pe Internet la care pot fi contactaţi cei de la HVIM – indiferent de semnificaţia oficială a iniţialelor (64 judeţe, 3 judeţe, 7 oraşe etc.) – rămâne tot aceeaşi: www.hvim.hu!

Recomandăm cele de mai sus atenţiei celor ce urmează să aprobe solicitările de înregistrare.

P.S. Pentru „conformitate" alăturăm sigla HVIM – reprodusă în nr. 49/10 decembrie 2002 al aceluiaşi Erdélyi Naplo, în cadrul unui articol ce se ocupă de litigiul respectivei organizaţii cu cotidianul budapestan

Népszabadság. În text pot fi întâlnite atât inițialele respective şi semnificația lor reală, cât şi numele preşedintelui HVIM, o veche cunoştință de-a noastră de pe site-urile revizioniste ale Internetului.

Pert vesztett a Népszabadság

Első fokon pert vesztett a Népszabadság napilap a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalommal (HVIM) szemben. Az ítélet szerint a lap romániai tudósítója, Tibori Szabó Zoltán – a kolozsvári Szabadság munkatársa – valótlanul állította, hogy a HVIM aktivistái füttyszóval és bekiabálásokkal botrányt okoztak az október 6-ai aradi megemlékezésen. A bíróság kötelezte a Népszabadságot, hogy a lap címoldalán közölje a helyreigazítást. Toroczkai László, a HVIM elnöke az Erdélyi Naplónak elmondta: bár örülnek a bíróság ítéletének, nem elégedtek meg ennyivel, s a mozgalom jó hírnevének megsértése miatt kártérítési pert is indítottak a Népszabadság ellen. Amennyiben a bíróság a HVIM által kért egymillió forint kifizetésére utasítja a napilapot, a mozgalom a pénzt száz aradi kisgyermekes magyar család között fogja szétosztani – közölte Toroczkai.

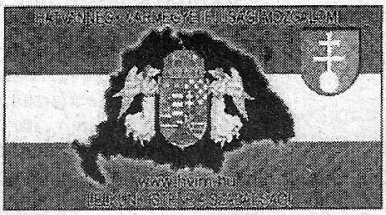

XXVIII
HVIM şi al său „cazier”

Din păcate, amânările pentru care ne ceream scuze în episoadele anterioare au toate şansele de a se înscrie în categoria „sine die”. Şi asta nu numai pentru că ecourile la „Forumul de la Odorhei” abia acum încep să-şi facă auzite din plin „replicile” (în sensul seismic al termenului), ci, mai cu seamă, pentru că chestiunea cu „cele 64 de judeţe” reclamă o mai mult decât necesară punere la punct. Mai ales că cei de la HVIM – în cea mai bună tradiţie a „căuzaşilor” din totdeauna – pozează în victime inocente ale „antimaghiarismului” nostru funciar. Iată, în acest sens, un fragment din interviul cu Juhász Attila – preşedintele ardelean al HVIM – apărut în Erdélyi Naplo din 30 aprilie 2003, în consemnarea lui Fábián Tibor:

Rep.: „Cum îţi explici campania de presă (şi nu numai – fiind vorba şi de «interesul» manifestat de către Serviciile Secrete!) declanşată împotriva voastră în luna ianuarie?”

J.A.: „Nu ştiu despre ce să fie vorba. Fapt este că existăm şi lucrăm în continuare.(...) Este adevărat că sigla noastră e Ungaria Mare, dar asta nu înseamnă că am fi declarat război ţărilor respective sau că am pretinde revizuirea graniţelor. Harta respectivă simbolizează doar faptul că vrem să reprezentăm întreaga maghiarime din Bazinul Carpatic şi să o ajutăm să rămână în continuare pe pământul natal.”

Iată, aşadar, „adevărata” semnificaţie a siglei respective, pe care – în trogloditismul şovin ce ne caracterizează - noi n-am sesizat-o!!!

Cât priveşte „campania din ianuarie”, i-am reaminti d-lui Juhász că a fost vorba de nişte manifeste revizioniste răspândite în Secuime (dar şi în Cluj-Napoca) – principalii suspecţi în acţiunea respectivă fiind exact domniile lor: „tineretul celor 64 de judeţe” (sau, mai nou, al celor „şapte oraşe”)!!!

Desigur, prezumţia de nevinovăţie (cunoscută şi respectată şi de către strămoşii noştri: „Hoţul neprins este cel mai cinstit negustor”!) – pe care mizează cei de la HVIM – este luată în considerare şi în România: dovadă faptul că „mişcarea” cu pricina „există şi lucrează în continuare”. Ceea ce poate însemna fie inocenţa respectivilor, fie lipsa probelor (care lipsă – la dosar! – nu echivalează, fireşte, cu inexistenţa acestora).

Să încercăm să întocmim – noi înşine – un „dosar”, apelând la singura sursă folosită în întreg demersul nostru publicistic: presa scrisă şi audio-vizuală (convenţională şi neconvenţională), cu precădere cea

maghiară. Iată, în ordine cronologică, „întâlnirile" noastre cu HVIM, în speță cele pe care le considerăm mai reprezentative pentru subiectul în discuție şi mai relevante pentru semnificația reală a siglei amintite:

- "În 1918, în ciuda proporţiei româno- maghiare de unu la unu (trei la unu, în realitate – n.n.), românii ardeleni au hotărât – discreționar – desprinderea Ardealului de Ungaria (de Austro-Ungaria, de fapt – n.n.). În plus, împreună cu Ardealul au anexat la România şi teritorii ce n-au aparținut niciodată acestuia.

Partiumul şi Secuimea trebuie recuperate, pentru aceasta din urmă putându-se crea un coridor de legătură, eventual prin schimb de populație. Dar şi fără acest coridor Secuimea ar putea să aparțină Ungariei, aşa cum insulele Malvine țin de Anglia sau Tasmania de Australia, ca să dau doar două exemple.

Înainte de orice replică, a se citi, la adresa http://hvim.inforum.hu/tervezet.htm, planul de revizuire teritorială elaborat de către «Mişcarea de Tineret pentru cele 64 de Județe».

<bekesrevizio @ mailbox.hu>" (Mesajul a fost inserat pe Internet la data de 21 decembrie 2001).

- „Infiltrarea subversivă a românilor este foarte periculoasă, trebuie să realizăm că până şi mutilata patrie post-trianonică ne este periclitată. Îmi voi pierde minţile dacă acest popor murdar şi viclean va pune mâna şi pe Szeged!!! De secole se întâmplă acelaşi lucru. DEŞTEPTAREA! „Domnii" unguri, „întreprinzătorii", de secole importă mână de lucru valahă ieftină. Când vor fi destui, vor începe şi de această dată să-şi ceară „drepturile". E terifiant şi, repet, suntem în pericol de moarte. HVIM – pe măsura puterilor sale – va face totul pentru a stăvili procesul!"

Toroczkai László – www.hvim.com (Semnatarul este preşedintele organizației centrale a HVIM, iar mesajul a fost introdus pe Internet la data de 9 ianuarie 2002).

- „Ați venit la Budapesta spre a sărbători – aici! – ziua de întâi decembrie. Ne miră nesimțirea gestului d-voastră. Probabil că mentalul colectiv al românilor a fost suficient spălat pentru a ignora, cu desăvârşire, nerespectarea promisiunilor de la Alba Iulia (făcute nu de statul român – n.n.). Această zi înseamnă, pentru maghiarimea din Ardeal, 84 de ani de oprimare, umilire şi refuz al autodeterminării. Provocările nu duc la reconciliere şi la rezolvarea problemelor. Vă somăm, în consecință, să respectați – împreună cu guvernul pe care îl conduceți – angajamentele asumate la Alba Iulia (făcute – repetăm – nu de Statul Național Unitar Român, ci de conducătorii regionalişti ai PNR din Transilvania!!! – n.n.). A

sosit momentul ca poporul maghiar - privat timp de 84 de ani de accesul la autodeterminare (drept exclusiv al unei populaţii majoritare!!! – n.n.) – să poată beneficia de drepturile sale legitime." (Am reprodus o „Scrisoare deschisă" adresată premierului Adrian Năstase, redactată de către Eva Maria Bárki – reprezentantă de marcă a revizionismului ungar – şi semnată şi de către HVIM, Societatea Trianon, Mişcarea Revizionistă Maghiară, Societatea Horthy Miklos, Uniunea Mondială a Maghiarilor etc., etc., scrisoare reprodusă în numărul 49/10 decembrie 2002 al săptămânalului orădean Erdélyi Napló.)

- „La întâi decembrie, dată ce comemorează cea mai amplă mutilare a teritoriului statului maghiar milenar, premierul ungar, împreună cu omologul său român, au sărbătorit ruperea Ardealului din trupul Ungariei precum şi începutul robiei a milioane de unguri, robie perpetuată până în prezent.

1 decembrie este o zi de doliu atât pentru conaţionalii noştri din Ardeal, cât şi pentru ungurii de pretutindeni, realitate pe care prim-ministrul Ungariei o ignoră, trecând cu vederea şi impertinenţa provocatoare a gestului, care supralicitează sărbătorirea de anul trecut de la Miercurea Ciuc.

Ungaria a suportat, fără replică, repetatele ameninţări ale politicienilor români vizând o a treia ocupare a Budapestei de către armata română.

Ungaria a suportat, fără replică, faptul că România şi-a ales ca imn naţional un cântec al cărui caracter profund antimaghiar nu poate fi pus la îndoială.

Ungaria a suportat, fără replică, faptul că România a decretat ca zi naţională o dată care marchează înrobirea a două milioane de unguri.

Dar cele întâmplate acum depăşesc orice limită! Ele reprezintă un atentat la demnitatea maghiară!

Să spălăm ruşinea!

Fiecare ungur care consideră că amputarea Ardealului nu poate fi o sărbătoare pentru el, care crede că şi ungurii ardeleni sunt tot maghiari, care consideră că demnitatea naţională i-a fost tăvălită în noroi, să vină la demonstraţia noastră din 15 decembrie 2002!"

Semnează: Mişcarea de Tineret pentru cele 64 de Judeţe, Uniunea Mondială a Ungurilor şi Mişcarea pentru o Ungarie Mai Bună. (Apelul a fost publicat în presa ungară, în săptămânalul orădean Erdélyi Naplo nr. 49/10 decembrie 2002 şi a apărut şi pe Internet, în 13 XII 2002, la adresa http://magyarhaza.inforum.hu/fooldal.htm).

Iată, aşadar, o parte (infimă) a „dosarului” cu pricina, în măsură să ilustreze cam cu ce se ocupă numitul HVIM şi să descifreze, fără echivoc, adevărata semnificaţie atât a siglei respective, cât şi a naturii interesului nutrit faţă de „cele 64 de judeţe” (ale „Ungariei Mari”)!

Iată, aşadar, motivul real pentru care se produce „schimbarea la faţă” a filialei ardelene a HVIM: „lepădarea” de compromiţătoarele (64) judeţe şi reorientarea spre cele „şapte oraşe” (Siebenbürgen), câtuşi de cât mai „bine dătătoare”!

Revenind la cele cu care ne-am încheiat precedentul capitol, recomandăm atenţiei aceloraşi foruri (menite a înregistra HVIM-ul ardelean sub denumirea de „Hét Város Ifjusági Mozgalom”=Mişcarea de Tineret pentru cele 7 oraşe) şi filele „dosarului” de mai sus.

P.S. Spre surprinderea noastră, „Adevărul” se dovedeşte,de această dată, mai „pe faţă”, publicând, sub semnătura Călinei Berceanu, articolul intitulat „Moarte Tratatului de la Trianon – deviza mitingului organizat de tinerii radicali maghiari (La manifestarea de protest de la Budapesta vor participa şi câteva sute de tineri din Ardeal)”, articol apărut în numărul din 19 mai 2003 al respectivului cotidian central:

„La pagina de Internet a organizaţiei revizioniste «Mişcarea Tinerilor pentru cele 64 de comitate» (HVIM) a fost lansat, miercuri, un apel către membrii şi simpatizanţii din ţările unde trăiesc maghiari pentru a participa, în data de 4 iunie, la Budapesta, la un marş împotriva Tratatului de la Trianon, (...) care va începe la ora 18,30 (...)HVIM este foarte bine organizată în Ardeal, mai ales în judeţele Harghita, Satu Mare, Bihor şi Cluj, unde există, de anul trecut, şefi zonali, coordonaţi direct de Taraczkai (Toroczkai, de fapt – n.n.) László, preşedintele HVIM.

Tinerii vor mărşălui prin faţa ambasadelor României, Slovaciei, Serbiei şi Muntenegrului şi Franţei (gazdă a ceremoniei semnării Tratatului de la Trianon), cerând respectarea dreptului la autodeterminare (autoguvernare – n.red.).(...) Szabo Vilmos, consilier pe probleme politice al premierului Ungariei (...) a declarat, sâmbătă, la Cluj-Napoca, că statul maghiar nu poate interzice manifestaţiile de genul acesteia...”

P.P.S. Desigur, ne bucură faptul că cei de la Adevărul au început să urmărească site-urile revizioniste maghiare de pe Internet. Numai că, în acest caz, ar trebui să ştie şi de treaba cu „cele şapte oraşe”. După cum, ar trebui să ştie că marşul respectiv se repetă, în fiecare an, la 4 iunie, orele 16,30 (şi nu 18,30), data şi ora la care s-a semnat, în 1920, Tratatul de la Trianon. Nemaivorbind de ortografierea corectă a numelui preşedintelui HVIM.

Pe de altă parte, nu suntem de acord cu aserțiunea că autodeterminare ar fi echivalent cu autoguvernare. Poate însemna mult mai mult: inclusiv independență sau apartenență la un alt stat! (Dar, oricum, autodeterminarea este apanajul unei populații majoritare!)

Cât privește plasarea articolului respectiv undeva într-un colț (de jos)al paginii a 14-a, ce să mai spunem?!!

XXIX
Reactualizarea unor mai vechi „modele”?

Ne întrebam, cu două capitole în urmă, referitor la cele declarate la „Forumul de la Odorhei” de către d-l Bayer Zsolt („De la UE n-aveți ce aştepta, pentru că acolo se preferă ordinea, liniştea şi disciplina, precum şi mămăliga – pentru că nu explodează...”), dacă nu cumva se prefigurează o reorientare spre „modelul Kosovo”?

De ce ne-am amintit de cele de mai sus? Nu pentru că am avea – Doamne fereşte! – noi indicii că radicalizarea la care asistăm de-o vreme încoace ar putea evolua până la amintitul „model”,ci datorită reconfirmării unei mai vechi convingeri pe care, de altfel, am exprimat-o şi în paginile „Timpului”: acolo unde au pătruns forțe internaționale de „menținere a păcii (fie ele ale ONU,NATO sau nici măcar...), mai devreme sau mai târziu autonomia este urmată de secesiune, în speță atunci când este vorba despre o majoritate regională (şi nu etnică, sau doar „întâmplător” etnică) legitimată (mai mult sau mai puțin) democratic. De altfel, în cazul dat, deja de la Rambouillet zarurile păreau aruncate: nu s-a stipulat, deja atunci şi acolo, că după stabilizarea situației va urma un referendum care va stabili viitorul statut al regiunii? Ba s-a stipulat, ceea ce a şi constituit principala cauză pentru care sârbii au părăsit masa tratativelor!)

Şi iată că după ce „secuiul” Raduly Robert (la a cărui descendență tot vom reveni – odată şi odată) îşi exprimă public interesul pentru autonomia din Kosovo (realizată de „moderatul” Ibrahim Rugova), ştafeta este preluată de către un alt „inamic al frontierelor”: d-l Soros! A se vedea în acest sens, cele apărute pe pagina a doua a cotidianului central României Magyar Szó (nr. 4490/27 mai 2003), sub titlul „Kosovo nu poate să rămână o parte a Serbiei”:

„Regiunea trebuie să-şi dobândească independența – a declarat, cu ocazia unei vizite efectuate la Pristina, omul de afaceri americano-maghiar Soros György, care a purtat convorbiri cu Michael Steiner, şeful administrației ONU din Kosovo, cu preşedintele Rugova şi cu premierul Bairam Rexhepi. După părerea lui Soros, Belgradul n-ar avea decât de profitat de pe urma independenței respective, pentru că aceasta ar netezi calea integrării europene atât pentru Serbia, cât şi pentru Kosovo.”

Iată, aşadar, că orice autonomie regională (indiferent cum a fost obținută) nu este altceva decât primul pas spre independență! Aşa a fost în Slovenia, Croația, Bosnia, Macedonia şi aşa va fi, după cum se arată

(inclusiv de către „deschizătorul" Soros), şi în Kosovo, ba chiar şi în Voivodina(vom reveni). Mai mult: această independenţă „regională" poate deveni o condiţie a integrării europene nu numai pentru „felia" decupată, dar şi pentru „întregul" din care s-a decupat!

De ce ne interesează cele de mai sus? Pentru că ele (re)confirmă cele apărute, încă în 1992, în Magyar Nemzet, sub titlul:"Europa Centrală şi de Sud-Est – dezintegrare şi integrare"! (Nu mai reproducem şi textul, pentru că am făcut-o de atâtea ori încât cei ce ne urmăresc îl cunosc deja pe din afară!) Şi, firește, pentru că România este singura țară din zonă care a supraviețuit (deocamdată, cel puțin) dezintegrării ce a vizat, mai mult decât evident, statele succesoare ale Monarhiei Austro-Ungare! (Cât privește referirea la Voivodina, ea se datorează înmulțirii vocilor care pretind că aceasta n-ar fi aparținut niciodată Serbiei – ci doar Iugoslaviei, şi, ca atare, i s-ar cuveni acelaşi statut şi aceleaşi perspective ca şi Kosovo-ului!)

În lumina celor de mai sus, orice regionalizare, devoluție, autodeterminare, autoguvernare etc. ce vizează Ardealul – integral sau parțial – nu poate fi scoasă din contextul cu pricina şi nu poate presupune o altă finalitate! Şi asta, firește, în pofida repetatelor asigurări că nu sunt vizate granițele sau unitatea, suveranitatea şi integritatea teritorială a României!!!

Să revenim, însă, la afirmația d-lui Bayer Zsolt (făcută la Forumul de la Odorhei) şi să încercăm să-i descifrăm mesajul. Ce vrea să spună distinsul ziarist budapestan? Nimic altceva, decât că tot ceea ce presupune tulburarea liniştii, ordinii şi disciplinei ce caracterizează relațiile din sânul Uniunii Europene, tot ceea ce s-ar putea (eventual) rezolva prin nesocotirea acestor norme de conviețuire – mergând până la explozii – trebuie încercat în intervalul "liber" rămas, recte perioada 2003-2007. Altfel spus, ceea ce nu s-a reuşit, prin diverse metode şi „modele", în ultimii 13 ani va trebui realizat – cu orice preț – în intervalul menționat, de preferință în primul an al acestuia, când încă nici integrarea europeană a Ungariei nu este desăvârşită. Altfel, odată integrate ambele state, liniştea, ordinea şi disciplina (nemaivorbind de preferința pentru mămăligă) ce domnesc în interiorul „limesului european" vor anula, firește, orice şansă de schimbare a „identității Ardealului" prin voința unilaterală a părții maghiare.

Deci: carpe diem! ("Itt és most!", „Most vagy soha!" şi aşa mai departe).

De aici – şi nu din altă parte – provine „iuțirea", radicalizarea la care asistăm de vreo câteva luni bune încoace!

De altfel, de aici provine şi intensa campanie de antiaderare care a precedat referendumul cu pricina - al cărei port-drapel s-a făcut însăşi Uniunea Mondială a Maghiarilor. Nu frica de Europa, ci frica de ordinea şi disciplina ce caracterizează regulile europene – total neprielnice unor proiecte revizioniste – au motivat gestul şi, desigur, criza de timp, teama că intervalul rămas la dispoziţie este insuficient pentru finalizarea respectivelor proiecte. Grăitoare, în acest sens, sunt şi afişele folosite: „Tagok legyünk, vagy szabadok?" (Să fim membri, sau să fim liberi?), fiind vorba de parafrazarea unor versuri din „Talpra magyar" de Petöfi Sándor – poezie-stindard a revoluţiei din 1848 (Rabok legyünk, vagy szabadok/Ez a kérdés, válasszatok!" = Robi să fim sau liberi/Iată întrebarea!). Refuzăm să credem că trimiterea este la „robia" din UE - şi nu la cea a ungurilor din „părţile rupte la Trianon"! (Care vor continua să fie „robi" şi în condiţiile integrării în Europa, şi cu şansele de „dezrobire" retezate!)

Iată de ce trebuie rezolvată problema în prealabil!

Cu scuzele de rigoare pentru reîntoarcerea la „adevărurile axiomatice" şi încălcarea „clauzei de necomentare", să încercăm să revenim la spiritul „istoriei în citate", Iată ce se mai poate citi în presa (mai mult sau mai puţin) „aliată":

„Autonomia teritorială – vizând Secuimea, dar parţial şi Partiumul – trebuie obţinută înainte ca ţara să devină membră a UE." (Este părerea d-lui Fodor Imre – viceprimarul udemerist din Târgu Mureş, reprodusă în săptămânalul Erdélyi Napló din 14 mai 2003, la pagina a 10-ea)

Corespunde, întru totul, această părere cu interpretarea noastră de mai sus? Ba bine că nu! Şi – atenţie! – părerea aparţine unui om al UDMR şi n-a fost rostită la vreun forum „disident"!!

Să vedem ce mai putem găsi pe aceeaşi pagină. Iată un titlu promiţător: „Protest faţă de campania anti-Wass". Să reproducem subtitlul:

„Cercul Civic din Târgu Mureş condamnă cinismul cu care Puterea de la Bucureşti spurcă persoana, activitatea şi memoria lui Wass Albert"

Desigur, este vorba de d-l Ölvedi Zsolt, despre care am mai pomenit în capitolul 26, când ne-am exprimat părerea şi în legătură cu apartenenţa reală a cinismului invocat. Dar acum avem şi textul integral al protestului:

„Este inadmisibil, în condiţiile în care protejezi cultul unor criminali de război de notorietate europeană, să procedezi la dărâmarea statuilor unuia dintre cei mai mari scriitori ai maghiarimii ardelene."

Aici, chiar dacă intenționam să epuizăm textul cu pricina, nu putem să nu ne oprim puțin, spre a ne exprima o nedumerire. Care-i problema: faptul că Wass n-a fost un criminal (de război) de notorietate europeană, sau că Antonescu (bănuim că la el se face referire) n-a lăsat posterității o operă literară de referință?! Ori crede cumva d-l Ölvedi că activitatea literară prodigioasă a lui Wass Albert (sau a oricărui alt criminal) îl absolvă pe acesta (sau pe alții ca el) de crimele comise?! Sau o fi vorba de ispăşirea pe care ar fi constituit-o exilul şi faptul că pe „pământul natal" nu i s-a putut reîntoarce decât cenuşa? Dar nu l-a exilat nimeni, stimate d-le Ölvedi, s-a autoexilat pentru a-şi salva pielea, s-a refugiat în America pentru a scăpa de singura ispăşire ce i se cuvenea: plutonul de execuție! Cât privește „ispăşirea prin exil", s-avem pardon: principala preocupare a lui Wass Albert în exil a fost tot redobândirea Ardealului, fiind mulți ani de zile preşedintele "Uniunii Mondiale a Ardelenilor" (unguri, fireşte), organizație prin excelență revizionistă! (Relații în acest sens poate obține d-l Ölvedi de la actualul preşedinte – Kolozsy Sándor din Sidney, prezent pe toate site-urile revizioniste ale Internetului)

Ar mai fi multe de spus (de pildă: bizara idee regăsibilă în finalul primei strofe a imnului de stat maghiar, conform căreia poporul maghiar şi-ar fi ispăşit deja atât trecutul, cât şi viitorul!?), dar să revenim la textul cu pricina:

„În ciuda hotărârii Consiliului Municipal din Târgu Mureş care prevedea schimbarea denumirii aleii ce poartă numele criminalului de război român, Ministerul Culturii nu l-a obligat pe primarul rebel să îndepărteze tabla cu inscripția respectivă. Acelaşi minister, în schimb, încearcă, în pofida protestelor comunității evreieşti, să traumatizeze mult încercata populație maghiară târgumureşană prin impunerea referirii la „fasciştii maghiari" în inscripția de pe monumentul holocaustului ce urmează a fi dezvelit în oraş.

Cercul Civic din Târgu Mureş protestează cu hotărâre împotriva lezării maghiarimii ardelene şi a modelelor sale de referință şi, totodată, apelează la Forumul de la Odorheiul Secuiesc spre a se alătura acestui protest."

Iată, aşadar, cum se pune problema la nivelul respectiv în ceea ce priveşte chestiunea în discuție.

Stimate d-le Ölvedi, pentru că d-voastră semnați protestul şi pentru că cineva va trebui, totuşi, să vă aducă cu picioarele pe pământ (ca să ne exprimăm eufemistic), recomandăm atenției d-voastră, față de cele de mai sus, următoarele:

- nici notorietatea şi nici existenţa paralelă a unor îndeletniciri meritorii nu pot constitui criterii de avut în vedere la judecarea unor crime;

- invocatul cult pentru Ion Antonescu nu-l poate absolvi pe Wass Albert de crimele de care se face răspunzător;

- primarul unei localităţii nu este subordonat Ministerului Culturii;

- ministrul culturii nu poate da ordine primarului unui municipiu, după cum nu poate impune nici textul ce urmează a fi inscripţionat pe un monument;

- holocaustul evreilor din Ardealul de Nord (singura zonă din actualul teritoriu al României în care s-a aplicat „soluţia finală", teritoriu ce aparţinea însă, la vremea respectivă, Ungariei!!!) a fost opera fasciştilor maghiari, şi numai a lor!!!

- aşa stând lucrurile, comunitatea evreiască din Târgu Mureş (sau de oriunde) n-ar avea nici un motiv să protesteze împotriva inscripţionării respective, ba dimpotrivă!

- cât priveşte protestele maghiare, acestea nu pot fi interpretate decât fie ca o solidarizare cu autorii holocaustului, fie ca o negare a faptului că aceştia au fost unguri!!!

Asta este situaţia.

Desigur, înţelegem foarte bine despre ce este vorba: fără specificarea cu pricina, orice neavizat (şi Doamne câţi sunt!) ar putea crede că holocaustul respectiv – Ardealul de Nord fiind astăzi parte integrantă a României – ar fi fost opera românilor! (De altfel, până şi la monumentul din Washington cei 200.000 de evrei din Ardealul de Nord cărora statul ungar le-a aplicat, la vremea respectivă, soluţia finală sunt trecuţi în contul României!!!)

Cât priveşte ideea că Wass Albert ar fi unul din „modelele de referinţă" ale maghiarimii ardelene, ne îngheaţă pur şi simplu sângele în vine!!!

P.S. Afirmam pe la începutul capitolului că nu întrezărim elemente care să confirme o reală orientare spre „modelul Kosovo". Şi iată că cele întâmplate la Miercurea Ciuc vin să ne contrazică optimismul. Recentele profanări ale bisericilor ortodoxe şi ale monumentului ostaşului român (nemaivorbind de agresarea preoţilor români) deschid reale perspective kosovare. Iar faţă de cele de mai sus, cotidianul central nr. I al ţării – Adevărul – titrează, cu litere de o şchioapă, în felul următor: „Crema de ghete, armă în războiul rece dintre extremiştii români şi maghiari"

Aflăm, pentru prima dată (şi din cea mai prestigioasă sursă de informaţie), că victimele extremismului maghiar, care îşi apără de secole

identitatea națională, spirituală şi confesională – agresate pe toate căile şi prin toate mijloacele, sunt, la rândul lor, extremişti!!!

Domnilor de la „Adevărul”, să vă fie ruşine!

XXX
„Epicriza de etapă” şi elementele sale

Ce este o epicriză? Nu este vorba, cum am fi poate tentaţi să presupunem, despre ceva secundar unei crize sau aflat deasupra (ori în afara) acesteia. Mai mult, nu este vorba nici măcar despre criză, krisis în limba greacă însemnând judecată. Ca atare, epi (deasupra) – krisis (judecată) înseamnă concluzie, în sensul de corolar al judecăţii.

Termenul s-a încetăţenit în limbajul medical, cu semnificaţia de concluzie a unei foi de observaţie clinică, act ce însoţeşte orice bolnav şi în care se consemnează tot ce este semnificativ pentru evoluţia bolii.

Ce este o epicriză de etapă? După cum lesne se poate deduce, o epicriză intermediară ce se întocmeşte, facultativ, la încheierea unei etape a bolii respective.

Desigur, cele de mai sus servesc monitorizarea „evoluţiilor clinice”, dar nu numai în sens de înregistrare-prelucrare-codificare vizând evoluţii particulare şi destine individuale, ci şi în ceea ce priveşte aspectele de ansamblu. Cu alte cuvinte, urmărim nu numai bolnavul, ci şi boala în sine: foaia de observaţie devine (împreună cu epicrizele sale) un document – clinic, ştiinţific, medico-legal etc. – nu numai al cazului în speţă, ci, prin confruntări, evaluări statistice, diverse corelări etc., şi al capitolului respectiv de patologie sau chiar al medicinii în general.

Ne cerem scuze de la cei avizaţi pentru cele de mai sus, dar – folosind (extrapolând) de repetate ori termenii respectivi în demersul nostru de „istorie contemporană” – odată şi odată tot trebuia să facem precizările respective.

De ce am apelat la nişte termeni de uz medical? Nu dintr-o deformaţie profesională, ci, aşa cum am mai afirmat-o într-o prefaţă (fără a emite vreo pretenţie de prioritate), pentru că avem de-a face cu un capitol/caz de patologie a istoriei, cu un fenomen ce nu poate fi abordat şi analizat într-un alt cadru, decât cel nosologic adecvat .

Aşa stând lucrurile, după 28 de capitole de „antiromânism moderat şi radical” (poate un viitor titlu?) s-ar impune o epicriză de etapă. Şi nu atât pentru că am fi trecut într-o nouă etapă (deşi ar exista nişte elemente care să o prefigureze), ci, mai cu seamă, pentru că, la fel ca într-o telenovelă, multitudinea pistelor paralele – şi aparent divergente – reprezintă un risc de diluare a demersului nostru, un factor generator de lăbărţare şi incoerenţă. (De altfel, la epicriza „de etapă” se apelează şi în evidenţa clinică ori de

câte ori evoluția îndelungată şi multitudinea elementelor clinice reclamă o evaluare de moment, un echivalent de „starea națiunii")

Desigur, nu ne vom referi, în cele ce urmează, la ansamblul celor 28 de capitole acumulate, neavând încă intenția să încheiem ciclul şi, pe de altă parte, capitolul cu „adevărurile axiomatice" reprezentând, la rândul său, un echivalent de epicriză de etapă. Ca atare, încercarea noastră de a face ordine, de a reîmpleti firele (aparent) destrămate se referă doar la ultimele 4-5 capitole.

Să încercăm, deci, o recapitulare şi ordonare a respectivului material, folosind pe post de „cor antic" (ghilimelele respective se referă şi la o anume inadecvare în contextul dat!) relatările şi aprecierile aferente din cotidianul central cu cel mai mare tiraj din România – Adevărul. Iată, pentru început, datele mai semnificative ale materialului respectiv:

- complementaritatea udemeristo-„reformistă", sesizabilă la tot pasul (nici un „reformist" nu părăseşte UDMR-ul, şi cu atât mai puțin funcțiile de reprezentare, inclusiv parlamentare; „replica" UDMR la Consiliul Național al Secuilor este Regiunea de Dezvoltare Secuiască; deputatul radical Raduly Robert mizează pe autonomia kosovară realizată de moderatul Ibrahim Rugova; însuşi Tökés se declară în continuare membru al UDMR şi frate al Uniunii; la Forumul de la Odorheiul Secuiesc reprezentanții UDMR susțin că absolut toate inițiativele „reformiştilor" figurează în programul adoptat la Congresul al 7-lea de la Satu Mare din 2003 etc.);

- diversiunea „autohtonii secui" versus „seminția arpadiană", o altă armă secretă aruncată în luptă (vezi capitolul XXIV);

- existența, de facto, a „Țării Secuilor" cu structuri administrativ-teritoriale proprii, altele decât cele oficiale ale României (vezi acelaşi capitol);

- victimizarea consecventă a maghiarilor ardeleni, din 1918 şi până în prezent (masacre, excluderea din viața publică, din viața politică, cetățeni de rangul II, discriminați, obligați să emigreze, culpabilizați în bloc, cu simbolurile şi modelele de referință călcate în picioare etc. etc. etc.).

Ne oprim, deocamdată, aici, pentru a semnala reacția „Adevărului" la mai mult decât oportuna şi necesara luare de atitudine a primului ministru față de „Forumul de la Odorhei" (şi nu numai), reacție clară de dezaprobare. Iată două titluri:

- „Chiar în prima zi de Paşti, Adrian Năstase pune Parchetul General pe urmele extremiştilor din UDMR" (29 aprilie 2003)

- „Atentat la siguranța UDMR" (30 aprilie 2003)

Ceea ce, chiar în lipsa textului (reprodus în capitolul XXV), nu poate să însemne altceva decât o impietate, a cărei consecinţă practică va fi înariparea extremiştilor în dauna UDMR şi a conducerii sale moderate! Deci, asta este ceea ce au priceput cei de la Adevărul din situaţia respectivă şi din reacţia premierului român faţă de aceasta! (Nemaivorbind de faptul că Marko Béla nu s-a răstit la reformişti – aşa cum se susţine în acelaşi editorial din Adevărul – ci exact la Adrian Năstase, luând, practic, apărarea reformiştilor!; amănunte în acelaşi capitol XXV)

Să revenim, însă, la enumerarea datelor respective:

- chiar dacă structurile de autoguvernare la care trudeşte „Comitetul de Iniţiativă" a lui Tökés şi Toro sunt gândite „nu pentru rânduielile prea strâmte din România, ci pentru cele mult mai permisive şi mai dinamice din UE" (Bakk Miklos), ele trebuie realizate în intervalul rămas până la preconizata dată de integrare (anul 2007), pentru că „liniştea, ordinea şi disciplina ce domnesc în interiorul limesului european sunt neprielnice realizării respectivelor structuri" (Bayer Zsolt); deci, obiectivele „reformiştilor" din UDMR (care - oricine orice-ar spune – nu s-au lepădat de Uniune şi nici Uniunea de ei) presupun tulburarea liniştii ţării, dezordine şi nesupunere civică (preţ asumat pentru ducerea lor la bun sfârşit), ceea ce ne poate duce cu gândul chiar şi la prefigurarea unui model de tip iugoslav;(şi faţă de cele de mai sus , iată reacţia Adevărului din 31 V – 1 VI 2003 vis-à-vis de profanările – care confirmă apetenţa pentru amintitul model – ce au avut loc la Miercurea Ciuc: „Crema de ghete, armă în războiul rece dintre extremiştii români şi maghiari"!!!);

- după ce, de aproape doi ani, urmărim (şi semnalăm) activitatea antiromânească a numitei HVIM şi după ce i-am întocmit (şi publicat) un veritabil „cazier", Adevărul descoperă (întâmplător?) site-ul revizionist al respectivei organizaţii (panmaghiare) de tineret şi publică apelul acesteia la un marş de protest, în data de 4 iunie 2003, sub deviza „Moarte Tratatului de la Trianon"(dar o face pe pagina a 14-a! Şi cu o serie întreagă de inadvertenţe care subliniază – fără echivoc – aflarea pe un teren străin şi nedeşţelenit);

- în 25-26 mai 2003 (României Magyar Szó nr. 4490/27 mai 2003) „omul de afaceri americano-maghiar" Soros György, cu ocazia unei vizite la Pristina, poartă discuţii cu conducătorii albanezi din Kosovo (dar şi cu şeful administraţiei ONU!), pe parcursul cărora pledează ferm pentru independenţa provinciei „independenţă care ar netezi calea spre integrarea europeană, inclusiv pentru restul Serbiei" (separat de Kosovo – evident!);

- se afirmă tot mai des, în cercurile maghiare, că Voivodina n-a aparţinut niciodată Serbiei, ci doar Iugoslaviei!;

- criminalul de război Wass Albert este declarat, în săptămânalul orădean Erdélyi Napló din 14 mai 2003, nici mai mult – nici mai puţin decât un „model de referinţă pentru maghiarimea din Ardeal”! (fiind vorba de reproducerea unor declaraţii făcute atât la Forumul de la Odorhei, cât şi la cel de la Sf. Gheorghe!);

- inscripţia de pe recent dezvelitul monument al Holocaustului din Târgu Mureş, care precizează că acesta (holocaustul evreilor din Ardealul de Nord) a fost opera fasciştilor maghiari, traumatizează „greu încercata” populaţie maghiară a oraşului şi generează proteste vehemente;

- „Extremiştii lui Tökés vor să găurească harta României cu o enclavă maghiară” – titrează Adevărul din 2 iunie 2003, pe prima pagină; dar tot în acelaşi exemplar se expediază în derizoriu chestiunea cu profanările: „un puşti (de 17 ani – n.n.) dintr-o gaşcă de liceu, autorul mâzgălelilor de la Miercurea Ciuc”! (mobilul fiind „atitudinea de frondă faţă de şcoală şi de familie”, iar pedeapsa „o amendă pentru tulburarea liniştii publice”!!!);

- iar în 6 iunie 2003, la două zile după ce Trianonul a fost comemorat în fel şi chip, pe variate paliere şi cu ecourile de rigoare în presa maghiară (inclusiv în cea de limbă maghiară din România), „Adevărul” se rezumă, sub semnătura Călinei Berceanu, la o succintă notiţă intitulată „Zeci de tineri maghiari clujeni au plâns **tragedia de la Trianon**”;

- şi, în fine, în acelaşi număr (6 VI 2003), analistul (fără ghilimele!) Bogdan Chirieac susţine că România a ajuns – în ceea ce priveşte şansele de aderare la UE – în rând cu Turcia (membră veche a NATO, care aşteaptă de decenii ca Europa să-i deschidă porţile)!!!

Acestea ar fi, în linii mari, faptele şi datele ce se cer corelate şi puse cap la cap, pentru întocmirea preconizatei epicrize de etapă.

Desigur, rolul de „cor antic” atribuit cotidianului central number one al ţării a fost o simplă găselniţă (pe post de liant), pentru că – chiar dacă ar putea să pară paradoxal – inadecvarea raportării la realităţile momentului este în măsură, uneori, să evidenţieze mai sugestiv înlănţuirea logică a acestora.

Cât priveşte ultima referire la „Adevărul” (editorialul lui Bogdan Chirieac), aici s-ar putea să găsim – contrar aşteptărilor – cheia întregii turnuri a evenimentelor, adevărata cauză a precipitării acestora. De ce? Pentru că reactualizarea liniei de separaţie a lui Huntington – chiar dacă nu

neapărat pe criterii confesionale de această dată - repune pe tapet, poate mai acut ca oricând, problema „recuperării fragmentelor de Mitteleuropa”!

Dar despre toate acestea în capitolul următor.

XXXI
„Mize" mai vechi şi mai noi

Am văzut, în episodul precedent, principalele elemente care circumscriu coordonatele unei noi etape. Desigur, delimitarea precisă (din punct de vedere cronologic) a acesteia este mai greu de realizat şi nici nu are vreo importanţă practică. Cert este că etapa respectivă şi modificările de strategie şi tactică (ca să nu spunem precipitarea sau chiar panica) ce-o caracterizează nu pot fi disociate de integrarea (în avans) a Ungariei în UE, de decalajul de patru ani care grevează, în această privinţă, România şi, pe de altă parte, de războiul din Irak, în speţă efectele acestuia asupra relaţiilor euro-americane, euro-europene şi, nu în ultimul rând, asupra perspectivelor noastre de aderare la Uniunea Europeană. (Vom reveni)

Cât priveşte ordonarea datelor, punerea acestora „cap la cap" aproape că a fost realizată prin simpla (dar nu întâmplătoarea) lor enumerare din capitolul precedent. Înainte însă de a purcede la întocmirea promisei epicrize de etapă, va trebui să revenim asupra unora dintre acestea pentru a le detalia şi corela. Să începem cu „Voivodina care n-ar fi aparţinut niciodată Serbiei, ci doar Iugoslaviei" (ceea ce vrea să sugereze, în pofida majorităţii sârbeşti de necontestat, înglobarea abuzivă a unui teritoriu maghiar în statul federativ iugoslav). Afirmaţia este contrazisă de însăşi denumirea provinciei, care este pur slavă (ceea ce, fireşte, dovedeşte doar apartenenţa la slavii meridionali, dar, oricum, exclude ideea unui pământ străvechi maghiar). Denumirea unguresacă (Vajdaság – provenind de la vajda = voievod) nu este decât o adaptare (ca să nu spunem stâlcire) din sârbo- croată. Dealtfel, voievodul românesc (din slavul vojevoda) este unicul caz de asimilare efectivă din zonă, datând de pe vremea formaţiunilor statale româno-slave (preexistente venirii ungurilor!), termenul încetăţenindu-se definitiv în ierarhia cu pricina şi supravieţuind atât în cazul unor „ţări" româneşti (Făgăraş, Haţeg, Maramureş etc.) cât şi în ceea ce priveşte Voievodatul Transilvaniei, toate conduse de către voievozi. În ierarhia maghiară de conducere termenii respectivi n-au existat, ei fiind preluaţi şi folosiţi după supunerea prin forţă a Ardealului. Până în 1542 – când Ardealul devine principat ("fejedelemség") – acesta a fost tot voievodat („Erdélyi Vajdaság"), condus de un voievod („vajda"), ceea ce constituie încă o dovadă a preexistenţei şi continuităţii noastre în zonă şi a faptului că au fost necesare mai multe secole pentru cucerirea

efectivă a ţinutului şi schimbarea rânduielilor locale străvechi (şi româneşti!).

Desigur, Voievodina ne interesează indirect, prin analogia ce se încearcă a fi construită, ca atare nu vom insista asupra apartenenţei acesteia de-a lungul istoriei (deşi, prea puţin timp a aparţinut şi aceasta, efectiv, Ungariei), dar Ardealul, în schimb, ne interesează cât se poate de direct. Am mai spus-o şi o repetăm: exceptând perioada „dualismului" (1867-1918), Ardealul n-a mai aparţinut niciodată, efectiv, Ungariei; voievodatul a fost (doar) sub suzeranitate maghiară – relaţie mai mult decât la ordinea zilei în Europa feudală, iar principatul sub suzeranitate otomană, până în 1690, după care a devenit provincie aulică a Curţii de la Viena. Dar chiar şi apartenenţa de 51 de ani din perioada dualistă a fost una mai specială. Şi asta nu numai pentru că Ungaria era, în respectiva alcătuire statală, un partener de rangul al doilea (împăratul de la Viena era şi regele Ungariei, politica externă şi deciziile militare aparţineau exclusiv Austriei etc.), ci şi pentru că, la acea vreme, se făcea o distincţie clară între „Ungaria propriu-zisă" şi „ţările asociate" ale Coroanei Maghiare (coroană aflată pe capul lui Franz Joseph!).Dovadă stă, în acest sens, însăşi existenţa celor două steme (simplă şi lărgită) şi a celor două drapele festive (cu stema simplă, respectiv cu cea lărgită) care se foloseau diferenţiat:

- stema simplă (şi drapelul corespunzător) se foloseau exclusiv pe teritoriul „Ungariei propriu-zise";

- stema lărgită (şi drapelul corespunzător) se foloseau pe teritoriul „ţărilor asociate" (printre ele şi Ardealul!!!) precum şi la nivelul instituţiilor centrale a căror sferă de influenţă se exercita şi asupra respectivelor „ţări asociate". (Am citat din „Révai Nagy Lexikona", volumul 13, pagina 225-226, Editura fraţilor Révai, Budapesta, 1915)

Că am fi inversat datele problemei, punctul de plecare fiind ideea că Voivodina a aparţinut doar Iugoslaviei (stat federativ apărut în 1918), nu şi Serbiei, iar Ardealul, la rândul său, neaparţinând României înainte de 1918? Da, numai că chestiunea cu neapartenenţa nu este, fireşte, „artă pentru artă". Iar respectiva „tendinţă" se referă, bineînţeles, la „apartenenţa de drept"! Aşa stând lucrurile, ne-am permis să anticipăm. Dealtfel, România – ca atare – nici n-a existat înainte de 1859 (existând doar principatele române – în aşteptarea emancipării de sub diversele juguri străine şi a reunificării, realizată plenar abia în 1918). Pe de altă parte, am putea raporta chestiunea şi la „momentul Mihai Viteazul" sau – de ce nu? – la statul lui Burebista sau la cel al lui Decebal! Sau ne-am putea referi, la fel de bine, la harta de epocă din acelaşi lexicon maghiar (vol. 13, pag.

228), pe care figurează „țările valaho-slave ale lui Menumorut, Glad şi Gelu”, întinse, în 896, de la arcul carpatic până la Tisa! (Mai mult, pe aceeaşi hartă prezența valahilor este menționată şi extracarpatic – la nord de Dunăre!)

Să trecem, însă, la vizita lui G. Soros la Pristina şi la pledoaria acestuia (pentru un Kosovo independent) care ne-a întărit convingerea (mai veche) că acolo unde pun piciorul trupele de menținere a păcii, mai devreme sau mai târziu se lasă cu independență.(Evident, ne referim la acele situații unde împărțitorii de independență au patronat şi „lupta pentru independență”, interesându-ne, firește, nu beneficiarii, ci păgubiții!)

De ce ne interesează cele de mai sus? Nu pentru că amintita „piază rea” nu-şi pierde vremea de pomană, nu pentru că avem confirmarea unui (mai mult decât probabil) deznodământ ce se întrezărea încă de la Rambouillet, şi nici măcar pentru că d-l Raduly Robert tânjeşte după autonomia din Kosovo – opera „moderatului” Ibrahim Rugova, ci pentru că - judecând după spusele lui Bayer Zsolt – înaintemergătorii maghiarimii ardelene par a fi decişi să ia în considerare şi mijloace de luptă incompatibile cu „ordinea şi disciplina ce domnesc în UE” şi mai ales cu „preferința Uniunii pentru mămăligă” (pentru că „nu explodează”)!!

De ce „explozie”? Pentru că altfel nu prea sunt şanse la niscaiva „căşti albastre” şi nici la independența ce va să vie, odată şi odată.

Că totul este construit pe nişte vorbe aruncate de un ziarist budapestan din tabăra FIDESZ-ului? Bine-ar fi să fie aşa, dar s-au adunat cam prea multe în ultimele luni şi prea începe să semene atmosfera cu cea din 1990. (Cât priveşte vorbele „aruncate” de Bayer Zsolt, acesta nu întâmplător a fost invitat şi lăsat să vorbească, iar „vorbele” respective au stârnit ropote de aplauze şi au fost reproduse în mai toată presa de limbă maghiară din România!)

Că ungurii nu sunt basci sau irlandezi (pe care îi oferea ca exemplu, acelaşi Bayer Zsolt, la Forumul de la Sf. Gheorghe)? Nu sunt – slavă Domnului – dar asta n-o ştiu marii strategi, iar cei mai mici nu vor s-o ştie. Pe de altă parte, ar mai fi, totuşi, niscaiva antecedente...

Există vreun precedent creat? Ba bine că nu! Există nu unul, ci trei:

- în decembrie 1989, James Baker îi îndeamnă pe ruşi să intervină în România pentru pacificare şi limitarea numărului de victime, ceea ce ruşii refuză (a se vedea, în acest sens, interviul televizat cu Gorbaciov, din 1994, consemnat de către Felicia Meleşcanu, sau declarațiile mai vechi sau mai noi ale lui Şevardnadze, ministru de Externe al URSS la vremea respectivă, consemnate inclusiv în ultima lui carte);

- „pogromul” de la Târgu Mureş din 20 martie 1990 a fost precedat (!), cu 24 de ore, de apelul MAE ungar la secretarul general al ONU (Xavier Perez de Cuellar) şi la preşedintele Consiliului de Securitate pentru a interveni în Ardeal; tot atunci au fost alertaţi 37 miniştri de Externe ai lumii;

- în 1999, atât Molnár Gusztáv, cât şi Sabin Gherman mizau pe victoria în alegerile din 2000 a „stângii dure”, care „va începe o acţiune punitivă împotriva ungurilor şi a românilor ardeleni «trădători»”, ceea ce va impune intervenţia trupelor ONU în Ardeal, iar independenţa acestuia „va deveni obiect de negociere”!!! (Pentru amănunte se pot consulta volumele „Secesiunea Ardealului” şi „Chestiunea Transilvaniei versus Problema transilvană”)

Aşa cu precedentele! Toate mizând pe intervenţia unor trupe pacificatoare şi de menţinere a ordinii. Care să nu mai plece decât după ce „s-a negociat” independenţa!

Avem destule elemente pentru a purcede la întocmirea epicrizei de etapă? Evident, dar mai lipseşte o piesă de bază. Fără de care judecata (krisis) ar fi pripită sau, dintr-un anumit punct de vedere, chiar eronată. Şi ne-ar pune în situaţia să revedem concluzia (epikrisis).

Şi dacă foaia de observaţie clinică este un document (şi) medico-legal (inclusiv epicrizele sale), nu ne surâde perspectiva de a ajunge descoperiţi în faţa unei instanţe, fie ea neoficială şi cu puteri simbolice.

Care este piesa „lipsă la dosar”?

Vom vedea în episodul următor.

XXXII
„Veriga lipsă”

Desigur – cu sau fără „piesa lipsă la dosar” – epicriza de etapă nu poate să nu consemneze o recrudescență, o stare se alertă, o agitație crescândă sau chiar semne de panică în domeniul de care ne ocupăm, toate acestea sugerând o modificare de context, de conjunctură regională sau/şi internațională care schimbă datele problemei. Şi, firește, în noua situație creată – care presupune fie o criză de timp, fie reactualizarea unor bariere considerate ca depăşite – precipitarea apare ca justificată.

Să rămânem, deocamdată, la „criza de timp”. De unde provine aceasta? Ținând cont de datele expuse până acum, ea nu poate să provină decât de la scurtul răgaz (de un an) pe care îl (mai) are la dispoziție Ungaria până la ratificarea definitivă a integrării sale în UE, de la relativ scurtul răstimp (3-4 ani) care separă această integrare de cea la care aspiră România şi,mai mult decât probabil, de la nişte semnale ferme (oficiale sau nu) recepționate la Budapesta referitor la rezolvarea „problemelor comunitare” („reunificarea transfrontalieră a «sfârtecatei» națiuni maghiare” etc. etc.) „extra muros”, de preferință în primul an amintit, sau măcar în următorii 3-4. De ce? Pentru că Uniunea Europeană – fie ea şi una a landurilor – nu va tolera (intra muros) dispute teritoriale sau de suveranitate (explicite sau disimulate sub diverse „ambalaje europene”) între două state membre ale Uniunii.

Aşa stând lucrurile, am avea o explicație logică şi credibilă pentru întreaga „iuțire” la care asistăm de vreo opt luni încoace (şi pe care am expus-o şi argumentat-o suficient de temeinic în capitolele închinate perioadei respective), iuțire menită a realiza „structurile”, “majoritățile (regionale)”, „cosuveranitățile” şi „noile identități” necesare pentru a putea beneficia de condițiile („mult mai permisive şi mai dinamice”) oferite de către o „Europă a regiunilor”.

Dar oare (numai) despre o criză de timp să fie vorba? Dar dacă avem de-a face şi cu perspectiva unei noi bariere care să separe „vechea Europă” de „cea nouă”, ba chiar cu o „umbrelă” care s-o facă invulnerabilă pe aceasta din urmă la toate agresiunile „transfrontaliere” ce nu mai contenesc de azi-mâine 14 ani?

Înainte de a răspunde la cele de mai sus, să reproducem piesa (sau veriga) ce lipseşte din „dosarul” epicrizei noastre. Este vorba de editorialul

lui Bogdan Chirieac (Adevărul din 6 iunie 2003)intitulat „România fără motorul francez”:

„«Războiul din Irak s-a făcut pentru petrol. Chestiunea cu armele de distrugere în masă a fost o scuză pentru război». Declarațiile care au făcut înconjurul lumii nu aparțin unui francez, ci celui de-al doilea om de la Pentagon, americanul Paul Wolfowitz. Ce rost mai are declarația lui în acest moment? Războiul fierbinte s-a încheiat, un dictator sângeros a fost înlăturat, normal ar fi fost ca de acum înainte să înceapă nu doar reconstrucția Irakului, ci şi reconstrucția relațiilor americano-europene, grav afectate de acest conflict. Ori, recunoscând cu brutalitate ceea ce Parisul şi Berlinul bănuiau de la bun început, fapt care de altfel a provocat şi criza transatlantică, Wolfowitz va transforma frustrarea europenilor de-a dreptul în furie. Aceasta pe fondul în care, oricum, disensiunile continuă. La Evian, preşedinții Bush şi Chirac au avut o întrevedere crispată. Şi asta a fost oricum mai mult decât a primit cancelarul Schroeder, care a fost ignorat. Firmele franceze şi germane au fost excluse la împărțeala barililor de petrol irakian, iar economia franceză se resimte deja din cauza boicotului pe care cetățenii americani îl aplică produselor franțuzeşti. Până şi mica horă cu Moscova, pe care au încercat-o Parisul şi Berlinul, a fost spartă după ce Putin a acceptat imediat invitația lui Bush pentru vizita privată în toamnă. În timp ce America loveşte cu barosul, Franța ripostează cum poate. La festivalul de la Cannes am asistat, pur şi simplu, la un fel de şedință de consiliu politic pentru desemnarea câştigătorului. Premiul cel mare s-a dat unui film a cărui singură „calitate” este antiamericanismul.

Dacă în relația directă cu America, Franța poate face doar gesturi simbolice de retorsiune, în relația cu est-europenii doritori de UE, forța Franței este cu totul alta. În ultima vreme există semnale că agenda Parisului în privința integrării europene, care până la criza irakiană se suprapunea cu cea a Bucureştiului, a început să sufere modificări. Atitudinea Franței şi Germaniei față de România şi, respectiv, Bulgaria poate fi împărțită în două etape: înainte şi după Irak. Înainte, Franța era efectiv un motor pentru România, la fel cum Germania era pentru Bulgaria. Fostul ministru francez de Externe, Hubert Vedrine, a propus direct ca România şi Bulgaria să fie alăturate politic primelor zece candidate ce vor fi admise anul viitor, la 1 mai, urmând ca, din punct de vedere economic, cele două state să fie integrate când vor fi fost gata. Admiterea României şi Bulgariei ar fi fost astfel ratificată anul acesta de parlamentele a 15 state, şi nu de parlamentele a 25, cum va fi cazul după 2004. Atunci, ideea lui Vedrine nu s-a putut materializa, dar nu din vina Franței. Deschiderea față

de noi a rămas maximă. La Copenhaga, în decembrie 2002, şi la Paris şi Berlin, în ianuarie 2003, admiterea României şi Bulgariei s-a constituit într-un capitol separat al extinderii europene asumat de toate ţările UE, şi în primul rând de Franţa şi Germania. După criza irakiană, preşedintele Chirac a făcut deschis declaraţii de reproş la adresa celor două state est-europene (în care spunea, dacă bine îmi amintesc, că deşi avem mari probleme cu aderarea, ne permitem totuşi opinii separate! – n.n.), dar formal atitudinea Parisului nu s-a modificat. Niciodată însă nu trebuie să ne aşteptăm să auzim declaraţii de genul «nu dorim România în UE». Aşa ceva nu poate să apară decât eventual în presă. Şi a apărut în Grecia, ţara ce deţine până la 30 iunie preşedinţia UE. Semnalele diplomatice prin care ni se dă de înţeles că motorul francez s-a oprit sunt mult mai subtile. La sesiunea de la Atena, din martie, 10 state au semnat protocoalele de aderare la UE, dar România şi Bulgaria nu au mai fost menţionate. Tot la Atena, dar în mai, la reuniunea şefilor de parlamente din Europa, a fost introdus şi calul troian: următoarele state ce se vor integra în Uniunea Europeană sunt România, Bulgaria şi Turcia. În perioada următoare este posibil ca tot mai multe mişcări politice să accentueze acest lucru.(...) Că lucrurile nu stau deloc bine în spatele uşilor închise stă mărturie indirectă şi declaraţia lui Tony Blair făcută la Londra în timpul vizitei lui Adrian Năstase: «Marea Britanie se va opune celor ce vor ridica obstacole în calea admiterii României în UE». Când face o asemenea declaraţie, cu siguranţă premierul Blair are ceva în vedere.

Formal, România nici nu are ce comenta la noua deschidere a Europei. Turcia în Uniunea Europeană va fi un pas uriaş pentru întreaga umanitate.

Lumea se va schimba în momentul integrării unor culturi şi civilizaţii atât de diferite. Turcia în UE înseamnă lumea de mâine. Dar asta este... mâine! A lega România şi Bulgaria de Turcia înseamnă a amâna cu câteva decenii, şi nu doar cu câţiva ani, admiterea celor două state. Se conturează, practic, un grup de trei ţări NATO la poarta de sud-est a Europei..."

La cele de mai sus – la care subscriem în mare măsură – am mai adăuga(folosind tot sursele d-lui Chirieac) următoarele:

- grosul petrolului irakian mergea, până la declanşarea „crizei", exact în Franţa şi Germania, acesta fiind motivul (real) pentru care respectivele ţări s-au opus războiului, şi nu înalte considerente de principialitate şi legalitate;

- ca atare, substratul „crizei transatlantice” a fost tot petrolul – de ambele părți – cinismul din „Europa veche” nefiind cu nimic mai prejos decât cel american;

- în contextul dat, „motorul francez” (sau franco-german) putea să reprezinte doar o piesă, un element de recuzită al aceluiaşi conflict transatlantic;

- se vorbeşte tot mai des, în ultima vreme, de intenția americanilor de a-şi muta bazele militare din Germania (şi din alte părți ale „Europei vechi”) în Bulgaria, România, ba chiar şi în Polonia (cât o fi ea de catolică şi de „Vişegrad”) sau țările baltice, state mult mai apropiate de „interesele strategice” mai vechi sau mai noi ale SUA. (Cât priveşte Polonia, să ne reamintim că aceasta şi-a cumpărat avioanele, blindatele şi, în general, tot armamentul ultramodern necesar „compatibilizării”, nu din Europa, ci din SUA, stârnind profundă consternare – cu precădere în Franța)

În lumina celor de mai sus, ar fi oare hazardat să ne întrebăm dacă România (şi nu numai) n-a fost realmente pusă (ca să nu spunem somată) să aleagă între SUA şi UE, între „Europa veche” şi „cea nouă”, între „umbrela” americană şi cea vest-europeană sau – de ce nu? – între vrabia din mână şi cea de pe gard?

Ne oprim, deocamdată, aici, pentru a vedea nişte mai vechi corespondențe ale chestiunii, nişte analogii greu de ignorat ce prefigurau, cu ani de zile în urmă, deznodământul ce pare a se contura sub ochii noştri. Vom cita, în acest sens, din „Problema transilvană” (Ed. Polirom Iaşi, 1999) a lui Molnár Gusztáv:

„Desigur, în Balcani, linia lui Huntington coincide cu divizarea istorică dintre imperiile austro-ungar şi otoman. Aceasta este frontiera culturală a Europei şi în lumea posterioară războiului rece; ea este, de asemenea, frontiera politică şi economică a Europei şi Occidentului.

Paradigma civilizațională produce astfel un răspuns bine conturat şi evident la întrebarea cu care se confruntă vest-europenii: unde se termină Europa? Europa se termină acolo unde creştinătatea occidentală se termină şi încep Islamul şi ortodoxia.(...) Identificarea Europei cu creştinătatea occidentală conferă un criteriu clar pentru admiterea de noi membri în organizațiile occidentale.”

Iată, aşadar, că alăturarea respectivă este mult mai veche decât crede d-l Chirieac, nu numai în ceea ce priveşte țările respective (România, Bulgaria, Turcia), ci şi privitor la universul lor civilizațional şi confesional. Şi nu numai alăturarea, ci şi contrapunerea: creştinătatea occidentală (catolico-protestantă) versus Islamul şi Ortodoxia!!! Mai mult, apartenența

la prima categorie este considerată (de către Molnár şi alţi adepţi ai lui Huntington) certificat de europenitate şi criteriu unic de admitere în UE!!!

Cât priveşte „motorul francez" şi oprirea lui recentă ca răspuns la „trădarea" noastră, permis să ne fie a considera că aceasta (trădarea) n-a fost motivul, ci pretextul respectivei opriri. Pentru că iată ce declara acelaşi Molnár Gusztáv deja în 29 aprilie 1999 (în cotidianul clujean Szabadság şi la adresa www.hhrf.org/erdelyi/most/04-29-99.html de pe Internet):

„Din diverse luări de poziţie rezultă că şi Franţa recunoaşte că Europa „politică" are nişte hotare a căror limită nu poate fi depăşită fără riscul dezintegrării: comunitatea europeană nu poate integra decât statele ce aparţin aceluiaşi univers politic, economic şi de civilizaţie. Or, lumea ortodoxă (statele post sovietice şi cele din sud-estul Europei) este inaptă de aşa ceva. Aceste state, deşi au preluat modelul instituţional apusean, sunt incapabile să-l asimileze. Singura lor şansă de supravieţuire este realizarea (...)unei strânse cooperări regionale. (...) Firește, se fac promisiuni „pe termen lung" (de integrare europeană – n.n.), dar proiecte sau intenţii reale nu există. România va avea un veritabil şoc când va înţelege cum stau lucrurile."

Dealtfel, cam aşa stau lucrurile şi cu „motorul german". Să ne reamintim propunerile d-lor Lamers, Hedrich şi Hintze („Timpul-7 Zile", nr. 38 (555)/19-25 septembrie 2001) sintetizate în documentul intitulat: „O perspectivă pentru Balcani – Uniunea Europeană a Sud-Estului (UESE)", document prezentat în acelaşi an în Bundestag! Vădeşte această „perspectivă", această alternativă la UE vreo intenţie reală de integrare (europeană) a României şi Bulgariei? Noi credem că dimpotrivă. Şi, în perfect acord cu d-l Chirieac, considerăm că în lumea ipocrită în care trăim nu vom auzi niciodată declaraţii tranşante (şi oficiale)de tipul: „Nu dorim România în UE"!

Şi faţă de cele de mai sus, mai poate mira pe cineva opţiunea pro-americană a României?

Cât priveşte legătura dintre această opţiune şi „iuţirea" căreia încercăm să-i întocmim o epicriză de etapă, capitolul următor va oferi datele necesare.

XXXIII
„Recuperarea fragmentelor de Mitteleuropa” – bariere vechi şi noi

Desigur, ceea ce scrie presa (inclusiv „Adevărul”) în legătură cu progresele de ultimă oră înregistrate la Salonic (şi nu numai) în ceea ce priveşte „îmblânzirea” europenilor şi sporirea şanselor noastre de-a fi „iertaţi” pentru „opţiunea pro-americană” (şi „anti-UE”) vis-á vis de problema irakiană – ba chiar şi unele semne de iritare americană – ar pleda pentru inconsistenţa „verigii lipsă” de care ne-am ocupat în capitolul precedent precum şi a întregului eşafodaj construit (sau construibil) pe respectiva premisă.

Numai că noi n-am discutat despre o realitate (de necontestat), ci despre o posibilitate, pe care alţii – şi nu noi! – construiesc (sau reactualizează) scenarii. Pe de altă parte, alături de presa internaţională, care – spre deosebire de forurile europene – îşi poate permite să spună clar şi răspicat că România nu este dorită în UE, mai trebuie să ţinem cont şi de sondajele de opinie: nu ne poate fi indiferent faptul că peste 85 la sută dintre francezi, de pildă, se pronunţă împotriva aderării ţării noastre la Uniunea Europeană.

Oricum, treaba noastră nu este să construim scenarii sau să stabilim poziţia recentă a „balanţei” euro-atlantice ori şansele de viitor a celor ce se află, raportat la aceasta, „cu fundul în două luntri”. Treaba noastră este să constatăm realitatea „iuţirii” ce face obiectul epicrizei de etapă pe care încercăm s-o întocmim, să-i stabilim – pe măsura puterilor noastre – cauzele reale şi să vedem pe ce mizează, de fapt, autorii amintitei iuţiri. Cât priveşte realitatea (sau măcar verosimilitatea) acestor „mize”, să se pronunţe alţii. Cert este că „iuţirea” cu pricina corespunde, ca şi debut, cu conturarea tensiunilor transatlantice (care au precedat declanşarea „crizei irakiene” propriu-zise), tensiuni ce puteau prefigura pentru orice observator avizat evoluţii de tipul celor zugrăvite în editorialul lui Bogdan Chirieac. Aşa stând lucrurile, nu efectele scontate puteau intra în discuţie, ci doar amploarea şi durata acestora precum şi (i) reversibilitatea procesului.

În faţa acestei situaţii, alerta celor ce se ocupau (şi continuă să o facă), cu sârg şi metodă, de „noua identitate” a Ardealului (şi nu numai) era cât se poate de justificată. De ce? Pentru că perspectiva unei Românii cu un picior deja în NATO dar cu şansele de integrare europeană compromise complica apreciabil situaţia. Despre ce este vorba? Pentru a putea da un

răspuns edificator va trebui să ne întoarcem la textele lui Molnár Gusztáv din 1999, reproduse parțial în capitolul anterior. Reamintim câteva idei:

- „Linia lui Huntington reprezintă frontiera culturală, politică şi economică a Europei";

- „Europa se termină acolo unde creştinătatea occidentală (catolico-protestantă – n.n.) se termină şi încep Islamul şi ortodoxia;

- „Identificarea Europei cu creştinătatea occidentală conferă un criteriu clar pentru admiterea de noi membri în Uniunea Europeană".

Desigur, ideile „molnariene" sunt preluări integrale din „Ciocnirea Civilizațiilor" a lui Samuel Huntington. Să vedem, în continuare, şi alte idei (argumente, concluzii etc.) de aceeaşi proveniență, prelucrate „creator" de către d-l Molnár în „Problema transilvană":

- „Logica civilizațiilor dictează un rezultat similar în ceea ce priveşte extinderea NATO";

- „Popoarele din Europa Centrală au subliniat de asemenea semnificația acestei linii de divizare. Țările care au făcut progrese semnificative în a se dezbăra de moştenirea comunistă şi s-au mişcat în direcția politicii democratice şi a economiei de piață sunt separate față de cele care nu au acționat astfel printr-o linie ce divide catolicismul şi protestantismul, pe de o parte, de ortodoxie, pe de altă parte";

- „Mentalitatea occidentală, cultura politică şi juridică occidentală nu mai pot fi însuşite în epoca modernizării mondiale pentru că trăsăturile caracteristice ale civilizației occidentale s-au format toate în secolele ce au precedat modernizarea";

- „Problema care se pune acum este: ce se va întâmpla cu acele fragmente de Mitteleuropa (Europa Centrală – n.n.) care renasc astăzi în condițiile ambigue ale democrației est-europene şi care rămân în afara noilor granițe orientale ale Occidentului? Ce se întâmplă cu acele teritorii periferice care din punct de vedere cultural aparțin Occidentului, iar istoric Europei Centrale, şi care, după lungile decenii ale centralizării forțate impuse de totalitarisme de dreapta şi de stânga(...) se distanțează din ce în ce mai spectaculos de regiunile est-europene ale statelor cărora le aparțin?"

Reamintim că cele reproduse au văzut lumina tiparului în 1999, la doi ani după eşecul nostru de la Madrid şi înainte de „nominalizarea" de la Helsinki, într-o perioadă în care Ungaria era membră NATO şi avea asigurări ferme în ceea ce priveşte aderarea la UE, iar România părea ieşită din joc în ambele privințe. Înainte însă de orice alte considerații, să reproducem un comentariu făcut „la cald" (şi reprodus, ulterior, în „Chestiunea Transilvaniei versus Problema transilvană"):

- „Aici va trebui să ne oprim puțin, nu pentru a prelungi suspansul (...)şi nici măcar pentru că am fi ajuns la «hic iacet lepus»! (Era normal să ajungem aici: de la macro la micro-geopolitică şi, pe de altă parte, de la iredentismul maghiar la un echivalent «civilizațional» al acestuia, de la Ungaria care se tânguie după Ardeal, la Europa care se mistuie de grija şi dorul fragmentelor de Mitteleuropa rămase în afara liniei REALE de demarcație între catolico-protestanți şi ortodocşi). Dacă ne oprim, o facem pentru că o scurtă «epicriză de etapă» se impune. Deci, Europa se termină, din punct de vedere civilizațional, politic şi economic, pe linia lui Huntington, linie ce corespunde, în ceea ce ne priveşte, cu fosta graniță de est a Monarhiei Austro-Ungare. Această împărțire este absolută şi ireversibilă pentru că, chiar în situația în care am fi dispuşi să renunțăm la întreaga noastră zestre spirituală şi identitară, am avea nevoie pentru «compatibilizare» de mai multe secole. Ca atare, integrarea noastră (şi a celorlalți aflați dincoace de fatidica linie) în structurile europene şi euro-atlantice este o utopie. Dar, pentru că există nişte fragmente de «Mitteleuropa» care trebuie recuperate din ghiarele ortodocşilor, spre a fi redate – nu Ungariei, Doamne fereşte! – ci Occidentului catolico-protestant, va trebui – nu-i aşa – întreprins ceva. Ce anume? Înainte de a ne întoarce la «soluția molnariană», să mai remarcăm ceva: pentru Molnár Gusztáv, revenirea Ardealului la patria mamă – România – nu a însemnat altceva decât supunerea acestuia la «lungi decenii de centralizare forțată, impusă de totalitarisme de dreapta şi de stânga»!”

Iată, aşadar, un fragment dintr-o epicriză de etapă pe care am întocmit-o cu patru ani în urmă. De ce l-am reprodus? Pentru că acesta, alături de nişte elemente fundamentale şi perene, mai evidențiază şi trăsături conjuncturale – legate de realitățile momentului, şi, pe de altă parte, ne prilejuieşte descoperirea atât a asemănărilor, cât şi a deosebirilor dintre cele două momente – ambele caracterizate prin „iuțire” – care ne-au determinat să apelăm la (câte) o epicriză de etapă.

Elementul fundamental şi peren îl reprezintă, fireşte, necesitatea recuperării fragmentelor de Mitteleuropa (Ardealul, în ceea ce ne priveşte).

Elementul conjunctural comun îl constituie existența unei bariere interpuse între recuperatori şi „fragmentele” ce se cer a fi recuperate.

Elementul conjunctural ce diferențiază cele două momente (şi „greutatea barierelor” – bineînțeles) este reprezentat de către „umbrela” NATO de care beneficiază, astăzi, România, umbrelă (americană!) ce-şi reorientează interesele (dar şi bazele!) spre „Europa Nouă”, în detrimentul „celei vechi”. Altfel spus: dacă „recuperatorii” – în intențiile lor

„recuperatoare” – aveau de înfruntat, în 1999, un stat aflat în „zona gri” şi (aparent) lipsit de orice şansă de integrare (dar şi de protecţie), astăzi, acelaşi stat este, practic, ca şi integrat în NATO şi cu perspective de a beneficia de o protecţie chiar superioară celei de care se bucură „recuperatorii”!

În lumina celor de mai sus, „iuţirea” de care ne ocupăm, spre deosebire de cea din 1999 care era justificată de o reală conjunctură favorabilă, pare a fi mai degrabă o manifestare de descumpănire şi panică. Ba am putea afirma, fără teama de a greşi, că revizioniştilor maghiari („moderaţi” sau „radicali”) literalmente le fuge pământul de sub picioare! De aici provine, în proporţie covârşitoare, agitaţia şi precipitarea la care asistăm de vreo 8-9 luni încoace, de aici provin „schismele”, diversificarea mijloacelor, atacul pe multiple fronturi, puzderia de „forumuri”, cointeresarea „Bisericilor Istorice” şi a „societăţii civile” etc. etc.etc.

Pe ce mizau Molnár şi ortacii în 1999? Pe plan intern, fie pe succesul „modelului regional”, fie pe câştigarea alegerilor din 2000 de către „stânga dură”, ceea ce urma, în viziunea lor, să creeze condiţii propice pentru un „război civil” între Vechiul Regat şi Ardeal (urmat de intervenţia trupelor ONU şi de o evoluţie „iugoslavă”), iar pe plan extern pe perspectiva unei „Confederaţii Dunărene”, o Europă a regiunilor (sau landurilor) situată în Europa Centrală. Iată, în acest sens, un text edificator din aceeaşi „Problemă transilvană” a lui Molnár Gusztáv:

„...structura noii Europe va fi determinată de nucleul federativ vizibil în figura 3 (Germania + Austria – n.n.) precum şi de periferiile federale ce se leagă din toate direcţiile de acest nucleu (este vorba cu precădere, de teritoriile fostului imperiu habsburgic – n.n.), iar nu de statele şi forţele politice care forţează menţinerea sistemului de state naţionale. Conservatorii englezi anti-europeni, francezii ce nu se pot elibera de gaullismul de dreapta şi de stânga, italienii care tot amână introducerea federalismului (...) vor face bineînţeles tot posibilul pentru a bloca acest proces...”

Deci, „nucleul federativ” împreună cu „periferiile federale” se pot dispensa de prezenţa statelor naţionale şi îşi pot constitui „suprastatul”, dacă nu o confederaţie europeană, atunci una „dunăreană”. Mai poate intra în discuţie vreo altă interpretare?

Desigur, principala problemă era – şi în 1999 – recuperarea „fragmentelor de Mitteleuropa”, după cum se afirmă destul de clar în aceeaşi operă molnariană:

Dificultatea majoră în calea realizării acestui proiect nu o constituie faptul că nici în cadrul UE nu există unanimitate asupra lui, ci că această istorică schimbare de model are şanse de a se realiza doar în acea parte a Europei care se întinde la vest de linia de demarcaţie a lui Huntington."

Unde e dificultatea, atunci când Islamul şi Ortodoxia (aflate la est de linia cu pricina) nu aparţin Europei? Desigur, întrebarea este retorică, fiind vorba, pentru cine vrea să înţeleagă, despre Ardeal (teritoriu trecut samavolnic în aria catolico-protestantă, având o majoritate ortodoxă de aproape 80 la sută!) şi despre dificultatea majoră de a-l despărţi de România (pentru că nici regionalismul, nici prozelitismul catolic şi nici alte modalităţi încercate în prealabil nu au dat roadele scontate)!

Şi-atunci, cum mai poate fi – astăzi – mutată linia lui Huntington de pe hartă în teritoriu, cum mai poate fi ea transformată din graniţă „spirituală" într-una politică, atunci când între timp s-au acumulat atâtea evenimente (Helsinki – decembrie 1999, 11 septembrie 2001 – New York şi Washington, Praga – noiembrie 2002, reconfirmarea anului 2007 ca reper de aderare – în iunie 2003 la Salonic, nemaivorbind de crizele „irakiană" şi „transatlantică" şi de implicaţiile acestora) care nu favorizează recuperarea „fragmentelor de Mitteleuropa", ci dimpotrivă?

Nu ştim, şi bănuim că nu mai prea ştiu nici „recuperatorii". Dar de agitat se agită.

Oare ne scapă nouă ceva?

XXXIV
„Provincia jefuită”

Repetăm ceea ce am mai spus în precedentul capitol: nu construim scenarii, nu evaluăm situații (obiective) de moment sau etapă, nu facem bilanțuri, ci încercăm să stabilim, folosind optica celor aflați de cealaltă parte a baricadei, cauzele care au determinat (sau ar fi putut determina), pe plan local, regional şi internațional, precipitarea activității revizioniste maghiare.

Am precizat, în capitolele anterioare, că ar putea intra în discuție, din punctul de vedere al căuzaşilor, următoarele:

- criza de timp, rezultată din răstimpul limitat rămas pentru rezolvarea „problemelor comunitare” în afara limesului european, rânduielile ce domnesc în interiorul acestuia – deşi mult mai permisive şi mai dinamice, în general – fiind, totuşi, incompatibile cu reglări de conturi, între două state integrate, privind chestiuni de cosuveranitate asupra unor teritorii, nemaivorbind de dispute teritoriale efective;

- (re)apariția unor bariere care, pe de o parte, ar anula – chiar în condițiile rezolvării prealabile a „problemelor comunitare” (fie prin modelul etnic, fie prin cel regional) – fructificarea acestei rezolvări în cadrul UE şi, pe de altă parte, ar conferi României un ascendent de securitate mai mult decât descurajator față de orice posibil agresor.

Care sunt aceste bariere? Prima ar fi reactualizarea liniei lui Huntington – nu neapărat pe criterii confesionale, de această dată – cu anularea şanselor de integrare europeană pentru toate statele aflate la est de aceasta, ceea ce ar duce, implicit, la imposibilitatea de a fructifica (într-o „Europă a regiunilor”) eforturile depuse pe linie maghiaro-maghiară pentru diverse enclavizări, regionalizări, devoluții, etc.

Cealaltă barieră, care anulează orice şansă de desprindere – integrare separată a unor părți de țară aflate la est de linia lui Huntington – Ardealul, în ceea ce ne priveşte, este tocmai integrarea euro-atlantică a României şi, mai nou, reorientarea intereselor americane spre „Europa Nouă” (şi în dauna „celei vechi”), spre acea „centură ponto-baltică” de securitate din care România nu numai că face parte, dar este o piesă centrală a acesteia. (Firește, acest statut presupune şi o protecție pe măsură, în stare să descurajeze orice intenție „recuperatorie” din partea oricui!)

Că ceea ce se întâmplă de vreo 8-9 luni încoace nu vădeşte descurajare, ci dimpotrivă? Da şi nu. Da – pentru că agitația şi precipitarea

n-ar vădi, în mod normal, o descurajare. Nu – pentru că, în condiţiile date, credem că este vorba mai degrabă de descumpănire, panică şi disperare. (Dealtfel, luciditatea şi pragmatismul nu s-ar putea spune că îi caracterizează pe „căuzaşii" cu pricina, mai cu seamă în domeniul respectiv)

Până aici, epicriza de etapă pe care am considerat-o necesară, bazată pe considerentele (obiective şi subiective) din „tabăra adversă".

Cât priveşte situaţia (reală sau nu) văzută din cealaltă parte a baricadei, însăşi premisa huntingtoniană – „logica civilizaţiilor" – este contrazisă, în primul rând, de nominalizarea de la Praga, din noiembrie 2002, care vizează două ţări ortodoxe: România şi Bulgaria! (Nemaivorbind de Turcia musulmană – membră veche şi de bază a pactului Nord-Atlantic!)

Aşa stând lucrurile, nu credem că „logica civilizaţiilor" ar mai fi dătătoare de ton nici în ceea ce priveşte integrarea europeană. Dealtfel, în ciuda „crizei transatlantice" (şi a efectelor sale „euro-europene"), cele întâmplate la Summitul de la Salonic (à propos: Grecia, membră UE, este tot ortodoxă!!) vin să confirme căderea în desuetitudine sau chiar caducitatea conceptului huntingtonian.

În lumina celor de mai sus (care invederează faptul că România este dorită, astăzi, nu numai în NATO, ci şi în UE!), ce şanse mai au cei ce trudesc, de 14 ani, la „noua identitate" a Ardealului? După părerea noastră (şi nu numai), singura şansă o (mai) reprezintă regionalizarea-devoluţia. Şi nu numai (după părerea noastră), pentru că şi „civicul" şi ultraradicalul (ca să nu spunem extremistul) săptămânal Erdélyi Napló – portdrapelul orientării etnice – o dă pe regionalism, pe Ardealul exploatat de către Vechiul Regat şi pe întreg tacâmul „sătulului de România"!

Desigur, încă din 1999 ştim, de la Molnár Gusztáv, că modelul etnic şi cel regional sunt complementare, şi o ştiu de mult şi cei de la Erdélyi Naplo, dar n-au recunoscut-o cu prea mult entuziasm. Niciodată n-am văzut o pledoarie fermă în acest sens în paginile revistei, şi cu atât mai puţin pe prima pagină. Or, în numărul din 24 iunie 2003 al Erdélyi Naplo, mai bine de jumătate din prima pagină este ocupată de harta Ardealului (cu nişte sugestive săgeţi îndreptate spre Moldova şi „Ţara Românească"), sub titlul cu litere de o şchioapă: „Provincia jefuită!!!

Iată „ideile" din „grupajul de la pagina a 8-a", care vrea să justifice, sub titlul „Ardealul jefuit", „jaful" cu pricina:

„În tot mai mulţi ardeleni se întăreşte convingerea că valorile pe care le produc nu contribuie la creşterea nivelului lor de trai, ci migrează la

fraţii lor de dincolo de Carpaţi. Această nivelare panromână de «stat naţional» a început, practic, în 1918 şi s-a menţinut sub toate regimurile, fiind ridicată la rang de politică de stat în perioada comunistă, Nivelarea şi uniformizarea a cuprins toate segmentele vieţii şi ale societăţii (primele vizate fiind minorităţile naţionale – supuse discriminării negative şi asimilării forţate), dar această omogenizare s-a produs, cu precădere, pe tărâm economic: conducerea politică de la Bucureşti n-a făcut altceva timp de opt decenii decât să coboare Ardealul, pentru a ridica Vechiul Regat. Tendinţa de a emancipa Moldova şi Ţara Românească din feudalismul de început de secol 19 şi din subdezvoltarea de tip asiatic a reprezentat o constantă a politicii Puterii centrale (şi centralizate) româneşti, dar aceasta s-a întreprins din foarte multe puncte de vedere în detrimentului Ardealului. Nimeni şi niciodată n-a pus la îndoială faptul că provincia aparţinătoare cândva Austro-Ungariei avea o altă etică a muncii, o productivitate mai ridicată, relaţii sociale mai consolidate decât cele existente în ţările româneşti, otomanizate şi subdezvoltate . Moştenirea istorică a civilizaţiei creştine occidentale reprezintă – şi astăzi – o delimitare fermă între Apus şi Răsărit, linia de demarcaţie a acesteia corespunzând arcului carpatic. Din acest punct de vedere – şi în pofida tuturor încercărilor de omogenizare – şi astăzi există două Românii distincte. Dar, fireşte, redistribuirea centralizată a resurselor şi-a făcut simţite efectele scontate: de decenii, Ardealul n-a putut face un pas înainte, în nici un domeniu, decât dacă Regatul a făcut deja doi. Ardealul, provincie «împestriţată» cu unguri, germani şi alţi «străini» şi locuită de milioane de români cu vorba mai domoală, mai chibzuiţi şi mai conştiincioşi, n-a făcut parte niciodată dintre preferinţele politicienilor de la Bucureşti. Ceea ce Capitala a şi demonstrat, cu consecvenţă, luând de la cei harnici şi dând celor fideli: laptele ardeleanului a fost smântânit, pentru ca olteanul şi moldoveanul să aibă din ce face unt! Şi totuşi: mult iubitele părţi de ţară nu vor sau nu sunt în stare să se ridice! În ciuda sumelor preferenţiale primite de la bugetul central, înapoierea lor sare în ochi! Şi asta, în primul rând, pentru că acolo proprietatea şi cuvântul dat nu au aceeaşi valoare ca în Ardeal. Iar munca este un mijloc de supravieţuire, de vegetare – şi nu un mijloc de a crea valori şi de a le spori.

Statul Român supracentralizat – după 14 ani de democraţie şi economie de piaţă – încă ia sume importante din Ardeal şi le cheltuieşte în alte provincii. Guvernul post-comunist de stânga o face şi dintr-un motiv special, sau chiar vital din punctul său de vedere: fieful său electoral este prin excelenţă extracarpatic, deci trebuie cultivat şi în acest fel!

Şi românii ardeleni nemarcaţi de cecitate naţionalistă încep să recunoască – ceea ce minoritarii nu-şi pot permite decât asumându-şi serioase riscuri – că fără miticii de dincolo de Carpaţi ar trăi mult mai bine. În oraşele din Transilvania tot mai des întâlneşti inscripţii de genul: «afară cu miticii!», «afară cu sudiştii!» etc. A apărut şi o mişcare politică, ba chiar şi un partid (în curs de înregistrare) a căror deviză (cel puţin) bilingvă anulează realitatea «omogenizării» la care se trudeşte de decenii: «Mai presus de orice sunt ardelean, şi mă mândresc cu asta!»".

Iată, aşadar, „modelul regional" în toată „splendoarea" lui! Şi cu toate elementele din „Manifestul" lui Sabin Gherman! Apărut în (până nu de mult) cea mai şovină publicaţie de limbă maghiară din România!

De unde această virare de la antiromânismul global – la antimiticism, de la modelul etnicist – la „Ardeal versus Vechiul Regat", dacă nu de la conştientizarea faptului că în condiţiile date, cele de ultimă oră, „modelul regional" rămâne ultima (şi unica) soluţie ce mai poate fi încercată?

P.S. Alăturăm („pentru conformitate") harta cu „provincia jefuită".

XXXV
„Retorica neputinței” şi „obiectul muncii”

Desigur, în articolul prin excelență regionalist pe care l-am reprodus în capitolul precedent se pot recunoaşte, alături de, practic, toate elementele caracteristice ale „Manifestului” lui Sabin Gherman, şi ideile huntingtoniene prelucrate „creator” de către Molnár Gusztáv. Dealtfel, amintitele „elemente” sunt departe de a fi originale, ele provenind de pe aceeaşi filieră molnariană, la fel ca şi în cazul tuturor pledoariilor pentru modelul regional (adaptat la condițiile Ardealului) pe care le-am întâlnit, până acum, în presa scrisă sau electronică.

Nu este momentul să facem un bilanț al acestor pledoarii şi nici să căutăm diverse corelații şi confirmări, subiectul fiind, din punctul nostru de vedere, un capitol de mult structurat şi codificat. N-am vrut altceva decât să subliniem faptul că „modelul regional transetnic” – în condițiile prezentului şi ale viitorului previzibil – rămâne singurul de la care se mai poate spera, din partea celor ce persevereză cu o obstinație patologică în a schimba „identitatea Ardealului”, la niscaiva rezultate. Realitate care, depăşind faza de acceptare (mai mult sau mai puțin) tacită, începe să capete o recunoaştere programatică, chiar şi la cei mai înrăiți partizani ai modelului etnic (vorba lui Kolozsy Sándor: „Sau un Ardeal autonom – sau nimic”).

Să fie această recunoaştere şi un prim semn al împăcării între „moderați” şi „radicali”, între udemerişti şi „antiudemerişti”? Desigur, din totdeauna ne-am cam îndoit de realitatea acestui conflict, dar, oricum, un conflict – chiar mimat fiind – dacă se dovedeşte contraproductiv, reclamă (măcar de ochii lumii) o împăcare. Aşa ceva să prefigureze editorialul („Retorică şi politică”) semnat de către Baranyai Péter în „Romániai Magyar Szó” din 11 iulie 2003? Iată textul cu pricina:

„Avem nevoie de o rezolvare reală, demnă de secolul al 21-lea.

Istoria, luată în sens mai restrâns, creează în permanență minorități, traume, nedreptăți ce reclamă reparații. Traumele pe care le-am suferit şi, în general, situația noastră nu diferă de cele ale oricărei minorități din Europa.

Doar atât că noi, în ceea ce ne priveşte, suntem mai sensibili decât alții. Problema minorităților reprezintă o constantă notorie a retoricii politicii maghiare. Nu vom detalia, în cele ce urmează, politica revanşardă din perioada interbelică şi nici «colaborarea frățească» de pe vremea comunismului, numai că – la cele două extreme ale actualei retorici politice – acestea sunt regăsibile ca elemente arhetipale. Ne referim, în speță, la:

«Dreptate Ungariei!» şi, respectiv, «Mai bine să evităm orice discuţie, pentru că ne enervăm doar de pomană vecinii». Combinarea, după diferite reţete, a celor două elemente citate şi afumarea ocazională a fierturii cu pricina au fost (şi sunt) factorii «dătători de aromă» în contextul dat.

De când cu «cei 15 milioane de unguri» ai lui Antall, se tot vorbeşte de sărmanii unguri dezrădăcinaţi, orfani şi lipsiţi de drepturi, inclusiv la nivel de discuţii cu statele vecine. Patria-mamă, după puterile sale limitate, îşi ajută material conaţionalii de peste hotare, alocând fonduri când educaţiei, când culturii, când activităţii politice. Suma globală însă nu acoperă necesarul, repartizarea banilor fiind grevată şi de subiectivisme generatoare de inechităţi şi de «etnobişniţă», ceea ce duce, implicit, la politizarea organizaţiilor de reprezentare în funcţie de raportul de forţe existent pe eşichierul politic din Ungaria. Iar la nivelul maselor de minoritari situaţia rămâne neschimbată.

Schimbările de guvern (şi de orientare politică) din Ungaria nu afectează caracterul prioritar al problemei minorităţilor maghiare din statele vecine, se schimbă doar retorica şi se restructurează cercul privilegiaţilor. Una din orientări încearcă – pozând în «mică mare putere» – să-şi impună voinţa statelor vecine, cealaltă se străduieşte să stabilească relaţii de bună-vecinătate, pentru a putea, în baza acestora, să smulgă drepturi şi facilităţi (pentru minoritari) de la majoritarii naţionalişti şi obsedaţi de iluzia statului naţional. În ceea ce-i priveşte pe minoritarii maghiari, aceştia, în funcţie de gusturi şi de temperament, pe unii îi privesc cu simpatie iar pe alţii îi detestă.

A sosit momentul să înţelegem că această dublă retorică nu este altceva decât o expresie a neputinţei. Nici una din cele două nu (poate) duce la rezultate palpabile. Drepturile minoritarilor nu pot fi cumpărate cu bani. După cum nu există nici tratate bilaterale care să nu poată fi călcate în picioare.

Ceea ce (aparent) ne dezbină este doar retorica. Cât priveşte dăinuirea noastră pe aceste meleaguri, prima condiţie este stoparea emigrărilor şi creşterea natalităţii. Restul sunt vorbe goale.

Avem nevoie, de o rezolvare de nivel european, demnă de secolul al 21-lea."

Desigur, textul reprodus este, pe undeva, puţin „eliptic", dar nu în punctele esenţiale. Pe de altă parte, acesta (textul) are o anumită tentă de (auto)persiflare, numai că, totuşi, nu putem face abstracţie de ideea cu care începe şi se sfârşeşte respectiva scriitură: „Avem nevoie de o rezolvare de nivel european, demnă de secolul al 21-lea"! Deci, problema există – nu

numai la nivel de retorică politică – şi reclamă o rezolvare pe măsura importanţei sale! Care să fie această „rezolvare”?

Să vedem însă, pentru început, ce spune, în fond, d-l Baranyai:

- „problema” există, şi se cere rezolvată altfel decât s-a încercat până acum;

- ungurii sunt mai sensibili la traumele istoriei (nu altele decât cele suferite de oricare minoritate naţională din Europa);

- „problema” minoritarilor maghiari din ţările vecine a fost şi este o prioritate a oricărui guvern maghiar, retorica (şi nu numai) politică a acestora oscilând, în funcţie de conjuncturi, între orientări radicale („Mindent vissza!” = restitutio in integrum) şi moderate („politica paşilor mărunţi”

- „modelele arhetipale” ale celor două orientări pot fi regăsite, în diverse combinaţii, în toate „reţetele” folosite în perioadele „intermediare”;

- ambele orientări (şi strategiile subsecvente) şi-au dovedit, pe parcursul anilor, ineficienţa, ele ajungând, astăzi (şi în condiţiile date), simple elemente de retorică maghiară şi (în egală măsură) maghiaro-maghiară;

- această retorică dublă (şi sterilă)este unicul element care dezbină maghiarimea, deci a sosit momentul să se renunţe la ea;

- prima condiţie a unei abordări realiste a problemei este stoparea emigrărilor şi creşterea natalităţii;

- altfel, „soluţia demnă de secolul al 21-lea” îşi pierde obiectul muncii!

Desigur, cele de mai sus le-am mai auzit (citit) în sute de variante şi le-am semnalat şi noi, pe parcursul anilor, de nenumărate ori. Aduce, oare, textul d-lui Baranyai, pe lângă amintitele confirmări, şi ceva nou? S-ar părea că da. Şi nu numai prin faptul că acesta (textul) reprezintă poate cea mai lucidă, obiectivă şi sintetică analiză a problemei în discuţie dintre toate câte ne-a fost dat să întâlnim până acum, ci şi pentru că, pentru prima oară, „disputa” moderaţi-radicali este redusă nu numai la mijloace – la preferinţa pentru unele sau altele dintre acestea – ci, pur şi simplu, la o retorică sterilă (cel puţin în ceea ce priveşte obiectivul major şi prioritar: refacerea unităţii „Bazinului Carpatic”). Şi-atunci, la ce mai serveşte această retorică (în afară de „etnobişniţă” sau „restructurarea cercului privilegiaţilor”)? La nimic, ea fiind o „expresie a neputinţei”!

Ce-i de făcut? D-l Baranyai o spune clar şi răspicat, pe urmele unor Tökés László sau Harrach Péter, începând cu condiţia sine qua non: “stoparea emigrărilor şi creşterea natalităţii”!

De ce pe urmele mai sus pomeniților? Pentru că prima formulare îi aparține episcopului reformat (președinte de onoare, la acea vreme, al UDMR): „Toți ungurii ardeleni să rămână pe loc, cei plecați să se întoarcă, altfel lupta pentru Ardeal își pierde rostul” (Eger, mai 1991), iar una dintre cele mai recente, ministrului Harrach – membru al guvernului Orbán: „O națiune în continuă scădere demografică, ce-și subminează singură vâna biologică, nu este în stare să continue mileniul pe care înaintașii l-au trăit, aici, în Bazinul Carpatic” (Magyar Nemzet, 5 iunie 2001).

Deci, în mod evident și fără echivoc, este vorba nu de „fragmentele de națiune rupte de patria-mamă”, ci de TERITORII, de „obiectul muncii”, care se pierde dacă minoritarii cu pricina pleacă sau nu lasă după ei urmași!!

Cât privește „soluția”, „rezolvarea” propriu-zisă („europeană și demnă de secolul 21”), dacă retorica de până acum a fost una a neputinței, dacă drumul pe care s-a mers până acum (UDMR pe cel al „pașilor mărunți”, disidenții „reformiști” pe cel al autodeterminării și autoguvernării) nu duce nicăieri, atunci ce mai rămâne? Ce mai rămâne, în afară de „modelul regional transetnic” – de neconceput fără aportul românilor ardeleni?!

XXXVI
„Dubla retorică” şi „gestionarea fondurilor”

Desigur, ne-am putea întreba, cu destul temei, ce rost mai are veritabilul război mediatic maghiaro-maghiar, atunci când pe „moderaţi” şi „radicali” îi deosebesc doar mijloacele folosite (nu şi ţelul final!) sau, după unele păreri, doar retorica, atunci când „diversificarea mijloacelor nu înseamnă competiţie, ci complementaritate”?

Pe de altă parte, ne-am putea întreba, la fel de întemeiat, ce rost mai au „dubla retorică”, „diversificarea mijloacelor” sau „complementaritatea”, atunci când singurul model viabil, în condiţiile date (şi în răstimpul aflat la dispoziţie) rămâne cel regional transetnic?

Firește, interpretări şi explicaţii s-au mai dat, cu referire la atacul pe mai multe căi (ceea ce presupune independenţa de acţiune a „disidenţilor” şi posibilitatea nestânjenită de „delimitare” a conducerii „moderate”), la pregătirea condiţiilor (şi structurilor) necesare fiecărui „model”, la asigurarea unor viraje rapide şi eficiente de a un model la altul – atunci când noile conjuncturi create ar reclama-o, la păstrarea a ceea ce s-a obţinut deja prin oricare din modelele folosite şi aşa mai departe.

Şi, totuşi, amploarea tevaturii şi contestărilor reciproce parcă depăşeşte cerinţele de mai sus, parcă asistăm nu la o abilă diversiune (fumigenă), ci la un veritabil război. Să fie vorba de derută şi panică, de o „retorică a neputinţei”? S-au această retorică (sterilă, după unele păreri) ascunde mobiluri mult mai prozaice, ce ţin de accesul la putere şi la avantaje morale şi materiale? Sau chiar de contracararea unor acuze de fraudă, de eludarea responsabilităţii pentru unele abuzuri şi deturnări (de fonduri) petrecute în anii precedenţi?

Nu ştim, dar, oricum, nu putem uita că, iniţial, principalele nemulţumiri şi acuze ale „reformiştilor” se refereau exact la „neţinerea alegerilor interne”, la „monopolul puterii” şi la „repartizarea fondurilor”!

Până una-alta, iată ce putem citi în „Adevărul” din 18 iulie 2003, sub titlul „Eparhia episcopului László Tökés – acuzată de autorităţile ungare că a tocat un ajutor de 36 miliarde de lei”:

„Conducerea Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului nu poate să justifice nici în prezent cheltuieli în valoare de 25 milioane de forinţi , adică aproximativ 3,5 miliarde de lei. Suma este o parte a unui sprijin financiar de 242,5 milioane de forinţi, circa 36 miliarde de lei, primit la sfârşitul anului 2001 din partea guvernului ungar (al lui Orbán – n.n.)

pentru organizarea Congresului Consiliului European al Organizației Mondiale a Reformaților.(...) Conform aceluiași acord (semnat în decembrie 2001, între Oficiul de stat pentru maghiarii de peste graniță și episcopul László Tökés – n.n.), cea mai mare parte a banilor erau destinați (sic! – n.n.) unor acțiuni conexe, cum ar fi renovarea unor instituții de învățământ, unor așezăminte sociale și a unor biserici.

Pentru construcția Bisericii reformate Millenium (o mie de ani de pretinsă stăpânire maghiară, firește! – n.n.) din Timișoara, de pildă, Tökés a primit 43 milioane de forinți, pentru biserica din cartierul orădean Rogerius, 14 milioane de forinți, pentru un centru al rromilor din Oradea, 14 milioane de forinți, iar pentru o statuie a principelui transilvan Gabriel Bethlen, 7 milioane de forinți. Chiar și pentru editarea propriilor memorii, Tökés a obținut din partea statului ungar 1,3 milioane de forinți. Singurele cerințe ale reprezentanților Oficiului au fost ca Eparhia să contribuie la realizarea investițiilor cu 10% din valoarea sumei primită ca ajutor – adică 24,2 milioane de forinți – și ca, până la 31 decembrie 2002, să trimită un raport amănunțit privind modul în care s-au cheltuit banii. Zis și făcut. Conducerea Eparhiei a și înaintat un raport și copii ale facturilor autorităților ungare, însă, pentru că multe dintre ele au trezit suspiciuni, reprezentanții guvernului au angajat în primăvara acestui an un expert contabil, care să le verifice autenticitatea. Potrivit raportului încheiat în aprilie 2003 de expertul contabil Both László, peste 25 milioane de forinți (adică circa 3,5 miliarde de lei), cheltuite de reformații lui Tökés, nu se regăsesc în actele trimise la Budapesta."

La ce-au fost folosiți banii respectivi? După cum rezultă din expertiza contabilă (publicată în „Erdélyi Riport" din iunie 2003), la achiziționarea a trei limuzine noi, în valoare de 2,4 miliarde de lei și a altor bunuri fără nici o legătură cu destinația fondurilor, la plata benzinei (200 milioane lei) și achitarea unor facturi telefonice (400 milioane de lei) și, la acordarea unor prime de zeci sau chiar sute de milioane de lei fețelor bisericești din Eparhia păstorită de episcopul Tökés. Cea mai mare primă (150 milioane lei) a primit-o Herman M. János, consilier al Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului, „care a semnat majoritatea actelor transmise la Budapesta"!

Investigațiile respective continuă, pentru că „o serie de cheltuieli sunt justificate doar prin chitanțe de mână și bonuri de casă, emise în special către persoane fizice greu de identificat" și, pe de altă parte, „pentru că există suspiciuni că o serie de lucrări facturate nu se confirmă în teritoriu, la valoarea înscrisă în facturi" (de pildă, în cazul Centrului

reformat pentru rromii din Oradea, unde actele vorbesc de 12 milioane forinți, în schimb investițiile reale se cifrează la doar şase milioane de forinți!)

Deci, hoție în toată legea! În aceste condiții n-ar fi de mirare ca toată tevatura (sau măcar o parte a ei) să se datoreze efortului „reformiştilor" de a prezenta chestiunea ca o înscenare „politică" a „axei Marko-Medgyessy" menită a discredita – după o verificată rețetă comunistă a anilor ´80 (transformarea delictului politic într-unul de drept comun) – „axa Tökés-Orban"! (Pentru cei mai puțin avizați reamintim că ajutorul cu pricina – şi multe altele similare - au fost acordate, între 1998-2002, de către guvernul Orbán, cu precădere preferaților acestuia – „radicalii" din UDMR, ocolindu-se filierele unionale tradiționale în favoarea, mai ales, a celor ecleziastice)

Desigur, cele de mai sus ar putea justifica nu „iuțirea" în sine, nu revirimentul autonomist (ca să nu spunem revizionist), ci doar „dubla retorică", războiul maghiaro-maghiar (mediatic) la care asistăm de-o vreme încoace. Al cărui debut se suprapune cu alternanța la putere din Ungaria, produsă la începutul lui 2002.

Aşa stând lucrurile, s-ar putea ca acuzele reciproce – dar începute indubitabil în tabăra „disidenților" – să fi avut ca punct de plecare (şi temei principal) exact ceea ce, îndeobşte, se sintetizează prin formula: cea mai bună apărare este contraatacul! Ceea ce, firește, nu schimbă cu nimic datele esențiale ale problemei, cu totul altele decât amintitele conflicte de „bucătărie internă".

Cea mai bună dovadă că „iuțirea" – vizând cei doi piloni principali: „consuveranitatea" şi „regionalizarea" – continuă, este faptul că ecourile acesteia se întețesc şi în presa centrală românească. Şi aici ne referim, în primul rând, la cotidianul cu cel mai mare tiraj: Adevărul. Să amintim doar câteva titluri:

- „Deşi nu a intrat încă în Uniunea Europeană, Ungaria are pretenția să fie implicată în negocierile de aderare ale UE cu România" (23 iulie 2003);

- „Separatiştii maghiari fac schimb de idei la Tuşnad" (acelaşi număr);

- Ministrul ungar de externe, László Kovács, a cerut oficial Comisiei Europene implicarea în negocierile de aderare ale României cu UE (24 iulie 2003);

- „Radicalii maghiari vor integrare prin separare" (acelaşi număr);

- „La Tuşnad, români şi maghiari partizani ai regionalizării” (26 iulie 2003).

Aşa cum spuneam mai adineauri: cosuveranitate şi regionalizare! Pentru că ce altceva înseamnă implicarea Ungariei în negocierile de aderare la UE ale României? Cât priveşte regionalizarea, credem că nu mai e cazul să precizăm (repetăm) că singura regiune vizată de-adevăratelea este Ardealul! (Dealtfel, implicarea în respectivele negocieri are tot aceeaşi viză, după cunoscuta formulă: „poate pică ceva”!?)

Despre toate acestea, însă, în capitolul următor. Până atunci doar atât că „regionalizarea transetnică” şi „cosuveranitatea” sunt, în cazul dat, un alt exemplu de complementaritate, aceasta din urmă mizând tocmai pe partea de suveranitate pe care urmează să o piardă – în condițiile devoluției Ardealului – statul român!

P.S. Desigur, în incorigibila bună-credință (ca să nu spun naivitate) care mă caracterizează, era cât pe-aci să-i felicit pe cei de la „Adevărul” că, în fine, mi-au urmat sfatul şi au început să cerceteze şi presa de limbă maghiară din România. Numai că anumite inadvertențe cronologice din text m-au convins, şi de această dată, că s-a recurs la informații preluate din surse de „second hand”. Despre ce este vorba? Despre faptul că – după ce se aminteşte de investigații începute în „primăvara acestui an” (deci, în 2003!) – se vorbeşte, mai apoi, despre un raport „încheiat în aprilie 2002”! Simplă greşeală de tipar? Greu de crezut, pentru că, în continuare, se face referire la o „expertiză contabilă publicată în Erdélyi Riport din iunie 2002”, or, la vremea respectivă, publicația citată nici nu exista! Primul număr al „Erdelyi Riport” a apărut în 14 noiembrie 2002 (Fireşte, pentru a nu mai încărca textul cu paranteze, am procedat, cu ocazia reproducerii, la corectarea respectivelor inexactități)

XXXVII
„Bálványos” (ediția a 14-a) – ecouri „lăutăreşti” în presa centrală românească

Dintre titlurile (din „Adevărul”) amintite în episodul precedent – titluri ce confirmă „iuțirea” şi, pe de altă parte, realitatea axei „cosuveranitate-regionalizare” – să ne oprim la editorialul „Radicalii maghiari vor integrare prin separare”, semnat de Rodica Ciobanu.

De ce această preferință? Din mai multe motive. O dată, că este vorba de un editorial, deci, de un articol de analiză, sinteză şi interpretare a informațiilor cu pricina. În al doilea rând, pentru că un editorial angajează, în mod normal, şi punctul de vedere al publicației, al liniei (şi conducerii) acesteia. În al treilea rând, pentru că semnatarul acestuia este una şi aceeaşi persoană căreia i s-a încredințat, la vremea respectivă, editorialul ce se ocupa de „Forumul de la Odorhei” şi de implicațiile reacției premierului român față de cele puse la cale acolo („Atentat la siguranța UDMR” – Adevărul din 30 aprilie 2003). Şi, în fine, pentru că amintita ziaristă, fără a se fi apropiat de miezul problemei şi fără a renunța la stilul „lăutăresc”, şi-a schimbat, totuşi, viziunea asupra chestiunii în discuție, ba am putea spune că, după numai trei luni, aceasta (viziunea) se bate cap în cap, pe ici – pe colo, cu cea din aprilie.

Iată textul editorialului din Adevărul de 24 iulie 2003:

„În liniştita stațiune Tuşnad, idilic, în poiană, se țin de ani de zile, exact în această perioadă a anului, cursurile Universității de vară Bálványos. Este o universitate politică a cărei limbă de predare este maghiara, participanții de alte naționalități primind învățăturile în traducere, la cască. Anul acesta, László Tökés şi discipolii săi au ținut lungi prelegeri despre separatismul etnic. Episcopul a aruncat anatema asupra «tovărăşiei» dintre Budapesta şi Bucureşti, alegând să meargă separat de cele două guverne, care, în opinia sa, ar fi ignorat adevăratele interese ale maghiarimii. Primarul Szász Jenö şi-a expus planul de autonomie a Ținutului Secuiesc şi al strămutării ceangăilor din Moldova în Secuime. Robert Raduly, deputat în Parlamentul României, a înfierat politica de «jefuire şi împărțire» dusă de statul român, care a păgubit minoritatea maghiară. Agitați şi puşi pe fapte mari, radicalii au discutat despre înființarea a două parlamente comunitare în Transilvania: unul – al tuturor maghiarilor, celălalt - restrâns la membrii Consiliului Național Maghiar. În fine, zilele următoare, ei îl vor îmbrățişa pe Victor Orbán, liderul dreptei

naţionaliste din Ungaria, a cărui reîntoarcere la putere ar umple de bucurie şi de speranţă inimile naţionaliştilor maghiari din România.

Ideile vehiculate la Tuşnad nu sunt noi, însă, de această dată, prind contur planuri, sunt avansate termene (autonomia teritorială a Ţinutului Secuiesc urmează să fie declarată până în 2010), iar vorbitorii sunt tot mai categorici şi mai intoleranţi. László Tökés i-a pus la index pe liderii social-democraţi de la Bucureşti şi Budapesta, arătând că minoritatea maghiară trebuie să-şi croiască un drum separat de aceştia, şi i-a somat pe conaţionalii din UDMR să renunţe la orice fel de compromisuri. Szász Jenö, primarul din Odorheiul Secuiesc, s-a dezlănţuit precum un lider deja proclamat al secuilor, iar Robert Raduly, care, altfel, se bucură de toate privilegiile şi respectul datorate statutului de deputat, a arătat că nu dă o ceapă degerată nici pe Parlament, nici pe România, asimilând-o cu un «stat hoţ». Naţionaliştii maghiari, tot mai siguri pe ei, au renunţat la nuanţe, la eufemisme, la diplomaţie şi îşi proclamă cu agresivitate ideile.

Ceea ce sunt pe cale să dobândească László Tökés şi radicalii adunaţi în Consiliul Naţional Maghiar (CNM) se numeşte autoritate politică. Până acum un an, maghiarii din România erau reprezentaţi de către UDMR, episcopul fiind doar o voce izolată, acoperită de glasurile lui Marko Béla, György Frunda şi ale altor moderaţi, răsunând în incinta guvernului. Congresul UDMR de la începutul acestui an, deşi considerat o victorie a moderaţilor, se dovedeşte a avea consecinţe dezastruoase pentru aceştia. Împins în afara Uniunii, László Tökés a reuşit, în scurt timp, să adune în jurul său toate grupările naţionaliste care, până atunci, existau în interiorul acesteia ori separat. În doar câteva luni, s-a creat o alternativă la UDMR, prin înfiinţarea CNM. Politica nou înfiinţatului Consiliu este simplă: aţâţarea resentimentelor istorice, a nemulţumirilor economice, demascarea UDMR ca «trădătoare» şi proclamarea unei singure soluţii – autonomia teritorială pe criterii etnice. «Noi suntem adevăraţii reprezentanţi ai maghiarimii, noi vrem binele acesteia», repetă cu insistenţă liderii CNM, speculând toate slăbiciunile adversarilor şi descriindu-le oamenilor binefacerile autoadministrării, ale guvernării maghiare pentru maghiari. Un mesaj clar şi direct, lesne de înţeles şi într-un cătun din Harghita.

Markó Béla asistă cu un zâmbet indulgent la atacul lui László Tökés. Zâmbetul i se va şterge însă la viitoarele alegeri, când ar putea constata că CNM îi ia o parte importantă de voturi, periclitându-i intrarea în Parlament. Tactica minimalizării radicalilor nu are efect. Aceştia se exprimă tot mai viguros, profitând de faptul că PSD şi UDMR îi ignoră, văzându-şi de afaceri şi de guvernare. În curând, nu numai Markó Béla va

recunoaşte că are o problemă, ci şi Adrian Năstase. Premierul se va confrunta cu o nouă formaţiune politică a etnicilor maghiari, suficient de influentă ca să-i trântească pe masă revendicările. Iar în 2007, când, teoretic, România ar trebui să intre în Uniunea Europeană, problema ar putea ajunge de neevitat: radicalii îşi propun să sărbătorească în felul lor integrarea, prin decretarea autonomiei teritoriale a Ţinutului Secuiesc. Aşa vrea un Szász Jenö optimist."

Acesta este textul cu pricina, demn de Rodica Ciobanu (sau Corina Drăgotescu, Andreea Bratosin, Liliana Russe, Călina Berceanu, Violeta Fotache etc.), nu şi de pretenţiile unui ziar ca Adevărul. Să lăsăm la urmă neconcordanţele (faţă de „tezele din aprilie"!) şi să analizăm, deocamdată, eludarea /ignorarea unor aspecte de fond şi amintitul „stil lăutăresc". Mai întâi o chestiune (să-i zicem) de formă: spre deosebire de alte limbi ale lumii mai apropiate nouă (ne referim, în speţă, la Europa şi cele două Americi), în limba maghiară numele de familie îl precede pe cel de botez. Desigur, fiind – în arealul cu pricina – singura excepţie în acest sens, ceilalţi s-au obişnuit (cu precădere anglo-saxonii) să nu respecte excepţia în discuţie şi să inverseze respectiva ordine. Ceea ce, de-o vreme încoace, se face şi la noi, în România. Nu discutăm corectitudinea gestului, dar dacă tot ne-am obişnuit cu respectiva „rocadă", atunci să fim consecvenţi, să nu facem discriminări – şi încă pe parcursul aceluiaşi text! Bunăoară, dacă din Tökés László şi Raduly Robert facem László Tökés şi Robert Raduly, atunci să procedăm la fel şi în cazul lui Markó Béla şi Szász Jenö! (Ceea ce, fireşte, presupune, dacă nu cunoaşterea limbii, măcar o minimă informare: Marko şi Szász sunt nume de familie, iar Béla – Adalbert şi Jenö – Eugen sunt, evident, nume de botez; este vorba de o chestiune de respect elementar, mai ales atunci când scrii – şi nu oriunde, ci în „Adevărul"!)

Cele de mai sus ne sunt suficiente pentru a fi convinşi că d-na Rodica Ciobanu este totalmente străină de cele mai elementare noţiuni de limbă maghiară. De aici şi obligaţia domniei sale de a apela la surse de mâna a doua şi de a scrie mai „după ureche". Aşa cum este scris şi editorialul reprodus, nemaivorbind de cel din 30 aprilie 2003. (Oare chiar nu are Adevărul un singur om măcar care să cunoască atâta limbă maghiară încât să poată consemna ceva la faţa locului sau să reuşească să traducă corect un text maghiar?)

Să trecem la chestiunile de fond:

- „prelegeri despre separatismul etnic" se ţin, la Universitatea de vară Bálványos, nu numai de anul acesta, ci de la prima ediţie (desfăşurată în urmă cu 14 ani!);

- spre deosebire însă de anii precedenți, pentru prima dată s-a discutat, substanțial, şi despre „regionalismul transetnic” – ca posibil model de integrare; mai mult, însuşi Orbán Victor a declarat: „va trebui să înlocuim noțiunea de stat-național cu cea de stat-cultural”, ceea ce reprezintă o trimitere directă la „Mitteleuropa”, la apartenența Ardealului la aceasta, la „transilvanism” (şi, implicit, la modelul regional!);

- „episcopul a aruncat anatema asupra «tovărăşiei» dintre Budapesta şi Bucureşti încă de la înfiripareа acesteia, recte toamna lui 2002 (à propos, «lideri social-democrați» există doar la Bucureşti, cei de la Budapesta fiind socialişti: MSZP = Partidul Socialist Ungar!);

- planurile de autonomie ale „Ținutului Secuiesc” sunt vechi de când lumea (post-trianonică), de la cel al lui Paál Árpád din perioada interbelică şi până la cel al senatorului UDMR Csapo Jozsef – prezentat în 1992 în Parlamentul Român, nemaivorbind de Regiunea Autonomă Maghiară a anilor ´50 (sau de încercarea recentă de resuscitare a acesteia – aparținând „moderatului” Marko Béla!);

- „politica de jefuire şi împărțire” dusă de statul român vis-à-vis de Ardeal – în viziunea lui Raduly Robert (şi nu numai) – este un element de bază al „modelului regional transetnic”, iar „păgubiții” sunt toți locuitorii „provinciei jefuite”;

- cele două Consilii sunt, de fapt, „Consiliul Național al Maghiarilor din Ardeal” (şi nu din Transilvania!) şi „Consiliul Național al Secuilor”, miniparlamente ce trebuie constituite până în 2007, pentru a deveni operative în condițiile integrării în UE, dar cu condiția ca până atunci să se realizeze devoluția Ardealului;

- chestiunea cu „statul hoț” se referă la Vechiul Regat care „exploatează Ardealul de peste 80 de ani” – deci este tot un element din recuzita scenariului regional transetnic;

- toate revendicările „radicalilor” lui Tökés figurează, de la înființare, în platforma-program a UDMR; mai mult, după cum au afirmat reprezentanți ai Uniunii la „Forumul de la Odorhei”, tot ceea ce întreprind udemeriştii „dizidenți” de-o vreme încoace (inclusiv Consiliile Naționale, autodeterminarea, autoguvernarea etc.) figurează în obiectivele stabilite la ultimul Congres (al UDMR) de la Satu Mare;

- nu numai Raduly Robert, ci şi Toro Tibor, Szilágyi Zsolt şi mulți alții din „radicalii disidenți” sunt (continuă să fie!) parlamentari ai UDMR; nici unul dintre aceştia nu şi-a dat demisia din respectivele funcții de reprezentare;

- CNM-ul nu „ațâță resentimente istorice” locale, singura ațâțare este împotriva „sudiştilor”, a „miticilor”, într-un cuvânt: Ardeal versus Vechiul Regat!;

- Tökés n-a fost „împins în afara Uniunii”, ci, practic, s-a autoîmpins, pentru a dobândi – cu girul moderaților – independența de acțiune, fără a mai angaja UDMR şi conducerea „moderată” a acesteia; ca atare, „zâmbetul indulgent” al lui Markó Béla este, în realitate, un zâmbet complice;

- CNM-ul nu poate „lua voturile UDMR” nefiind un partid politic, ci un for de reprezentare locală, un miniparlament; pe de altă parte, chiar dacă s-ar transforma într-o formațiune politică, n-ar avea nici o şansă de înregistrare;

- CNM-ul nu poate „trânti revendicări” pe nici o masă, acestea fiind neconstituționale (iar modificarea Constituției, în acest sens, este – şi s-a dovedit a fi – o utopie!).

Cât priveşte neconcordanțele dintre „tezele din aprilie” şi cele din iulie ale d-nei Rodica Ciobanu, deocamdată doar atât că la vremea respectivă domnia-sa l-a condamnat pe Adrian Năstase pentru apelul făcut la Justiție (în vederea stabilirii neconstituționalității proiectelor enunțate la Forumul de la Odorhei), tocmai în Sfânta zi de Paşti, pentru o chestiune minoră!

De unde atunci viziunea apocaliptică de astăzi (şi acuzele de minimalizare a pericolului adresate premierului)??!

Iar referitor la neatingerea pragului de cinci la sută la viitoarele alegeri, o liniştim pe d-na Ciobanu că Sabin Gherman, invitat de onoare la toate forumurile de dinainte şi de după Satu Mare, şi-a asumat reprezentarea electoratului respectiv, încă din noiembrie 2002, în Parlamentul român, prin „Partidul Ardelenilor” – aflat în curs de înregistrare!

Sapientis sat!

P.S. Tot pentru „cultura generală” a d-nei Ciobanu: Erdély (la care se fac toate referirile în textele maghiare) înseamnă Ardeal – şi nu Transilvania. Ardealul se compune din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş.

XXXVIII
Cine pe cine controlează?

Ce vreau să demonstrez, în fond? Nu vreau să demonstrez nimic! Nu am fixații monomane, nu sunt un obsedat al subiectului în discuție, nu sufăr de „scenarită", nu fac speculații tendențioase, nu-mi zburdă gratuit fantezia şi nici nu scriu ca să mă aflu în treabă, ca să umplu o pagină de ziar. Nimic din toate acestea! De peste 13 ani, de când există o autentică libertate a presei în România, nu fac altceva decât să semnalez şi să avertizez! Să semnalez o situație deosebită – aşa cum rezultă ea din diverse declarații, proclamații, informații şi comentarii de presă etc. – şi să avertizez asupra finalității şi implicațiilor acesteia.

De ce fac ceea ce fac? Pentru că nu pot, ca român ardelean, să asist pasiv la toată desfăşurarea de forțe, inițiative şi fapte ce concură în vederea înstrăinării Ardealului, a realizării „noii sale identități", care să fie oricum, numai românească nu!

De pe ce poziție fac ceea ce fac? De pe cea a unui observator avizat al fenomenului, care, pe lângă cunoaşterea temeinică (şi din interior) a realităților mai vechi şi mai noi ale locului, mai beneficiază de un atu ce le lipseşte confraților din afara arcului carpatic: stăpânirea la perfecție a limbii maghiare (şi, bineînțeles, folosirea acestui avantaj în demersul meu de semnalare-avertizare).

Cui îi este adresat acest mesaj? Publicului larg, fireşte, dar, în egală măsură (sau, poate, în primul rând) acelui segment mai restrâns în care se includ, alături de diverşi formatori de opinie, şi cei chemați să vegheze asupra destinelor țării şi neamului.

De ce publicului larg? Pentru că se mizează pe ignoranța şi indiferența acestuia, sau chiar pe complicitatea lui neavizată (de pildă, în vederea realizării „majorității regionale transetnice", în speță a componentei sale româneşti – fără de care devoluția Ardealului este de neconceput).

De ce factorilor de decizie? Pentru că responsabilitatea acestora, firească în contextul dat, este angajată şi de faptul că UDMR a avut abilitatea – şi în legislatura anterioară, şi în cea actuală – să-şi adjudece postura de „arbitru" şi să încheie alianțe cu Puterea, profitând de conjuncturi interne şi externe, spre a-şi putea servi, cu precădere (dacă nu exclusiv), propriile interese „comunitare", aflate, de regulă, în flagrantă contradicție cu cele ale României şi românilor. (Toate revendicările care

vizează – indirect sau direct – unitatea, suveranitatea şi integritatea teritorială a ţării, precum separatismul, autodeterminarea, autoguvernarea, autonomia teritorială sau contestarea atributului de stat naţional al României, fac parte din această categorie)

Desigur, cele de mai sus ar putea naşte nişte întrebări cât se poate de întemeiate. O dată, dacă ştie partidul de guvernământ cu cine s-a aliat? Cum să nu ştie, atunci când toate obiectivele amintite figurează, încă de la înfiinţare, în programul UDMR – program publicat în presa de limbă maghiară din România?! Cum să nu ştie, atunci când primul plan de autonomie (de după ´89) a „Ţinutului Secuiesc" a fost prezentat în Parlament, de către iniţiatorul acestuia - senatorul udemerist Csapo Jozsef, deja în 1992?! Cum să nu ştie, atunci când în anul următor - în „Declaraţia de la Cluj" – se vorbea de „naţiune parteneră asociată la putere celei române", „întemeietoare de stat", „subiect politic de sine stătător" etc., atunci când toţi parlamentarii UDMR au depus un jurământ, în biserica Sf. Mihai din Cluj, că „vor servi, în Parlamentul Român, nu interesele Statului Român, ci pe cele ale comunităţii maghiare"?!! (Celor ce vor mai fi având vreun dubiu asupra conştientizării în discuţie, le recomand să citească – sau să recitească – prefaţa la „Istoria maghiaro-maghiară în citate", semnată de către Adrian Năstase)

Deci, PSD ştie (şi ştia) cu cine s-a aliat. De ce a făcut-o? Pentru a-şi asigura o majoritate parlamentară certă – necesară unei guvernări stabile şi eficiente – în condiţiile în care PD şi PNL au rupt protocoalele de colaborare (inclusiv la propriu – în cazul celui din urmă). A fost singura soluţie? Şi dacă da, s-au cântărit bine avantajele şi dezavantajele? Nu ştim. Pe de altă parte, n-am uitat unele aprecieri – rostite din vârful piramidei – conform cărora singura modalitate de a controla eficient UDMR-ul este cea din „interior", recte cooptarea Uniunii, sub ceva formă, în interiorul Puterii. Aprecierea pare logică, dar controlul respectiv a existat cu-adevărat? Şi dacă da, atunci şi-a dovedit şi eficienţa, sau dimpotrivă? Oare cauza „rupturii" din UDMR – care a dat mână liberă „radicalilor" şi i-a dezangajat şi disculpat pe „moderaţi" - nu a fost exact acest „control", sau inabilitatea manierei lui de aplicare? Oare condiţia de a-şi izola (sau chiar exclude) extremiştii n-a reprezentat un binevenit pretext (ca să nu spun o mană cerească) pentru conducerea „moderată", spre a-şi putea slobozi „radicalii" şi a-i plasa pe orbita „autodeterminării", ea urmând să-şi continue, în condiţii de „delimitare" (şi de onorare a târgului), eficienta politică a paşilor mărunţi?

Sau nu este aşa? Să vedem şi părerea unui om al PSD, aflat de ani de zile în miezul problemei, atât ca şi localnic – cât şi ca prefect sau, mai nou, deputat de Covasna. Reproducem dintr-un interviu acordat revistei AS (nr. 577/4-11august 2003) de către avocatul Adrian Căşunean-Vlad, în consemnarea lui Ion Longin Popescu:

Întrebare – Sunt mai bine de 13 ani de când UDMR face jocurile pe scena politică românească. Cu toate acestea o aripă radicală a sa, CNM, o acuză de trădare şi o ameninţă cu pierderea alegerilor în 2004. Ce victorie nu a reuşit, încă, să raporteze partidul etnicilor maghiari?

Răspuns – Acuzaţia de „trădare" nu se justifică, deoarece UDMR a realizat aproape tot ce şi-a propus. CNM spune că foştii lui tovarăşi nu mai reprezintă interesele maghiarimii, pentru că s-ar fi depărtat de acele precepte inserate în programul său politic, de obţinere a autonomiei teritoriale. Răspunsul dat de Marko Béla unui cotidian german este foarte clar: „Ăştia (CNM) fac doar gălăgie despre autonomie, în timp ce noi, UDMR-ul, cu paşi mici, o şi realizăm". Dacă îi analizăm succesele din ultimii 13 ani, putem constata că această formaţiune şi-a văzut visul cu ochii. Gândiţi-vă că, la începutul anilor ´90, Albert Álmos, primarul actual din Sfântu Gheorghe, spunea: „În ipoteza că voi fi ales, românii vor ajunge să-şi asculte limba maternă la căşti!" Ceea ce s-a întâmplat. Românii au ajuns, în toate consiliile locale din zonă, şi la Sfântu Gheorghe, şi la Miercurea Ciuc, să-şi asculte limba maternă la căşti. Aceeaşi situaţie este în administraţie, unde, ca urmare a legii Administraţiei Publice din anul 2000, funcţionarii români au fost epuraţi pentru „incompetenţă", adică pentru necunoaşterea limbii maghiare. Din 104 angajaţi la Primăria din Sfântu Gheorghe (oraş în care românii reprezintă 25% din populaţie) au mai rămas doar 2 (doi) etnici români, cunoscători ai limbii maghiare. La Târgu Secuiesc şi Baraolt, unde românii reprezentau o treime din personalul primăriilor, nu mai există nici unul în prezent. Din păcate, Camera Deputaţilor a introdus în proiectul de modificare a Constituţiei un articol graţie căruia vor putea fi daţi afară din slujbe, pentru necunoaşterea limbii maghiare, şi funcţionarii din prefecturi şi cei din serviciile publice (finanţe, poliţie, silvic, direcţia agricolă etc.), aşa cum s-a întâmplat cu cei din primării. Politica paşilor mărunţi face minuni în ograda UDMR.

Întrebare – Dar vine Justiţia la rând, cu prevederi constituţionale la fel de şocante. Practic, nu va mai vorbi nimeni limba română în clădirile oficiale din Covasna Şi Harghita. Nu cumva se va ajunge exact acolo unde ţinteşte Consiliul Naţional Maghiar, vlăstarul aşa-zis rebel al UDMR?

Răspuns – Se va putea ajunge, în scurt timp, la un sistem paralel de justiție, deoarece instituția interpretului nici nu a fost prevăzută decât pentru apatrizi şi cetățeni străini. Cum va fi posibil ca judecătorii unei Curți de apel sau cei ai Curții Supreme să poată verifica temeinicia unei soluții date într-un dosar în care s-a uzitat exclusiv limba unei minorități, iar actele nu au fost traduse în limba română? Nu cumva trebuie să cunoască şi ei limba respectivă? UDMR spune că da.(...) Dar ce se întâmplă în situația în care apare un etnic maghiar ca inculpat, un român ca una din părțile civile, şi un ucrainian, ca altă parte civilă. Nu se creează un Turn Babel în tribunal, între cetățeni români? Elementul care ar trebui să-i lege, limba română, se doreşte a fi redus la tăcere...

Iată, aşadar, părerea - mai mult decât avizată – a unui român din secuime, jurist, fost prefect şi, în prezent, deputat PSD de Covasna!

Face „minuni" politica paşilor mărunți?

Face!!!

Este „ruptura" din UDMR o pură şi simplă diversiune?

Este!!! (Dealtfel, d-l Căşunean-Vlad este exact de aceeaşi părere: „Concluzia este clară – fie că se numesc CNM sau UDMR, liderii maghiari urmăresc aceeaşi finalitate inserată în programul lor politic: obținerea autonomiei teritoriale pe criterii etnice")

Iată, aşadar, câtă dreptate avea d-l Marko atunci când declara într-un interviu (reprodus de noi într-un capitol anterior) că, citățm: „Diversificarea mijloacelor nu înseamnă competiție, ci complementaritate"!!!

Dar oare numai despre autonomia teritorială a secuimii este vorba?

Pe de altă parte, chestiunea cu „controlul din interior" n-a fost doar o pură iluzie? Altfel spus: avantajele obținute din alianța cu UDMR justifică oare flagrantele dezavantaje decurse din aceasta?

Să-l lăsăm tot pe deputatul PSD să răspundă:

"Dacă nu vom fi atenți, orice este posibil.(...) Iar strategia lor este de a câştiga totul sau nimic. Posibilitatea de a-şi folosi limba în Justiție fără interpret este explozivă şi are bătaie lungă. Dacă nu vom introduce obligativitatea cunoaşterii limbii române de către toți cetățenii români, va fi o nenorocire națională. Nostalgia față de Transilvania, văzută de ei ca teritoriu unguresc, este adânc săditâ, prin propagandă, în sufletul multor maghiari. Ar trebui să fim naivi ca să nu ne dăm seama de această realitate. Budapesta e-n toate. Cel care nu înțelege acest lucru se gândeşte prea puțin la soarta țării lui, iar regretele ulterioare nu vor mai folosi la nimic."

Şi dacă aşa stau lucrurile (şi, din păcate, se pare că într-adevăr aşa stau), atunci nu devine firească întrebarea: oare cine pe cine controlează?

XXXIX
„Moderatul" Frunda şi Ardealul „dualist"

Desigur, ni s-ar putea reproşa că de câteva capitole reproducem de oriunde, numai din respectiva presă „aliată" nu .

Aşa este, Doar atât că „ecourile ecourilor" pot fi uneori – în ciuda scăderilor semnalate (şi reproşate) – la fel sau poate mai interesante decât „icnetul primordial" sau prima reflectare a acestuia. Pe de altă parte, (re)reverberarea cu pricina poate fi, la rândul ei, la fel de „aliată", din cu totul alte motive, fireşte. Dacă în cazul presei de limbă maghiară – pornindu-se de la premisa că aliaţii de protocol, necunoscând limba, nu au acces la mesajul acesteia – se urmăreşte informarea (şi liniştirea) publicului cititor asupra caracterului pur conjunctural al respectivei alianţe (aducătoare doar de avantaje!), în cazul celei de limbă română, în majoritatea situaţiilor, miza este cu totul alta: compromiterea, cu o cale, şi a aliatului majoritar – PSD şi al său guvern. În ce sens? În sensul că: iată, dragi alegători, cu cine se aliază (s-a aliat) partidul de guvernământ! Până şi revista AS (care se ocupă de vedete, tratamente naturiste, reţete de slăbire, diverse reportaje şi aşa mai departe – dar are şi o pagină politică unde semnează Neculai Constantin Munteanu, Dan Pavel etc.) îşi plasează interviul cu Adrian Căşunean-Vlad - din care am reprodus în episodul precedent – imediat după amintita pagină, pe care, sub semnătura lui Toma Roman, este desfiinţată guvernarea pesedistă („populistă", „demagogică", „abuzivă" etc.) şi se propun agregări şi alianţe politice capabile să spargă „monopolul PSD" şi să scoată ţara din „marasmul economic şi legislativ, din corupţia generalizată în care a împins-o PSD-ul"! În acest context, cum altfel poate fi interpretat interviul plasat imediat pe pagina următoare (primul de acest gen care apare în paginile revistei !), decât ca un atac la PSD, care, iată, pe lângă celelalte păcate ce duc ţara de râpă, se mai şi aliază cu duşmani inveteraţi ai unităţii şi suveranităţii României?!!

De ce subliniem cele de mai sus? Spre a scoate în evidenţă inconsecvenţa, ipocrizia şi caracterul pur electoral al gestului, în cei patru ani de guvernare CDR-istă (incluzând şi UDMR-ul) interesul actualei opoziţii de dreapta (ne referim, fireşte, la supravieţuitorii Convenţiei) pentru soarta românilor (minoritari) din Secuime sau faţă de enclavizarea progresivă a zonei cu pricina fiind, practic, nul. (Ceea ce, evident, nu scuză situaţia creată şi perpetuată acolo, pentru care răspunzătoare este întreaga noastră clasă politică!)

Acestea fiind spuse, să ne întoarcem la „presa aliată” autentică, şi să vedem şi părerea unui senator UDMR – d-l Frunda György – despre cum devine chestiunea cu vorbitul limbii maghiare într-o „Europă în miniatură – numită Ardeal” (Romániai Magyar Szó,nr. 4562/7 august 2003).

De ce ne interesează tocmai părerea domniei-sale? O dată, pentru că, alături de Marko Béla, Verestoy Attila sau Tokaji György, este unul dintre cei mai „moderaţi” (şi „contestaţi”) udemerişti. În al doilea rând, pentru că a fost acuzat, când cu votarea „amendamentului Grosz”, ba că ar fi lipsit – fiind plecat după cumpărături, ba că ar fi „uitat” să informeze comunitatea maghiară din Ardeal despre fondul problemei...În al treilea rând, pentru că alţii îl acuză că ar fi votat, la Consiliul Europei, „împotriva parlamentarilor europeni şi români, dar alături de parlamentarii Ungariei, în chestiunea modificării Statutului Maghiarilor” (Formula AS, nr. 577/4-11 august 2003). Şi, în fine, pentru că – contrar declaraţiilor senatorului UDMR – Wass Endre, fiul lui Wass Albert, neagă că ar fi apelat la avocatul Frunda György pentru a reprezenta familia în instanţă în vederea reabilitării respectivului criminal de război. Ceea ce învederează faptul că Frunda a acţionat în calitatea sa de reprezentant juridic al UDMR şi în numele Uniunii! (informaţia o deţinem din nr. 619/12 august 2003 al săptămânalului Erdélyi Napló, pagina 4).

Iată, aşadar, variate ipostaze ale personajului în discuţie, care pun sub semnul întrebării calitatea sa de moderat sau însăşi existenţa reală a moderaţilor şi radicalilor în sânul UDMR!

Să vedem, însă, cum vine treaba cu vorbitul ungureşte, nu de alta, dar afirmaţiile deputatului PSD Căşunean-Vlad – după cum susţine chiar domnia-sa – nu sunt crezute la Bucureşti, nici măcar în cercul colegilor de partid. Reproducem din „Ardeal – o Europă în miniatură” (RMSz din 7 august 2003 – pagina 1-a):

„La conferinţa de presă care a urmat întâlnirii, ziariştii români au primit o bine-meritată lecţie de la senatorul Frunda György – privitor la drepturile minoritarilor. Frunda – în româneşte – a declarat : «Este o realitate indiscutabilă că Ardealul, de milenii, reprezintă un creuzet al naţiunilor conlocuitoare, în care oamenii de rând au trăit în bună-înţelegere. În ultima vreme zona noastră a devenit mai săracă în câteva seminţii. În viitor numai atunci va fi pace aici şi o reală egalitate, dacă noua Constituţie şi legile aferente vor prevedea, clar şi fără echivoc, drepturile individuale şi colective ale maghiarilor din Ardeal, dacă se va proceda fără întârziere şi integral la retrocedarea averilor bisericeşti şi dacă se va restitui o moştenire de drept a maghiarimii ardelene: Universitatea Bolyai.

Dealtfel, în Europa Unită vom deveni cu toţii minoritari. Constituţia Europeană va trebui, neapărat, să instituţionalizeze protecţia minorităţilor», a mai spus senatorul, după care – luând-o pe ungureşte – a adăugat: «Drumul pe care mergem are două posibile direcţii. Dacă noi, ungurii ardeleni, înaintăm cu mâna întinsă spre români, atunci aşteptăm de la coabitanţi, de la concetăţeni, o atitudine similară. Dacă noi, ungurii ardeleni, învăţăm limba statului român – şi nu numai pentru că, astfel, ne putem realiza mai uşor, ci şi în virtutea unui gest de apropiere, atunci aşteptăm ca şi românii cu care trăim împreună să ne cunoască limba maternă, şi nu doar din pură politeţe, ci şi pentru că ar fi în interesul lor să înţeleagă ce vorbim, dacă nu pentru altceva, măcar pentru a nu-şi mai închipui că avem secrete, că vrem să le ascundem ceva».

Desigur, au fost destui ziarişti mureşeni care n-au înţeles cuvintele rostite de Frunda, pentru că nu ne cunosc limba.

«La Târgu Mureş, la orice manifestare la care participă şi unguri, va trebui să se vorbească în ambele limbi» – a concluzionat senatorul." (Máthé Eva)

Este limpede, dragi cititori şi dragi politicieni bucureşteni, inclusiv (sau mai ales) ai PSD-ului?!!

Mai par exagerate afirmaţiile deputatului (PSD) Adrian Căşunean-Vlad – reproduse în episodul precedent?

Mai pare neverosimilă chestiunea cu ascultatul „în cască" a limbii române? (Iar la Târgu Mureş, totuşi, mai există aproape 50 la sută populaţie românească; ce se întâmplă, atunci, în alte oraşe din secuime unde românii sunt pe cale de dispariţie?)

Pe de altă parte, să nu uităm că declaraţiile reproduse aparţin unui „moderat", contestat şi hulit pe toate „forumurile" disidenţilor!

Deci aşa:

- Ardealul, de milenii, a fost un „creuzet" (o zonă de complementaritate – cum ar veni) în care naţiunile conlocuitoare au trăit în pace şi prietenie! (parcă am mai auzit aşa ceva în „Declaraţia de la Budapesta" din iunie 1989!);

- aceste naţiuni s-au împuţinat (prin plecarea saşilor şi exterminarea evreilor de către unguri!), rămânând, practic, doar românii şi ungurii, care, nu se ştie de ce şi de când, nu mai trăiesc în pace şi prietenie;

- pacea este condiţionată, astăzi, de o nouă Constituţie care să asigure o egalitate deplină bazată pe drepturi colective – ceea ce nu poate să însemne decât cosuveranitate, deci, un dualism de tipul celui austro-ungar;

- şi, ca în orice stat dualist – ambele limbi fiind oficiale – cunoaşterea acestora devine obligatorie pentru toţi cetăţenii „coabitanţi”!

Sau nu asta spune „moderatul” senator al UDMR, în cel mai „moderat” şi „aliat” cotidian central de limbă maghiară? Ba exact asta spune, şi o face cu o dezinvoltură şi impertinenţă cel puţin suspecte, devansându-i pe cei mai aprigi „radicali”!

Unde mai e „ruptura” din UDMR?

Unde sunt „trădătorii” care au provocat „ruptura”?

Unde sunt cei ce, în marea lor naivitate, au considerat încheiată epurarea Uniunii de orice elemente extremiste?

Oare ce-ar mai trebui să se declare sau (Doamne fereşte!) să se întâmple spre a se înţelege că eradicarea respectivului extremism ar echivala, practic, cu o epurare generală?

Şi, faţă de cele de mai sus, deja se fac în diferite zone ale Ardealului diverse combinaţii şi aranjamente în perspectiva relativ apropiatelor alegeri locale!

Dumnezeu să priceapă!

Oricum, d-lui Frunda i-am rămas dator cu câteva precizări:

- „creuzetul” din Ardealul milenar n-a servit la altceva decât la încercarea coaliţiei dominante (Unio Trium Nationum – unguri, saşi şi secui) de-a topi rezistenţa şi însăşi fiinţa naţională a poporului român – autohton şi majoritar;

- românii, până în 1918, n-au avut parte de pace şi prietenie, ci doar de prigoană, ură şi dispreţ;

- maghiarii din România sunt o minoritate naţională – şi nimic altceva;

- nici o reglementare internaţională nu prevede drepturi colective pentru minoritari, ci doar drepturi individuale, pe care România le garantează şi respectă peste normele internaţionale;

- în aceste condiţii, toate pretenţiile emise sunt aberante şi denotă o totală lipsă de realism, bun-simţ şi decenţă, iar condiţionarea păcii de materializarea respectivelor aberaţii nu poate fi interpretată decât ca o ameninţare voalată!

Cât priveşte aserţiunea cu statutul de minoritari ai celor ce urmează să se integreze într-o viitoare Europă Unită, chestiunea este la fel de aberantă: respectiva alcătuire suprastatală va fi sau o Europă a statelor naţionale, păstrându-şi fiecare propria identitate, sau nu va fi deloc! (Fireşte, pricepem la ce fel de „Europă Unită” se gândeşte d-l senator Frunda: este cea la care visează mentorul d-sale, Molnár Gusztáv, o

alcătuire anacronică şi utopică la care nici România – dar nici separat Ardealul – nu vor adera niciodată!!!)

XL
O mostră de „cosuveranitate”

Vorbeam, în capitolele anterioare, despre regionalizare (inclusiv – sau mai ales – transetnică) şi cosuveranitate, ca despre pilonii principali ai „iuţirii” maghiaro-maghiare, prima ţinând de eforturile locale (udemeriste şi paraudemeriste), cea de a doua de eforturile ţării „vecine şi prietene”.

În cele ce urmează nu ne vom ocupa de o confirmare majoră a ceea ce prefiguram deja în paginile „Mişcării Revizioniste Maghiare” (este vorba despre aria reală a „Noului statut juridic al maghiarilor din afara graniţelor” ce cuprinde - alături de „Legitimaţia de maghiar” – şi dubla cetăţenie, şi reprezentarea în Parlamentul Ungar), confirmare de notorietate publică, cel puţin în cercurile maghiare şi presa aferentă. (Desigur, presa românească a ignorat quasi-total faptul că dubla cetăţenie - solicitată de către „Consiliul Naţional al Maghiarilor din Voivodina”, cerere la care s-au raliat şi reprezentanţi ai maghiarimii din România, Ucraina Subcarpatică şi Slovacia – a ajuns pe masa Parlamentului Ungar!) Ne vom ocupa, în schimb, de o mostră de comportament (una din nenumăratele existente) ce învederează faptul că pomenita cosuveranitate este nu numai râvnită, nu numai avută în vedere ca o perspectivă tangibilă sau chiar apropiată, ci şi asimilată ca o realitate quasi-afectivă. Despre ce este vorba? Să-i dăm cuvântul d-lui Ferencz L. Imre, editorialistul cotidianului central de limbă maghiară României Magyar Szó (nr. 4577/22 august 2003):

„Poetul de Curte al dictaturii comuniste – Adrian Păunescu, supravieţuind dificultăţilor din perioada imediat post-decembristă, a ajuns – graţie PSD-ului – un lider de frunte al lumii politice dâmboviţene. În această calitate duce, în Senat, lupte aprige pentru «drepturile românilor», iar seara, ca realizator al canalelor de televiziune, face acelaşi lucru spurcând, împreună cu echipa din dotare, maghiarimea şi istoria ei milenară. La «Realitatea TV», în programul pe care-l conduce de-o vreme încoace, el disecă toate momentele prezente sau trecute ale existenţei noastre în Ardeal, apelând la acuzaţii fanteziste şi sufocându-şi telespectatorii naivi cu un noian de date istorice falsificate, în fapt, epuizând toate mijloacele de instigare la ură antimaghiară.

În urmă cu câteva săptămâni, un cititor revoltat din Alba Iulia ne-a semnalat respectiva falsificare a istoriei, reproşându-ne – atât nouă cât şi UDMR-ului (care mai e şi aliată a partidului de guvernământ!) – că nu reacţionăm în nici un fel, că nu facem nimic pentru a contracara această

sistematică instigare antimaghiară. (În paranteză fie spus, nici Consiliul Național al Audiovizualului n-a sesizat faptul că emisiunile lui Păunescu încalcă prevederile legale în vigoare!) Revolta cititorului nostru e pe deplin justificată, pentru că referitor la Martirii din Arad, respectiv pe marginea «Monumentului Libertății», de pildă, s-au rostit atâtea minciuni, încât deputatul UDMR Tokay György a încercat să intervină telefonic în așa-zisa dezbatere, spre a corecta, măcar în parte, falsurile istorice grosolane ce musteau de aroganță naționalistă. Firește, până la urmă a fost nevoit să trântească receptorul și, în condițiile date, a procedat corect, pentru că nu avea cu cine discuta: până când la emisiunea cu pricina tronează Păunescu, orice intervenție individuală este de prisos sau chiar degradantă. Dar UDMR, în schimb, ar trebui să ia atitudine. Când cu OTV-ul (care denigra persoana premierului și pe cea a președintelui țării) – suspendarea și mai apoi desființarea postului n-a fost o problemă, ba chiar a decurs în procedură de urgență. În cazul de față, desigur, nu putem spera la așa ceva, dar Păunescu și ai săi ieniceri vor trebui, totuși, îndepărtați cumva de pe ecran, pentru că acel interminabil serial de defăimare deșănțată, de spurcare a tot ce este maghiar e nu numai umilitor pentru noi, dar reprezintă și o încălcare flagrantă a legilor în vigoare (nemaivorbind de mult invocatele – de către participanții la «dezbatere» – norme europene!).

Dealtfel, dacă Păunescu și «servanții» vor (putea) continua în același ritm, va ieși la iveală că în România ultimului război mondial n-a existat holocaust, în schimb, în timpul revoluției maghiare din 1848 a avut loc un veritabil etnocid, soldat cu 40.000 de victime în rândurile românilor nevinovați. Iar aceşti maghiari criminali au îndrăznit să ridice și un monument de cinstire a Ungariei Milenare, la Arad, fără să-i întrebe pe români, în ce loc s-o facă, de pildă, la Viena...Ascultând astfel de aberații, orice om normal descalifică și ignoră respectivul post de televiziune. (Cum poate asculta un om normal – și nu paranormal – nişte „aberații" care n-au fost rostite, ci ar putea fi rostite, după părerea autorului, dacă „Păunescu va putea continua în același ritm"??! – n.n.) Dar nu putem uita că un procent considerabil al majoritarilor, care nu ne iubesc – dacă nu pentru altceva, măcar în amintirea «frumoaselor vremuri de altădată» – aplaudă cu entuziasm acest mod de a face politică la începutul secolului XXI, în timp ce Puterea, căreia îi aparține și amintitul senator, consideră că promovează o politică exemplară și de nivel european față de minorități, grație căreia speră și la integrarea în UE."

Iată, așadar, cum arată un prototip de abordare de pe poziții de cosuveranitate (ca să folosim un eufemism) a chestiunii în discuție, într-un

editorial din cotidianul central de limbă maghiară României Magyar Szó, cea mai „moderată" şi „aliată" publicaţie a „partenerilor" de protocol!!

De ce „cosuveranitate"? Pentru că tonul cu pricina şi aroganţa respectivă nu pot fi interpretate decât în acest context, nemaivorbind de „imunitatea" de care par a beneficia editorialiştii de la RMSz (şi cei aflaţi în spatele lor) – 9 din 10 editoriale fiind scrise în acelaşi stil de „cosuverani"!

Dealtfel, în cazul celor aflaţi în spatele editorialiştilor, ceea ce diferă, cât de cât, este doar tonul. Iată ce putem citi în Adevărul din 23 august 2003, sub titlul „Statuia Libertăţii din Arad tensionează relaţiile româno-ungare":

"Preşedintele Partidului Socialist Ungar (HSP), László Kovács, a apreciat că decizia Ministerului român al Culturii de a respinge amplasarea statuii Libertăţii la Arad constituie un «element îngrijorător» în relaţiile dintre Ungaria şi România (...)

Preşedintele Forului Democratic Ungar (HDF – opoziţie), Ibolya Dávid, (...) a apreciat, într-un comunicat, că motivele evocate (poate invocate? – n.n.) în acest sens de ministerul român sunt «naţionaliste, înguste şi părtinitoare».

«Contextul istoric şi caracteristicile Transilvaniei (în original, referirea este la Erdély, ceea ce înseamnă Ardeal – adică Transilvania + Banat + Crişana + Maramureş – n.n.) nu pot fi neglijate. Un astfel de diletantism profesional şi politic nu poate fi compatibil cu noţiunile de bună vecinătate şi identitate europeană», a subliniat ea..."

Deci aşa: refuzul de a (re)amplasa monumentul cu pricina, pe pământ românesc, monument (dezafectat în perioada interbelică – şi nu în cea comunistă"!) ce are, pentru români, o semnificaţie diametral opusă, provocatoare, sfidătoare şi jignitoare (vom reveni), constituie pentru ministerul de Externe ungar un „element îngrijorător în relaţiile dintre Ungaria şi România", iar pentru unul din principalii lideri ai Opoziţiei din ţara vecină (MDF este aliatul FIDESZ) un gest ce denotă „naţionalism îngust şi părtinitor" şi „diletantism profesional şi politic", elemente "incompatibile cu buna-vecinătate şi identitatea europeană"!

Cine şi unde în lume îşi mai poate permite aşa ceva faţă de o ţară vecină sau, în general, străină, decât în cadrul unor relaţii de la metropolă la colonie (sau, eventual, fostă colonie)?

Am exagerat, oare, atunci când vorbeam despre o cosuveranitate pe care şi-o arogă respectivii?

Sau am folosit un eufemism?

În ceea ce-i priveşte pe „înapoi-stătătorii” din ţară, să citãm, tot din „Adevărul”, un titlu aflat pe aceeaşi pagină (a 2-a):

„După ce în Cameră articolul 1 din noua Constituție «a rezistat», UDMR reia în Senat lupta pentru eliminarea sintagmei «stat național»”

Ce altceva este acest atac decât un atentat la suveranitatea României?

Şi, ca să fie totul şi mai clar, să reproducem din „Extemporalul de sâmbătă” (aflat în acelaşi exemplar al „Adevărului” – tot pe aceeaşi pagină) unul din „evenimentele cu consecințele cele mai importante”:

„Decizia Ministerului Culturii de a aviza negativ amplasarea Statuii Libertății în centrul Aradului, gest care a nemulțumit UDMR, acesta amenințând cu monitorizarea «la sânge» a protocolului cu PSD.”

Pentru numele lui Dumnezeu, oare ce (mai) conține acest Protocol??!

Să ne întoarcem, însă, la editorialul d-lui Ferencz din RMSz, nu pentru a-i comenta obrăznicia deşănțată, nu pentru a-i demonstra autorului că nu cunoaşte istoria cu pricina sau a-i recomanda nişte surse bibliografice româneşti autorizate şi nici măcar pentru a-l combate cu argumente istoriografice de proveniență maghiară (o vom face, poate, într-un episod viitor), ci, pur şi simplu, pentru a ilustra, cu o GAFĂ a d-lui Ferencz, cât de tendențios, ipocrit şi de rea-credință este întreg eşafodajul pe care s-a construit editorialul cu pricina. Despre ce este vorba? Despre faptul că „gura păcătosului adevăr grăieşte” (chiar dacă acest adevăr se vrea a fi prezentat ca o virtuală aberație păunesciană!), despre aprigul editorialist care inițial vorbeşte de monumentul Libertății, pentru ca, în final, printr-un mecanism tipic freudian, tot el – şi nu Păunescu (care n-a apucat „să continue în acelaşi ritm”) – să se refere la monumentul „Ungariei Milenare” (o altă denumire a „Ungariei Mari”)!!!

„Pasărea mălai visează”, stimate d-le Ferencz, dar şi „fiecare pasăre pe graiul ei piere”! Exact despre asta este vorba: respectivul monument (dezansamblat în anii ´20) nu este – şi nici n-a fost niciodată – al „Libertății”, ci a fost, dintotdeauna, al „Ungariei Mari” şi, ca atare, nu are ce căuta pe teritoriul României – unul din statele succesoare ale respectivei „închisori a națiunilor”! (nemaivorbind de faptul că aşa-zisa revoluție paşoptistă maghiară n-a fost altceva decât o încercare – profitând de conjunctura momentului – de a înlocui jugul austriac cu unul maghiar!)

Aşa stând lucrurile, nu emisiunile lui Adrian Păunescu „mustesc de aroganță şi ură antimaghiară”, stimate d-le Ferencz, ci invers: editorialul d-

tale musteşte de aroganţă şi ură antiromânească. Şi nu numai editorialul, ci întreaga politică a celor ce stau în spatele acestuia.

Asta fiind situaţia, teamă ne e că nu noi, ci domniile voastre vor avea dificultăţi, din acest punct de vedere, cu Uniunea Europeană.

Firește, dacă prin UE înțelegem, şi unii şi alţii, acelaşi lucru!

P.S. Cu riscul de-a plictisi, va trebui să revenim la „stilul lăutăresc" al celor de la „Adevărul":

- Partidul Socialist Ungar (Magyar Szociálista Párt) se prescurtează MSZP – şi nu HSP;

- Forul Democratic Ungar (Magyar Demokrata Forum) se prescurtează MDF – şi nu HDF. (Desigur, am înțeles că „H"-ul vine de la „Hungarian", dar încă n-avem ştire că engleza ar fi devenit limbă oficială europeană sau mondială, nici măcar în ceea ce priveşte prescurtările!)

Cât priveşte articolul „UDMR reia în Senat lupta pentru eliminarea sintagmei «stat naţional»", cu toată simpatia şi prețuirea pe care o nutrim faţă de d-l Silviu Achim, trebuie să spunem că în chestiunea cu alegerea primarilor într-un singur tur de scrutin, avantajul UDMR nu s-ar datora (numai) „disciplinei ce caracterizează electoratul maghiar", ci mai ales anomaliei care a permis şi perpetuat posibilitatea unui vot maghiar pur etnic (sau etnopolitic) – în confruntare cu votul divizat pe partide (respectiv orientări doctrinare) al românilor. Anomalie care se răsfrânge – şi în prezent – asupra minoritarilor români din Secuime, de pildă, care, neavând un partid etnic (echivalent de UDMR), rămân, de regulă, nereprezentaţi în consiliile locale sau în cele judeţene.

P.P.S. Á propos de mult invocatul holocaust din România – „Cerbul de aur" a mai furnizat o nouă „dovadă" a antisemitismului funciar al românilor: acordarea (de către publicul din toată ţara !) a Premiului de popularitate reprezentantului Israelului!!!

XLI
„Insula Maghiară” şi „simbolul” ei

Nu vreau să-mi fac un obicei din a lăsa în „coadă de peşte” unele subiecte: de câte ori am promis că voi reveni, până la urmă – în ciuda amânărilor repetate dictate de noi şi noi elemente de „iuţire” ce dădeau năvală şi se cereau semnalate (cât de cât) „la cald” – tot am făcut-o, şi o voi face şi de aici încolo (inclusiv în ceea ce-l priveşte, de pildă, pe „secuiul” Raduly).

Aşa stând lucrurile, chiar cu riscul ca „dobânzile să depăşească suma datorată”, va trebui – şi de această dată – să cer o amânare, noile isprăvi „insulare” ale numitului HVIM eclipsând promisa (şi necesara) revenire la unele realităţi ale „revoluţiei maghiare” din 1848.

Despre ce este vorba? Despre cele petrecute, între 11 – 17 august 2003, la Kissmaros (localitate aflată, pe cotul Dunării, la 50 de km. de Budapesta) şi – mai cu seamă – despre semnificaţia prezenţei unor participanţi (din România – şi nu numai) la respectiva reuniune anuală a „tineretului celor 64 de judeţe”.

De ce isprăvi „insulare”? Pentru că manifestarea cu pricina, aflată la cea de a 3-a ediţie, se vrea o „Insulă Maghiară” (Magyar Sziget) care să şteargă – simbolic (deocamdată) – „nedreptele graniţe trianonice”. Drept care, titlul relatării din „Erdélyi Naplo” (26 august 2003), de pildă, a sunat în felul următor: „Timp de o săptămână au fost lichidate graniţele de batjocură”! (De notat că, în rest, reportajul din EN este surprinzător de neutru şi moderat – spre deosebire de cele apărute în presa din Ungaria)

Desigur, presa (românească) din România a ignorat, ca de obicei, quasi-total evenimentul cu pricina, singura relatare amplă şi relativ avizată aparţinând cotidianului Adevărul de Cluj (nr. 3885/21 august 2003), din care vom reproduce în cele ce urmează („Transilvania – marea durere a tinerilor unguri”):

“Manifestarea a avut loc în perioada 11-17 august într-o staţiune de pe Dunăre, situată la aproximativ 50 de kilometri de Budapesta, în apropiere de graniţa cu Slovacia. Sute (mii – după părerea publicaţiei Magyar Jelen, nr. 34/22 august 2003, săptămânal ce apare în Ungaria şi Canada – n.n.) de maghiari au luat parte în cadrul taberei «Magyar Sziget» la conferinţe şi prelegeri care încercau să demonstreze nedreptatea suferită de poporul maghiar în urma tratatului de pace de la Trianon, semnat la data de 4 iunie 1920. Organizatorul manifestării a fost organizaţia intitulată

sugestiv Mişcarea Tinerilor din cele 64 de Comitate, nume care ilustrează structura administrativ-teritorială a Ungariei Mari. Sloganuri cum ar fi «Vesszen Trianon!» (Să piară Trianonul), «Igazságot Magyarországnak!» (Dreptate pentru Ungaria), «Nem, nem, soha!» (Nu, nu, niciodată), «Magyar vagyok, NEM turista!» (Sunt maghiar, nu turist) erau la ordinea zilei. Fiecare participant purta tricouri albe sau negre pe care era imprimată una din lozincile menționate. Steagurile Ungariei Mari şi cele ale armatei regale maghiare fâlfâiau pretutindeni în stațiunea Kissmaros, închiriată special pentru această manifestare. Era parcă epoca lui Horthy, şi nu vremea în care Ungaria tocmai se pregăteşte să intre în marea familie a Europei.(...)

Din tabără nu au lipsit Patrubány Miklos, preşedintele Uniunii Mondiale a Ungurilor, şi reprezentantul acesteia pe Balcani, Borbély Imre. Patrubány a explicat participanților importanța obținerii de către toți maghiarii din afara granițelor Ungariei a dublei cetățenii. Printre cei care au susținut conferințe s-a numărat şi controversatul Jakabffy Attila, din Târgu Mureş, care s-a dat drept politolog(...) La manifestări au luat parte şi skin-heads (capete rase), adepți ai mişcării neonaziste, organizație interzisă în Ungaria. Aceştia purtau tricouri cu zvastica şi cu poza lui Horthy. Întreaga tabără a fost straşnic păzită, în sistem aproape paramilitar, încât accesul era imposibil fără invitație. Chiar şi presa maghiară a avut restricții, pentru aceasta fiind impusă o taxă de 40.000 de forinți înscrierea şi alte 10.000 pentru fiecare zi de participare, sumă pe care nu multe redacții îşi permiteau s-o achite. Fiecare participant era marcat cu o banderolă din plastic verde, capsată pe mâneca dreaptă. În toată stațiunea, închiriată special pentru această manifestare, patrulau echipe de câte doi-trei membri HVIM, care purtau tricouri cu inscripția «rendezö» – organizator, pentru a-i identifica pe posibilii intruşi. Nici fotografierea şi înregistrarea manifestărilor nu au putut fi realizate, numai cu acordul special al HVIM. Este interesant faptul că, de la an la an, numărul adepților mişcării este tot mai mare, cei mai mulți dintre aceştia fiind studenți şi chiar intelectuali.(...) HVIM susține că (...) astfel de «insule maghiare» vor fi organizate şi în Transilvania, Voivodina şi în Slovacia..."

Desigur, textul din Adevărul de Cluj este considerabil mai amplu, însoțit şi de fotografii, dar – având în vedere faptul că în serialul nostru am acordat, în capitolele 27 şi 28, suficient spațiu activității celor de la HVIM – ne vom rezuma doar la cele reproduse mai sus, fără a renunța, firește, la nişte comentarii. Mai întâi, însă, câteva observații:

- Borbély Imre este un fost senator al UDMR, actualmente copreşedinte al UMU şi reprezentant al acesteia nu pentru Balcani, ci pentru Bazinul Carpatic;

- UDMR a mai fost reprezentată şi de către Borbély Zsolt Attila, fiul celui mai sus pomenit;

- Jakabffy Attila, aşa cum afirmă şi d-l Mihai Porumb (cel ce semnează reportajul din Adevărul de Cluj), este un personaj controversat, dar nu pentru că n-ar fi politolog – şi încă de Sorbona!; altele sunt datele care-i conferă calificativul amintit (vom reveni).

Fireşte, ne-am putea întreba, cu deplin temei, ce caută preşedintele Uniunii Mondiale a Ungurilor (UMU), copreşedintele (responsabil cu Bazinul Carpatic) al acesteia şi doi udemerişti de frunte la respectiva manifestare „insulară" – organizată de una din cele mai active mişcări revizioniste din Ungaria (cu filiale în toate „statele succesoare")?!!

Desigur, ni s-ar putea replica, nu fără temei, că UMU este la fel de revizionistă ca şi HVIM, iar ceilalţi doi au participat în calitate de persoane particulare, cel din urmă, dealtfel, nedeţinând o funcţie cheie în UDMR decât în primele luni ale lui 1990. Fie, deşi chestiunea cu „participarea neoficială" este la fel de stupidă şi caraghioasă ca şi în cazul prezenţei lui Tökés (preşedinte onorific al UDMR) la Eger, în 1991, sau a guvernului Orbán la ceremonia de reînhumare a lui Horthy Miklos. Trecem şi peste faptul că (conform presei maghiare) Borbély Zsolt a fost prezentat auditoriului ca şi lider al facţiunii reformiste din UDMR. În schimb, nu putem trece peste trecutul şi, mai ales, prezentul d-lui Jakabffy, domnia sa neputând deveni „persoană particulară" nici după „mancurtizare" sau cea mai drastică „spălare de creier".

Cine a fost d-l Jakabffy Attila? A fost unul din personajele cheie ale politicii udemeriste imediat post-decembriste şi – alături de Király Károly şi Kincses Elöd – co-răspunzător pentru evenimentele din 20 martie de la Târgu Mureş.

Cine este d-l Jakabffy? Vom răspunde, reproducând un titlu din Erdélyi Naplo, nr. 46/19 noiembrie 2002: „Are şanse autonomia! – o discuţie cu politologul Jakabffy Attila, secretar general al Ligii Transilvania-Banat" (Pentru amănunte a se vedea capitolul VI al prezentului ciclu, intitulat „Câteva repere necesare")

Ce caută la Kissmaros unul din principalii organizatori ai falsului „pogrom antimaghiar" de la Târgu Mureş?!

Ce caută în ograda HVIM mâna dreaptă a lui Sabin Gherman – promotorul regionalismului transetnic şi al devoluţiei Ardealului?!!

P.S. Pentru cei doritori de argumente în plus, să mai reproducem un text, de această dată din săptămânalul ungaro-canadian Magyar Jelen („Revista națiunii maghiare în curs de reunificare”), nr. 37/22 august 2003:

„Dintre organizatori, ultimul care a plecat a fost Zagyva György Gyula, preşedintele din Eger al HVIM.

După plecarea acestuia, un singur om a mai rămas în Insula Maghiară: Cseresznyés Pál – victima nevinovată a justiției române, cel ce, consecutiv pogromului antimaghiar de la Târgu Mureş, a fost abuziv condamnat la şase ani de închisoare. A rămas, înfăşurat în tricolorul maghiar, pe terasa din fața restaurantului, rememorând toate strângerile de mână şi toate îmbărbătările de care a avut parte în ultimele şapte zile. Aici, pe Insula Maghiară, pentru prima dată a fost tratat ca un om, ca un erou, pentru toată suferința îndurată consecutiv vinei de a fi maghiar. Stătea acolo, de unul singur, ca un simbol al «Insulei Maghiare», ca un ultim mohican. Deşi ultima întâlnire panmaghiară de tineret – cea de a III-a Insulă Maghiară – a demonstrat că nu Cseresznyés Pál a fost ultimul ungur curajos. Mai vin destui din urmă, mai sunt speranțe.”

Pentru cei ce au uitat, reamintim că „omul” şi „eroul” de mai sus a fost unul dintre căsăpitorii lui Mihăilă Cofariu, cel ce i-a aplicat ultima lovitură de picior (aproape) cadavrului acestuia!

Iată, aşadar, „simbolul” Insulei în discuție!!!

Iată, aşadar, „modelul” celor de la HVIM!!!

P.P.S. Alăturăm un decupaj de pe prima pagină a cotidianului Adevărul de Cluj (nr. 3885/21 august 2003)

TRANSILVANIA - marea durere a tinerilor unguri
Zece secui din județul Harghita îmbrăcați în uniforma armatei austro-ungare și înarmați cu pistoale și puști din primul război mondial stau pe scenă în fața câtorva sute de unguri. Puștile lucesc în soare, iar spectatorii aclamă. Într-o secundă, toți iau poziția de drepți. Încă apare în fața lor Torockai Laszlo, președintele Mișcării Tinerilor din 64 de Comitate (HVIM). În aplauzele mulțimii, acesta spune: "Vesszen Trianon!" (Să piară Trianonul). Așa a început cea de a treia ediție a taberei "Magyar Szeget" (Insula maghiară). Nu este un scenariu, ci este pura realitate.
JUSTICE FOR HUNGARY!
1920. június 4.
IGAZSÁGOT MAGYARORSZÁGNAK!
Ungaria Mare - nostalgia tinerilor maghiari

XLII
„Datorii” ajunse la scadență

„Oare ce (mai) conține acest protocol?” – ne întrebam, nu fără îngrijorare, cu două capitole în urmă, vis-à-vis de amenințările udemeriste cu „monitorizarea la sânge” (vezi „Extemporalul de sâmbătă” din Adevărul de 23 august 2003). Şi iată că unul dintre semnatari se pronunță:

„În mass-media s-a pornit un veritabil război al declarațiilor în legătură cu normativele şi uzanțele în vigoare în România în ceea ce priveşte înălțarea de statui şi monumente. Unii reprezentanți ai UDMR au calificat drept aberație interdicția de reamplasare a grupului statuar de la Arad – operă premiată a sculptorilor Huszár Adolf şi Zala György – declarând că vor ataca în justiție respectiva decizie a Ministerului Culturii. Marko Béla, preşedintele Uniunii, a reacționat mai diplomatic: «UDMR constată, cu îngrijorare, că un nou val naționalist bucureştean se abate asupra monumentului de la Arad. Punctul de vedere al ministerului de resort este inacceptabil pentru noi şi va trebui să-l discutăm cu partidul de guvernământ spre a clarifica situația, mai ales că reamplasarea grupului statuar reprezintă una din clauzele stipulate explicit în protocolul pe care l-am semnat cu PSD. Dealtfel, la nivel local există un consens clar privitor la această chestiune, în sânul celor două partide. În curând se va întruni comisia de monitorizare a protocolului PSD-UDMR, pentru că se constată o serioasă rămânere în urmă şi în ceea ce priveşte îndeplinirea a numeroase alte clauze prevăzute în protocolul respectiv».” (Am citat din articolul „Nu ne trebuie Libertatea Maghiară?” – Erdélyi Napló, nr. 621/26 august 2003, pagina 3)

Iată, aşadar, părerea – exprimată clar şi fără echivoc – a uneia din părți, provenind de la cea mai autorizată persoană!

Oare cealaltă parte – atunci când a semnat – n-a ştiut ce semnează?!

N-a ştiut despre ce monument este vorba, de fapt?

Chiar aşa?!!

Şi dacă tot ne-am decis, cu mai mică sau mai mare întârziere, să ne plătim datoriile (de tipul: „vom reveni”), să ne întoarcem şi la „secuiul” Raduly, nu de alta, dar printre promotorii de frunte ai antiromânismului procentul de (foşti) români este apreciabil. Care să fie cauza? Sindromul vestigial de vinovăție – fireşte – transmis prin „cordonul ADN” ce leagă generațiile de-a lungul timpului (inclusiv istoric) şi, bineînțeles,

subconştientul freudian şi mecanismele sale de „sublimare”. Ce altceva i-ar putea determina pe alde Raduly (Radu), Kozsokár (Cojocar), Csori (Cioară), Patrubány (Patru-bani), Suryán (Surianu), Frunda (Frundză), Giczy (Ghiță), Sztanik (Stănic), Orbán (Orban – Orbean: nume topic românesc – vezi Oarba de Mureş, de pildă) şi mulți-mulți alții să supraliciteze exact pe chestiunea în discuție?

Iar cei care se plâng de deznaționalizare sunt – şi astăzi - tot ei!!! Sau nu este aşa? Să vedem ce apare în Romániai Magyar Szó din 29 august 2003 – tot pe post de editorial (cum altfel?) – sub semnătura aceluiaşi Ferencz l. Imre:

„Politica de asimilare practicată – de azi-mâine un secol – de către România, îmbracă, de la Trianon încoace, felurite forme. Apogeul acesteia corespunde cu «omogenizarea» din perioada ceauşistă, dar politica de românizare a continuat şi după 1989. Mai mult, această asimilare a minorităților naționale (mai puțin cea țigănească) continuă şi sub «pilduitoarea» (din acest punct de vedere) politică a guvernării Năstase – Iliescu , ilustrativă fiind în acest sens remarcabila scădere procentuală a minoritarilor înregistrată în ultima vreme. Desigur, asistăm – din motive arhicunoscute – şi la o scădere globală a populației, dar împuținarea minorităților, cu precădere a celei maghiare, se bucură de o atenție specială (şi oficială) – mecanismele acesteia fiind patronate şi «lubrifiate» de sus. Să ne amintim, de pildă, cu cât entuziasm a sărit preşedintele țării în apărarea «instituției» familiilor mixte. Fireşte, nu numai datorită respectivei intervenții, numărul acestora – mai ales în zonele unde suntem net minoritari – este în continuă creştere. Iar rezultatul e următorul: cu rare excepții (care confirmă regula), copiii rezultați din aceste căsătorii mixte – sau măcar nepoții – devin, în imensa lor majoritate, români.(...)

Cei care urmăresc presa românească, lesne pot observa că o mulțime de oameni de notorietate publică – cu numele de familie autentic maghiar – nu ştiu o boabă ungureşte, ba, mai mult, neagă cu hotărâre orice legătură cu maghiarimea. Iată, aşadar, «fructele» căsătoriilor mixte, instituție îmbrățişată cu atâta căldură de către preşedintele țării! Copiii proveniți din tată maghiar şi mamă româncă – onoare rarisimelor excepții – devin, de regulă, români! (Daniela Györfy, Sanda Ladosi – cântărețe, arbitrul de fotbal Savaniu, fotbalistul Claudiu Keserü etc. sunt cazuri ilustrative) Majoritatea celor amintiți au ajuns în Bucureşti din Ardeal, dar şi ungurii bucureşteni îşi uită, într-o proporție îngrijorătoare, limba maternă (în singura şcoală medie de limbă maghiară din capitală – Liceul Ady Endre – în pauze abia se mai aude vreo vorbă maghiară).

Desigur, majoritarii sunt perfect conştienţi că «amestecarea» cu pricina este în avantajul lor, drept care şi protestează cu vehemenţă împotriva «separatismului» şcolar, nemaivorbind de orice formă de autonomie. Chiar dacă căsătoriile mixte reprezintă forma cea mai nonviolentă a deznaţionalizării, în ceea ce priveşte eficienţa ele se plasează pe un loc fruntaş. Ca atare, limitarea lor va trebui să devină una din principalele preocupări ale instituţiilor ecleziastice şi de învăţământ. Ceea ce nu înseamnă, firește, că vrem să lichidăm toate normele de convieţuire, dar minoritarii trebuie să ştie că orice întreprindere, de orice fel, făcută în comun cu majoritarii va fi în detrimentul lor. Printre altele, îşi vor pierde limba maternă şi, mai apoi, chiar şi identitatea."

Iată, aşadar, crezul – de cea mai pură esenţă rasistă (n-avem cum să-l calificăm altfel) – al d-lui Ferencz, al cotidianului central de limbă maghiară României Magyar Szó şi al „moderaţilor" ce-l patronează!

Desigur, nedumeririle şi întrebările (nemaivorbind de comentarii) pe care le naşte lectura editorialului reprodus – fie că-i acordăm autorului prezumţia de bună-credinţă, fie că nu - ar putea umple o carte. Drept care, l-am întreba pe d-l Ferencz doar atât: protocolul cu PSD (indubitabil o „întreprindere făcută în comun cu majoritarii") presupune, oare, aceeaşi finalitate? Şi dacă da, de ce a fost încheiat? Şi dacă tot l-aţi încheiat - şi va duce inevitabil la deznaţionalizare – de ce nu-l rupeţi? Vocaţia sinucigaşă – în care, „ontogenetic", vă aflaţi în topul european (sau mondial?) – începe să se manifeste şi în plan „filogenetic"?

Desigur, întrebările sunt retorice, iar pe buna-credinţă a d-lui Ferencz nu dăm o ceapă degerată. Oricum, îi admirăm hiperkeratoza facială demnă de un pachiderm (sau aligator?), dezinvoltura şi neruşinarea cu care strigă: - Prindeţi hoţul! (Vom reveni, cât de curând).

Şi dacă tot ne-am pornit pe plătit datorii – şi tot ne ocupăm de d-l Ferencz L. Imre – să revenim la „falsificarea istoriei" şi la contestatul genocid din 1848-1849.

Stimate d-le Ferencz, v-am promis - vis-à-vis de editorialul din nr. 4577/22 august 2003 al RMSz – nişte argumente istoriografice de provenienţă maghiară, care confirmă existenţa genocidului al căror victime au fost românii (aflaţi la casele lor şi neînarmaţi) pe vremea aşa zisei revoluţii paşoptiste maghiare. Firește, nu vă pot oferi informaţii generale şi exhaustive (pe acestea le puteţi găsi în surse bibliografice româneşti) – prea puţini unguri îndrăznind să pună pe hârtie adevărul istoric în legătură cu evenimentele respective. Dar, pentru că în istoria „nefalsificată" pe care o cunoaşteţi, masacrele de atunci – după modelul practicat şi astăzi (inclusiv

de d-voastră) – erau puse, inversând rolurile, pe seama românilor şi, pe de altă parte, epicentrul acestora fiind exact actualul judeţ Alba, pot să vă ofer mărturia scrisă a preotului reformat Szilágyi Farkas din Aiud, aşa cum apare ea în lucrarea „Alsofehér Vármegye (Comitatul Alba de jos – n.n.) 1848-49-ben", document tipărit ulterior (în 1898) în tipografia oraşului. (Originalul se află la muzeul de istorie al municipiului Aiud, iar copia acestuia pot să v-o pun la dispoziţie oricând). Iată câteva pasaje edificatoare:

- „Trupele imperiale (austriece – n.n.), pe 1 ianuarie 1849, arestează 40 de fruntaşi maghiari aiudeni, ostateci ce vor fi ucişi dacă nu încetează masacrarea românilor din zonă";

- „O delegaţie aiudeană, condusă de Horváth István – notarul şef al oraşului, îl avertizează, în 5 ianuarie, pe colonelul Czecz, comandantul trupelor insurgente maghiare aflate la Turda, că în caz că masacrele antiromâneşti nu încetează, Aiudul riscă să fie distrus".

Deci, un preot ungur din Aiud, într-o lucrare de ţinută, confirmă în repetate rânduri masacrarea populaţiei româneşti! (Măgina şi Cacova, de pildă, au fost incendiate până la ultima casă, iar populaţia exterminată; cât priveşte „victimele maghiare" de la Ighiu – pomenite în istoriografia maghiară, acestea au provenit dintr-o confruntare armată în care agresorii erau ungurii, confruntare ce nici măcar n-a avut loc la Ighiu, ci, cu două sate mai încolo, la Cricău!)

Iată, aşadar, stimate d-le Ferencz, că – alături de noi – au mai „falsificat" istoria cu pricina şi slujitori ai Bisericilor istorice maghiare!!!

P.S. Alăturăm, de pe frontispiciul revistei ungaro-canadiene Magyar Jelen (Prezentul Maghiar), autointitulată „a naţiunii maghiare în curs de reunificare", stema „mare" a Ungariei („Mari") – obligatorie (cândva) pe teritoriul „ţărilor anexe ale Coroanei Maghiare" – aceeaşi cu cea care figura pe steagul arborat pe clădirea Consulatului Maghiar din Cluj-Napoca, steag pe care, la vremea respectivă, „ultranaţionalistul" primar Gheorghe Funar şi-a permis să-l îndepărteze. (A se observa, în colţul de jos din dreapta, prezenţa stemei Ardealului!)

Magyar
AVAR ÁLMOS:
EGYIRÁNYÚ SZÓLÁSSZABADSÁG
SZANÁLLAS ATILLA:
AZ IZRAELI KÉMHÁLÓZAT
2003. augusztus 22. PÉNTEK • IV. évfolyam 34. szám • AZ EGYESÜLŐ M

XLIII

Răsfoind revista Magyar Demokrata (anul VII, nr.34/20 august 2003), la pagina a 52-a am dat de o corespondență a numitului Keébe György (din Budapesta) care – pe marginea unor recomandări vizând locuri de neuitat ce trebuie vizitate în Ardeal (milenara piatră de hotar de la Ghimeş, „Secuiul de fier" din Odorhei etc.) – aduce nişte completări în aceeaşi ordine de idei, menționând şi alte obiective în stare să producă tahicardie vizitatorului din „Patria Mamă. Iată textul cu pricina:

„În drumul spre Gheorghieni opriți-vă la Gyorgyofalu (denumirea românească ne scapă – n.n.) pentru a vedea, în curtea bisericii, blocul de marmoră – aflat acolo şi în perioada comunistă – ce poartă următoarea inscripție : TRECĂTORULE, NU UITA CĂ ACEST PĂMÂNT A FOST DINTOTDEAUNA SECUIESC – ŞI VA RĂMÂNE CA ATARE ÎN VECI (...)

Dealtfel, în întreg Ardealul, vizitarea cimitirelor ar trebui să devină o practică obligatorie – spre a se putea vedea cine au fost, de fapt, cei ce au trăit, în ultimul mileniu, pe aceste meleaguri."

Cele de mai sus mă întorc în urmă cu vreo cinci ani, când, într-un context de aceeaşi factură, nu mi-am putut tempera impulsul de a da o replică. Similitudinea cu pricina şi, pe de altă parte, actualitatea nealterată a replicii respective mă determină s-o reproduc.

Care popor şi care patrie?

Cultul morților include nu numai elementarul gest de respect şi de igienă al înhumării sau ritualul ce vizează „odihna" şi ipotetica rută transcedentală a celui intrat în neființă, ci şi prețuirea şi venerația pentru înaintaşi, pentru lanțul genetic (sau „cordonul ADN") ce ne leagă de aceştia, simbol de continuitate şi permanență – de neconceput în afara unui anumit timp istoric şi a unui anume spațiu geografic.

Cultul morților, al strămoşilor este, în această accepțiune, suportul tuturor elementelor ce asigură consacrarea şi păstrarea unei identități. Însăşi istoria este de neconceput fără acest cult.

În lumina celor de mai sus, un cimitir este un document istoric, sau, în funcție de vechime, unul arheologic. Drept care, acest document este cultivat şi folosit dacă reprezintă un argument pro domo, iar în caz contrar este pângărit, distrus, sau contestat peste veacuri. Ca, de pildă, în Secuime,

unde în perioada 1940-1944 erau vânaţi şi batjocoriţi, deopotrivă, viii şi morţii (în cimitirul din Odorheiul Secuiesc, ca să dăm un singur exemplu, nici o piatră funerară, nici o cruce de român n-a scăpat neprofanată în fel şi chip) şi unde astăzi se trece cu buldozerul peste cimitire întregi de-ale românilor. Pe de altă parte, aceiaşi „campioni ai toleranţei etnice şi religioase", pentru a-şi proba vechimea şi „întâietatea" în Ardeal, printre alte „argumente", se folosesc şi de preponderenţa şi vechimea monumentelor funerare (fireşte, în mediu urban doar), „uitând" că secole în şir, românii nu aveau acces în oraşe, nu se puteau aşeza „intra-muros" decât cu preţul asumării prealabile a unei totale deznaţionalizări. Că aşa a fost, o poate ilustra o simplă plimbare prin oricare din cimitirele oraşelor, mai mici sau mai mari, din Ardeal. Să alegem, la întâmplare, cimitirul central din Cluj-Napoca şi să parcurgem o singură alee a acestuia. Ce vom constata? Toate crucile, monumentele funerare ce datează de dinainte de 1918 poartă inscripţii exclusiv ungureşti, numele celor înhumaţi, scris cu ortografie maghiară, fiind de asemenea maghiar. (De notat că germanii au, în aceeaşi incintă, un cimitir separat, mai vechi şi cu inscripţii în limba respectivă). La o citire mai atentă a epitafurilor vom constata, însă, că o parte (nu foarte mică) a celor ce-şi dorm somnul de veci sub pietrele funerare cu pricina au fost, cândva (ei, sau înaintaşii lor), români. Astfel, sub „Itt nyugszik" (Aici odihneşte) vom găsi, pe ici – pe colo, nume ca: Moisze Géza, Hidán János, Daraboncz János, Brendus Gergely, Hetman Miklos, Morsán Tódór, Placsintár János, Vulpán György şi aşa mai departe. N-ar mai trebui s-o spunem, toţi aceşti Moise, Hidean, Dorobanţ, Brânduş, Hatman, Mureşan, Plăcintar, Vulpean (sau Berszán – Bârsan, Demjén – Demian, Argyelán – Ardelean, Raduly – Radu, Korbuly – Corbu etc. etc.) şi-au plătit statutul de orăşeni cu preţul deznaţionalizării. Dealtfel, în acele vremuri de „toleranţă" şi „multiculturalitate", românii din Ardeal se „bucurau" şi de multe alte discriminări „pozitive", dacă ar fi să amintim doar interdicţia de a-şi dura case, biserici sau împrejmuiri din alt material decât cel lemnos. Asta tot din „autonomie culturală" şi pentru a-şi „păstra" identitatea şi fiinţa naţională. Aşa cu „raiul minorităţilor" în care au fost nevoiţi să vieţuiască, secole în şir, strămoşii noştri, sub „Unio Trium Nationum", sub imperiul catolic al Habsburgilor, sau pe vremea dualismului Austro-Ungar.

Să revenim însă la numitul Placsintár János, pe a cărui piatră funerară, la loc de cinste, se află o stemă nobiliară. Nu ştim dacă, la vremea respectivă, acesta şi-a trădat neamul pentru a-şi păstra titlul sau pentru a-l dobândi? Oricum, important ni se pare faptul că în întreg cimitirul de care ne ocupăm nu mai există vreun caz similar. Cât îi priveşte pe ceilalţi, pe

muritorii de rând, departe de noi intenția de a-i condamna. De condamnat sunt cei ce i-au discriminat (eufemism de-a dreptul jenant) şi, în egală măsură, urmaşii lor din zilele noastre, care-şi continuă nestingheriți opera, folosind când buldozerul, când mijloace mai sofisticate. Vom ilustra, în cele ce urmează, cât de inepuizabilă în nuanțe şi posibilități este paleta la care se recurge.

Rămânem, în continuare, în Cimitirul Central al capitalei transilvane, pe care îl abordăm prin intrarea de pe Calea Turzii. Imediat după intrare, în stânga aleii principale, pe un teren mărginit de aceasta, de gardul exterior, de cel ce priveşte spre Observatorul Astronomic şi de cimitirul ostaşilor sovietici, se află ceea ce îndeobşte se cunoaşte sub denumirea de Cimitirul Eroilor. Urcăm pe nişte trepte, traversăm un spațiu liber şi ne aflăm în fața unui monument impunător de marmoră, pe care stă scris: „Slavă ostaşilor români care s-au jertfit pentru eliberarea patriei". Până aici totul pare a fi în regulă. Dacă examinăm însă cele 373 de morminte aflate de-o parte şi de alta a monumentului, constatăm, cu nedumerire şi stupefacție, că abia 100 din acestea adăpostesc ostaşi români, restul fiind străini, 203 unguri şi 70 germani. Mai mult, inscripțiile de pe crucile respective sunt în limbi străine. Nu numai atât, un grup compact de morminte de „gyalogos"-i (infanterişti), „huszár"-i (cavalerişti) şi „tüzér"-i (artilerişti), însumând 133 de cruci, este străjuit de o troiță pe care scrie: „Cei ce mor pentru apărarea drepturilor şi libertăților poporului sunt eroi. Glorie lor". Singura reacție firească, în fața tabloului descris, ar fi să ne întrebăm: care patrie şi care popor? ; ostaşi români din a cui armată? ; ce fel de eliberare? ; a cui şi de sub cine?

Fireşte, orice militar care şi-a dat viața pentru o cauză în care a crezut, sau a servit-o doar din datorie, chiar dacă a luptat, după 23 august, împotriva României, chiar dacă, în octombrie 1944, s-a opus cu arma în mână românilor veniți să elibereze Clujul, îşi are dreptul la un loc de veci şi la o cruce la căpătâi. Dar nu în cimitirul eroilor neamului! Nu alături de ostaşii români care s-au jertfit pentru eliberarea Ardealului şi a capitalei acestuia, Clujul, exact de sub ocupația maghiară!

P.S. Se vor întreba unii ce legătură au cele de mai sus cu ideea de la care am pornit sau cu lărgimea evantaiului diversionist al forțelor ce se străduiesc, de peste 80 de ani, să anuleze realitățile post-trianonice (dar şi temeiurile celor statuate atunci şi acolo)? Desigur, nu aceasta este întrebarea care se impune, ci cum de a fost posibilă materializarea respectivei anomalii? Răspunsul e simplu: a fost vorba tot de falsificarea (cu bătaie mai lungă) a istoriei, de cenzurarea unui „document" care ar fi

putut incomoda într-un viitor oarecare şi într-o anume conjunctură, iar materializarea contrafacerii a fost posibilă în condițiile în care Ardealul de Nord a rămas încă mulți ani de zile sub hegemonia, de facto, a maghiarimii ardelene – singurul element colaboraționist de care au beneficiat – atunci şi acolo – forțele comuniste de sorginte NKVD-istă!

.....

Iată, aşadar, situația reală din cimitirele ardelene (urbane, dar şi rurale – în speță în secuime) şi măsura în care aceasta reflectă „cine au fost cei ce au trăit, în ultimul mileniu, pe aceste meleaguri”!

Cei ce ne contestă autohtonitatea şi continuitatea - cu o viză mai mult decât evidentă – au cenzurat nu numai istoria, ci şi cimitirele, au maghiarizat nu numai actele de identitate, ci şi epitafurile, au exterminat – fizic sau identitar – nu numai viii, ci şi morții! Şi o fac – şi astăzi – în Secuime!!! Dar, desigur, de falsificarea istoriei şi de deznaționalizarea minorităților tot noi suntem acuzați!

XLIV

Desigur, „cenzurarea" istoriei – de la realităţile în sine şi până la urmele de orice natură lăsate posterităţii de către acestea – serveşte unul şi acelaşi scop: demonstrarea „întâietăţii" în Ardeal (şi în Bazinul Carpatic, în general) şi a „drepturilor istorice sacre" asupra teritoriilor pierdute la Trianon, într-un cuvânt – sublinierea „maghiarităţii" acestora.

În această ordine de idei se încadrează – de la Roessler şi până la autorii „tezei argentiniene" – toate eforturile istoriografice prin care ni se contestă autohtonitatea şi continuitatea în spaţiul carpato-danubiano-pontic şi, de asemenea, întreaga campanie ce vizează negarea, răstălmăcirea sau distrugerea urmelor lăsate în zonă de către înaintaşii noştri, fie că este vorba de mărturii arheologice – fie că avem de-a face cu elemente de toponimie.

Dacă în capitolul precedent ne-am ocupat, sumar, de cenzurarea numelor proprii – aşa cum apare ea în „lumea epitafurilor", de această dată ne vom îndrepta atenţia, asupra toponimelor, domeniul cu pricina fiind un alt cal de bătaie al celor ce se dau de ceasul morţii – din motive mai mult decât evidente – să ne construiască un statut de venetici, de intruşi.

Şi în cazul de faţă, chestiunea fiind quasi-atemporală dacă ne referim la ultimul mileniu şi aproape seculară dacă avem în vedere perioada post-trianonică, vom apela la un ciclu de articole scris cu aproape şase ani în urmă, demersul nostru de atunci fiind la fel de actual şi astăzi (sau poate şi mai actual). Cât priveşte termenii demonstraţiei, aceştia, fireşte, n-au fost afectaţi cu nimic în cei câţiva ani trecuţi.

Inscripţiile bilingve – dincolo de aparenţe (I)

Cui dăunează, pe cine supără inscripţiile bilingve? S-a răspuns, în fel şi chip, la această întrebare. S-a vorbit ba de lezarea unor susceptibilităţi ale majoritarilor, ba de intenţia de a marca, ostentativ, statutul de majoritari (în Secuime, de pildă) al minoritarilor, ba de nerespectarea legii, de graba precipitată cu care primarii udemerişti s-au apucat de treabă, de diverse iniţiative de interpretare şi finalizare a instrucţiunilor de aplicare, de apelarea la unele denumiri inventate sau preluate, tendenţios, din perioada celei mai fervente maghiarizări – cea a dualismului austro-ungar – şi aşa mai departe.

Fireşte, cele de mai sus pot afecta sensibilităţi, pot crea sau spori tensiuni. Dar a considera că problema inscripţiilor bilingve se reduce doar

la aceste aspecte este o dovadă de naivitate, de crasă superficialitate. Aici nu este vorba de o provocare, de aroganţă şi impertinenţă, ci de mai mult de atâta. Este vorba de iredentism, de contestarea Trianonului, de revizionism! Este vorba de Ardeal şi de apartenenţa acestuia. Este vorba despre ceea ce Tökés László formulase deja în 1991, la Eger, în următorii termeni: „Avem drepturi istorice sacre asupra Ardealului, care justifică lupta pentru redobândirea lui"! Este vorba, în speţă, de un „argument" în plus care să ateste calitatea de autohton sau de prim-ocupant al elementului maghiar – şi de infiltrat tardiv al celui românesc.

Pe ce ne bazăm? O Doamne, dar e atât de simplu şi de evident. Firește, pentru noi, cei născuți şi trăiți în Ardeal. Pentru ceilalți români, spre a pricepe de-adevăratelea, s-ar impune trei condiții: cunoaşterea istoriei respective, a limbii maghiare şi a presei de limbă maghiară. Ceea ce, trebuie s-o recunoaştem, este cam mult. Este cam mult, chiar şi pentru foştii ardeleni. Procentul celor care, cunoscând datele istorice şi limba, încearcă să consulte şi presa cu pricina e derizoriu. Iar dintre aceştia doar o infimă parte reuşeşte să se descurce cu maghiara scrisă, restul înțelegând, cel mult, unele titluri. Aşa stând lucrurile, procentul celor în stare să se documenteze, avizat şi eficient, din presa de limbă maghiară este, practic, total nesemnificativ.

Ce-i de făcut? Desigur, una din soluții, aşa cum ne îndeamnă (din cu totul alte motive) Florin Diaconescu sau Vasile Lupu (şi nu numai) ar fi să învățăm ungureşte. Dar până ce tot românul va reuşi s-o facă, va fi prea târziu. Drept care, în ceea ce ne priveşte, altceva nu ne rămâne de făcut decât să perseverăm în a traduce din presa minorității maghiare. Ceea ce şi facem, în cele ce urmează, prezentând „Denumiri, neinventate, ale localităților noastre", articol semnat de d-l Kalmár Zoltán în „României Magyar Szó" din 17 septembrie 1997:

„Un redactor al «Tribunei»" din Sibiu, cuprins de inspirație, şi-a aşternut pe hârtie, în perspectiva aplicării «bilingvismului», îngrijorarea față de viitorul Ardealului. Mă bate gândul că pe toți aceia care văd într-o nevinovată tăbliță indicatoare un pericol pentru o parte din țară, îi bântuie un virulent virus naționalist, iar boala cu pricina o putem numi, cu îndreptățire, Sida Transilvanica.

Să nu deviem, însă, de la subiect şi, acceptând sfatul colegului de la «Tribuna», să punem mâna pe cărțile de istorie.(...) Evident, această scurtă informare nu poate cuprinde originea denumirii tuturor localităților din Ardeal. Cele câteva exemple însă pe care le vom oferi cititorului atestă că

prezența noastră pe acest pământ, în decursul secolelor, a avut o importanță istorică.

Să începem cu județul Sibiu:

Erzsébetváros (rom. Dumbrăveni, Elisabethstadt în germ.) este aşezat pe malul râului Nagy-Küküllö (Târnava Mare – n.n.). Denumirea localității, pe parcursul istoriei, a evoluat în felul următor: sacerdos de Ebes (1332), Ebesfalva (Satul cu câini – eb=câine, falu=sat – n.n.), mai apoi, după multiple transformări etimologice, Erzsébetváros în 1839. Prima denumire românească datează din 1854: Ibaşfalău. După primul război mondial devine Elisabetopol, ulterior fiind rebotezat (cu foarte românescul) Dumbrăveni. Despre maghiaritatea oraşului doar atât că a fost domeniul familiei Apafi.(...)

Asszonyfalva (rom. Axente Sever, Frauendorf în germ.) atestată documentar, sub denumirea maghiară şi germană, încă din 1305. Cea românească, Frua, o întâlnim pentru prima dată în 1733, deci după 400 de ani. Denumirea actuală de Axente Sever este de dată recentă şi i-a fost atribuită pentru că aici s-a născut eroul Axente Sever, teolog greco-catolic, care, cu frica lui Dumnezeu, în 8-11 ianuarie 1849, în fruntea unei hoarde de plebei a masacrat populația lipsită de apărare a Aiudului şi a incendiat arhiva Episcopiei Reformate.

Din județul Alba vom aminti localitățile Felvinc, Borbánd, Magyarigen, Földvár şi Torocko.

Felvinc (rom. Unirea, Oberwinz în germ.) Pomenit în acte încă din 1219, sub denumirea de terra Wynchy, îşi dobândeşte numele actual în 1538. Varianta românească apare abia în 1854 (Felvinț), devenind, pe parcurs, Vințul de sus, pentru a fi rebotezată Unirea, pe la mijlocul secolului 20.(...) Localitatea, în 19 noiembrie 1848, a fost aproape complet distrusă de către românii răsculați (Révai Nagy Lex.).

Borbánd (rom. Bărăbanț, Weindorf în germ.) Menționat în 1299 ca villa Baarbanth sau terra Borband.(...) Borbánd în 1854, ca denumire definitivă (folosită deja şi în sec. 13). Românii au tradus-o în Bărăbanț, după această dată. Este notoriu faptul că populația maghiară (romano-catolică) de aici a fost românizată forțat.

Magyarigen (rom. Ighiu, Grabendorf în germ.) Atestată documentar din 1266 ca Yguen, întâlnită, din 1733, ca Magyarigen. Denumirea de Ighiu apare în 1808. Populația maghiară a localității a fost exterminată de români în 1848 (Révai Nagy Lex.).(...)

Földvár (rom. Războieni, Kaltherberg în germ.) (...) Apare în arhive, din 1291, ca terra Fauldvar, mai apoi, din 1733. ca Föld-vár. Din

1850 românii îi spun Feldioara. În secolul 20 devine Războieni, pentru a nu mai semăna cu denumirea originară maghiară.

Torockó (rom. Rimetea, Eisenburg în germ.) În 1257 figurează deja ca Torockó. Denumirea românească (Trascău) apare doar în 1854, fiind o traducere „în oglindă". Pentru a i se şterge originea este rebotezată, în secolul 20, în Rimetea. Denumirea germană provine din faptul că locuitorii, iniţial, s-au ocupat cu mineritul fierului. Aceştia au fost germani colonizaţi de către regii maghiari. Urmaşii lor s-au maghiarizat.

Am putea continua, mult şi bine, cu exemplele. Ar fi de dorit ca ziaristul care ne îndemna la studierea istoriei să-şi verifice cărţile: se pare că le lipsesc multe file! Cât priveşte afirmaţia că prin inscripţiile bilingve noi am vrea să readucem monarhia Austro-Ungară, afirmaţie ce denotă aceeaşi precară cunoaştere a istoriei, doar atât: respectiva monarhie a apărut în 1867, pe când denumirile maghiare ale localităţilor provin din primele secole ale mileniului ce se va încheia în curând şi au intrat în uzul curent (inclusiv oficial) cu multe sute de ani în urmă." (Kalmár Zoltán)

.....

Cele reproduse, atunci ca şi astăzi, nu reclamă nici un comentariu în ceea ce priveşte intenţia investită şi finalitatea „demonstraţiei". Numai că ceea ce face d-l Kalmár este o pseudodemonstraţie, care elimină – deliberat (şi tendenţios) – premisele şi termenii iniţiali (aflaţi în mileniul anterior) şi porneşte de la nişte atestări documentare convenabile ce se plasează prin secolele 13-14, perioadă în care „coaliţia celor trei naţiuni" (unguri, saşi şi secui), cu ajutorul regatului maghiar şi prin succesive valuri de colonizări, a început să înfrângă rezistenţa românilor autohtoni şi să-şi impună punctul de vedere, inclusiv în ceea ce priveşte diversele denumiri. Demersul domniei sale seamănă leit cu ceea ce făcea, de curând, d-l Ferencz (în RMSz) vis-à-vis de numele de familie Ladosi sau Györfi, fiind vorba – în viziunea susnumitului – de unguri românizaţi. Dar dacă Ladosi a fost, cândva, Lădaru, iar Györfi – Gheorghe? Ştie d-l Ferencz (sau Kalmár) că familia Dragoş de Maramureş, de pildă, pentru a-şi păstra blazonul şi privilegiile nobiliare a fost nevoită să-şi schimbe numele în Drágfy? Ştiu domniile lor că miile de români Naghiu – foşti cândva Nagy – nu sunt unguri românizaţi, ci români care au purtat, illo tempore, numele de Mare (mare=nagy)? Sau că alte mii de Badea – Bágya – Baghiu (sau Goarnă – Kürtös – Chirteş, sau Căpraru – Kecskés – Cheşcheş etc.), nemaiştiind care le-a fost numele românesc iniţial, şi-au schimbat numele – atunci când au

putut s-o facă (după 1918, fireşte!) – în Dumbrăveanu, de pildă? Aşa şi cu localităţile din Ardeal!

Pe de altă parte, demonstraţia d-lui Kalmár, aşa trunchiată – pro domo – cum este, e plină de inadvertenţe şi fisuri.

Dar despre toate acestea în capitolul următor.

XLV

Revenim, cu comentariile (din 1997) la articolul d-lui Kalmár Zoltán (României Magyar Szó din 17 septembrie 1997), comentarii ce-şi păstrează, nealterate, valabilitatea şi actualitatea.

Inscripțiile bilingve – dincolo de aparențe (II)

În textul d-lui Kalmár Zoltán, pe lângă trama centrală axată pe vechimea denumirilor maghiare ale localităților din Ardeal – revelatoare, în viziunea autorului, pentru autohtonitatea elementului maghiar – mai există (deloc întâmplător) şi o seamă de trimiteri la aspecte colaterale. Să ne ocupăm, pentru început, de acestea.

Aproape toate localitățile menționate de d-l Kalmár au fost, inițial (ne referim la perioada de după „prăpădul mongol" din 1241-1242 şi la colonizarea zonelor pustiite), aşezări săseşti – şi nu ungureşti. Ceea ce, spre surprinderea noastră, autorul şi recunoaşte în cazul localității Torocko (Rimetea). După cum, domnia sa recunoaşte – tot surprinzător – că „urmaşii acestor germani, colonizați de către regii maghiari, cu timpul s-au maghiarizat". Surprinzătoare afirmație şi „surprinzătoare" realitate. S-au maghiarizat – sau au fost maghiarizați? Cum să se maghiarizeze, când pe o rază de zeci de kilometri nu există (şi nici n-a existat) picior de ungur, zona fiind pur românească?! Cum de nu s-au românizat, în condițiile date, saşii respectivi? (Iată, aşadar, că până şi saşii – în ciuda apartenenței la Unio Trium Nationum – au fost deznaționalizați în cazul unor comunități mai mici şi izolate!) Fenomenul este revelator atât pentru „raiul minorităților" care a fost Ardealul ajuns sub dominația nobilimii maghiare, cât şi pentru performanța supraviețuirii românilor, performanță la îndemâna doar a unei populații băştinaşe, cu vechi tradiții şi majoritară.

Cât priveşte românizarea forțată a romano-catolicilor din Bărăbanț, d-l Kalmár nu ne spune când s-ar fi produs aceasta. În ultimii 80 de ani? Să fim serioşi! Din 1918 încoace, în Ardeal n-au fost deznaționalizați decât români din Secuime. Nici un ungur! Mai degrabă a fost vorba de catolicizarea forțată a românilor din Bărăbanț, în virtutea aceluiaşi spirit „european" care a dus la maghiarizarea germanilor din Eisenburg (Torocko – Rimetea).

În ceea ce priveşte pretinsele masacre comise, în 1848-1849, de către oamenii lui Avram Iancu, informațiile d-lui Kalmár, culese din „Révai

Nagy Lexikona", sunt întru totul tributare „Cărții Negre" (Fekete Könyv) a lui Kemény István, fiul lui Kemény Farkas (unul din învinşii lui Avram Iancu) şi, ca atare, subiective, tendențioase, inexacte sau chiar total denaturate. Peste care se adaugă subiectivismul şi reaua credință a d-lui Kalmár. De pildă, „victimele maghiare de la Ighiu" n-au rezultat din masacrarea unei populații paşnice, ci dintr-o confruntare armată în care agresorii erau ungurii, confruntare ce nici măcar n-a avut loc la Ighiu, ci, cu două sate mai încolo, la Cricău (chestiunea evocând celebra frază de la Radio Erevan: „N-a fost Volgă, ci IJ – şi nu i s-a dat, ci i s-a luat"!). După cum, d-l Kalmár nu suflă o vorbă despre masacrarea românilor (de către unguri) şi incendierea satelor româneşti (Măgina, Cacova şi multe altele),evenimente care le-au precedat pe cele din Aiud. Şi nici despre rolul, pasiv şi activ, al trupelor imperiale austriece în contextul dat. Un document maghiar – "Alsofehér Vármegye (Comitatul Alba de Jos) 1848-49-ben" – redactat de preotul reformat Szilágyi Farkas din Aiud şi tipărit ulterior, la 1898, în tipografia oraşului, precizează următoarele:

- Trupele imperiale, pe 1 ianuarie 1849, arestează 40 de fruntaşi maghiari aiudeni, ostateci ce vor fi ucişi dacă nu încetează masacrarea românilor din zonă;

- O delegație aiudeană condusă de Horváth István, notarul şef al oraşului, îl avertizează, în 5 ianuarie 1849, pe colonelul Czecz – comandantul trupelor insurgente maghiare aflate la Turda, că în caz că masacrele antiromâneşti nu încetează, Aiudul riscă să fie distrus;

- Incendierea şi devastarea Aiudului (despre care d-l Kalmár afirmă că ar fi fost opera lui Axente Sever – aflat în fruntea oamenilor săi) a fost săvârşită de „plebei români, saşi şi unguri", în noaptea de 8/9 ianuarie1849, dar Axente Sever nu şi-a părăsit tabăra din Ciumbrud decât a doua zi, când – împreună cu trupele regulate aflate în subordinea sa – a plecat în direcție opusă : spre Ocna-Mureş (devastatorii continuându-şi „opera" până în 11 ianuarie 1849);

- Mai mult, documentul respectiv atestă faptul că printre cei ce au incendiat şi devastat oraşul se aflau şi maghiari din Bețа, localitate situată în apropierea Aiudului;

- Toate acestea s-au întâmplat, se afirmă în acelaşi document (aflat în posesia Muzeului de istorie din Aiud), „sub privirile armatei imperiale", colonelul Losenau, cu două mii de soldați, aflându-se în imediata apropiere a oraşului!

Şi este vorba, repetăm, de un document maghiar, scris de un preot reformat aiudean. Concluziile să le tragă cititorii. Noi ne vom rezuma la a

reproduce un pasaj final din raportul lui Avram Iancu către împăratul de la Viena: „Acest război fatal a costat în ambele părți mai multe vieți omeneşti; eu însă cutez a susține în contra calomniilor venite de la numeroşi vrăjmaşi ai națiunii româneşti, mă şi oblig a proba, că represaliile pe care poporul românesc a fost silit să le facă ici-colo, în comparațiune cu enormele devastațiuni prin foc şi sabie făcute de rebeli asupra vieței şi averei românilor, nu merită nici a fi memorate".

Să trecem însă la miezul problemei. Mai întâi, să luăm puțin la bani mărunți textul d-lui Kalmár, lăsând subtextul pentru mai târziu. Vom respecta, în acest sens, ordinea propusă de autor:

Erzsébetváros. Deci, oraşul Elisabetei. Ceea ce nu pricepem, în ruptul capului, este treaba cu „metamorfoza etimologică" care a dus de la eb (câine) la Erzsébet (Elisabeta), de la Ebesfalu (satul cu câini) la Erzsébetváros (oraşul Elisabetei). Încurcate sunt căile... "etimologiei"! După cum, nu pricepem nici cum de românii au ajuns să-i spună abia în 1854 Ibaşfalău, atunci când acesta deja din 1839 devenise Erzsébetváros?!

Asszonyfalva. Adică satul muierii. Dacă localitatea a fost maghiară (şi nu germană), de ce au preluat românii (în 1733 – la 400 de ani de la „prima" atestare documentară!) denumirea de Frua (în mod evident de la Frauendorf) şi nu i-au spus, de pildă, Asonfalău?

Felvinc. Aici doar atât că acel „terra Wynchy" este cât se poate de suspect şi ne bate gândul că era vorba de „terra Vinci" şi nu de vreun winch cu cremalieră!

Borbánd. Avem nişte rezerve similare față de rezonanța lui (villa) Baarbanth. Oricum, Bărăbanț (Barabant) provine în mod evident de la acesta – şi nu de la Borbánd.

Magyarigen. Igen înseamnă DA – şi nimic altceva! Ce vasăzică un „Da unguresc" nu ştim. N-am auzit nici de vreun Igenváros, Yestown sau Dagrad. Pe de altă parte, ştim din filologie că vechimea unui cuvânt se măsoară prin derivate, prin cuvintele compuse din acesta. Or, în apropierea Ighiului există şi un Ighiel. Care pe ungureşte nu se numeşte nici Igenke (diminutivul lui igen) şi nici altfel. Ungurii îi spun tot Ighiel.

Torocko. Mai întâi, o inadvertență: dacă denumirea de Trascău apare doar în 1854, cum de aceasta este pomenită în 1849, în corespondența lui Avram Iancu. Sau, dacă în momentul colonizării germanilor, la 1257, aceştia se ocupau cu mineritul iar localitatea se numea Eisenburg (Cetatea de fier), de ce la 1272 ea este rebotezată Torocko (Toroțco)? În 15 ani s-a terminat fierul din mină iar nemții s-au maghiarizat? Şi dacă tot trebuia rebotezată, ungurii (sau nemții maghiarizați) cum de nu au apelat la Vasvár

(vas=fier; vár=cetate), atunci când Torocko nu înseamnă nimic şi, pe de altă parte, există în limba maghiară chiar şi numele (topic!) de Vasvári? (Vasvári Pál, de pildă)

Atât, despre textul propriu-zis. Să trecem la subtext. Ce-ar vrea, în fond, să demonstreze d-l Kalmár Zoltán? Ar vrea să demonstreze că localităţile amintite şi multe altele, de fapt toate localităţile cu tradiţie istorică din Ardeal (vezi şi articolul lui Asztalos Lajos din acelaşi RMSz – 3 sept. 1997, lexiconul Révai, Dicţionarul localităţilor ardelene – de Szabo M. Attila etc.) sunt vechi aşezări maghiare, din primele secole ale mileniului, atestate documentar încă din veacul al 13-lea, aşezări primare, înfiinţate ca atare şi nu preluate, construite pe loc virgin – şi nu pe preexistente vetre. Şi că toate denumirile româneşti ale acestora, apărute târziu, după 5-6 secole, sunt fie traduceri, fie adaptări stâlcite, schimonosite ale denumirilor maghiare. Pentru ca, la rândul lor, acestea să fie înlocuite, după 1918, cu altele de rezonanţă pur românească şi fără nici o legătură cu tradiţiile istorice – spre a se şterge orice urmă. Ce altă concluzie ar putea trage un neavizat din cele de mai sus, decât că ungurii, la venirea lor, s-au aşezat pe un pământ al nimănui şi l-au luat în stăpânire, iar românii au apărut în Ardeal cu sute de ani mai târziu, infiltrându-se intr-o ţară străină şi dobândind, pe parcurs, cuvenitul statut de venetici toleraţi? Ce altă concluzie putem trage noi, românii, decât că – şi pe această cale – ni se neagă etnogeneza şi continuitatea în zonă şi orice drept asupra acestui pământ? Şi-atunci, am exagerat cu ceva afirmând că este vorba de iredentism, de contestarea Trianonului, de revizionism?

Desigur, vor fi fiind destui care să nu vadă în „inscripţiile bilingve – dincolo de aparenţe" altceva decât nişte exagerări sau pure speculaţii. Tuturor acestora le-am recomanda să citească „Erdély Története" (Istoria Ardealului) sau "Erdély Rövid Története" (Scurta Istorie a Ardealului), ambele apărute la Budapesta în Editura Academiei Maghiare, prima în 1986, cea de a doua în 1989 (reeditată în 1993), spre a putea aprecia, direct de la sursă, cât de „speculativă" este interpretarea noastră. (Pentru cei ce nu cunosc limba, vom reproduce - în episodul următor – câteva pasaje edificatoare.)

Fireşte, replica noastră la textul d-lui Kalmár se află abia la început. Înainte, însă, de-a rosti inevitabilul „va urma", va trebui să-i mai spunem sus-numitului că „metafora" cu SIDA Transilvanica n-a fost prea inspirată. Stimate d-le Kalmár, dacă n-aţi şti, SIDA afectează exact potenţialul imuno-biologic, capacitatea de apărare a organismului. Virusul cu pricina se infiltrează în celulele cu rol de apărare şi preia comanda acestora,

determinându-le să nu-şi mai poată recunoaşte inamicii. Unde ar fi norocul d-voastră ca noi să suferim, într-adevăr, de vreo „SIDA Transilvanica”!?

XLVI

Continuăm redarea comentariilor la articolul d-lui Kalmár Zoltán („Denumiri, neinventate, ale localităților noastre” – României Magyar Szó din 17 septembrie 1997), comentarii care – deşi făcute la vremea respectivă – îşi păstrează nealterată „prospețimea” (ca, de altfel, şi textul comentat).

Inscripțiile bilingve – dincolo de aparențe (III)

Am văzut, în capitolele anterioare, textul (şi subtextul) „demonstrației” kalmariene. Cele reproduse (şi comentate) se conjugă perfect cu dorința (sau chiar pretenția) de a studia geografia şi istoria țării în limba maternă. Geografia înseamnă, în contextul dat, hidronime şi toponime, deci, tot denumiri şi tot inscripții (în limba maghiară). Aici n-ar mai fi multe de adăugat. Despre istorie („alternativă”) am mai vorbit. Poate, totuşi, n-am făcut-o destul de cuprinzător şi de coerent. Să revenim. Aşadar, de ce se bat „kalmarii”, pe viață şi pe moarte, pentru studierea istoriei (românilor!) în limba maghiară? Pentru ca profesorii (unguri) de istorie să le poată preda elevilor (unguri), nestingheriți de nimeni şi fără a fi controlați, nu istoria românilor, ci pe cea a maghiarilor, în speță versiunea maghiară a istoriei Ardealului. Şi cum sună aceasta? Să vedem ce stă scris în amintita „Istorie a Ardealului” sau în „Scurta Istorie a Ardealului” (editată în 1989 şi reeditată în 1993). Citățm din prefața celei de a doua („Erdély Rövid Története”, Akadémiai Kiado, Budapest, 1993): „Marele interes trezit de istoria în trei volume şi, nu putem nega, ecoul atacurilor POLITICE (sublinierea noastră) venite din România au creat cerința de a pune la dispoziția publicului, sub o formă prescurtată, principalele informații”. Pentru cei ce nu pricep chestiunea cu atacurile „politice”, mai reproducem un pasaj – de la pagina 103: „Până când istoriografia românească rămâne subordonată unor interese național-politice, nu se poate ajunge la o unitate de vederi”.

Care ar fi „unitatea de vederi” la care românii, din motive „național-politice”, nu consimt să adere? Ne lămureşte, cu vârf şi îndesat, „Scurta Istorie”. Să încercăm să rezumăm: consecutiv ultimului război daco-roman, Dacia se depopulează complet şi este repopulată cu coloni din toate colțurile imperiului roman; retragerea aureliană de la 271 a fost totală; pe teritoriul Daciei părăsite (cu referire explicită la Ardeal!), istoria, arheologia şi geografia (toponime, hidronime) nu evidențiază persistența

vreunei populații romanizate; afirmațiile lui Anonymus despre voievodatele lui Gelu, Glad şi Menumorut sunt nişte aberații romanțate; până şi numele celor trei pretinşi voievozi valahi este inventat, prin preluarea, distorsionată, a unor denumiri de localități maghiare; Gelu provine de la Gyalu, Menumorut de la Marót, iar Glad de la Galád; „străbuna patrie nomadă a românilor" era în sudul Dunării; aceştia (românii) au apărut în Ardeal spre sfârşitul secolului al 13-lea, spre a repopula, cu acceptul regelui maghiar Béla al 4-lea, zonele pustiite de mongoli (pag. 173). Mai adăugăm că la pagina 576 Trianonul este calificat drept: „...tratat imperialist de pace care conține mari nedreptăți naționale (...) sursă de deziluzie chiar şi pentru cei care l-au patronat (...) politicienii Antantei reuşind să creeze tensiuni mai mari în bazinul carpatic decât cele existente înainte".

Deci: dacii au fost integral exterminați, romanii şi romanizații (?) au plecat cu toții, Ardealul era pustiu la venirea ungurilor, noi, românii, am apărut în zonă în secolul 13, iar Trianonul a fost un diktat care a sporit tensiunile şi care – cum altfel? – se cere anulat. În ce chip? Ziceam, cândva, că UDMR – în realitate – există de 80 de ani. Şi „soluțiile" sunt la fel de vechi – şi cele radicale, şi cele de compromis. Pentru că (după conştientizarea faptului că un status quo este imposibil), iată propunerile părții maghiare, la Trianon, referitor la Ardeal: „fie ținut autonom în cadrul Ungariei, fie stat independent, federativ, după model elvețian" (pag. 576).

Aşadar, nimic nou sub soare. Totul a început în 1920, la Trianon, totul se raportează la acest „tragic" eveniment, iar anularea „nedreptăților" a fost, este şi va fi prioritatea priorităților. Întreaga politică a UDMR, lupta pentru „drepturile minoritarilor", pentru istoria (în limba) maternă, toate „inscripțiadele", stema de pe steagul consulatului din Cluj, comemorările şi dezvelirile etc. nu sunt decât încercări de anulare a efectelor Trianonului. În acest context, demersul d-lui Kalmár este doar o umilă contribuție la efortul comun de „reîntregire", la „sfântul război" de reunire a maghiarimii în „Ungaria tuturor ungurilor" (sau „mare", sau „istorică", sau „sanştefaniană"...)

Iată, deci, cum arată „istoria Ardealului" (mai veche sau mai nouă) în varianta maghiară – regăsibilă nu numai în tratate academice, ci şi în ultimul manual şcolar! Infirmă – sau confirmă, această „istorie", „speculațiile" noastre în legătura cu inscripționările bilingve?

Să ne întoarcem, însă, la textul d-lui Kalmár şi, în egală măsură, la trimiterile (la diverse surse „istoriografice") ce se fac în acesta, pentru că, firește, ar mai fi multe de spus referitor la „istoria" cu pricina şi la „filele

lipsă" invocate, cu atâta emfază, de către ziaristul de la Romániai Magyar Szó.

Să începem cu aserțiunea: „dacii au fost integral exterminați, romanii şi romanizații au plecat, Ardealul era pustiu în 896, iar noi, românii, migrați din sudul Dunării, am apărut în zonă în secolul al 13-lea". Este vorba, după cum lesne se poate observa, de negarea originii noastre daco-romane, de negarea etnogenezei şi continuității noastre în spațiul carpato-danubiano-pontic. Pentru a reduce la absurd şi ridicol cele de mai sus, un dram de logică şi de bun-simț sunt suficiente: unde şi când, în istoria omenirii, a mai existat vreun război care să extermine integral populația unei țări?; cum ar fi posibil aşa ceva în condițiile geografice ale Daciei?; cum s-ar putea împăca aşa ceva cu tradiția, cu doctrina militară a imperiului, cu „Pax romana"? Să acceptăm că bărbații au fost uciși ori s-au sinucis. Dar femeile, dar copiii? Dealtfel, simplul fapt că, în continuare, autorii „Scurtei Istorii a Ardealului" vorbesc de o populație romanizată, exclude ipoteza exterminării totale. Pe cine au romanizat romanii, dacă i-au ucis, integral, pe daci?!

Cât priveşte retragerea aureliană din 271, motivată de rațiuni strategice (imperiul putea fi apărat, de năvălitori, mult mai eficient pe granița naturală reprezentată de Dunăre), aceasta nu putea să vizeze decât armata, administrația şi familiile de patricieni, în nici un caz populația romanizată. Unde s-a mai pomenit, în istorie, vreun popor care, de teama năvălitorilor, să părăsească integral un teritoriu, mai ales în condițiile de relief şi vegetație pe care le prezenta Dacia, capabile să ofere o protecție apreciabilă? Şi unde să plece şi, mai ales, cum – o populație sedentară şi nu nomadă? Cine era dispus s-o primească şi să-i ofere cele necesare traiului?

Ce mai spune, în continuare, „Scurta Istorie a Ardealului" (editată de Academia de Ştiințe din Ungaria)? Citățm: „Pe teritoriul Daciei părăsite (cu referire la Ardeal – n.n.), istoria, arheologia şi geografia (toponime, hidronime) nu evidențiază persistența vreunei populații romanizate". Aici şi în acest sens intervine şi strădania d-lui Kalmár Zoltán de a demonstra vechimea toponimelor maghiare şi, în antiteză, „tinerețea" celor româneşti. Este adevărat, istoria nu prea vorbeşte despre noi, până prin secolul al 10-lea, dar nici nu oferă date obiective care să ne conteste existența. În schimb, istoria bisericească ne atestă prezența între secolele 4-10. Referitor la datele arheologice, doar atât că până şi arheologii maghiari (Kovács, Tamás, Alföldi) confirmă, în perioada în discuție, prezența urmelor ce atestă continuitatea elementului daco-roman. Cât priveşte topo şi hidronimele, avem – slavă Domnului – ce să-i oferim d-lui Kalmár, până s-o sătura. Până

şi-o blestema zilele şi momentul când s-a apucat de „denumirile neinventate”!

Stimate d-le ziarist de la României Magyar Szó, ne acuzaţi că am rebotezat localităţile spre a „şterge urmele”. Dar d-voastră, ungurii, ce-aţi făcut, ce altceva aţi făcut timp de aproape un mileniu, cu precădere la începutul acestuia? Cu deosebirea că aţi procedat mult mai temeinic decât noi: aţi pârjolit tot ce aţi întâlnit în cale, pe văile inferioare şi mijlocii ale râurilor, şi aţi ucis tot ce n-a apucat să se refugieze în munţi. După care vă prevalaţi de nişte atestări documentare din secolul 13? Cum să mai rămână vreo urmă de denumire veche românească în zonele joase pe care le-aţi cercetat, când strămoşii d-voastră au ras, au făcut una cu pământul tot ce era aşezare românească acolo? Şi ce puteau face urmaşii urmaşilor celor alungaţi, după sute de ani poate, decât să romanizeze, aşa cum s-au priceput, denumirile maghiare? Să facă din Földvár Feldioara, din Ebesfalu Ibaşfalău şi aşa mai departe. Şi să apeleze, ulterior, la Războieni şi Dumbrăveni. Cine e de vină că s-au pierdut denumirile româneşti iniţiale? Noi, românii, sau cei ce au trecut prin foc şi sabie, la vremea respectivă, localităţile cu pricina? Dealtfel, aşa cum am mai arătat, la fel s-a întâmplat şi cu numele de familie a zeci de mii de români. De unde atâţia Naghiu, Mezei, Chirteş, Cheşcheş, etc.? Toate aceste nume maghiare „romanizate” au fost, de fapt, reromanizate. Mare, devenit Nagy prin traducere în maghiară, ajunge Naghiu, Câmpianu, tradus în Mezelyi, devine Mezei. La fel şi pentru celelalte două: Goarnă – Kürtös – Chirteş, respectiv Căpraru – Kecskés – Cheşcheş. Nici unul, sau aproape nici unul dintre aceştia nu conştientizează filiaţiunea descrisă, nu (mai) ştie că poartă un nume unguresc (reromanizat) şi cu atât mai puţin că, la origine, cu sute de ani în urmă, s-a numit Mare, Câmpianu, Goarnă, ori Căpraru. Poate fi culpabilizat vreunul dintre ei că, pentru a nu-şi stâlci limba (din gură), a făcut din Kürtös Chirteş, sau din Kecskés Cheşcheş? Sau că, realizând originea maghiară – nu şi faptul că este vorba de o traducere – s-a rebotezat (atunci când a putut s-o facă!) Dumbrăveanu, de pildă?

Să ne întoarcem, însă, la topo şi hidronime. Cum îşi explică d-l Kalmár (şi „sursele”) că toate râurile mai importante din Ardeal (cu o singură excepţie asupra căreia vom reveni) poartă denumiri ungureşti aproape identice cu cele româneşti, iar cele româneşti, indubitabil, provin din cele antice, geto-dacice? (Tisia – Tisa – Tisza; Marisia – Mureş – Maros; Samus – Someş – Szamos; Aluta – Olt – Olt; Crisia – Criş – Körös). Dacă Ardealul era quasi-pustiu, iar noi, românii, eram pe nicăieri, de la cine au preluat ungurii, la venirea lor, aceste denumiri? De la

„pâlcurile sporadice de pecenegi, cumani şi protoslovaci găsite în zonă”? Care de unde le cunoşteau, dacă noi am plecat cu toţii în 271? Sau au aşteptat ungurii, până în secolul 13, ca să (re)venim de dincolo de Dunăre şi să-i învăţăm noi denumirile respective?

Cât priveşte teza ungurească conform căreia noi am fi preluat (de la maghiari) hidronimele cu pricina, există (printre multe altele) o dovadă irefutabilă asupra sensului acestei preluări: într-un document al cancelariei regelui maghiar Géza, din anul 1075, Crişul este pomenit sub numele de Crys (prezent, în secolul 13, şi în „Gesta Hungarorum” a lui Anonymus) şi nu sub cel de Körös. Dealtfel, denumirea maghiară, apărută mult mai târziu (în 1590, documentele maghiare încă foloseau forma Crys), este nu numai o preluare-adaptare a celei româneşti, ci şi o veritabilă maghiarizare, dusă până la a găsi un termen care – fără a-şi pierde virtuţile paronimice – să aibă şi un înţeles adecvat, Körös (kör=cerc) însemnând „cu cercuri” sau „ceva care descrie cercuri” (meandre – în cazul de faţă).

Aminteam, mai sus, de o excepţie. Ne refeream la Târnava, singurul râu (dintre cele mai importante) care poartă un nume de origine slavă, dar nu la acest aspect (de excepţie) ne-am gândit, ci la faptul că este singurul hidronim (dintre cele în discuţie) pe care ungurii nu l-au preluat, recurgând la denumirea maghiară de Küküllö. Care să fie cauza, să fi uitat strămoşii d-lui Kalmár să se intereseze – înainte de a-l căsăpi şi pe ultimul localnic întârziat? Sau cuvântul Târnava (Târnovo) le producea dificultăţi fonetice insurmontabile? N-ar fi exclus, din moment ce nici astăzi nu reuşesc să-l articuleze pe „â”, ba, mai mult, nici să şi-l reprezinte ca sunet. (Reamintim că revista Tromf din Secuime recomanda, în acest sens, imitarea sunetului emis de către un subiect care luptă să-şi învingă constipaţia!) Cât priveşte denumirea de Küküllö (cu ü de la Nürnberg şi ö de la Köln), ce să spunem? Cuvântul üllö înseamnă nicovală, küllö înseamnă spiţă (de la roată), Küküllö nu înseamnă nimic. Dacă, totuşi, Küküllö vine de la küllö, atunci singura explicaţie ar fi că marele şef care a (re)botezat Târnava era bâlbâit! Cum să boteze cineva o apă curgătoare după spiţa de la roata carului? Mai ales când n-o fi văzut aşa ceva până atunci? (În paranteză fie spus, în satele ungureşti din zona Aiudului, ungurii nici astăzi nu-i zic căruţei szekér, ci karutza!). Trebuie să spunem că n-ar fi exclus. Ungurii au partea asta cu botezatul după unelte sau articole tehnice. De pildă, în „Scurta Istorie” scrie, negru pe alb, că numele pretinsului voievod Gelu este inventat (ca şi personajul şi voievodatul), fiind vorba de preluarea, distorsionată, a unei denumiri de localitate maghiară: Gyalu. Care gyalu, în limba maghiară, înseamnă un singur lucru: rândea! Sculă de

tâmplărie cu care oamenii lui Arpád au venit, se pare, sub şea. Sau, mă rog, pe-acolo pe undeva. (Tot în paranteză fie spus, noi credem că este vorba de o simplă coincidenţă, iar toponimul Gyalu vine de la Gelu sau de la Ţara lui Gelu, mai ales că şi munţii din apropiere se numesc, pe hărţile ungureşti, tot Gyalui havasok – munţii lui Gelu).

Aşa cu Küküllö (cu scuzele de rigoare pentru rabatul făcut la sobrietatea pe care o presupune cercetarea - mai mult sau mai puţin - istorică; există însă situaţii când absurditatea unei premise te obligă la ridiculizare). Dar mai este ceva. Ceva mult mai serios şi mai important. Ceva ce i-a scăpat „marelui cunoscător al istoriei" – d-l Kalmár. Că dacă nu-i scăpa, s-ar fi ferit să-i pomenească numele când cu Erzsébetváros (amplasat pe malurile lui „Nagy Küküllö"). Despre ce este vorba? Despre faptul că dacă (aşa cum scrie în aceeaşi „Scurtă Istorie a Ardealului") nu noi, ci ungurii au convieţuit cu slavii şi i-au asimilat, cum se face că noi am preluat de la aceştia hidronimul Târnava? Cum şi când l-am fi putut prelua, dacă n-am convieţuit cu slavii şi am apărut în Ardeal abia spre sfârşitul secolului al 13-lea? Când slavii erau deja asimilaţi iar râul cu pricina se numea Küküllö! Cum de n-am preluat-prelucrat hidronimul maghiar? Se aude, d-le Kalmár? Aveţi vreo replică?

Stimate d-le ziarist, fireşte, spaţiul nu ne permite să ne ocupăm de toate toponimele româneşti pe care înaintaşii d-voastră, din diverse motive, nu le-au putut face să dispară şi le-au preluat. Din mulţimea acestora le vom alege, în cele ce urmează, doar pe acelea (evident, o parte din ele) care în româneşte au un înţeles adecvat – raportat organic la locul denumit, iar în forma maghiară acest înţeles lipsind cu desăvârşire. Astfel, cum vă explicaţi, de pildă, că vârful Retezat (versantul nordic pare, realmente, retezat) în ungureşte se numeşte Retyezát (cuvânt ce nu înseamnă, în limba maghiară, absolut nimic!)? Sau culmea Vlădeasa (a lui Vlad), care în ungureşte, pe toate hărţile, apare ca Vlegyásza (cuvânt fără nici o semnificaţie)? Sau vârful Mare din Apuseni, care pe aceleaşi hărţi apare ca Vurvumare? Sau Pietrosul, care apare ca Pietroszul? La fel Petroşani – Petrozsény, Poiana – Polyána, Codru – Kodru, Suru – Szoru, Detunata – Detunáta, Porumbacu – Porumbák, Bogata de Mureş – Marosbogát, Satu Mare – Szatmár, etc. etc. Denumiri preluate în negura vremurilor, când ungurii nu ştiau nici măcar atâta româneşte încât să realizeze că respectivele toponime au un înţeles, o semnificaţie organică în limba română. Altfel şi-ar fi luat, negreşit, osteneala să le traducă. Retezat putea deveni Nyesett, Vlădeasa – Vládhegye, Vârful Mare – Nagyhegy, Pietrosul – Köves, Porumbacu – Galambos, Satu Mare – Nagyfalva etc.

Dealtfel, referitor la ultimul exemplu, avem dovada că nici astăzi, nu numai maghiarul de rând, ci ziariştii de elită ca d-na Gáll Eva Emese, de la RMSz, nu cunosc atâta limbă română încât să priceapă filiaţiuni etimologice simple. Distinsa publicistă se lamenta, în paginile amintitului cotidian, că ne lipseşte fantezia atunci când romanizăm denumiri maghiare, pentru că am recurs la acelaşi „Satu Mare" şi în cazul lui Szatmár, şi când a fost vorba de Maréfalva!!! De râsul lumii!!

Asta e situaţia, stimate d-le Kalmár (tot) de la RMSz. V-aş mai întreba încă ceva: dacă noi am fost nomazii care ne-am aşezat în Transilvania (maghiară), cum de n-am preluat de la strămoşii d-voastră nici un termen legat de sedentarizare sau de muncile câmpului? Şi cum de toţi termenii legaţi de viaţa sedentară şi de agricultură din limba românească sunt de origine latină?

În încheiere, câteva cuvinte şi despre sursa bibliografică predilectă a d-lui Kalmár. Stimate domn, cum vă explicaţi că în mult citatul d-voastră „Révai Nagy Lexikona", în volumul 13, la pagina 228, există o hartă de epocă pe care figurează „Gyelo vlách országa" (ţara valahă a lui Gelu)? Cum vă explicaţi că în acelaşi lexicon (vol. 10,pag.389) este redată genealogia românească a celui mai mare rege al Ungariei, „Mátyás Király" (Matei Corvin)? Iată linia paternă a arborelui genealogic: Matei, fiul lui Iancu de Hunedoara, nepotul lui Voicu de Hunedoara şi strănepotul lui Şerban, cneaz valah. Mai mult, se precizează acolo că nu numai tatăl lui Iancu, dar şi mama acestuia era valahă şi tot de viţă nobilă: „Densusi nemes oláh családbol származo Morsána Erzsébet" (Elisabeta Morşan, descendenta unei familii nobile de valahi din Densuş). Cum se împacă această genealogie nobilă, autohtonă şi românească, cu infiltrarea noastră în Ardeal, în secolul 13, ca oieri nomazi veniţi să-şi pască turmele?

V-aş reîntoarce sfatul, stimate d-le Kalmár: mai puneţi mâna pe carte! Poate fi şi maghiară, poate fi chiar lexiconul „Révai". Fără a sări însă paginile (neconvenabile). Documentarea partizan-selectivă este, până la urmă, contraproductivă.

XLVII
Monumentul „Libertății” de la Arad (I)

Înainte de a ni se sugera să ne schimbăm titlul ciclului în „Ce mai scriau aliații” (cu 5-6 ani în urmă) – să revenim în actualitate. În cea imediată, firește, pentru că ceea ce am reluat – așa cum am subliniat-o de repetate ori – este, din păcate, de o actualitate atât de evidentă încât liniştit puteam renunța la a mai preciza că este vorba nu de 2003, ci de anii 1997-1998.

Pe de altă parte, nu puteam amâna la nesfârşit onorarea promisiunilor de a reveni asupra unor aspecte lăsate, dacă nu chiar în suspensie, măcar insuficient lămurite sau motivate.

Desigur, vor fi fiind unii care să ne acuze (sau măcar bănuiască) că am apelat la texte mai vechi – datând dintr-o altă perioadă şi conjunctură – din motive tactice, spre a încerca un soi de detaşare (de prezent, firește). Fals! Ne asumăm integral cele scrise cu ani de zile în urmă, dar şi actualitatea acestora în conjunctura prezentului. N-am vrut să spunem adevăruri incomode – cu gura de acum şase ani! Am vrut doar să subliniem că antiromânismul sau revizionismul sunt nişte realități primare, fără culoare politică şi perene, dependența acestora de contexte sau conjuncturi vizând exclusiv mijloacele folosite, instrumentarea şi cadența.

Dealtfel, cele prezentate şi interpretate în „Inscripțiile bilingve – dincolo de aparențe” reprezintă exact cadrul general în care se integrează organic ultima „focalizare”: monumentul „Libertății” de la Arad! Ce fel de „libertate” şi pentru cine? Iată întrebarea, la care căuzaşii „reamplasării” (monumentului) refuză cu obstinație să răspundă, sau dacă o fac, eludează sistematic adevărul. Iar foarte puținii români care se încumetă să spună lucrurilor pe nume sunt taxați, imediat, drept național-comunişti, antimaghiari, xenofobi, antieuropeni, etc.

Aşa stând lucrurile, să încercăm să ordonăm datele chestiunii şi să luminăm zonele voit ținute în obscuritate sau răstălmăcite.

Care este punerea în scenă din partea maghiară? Iată un text, edificator, din presa „aliată” de cea mai recentă dată, în speță din spațiile închinate zilei de 6 octombrie 2003 (154 de ani de la executarea „celor 13 generali martiri”):

„Istoria este povestea vieții fiecăruia dintre noi – spune englezul.

În ultima vreme s-a vorbit mult despre cei 13 generali-martiri ai războiului nostru de eliberare de la 1848, executați la Arad, în parte legat de

respectiva dată comemorativă, dar mai ales în legătură cu monumentul ce le-a fost închinat şi cu dificultăţile de reamplasare a acestuia (ştiut fiind că Puterea de la Bucureşti a procedat la dezafectarea lui, în 1925). Poate nu e inutil să reamintim că revoluţia maghiară de la 1848-1849 a fost înecată în sânge de către două mari puteri europene.

O grimasă a istoriei o constituie faptul că unele grupuri de populaţie ale imperiului (cu care timp de o mie de ani am construit patria comună – Ungaria) au putut fi manipulate – cu promisiuni deşarte – de aşa manieră încât au trecut de partea puterii opresive. (...)

Conflictele încep întotdeauna atunci când interese de politică actuală duc la «reinterpretarea» istoriei, reinterpretare ce-i transformă pe eroii noştri în duşmanii altora. Este cazul revoluţiei şi războiului nostru de eliberare din 1848-49, în speţă anumite pretinse momente ale acestuia ce apar în discursul politicienilor români – fără a avea vreo bază reală, dar nici antecedente istoriografice sau măcar de simplă referire. Ca, de pildă, cei 40.000 de români masacraţi, printre care 100 de preoţi ortodocşi. Atâtea victime să fi avut românii ardeleni, la acea vreme? Pentru acestea să fie răspunzători, conform părerii unor «istorici ai zilelor noastre», cei 13 «generali terorişti»?

Unde este – mă întreb – groapa comună a acestor nenumărate victime?

Când am asistat la exhumarea celor 28.000 de victime de la Mohács (1526 – n.n.) am văzut imense mormane de cranii şi diverse alte oseminte. Nici memoria colectivă, nici istoriografia nu oferă date despre vreo groapă comună a românilor masacraţi în 1848-49. (...)

Cei ce dărâmă monumente ale cinstirii eroilor-martiri şi – călcându-şi promisiunile – se opun refacerii şi reamplasării acestora, nu sunt cu nimic mai buni decât cei ce încercau, nu de mult – sub lozinca «Istoria ne-o scriem în prezent», să ne spele memoria. În 1848-49, conform datelor vremii, numărul total al victimelor luptelor sângeroase ce au avut loc în Munţii Apuseni se ridică la 8.000. Desigur, chiar şi o singură viaţă de om suprimată reprezintă o ireparabilă pierdere. În 6 octombrie la Arad, au fost ucişi 13 generali. Fiecare dintre ei a condus detaşamente militare ce au luptat pentru libertate, «pentru libertatea popoarelor» - vorba poetului. Cei ce au ridicat, la Arad, statuia Libertăţii, au cinstit memoria celor 13 generali eroi (un armean, un sârb, un croat, un polonez, un austriac, un german şi restul unguri) precum şi pe cea a tuturor celor ce şi-au dat viaţa pentru Libertate. Iar cei ce profanează amintirea acestora, profanează istoria popoarelor cărora le-au aparţinut respectivii.

La osuarul de la Mohács, comemorarea celor căzuți atunci şi acolo a avut loc, în 29 august 2003, pentru prima dată – după 400 de ani (a se scădea cei 150 de ani de paşalâc otoman – n.n.) – în prezența oficială a ambasadorului Turciei.

Sper că nu vor mai trece încă 400 de ani până când – împreună şi fără resentimente – să-i cinstim pe cei în a căror memorie s-a ridicat statuia Libertății din Arad." (Am citat din declarația senatorului UDMR Sógor Csaba, făcută în plenul Senatului şi reprodusă, sub titlul „History is his story", în Erdélyi Napló din 7 octombrie 2003)

Să încercăm să rezumăm:

- există o singură istorie, nu mai multe;

- viziunile diferite (şi divergente) asupra acesteia servesc interese politice de moment;

- astfel se face că „grimasa istoriei" - alianța „unor grupuri de populație" (cu care ungurii au construit, timp de un mileniu, „patria comună") cu puterea opresivă - a fost posibilă, intervenind amintitele interese;

- şi tot astfel – prin interese politice de moment (electorale?) – se face că politicienii români nu mai sunt de acord cu reamplasarea monumentului „Libertății";

- în 1848-49 n-a avut loc nici un masacru îndreptat împotriva populației româneşti;

- cei 40.000 de români ucişi (ca şi represalii, nu pe câmpul de luptă!!!) sunt o invenție propagandistică (electorală?) recentă;

- principala dovadă a inexistenței masacrelor este inexistența unei gropi comune – aidoma celei de la Mohács (unde oastea lui Ludovic al 2-lea al Ungariei a fost, practic, exterminată de către cea a lui Soliman);

- victimele luptelor din Munții Apuseni (de ambele părți?) se cifrează doar la 8.000;

- detaşamentele conduse de către cei 13 generali (aparținând tuturor popoarelor din imperiu, mai puțin cel român) au luptat pentru „Libertatea popoarelor";

- profanarea memoriei acestora se răsfrânge asupra popoarelor pe care, afirmative, i-au reprezentat generalii respectivi.

Față de cele de mai sus, se nasc – vrând-nevrând – următoarele întrebări:

- cine hotărăşte, şi pe ce bază, care este „singura istorie adevărată"?

- viziunile diferite asupra istoriei să fie determinate oare doar de interese politice de moment?

- „unele grupuri de populație” (care reprezentau împreună, în realitate, 72 la sută din populația așa zisei Ungarii Mari!!!) au trecut de partea „puterii opresive” ca rezultat al manipulării, al „promisiunilor deşarte” făcute de către Curtea de la Viena, sau pentru că au fost total ignorate în programul „revoluționarilor” maghiari?

- oare pentru respectivele „grupuri de populație” nu tocmai „revoluționarii” maghiari şi statul pe care voiau să-l alcătuiască reprezentau adevărata putere opresivă?

- ce fel de „patrie comună” au construit ungurii, timp de un mileniu, împreună cu respectivele „grupuri de populație”?

- este grupul statuar de la Arad un monument al celor 13 generali (atunci când aceştia au un obelisc închinat memoriei lor)?

- este monumentul de la Arad un monument al libertății?

- şi dacă da, despre a cui libertate este vorba?

- este vorba cumva şi de libertatea românilor (sârbilor, croaților, slovacilor, etc.), sau dimpotrivă?

- au luptat cei 13 generali (şi trupele din subordine), într-adevăr, pentru libertatea POPOARELOR, sau au vrut doar să transforme „jugul austriac” într-unul maghiar?

- cât priveşte masacrele antiromâneşti (care au fost nenumărate pe parcursul a doi ani şi răspândite pe întreg teritoriul Transilvaniei), cum crede d-l Sógor că o groapă comună ca la Mohács (unde a fost vorba de o armată nimicită şi de existența „unității de loc, de timp şi de acțiune”) ar putea intra în discuție întru confirmarea (sau infirmarea)existenței reale a acestora?!!!

Desigur, întrebările ar putea continua mult şi bine şi, pe de altă parte, la multe dintre ele am răspuns, de repetate ori, pe parcursul timpului, ba chiar şi într-un trecut foarte apropiat. Dar, pentru că tot „Aradul” este capul de afiş, în capitolele următoare vom reveni la fiecare dintre ele, inclusiv cu noi elemente şi surse, multe din ele provenind din aceeaşi „presă aliată”.

XLVIII
Monumentul „Libertății” de la Arad (II)

Am promis, în capitolul precedent, să revenim la întrebările din finalul acestuia – pentru a nu le lăsa fără un răspuns explicit, deşi acestea conţin - în însăşi formularea lor - implicit răspunsul respectiv: o simplă înlăturare a interogaţiei ar fi suficientă în acest sens. Pe de altă parte, serialul „1848 în Ardeal” (publicat în numerele 39, 40 şi 41 ale revistei Timpul-7 zile din septembrie şi octombrie 2003) conţine, cu supra-măsură, toate răspunsurile la întrebările cu pricina.

Dacă, totuşi, ţinem cu tot dinadinsul să ne onorăm promisiunea, faptul se datorează acelei „metafore” – „grimasa istoriei” – cu care d-l (senator UDMR) Sogor Csaba a caracterizat coalizarea „grupurilor de populaţie” cu „puterea opresivă austriacă”.

Stimate d-le Sogor, însăşi formularea la care aţi recurs conţine principalul răspuns la întrebările pe care vi le-am adresat şi precizează – fără echivoc – temeiul şi esenţa chestiunii: deci, nici măcar popoare (ceva între triburi şi naţiuni), ci „grupuri de populaţie”!!!

Tocmai despre asta este vorba, stimate d-le senator (UDMR), despre faptul că respectivelor „grupuri de populaţie” (naţiuni – de fapt, autohtone sau măcar preexistente în zonă, pe care le-aţi supus cu forţa armelor şi care reprezentau 72 la sută din populaţia aşa zisei Ungarii Mari!) „paşoptiştii” maghiari (Kossuth, Battányi, Görgey etc.) n-au fost dispuşi să le recunoască nu autonomia, nu egalitatea în drepturi, ci, pur şi simplu, existenţa ca naţiuni!!! Iar cele câteva concesii la care, în disperare de cauză, au apelat finalmente (nu în 1848 – ci în vara lui 1849!) “paşoptiştii” cu pricina au fost nu tardive, ci ante-finem, în pragul prăbuşirii totale şi definitive!!!

Aşa stând lucrurile, dacă putem vorbi de o „grimasă a istoriei”, aceasta a fost însăşi „revoluţia” maghiară de la 1848, care n-a fost o mişcare înnoitoare, de eliberare a (tuturor) naţiunilor imperiului, republicană şi socială, ci o încercare de restaurare a Ungariei feudale, o întoarcere în Evul Mediu – în fapt, o contrarevoluţie!!!

Acesta este adevărul, stimate d-le Sogor, şi nu altul! Iar argumente în sprijinul afirmaţiilor noastre există cu duiumul, inclusiv (sau mai ales) în surse neutre, ba chiar şi în destule surse maghiare.

Acestea fiind zise, să luăm pe rând întrebările formulate în capitolul precedent şi să încercăm să le dăm răspunsul cuvenit:

- „Cine hotărăşte, şi pe ce bază, care este «singura istorie adevărată»?" Desigur, până când există subiectivism uman şi „interese naţional-politice" (reale sau doar acuzate – vezi „Scurta Istorie a Ardealului"!), aşa ceva este de neconceput. O (singură) istorie adevărată ar putea fi scrisă, eventual, într-un viitor stat federativ al Terrei (bazat pe consens general şi egalitate deplină) sau, undeva, în Cosmos – la nivelul unei civilizaţii superioare care ne monitorizează, cu mijloace specifice şi totală detaşare, evoluţia de milenii. În rest, nu putem discuta decât de obiectivitatea unor date, de autenticitatea (credibilitatea) surselor, de caracterul ştiinţific al argumentelor paraistorice şi, fireşte, de detaşarea şi buna-credinţă cu care toate acestea sunt interpretate sau reevaluate pe parcurs, în funcţie de acumularea unor noi date şi elemente.

Aşa stând lucrurile, în condiţiile date putem vorbi doar de „istorii convenabile" – uneia sau alteia (altora) dintre părţi, fiecare având adevărul ei (cu sau fără ghilimele), nicidecum despre „istorii adevărate" şi, cu atât mai puţin, despre una singură.

Ce-i de făcut? Ca şi într-un proces cu „juraţi", trebuie să ne pledăm cauza şi să convingem. Care este, în cazul dat, echivalentul „Curţii cu juraţi"? Lumea istoricilor (în sensul cel mai larg al cuvântului), dar, în egală măsură, şi opinia publică internaţională. Dar cel al instanţei de magistraţi? Mai marii lumii şi forurile internaţionale de decizie. Şi cum putem demonstra că varianta noastră este nu numai convenabilă, ci şi adevărată (sau, oricum, considerabil mai apropiată de adevăr)? Recurgând la surse neutre, sau chiar la cele din tabăra adversă – de pe vremea când recunoaşterea adevărului nu presupunea riscurile de astăzi. Şi, bineînţeles, reducând la absurd (sau ridicol) unele afirmaţii mai vechi sau mai noi, precum şi devoalând – printr-un echivalent de psihanaliză – gafele comise (nu foarte rar) de către partea adversă (vezi, în acest sens, chestiunea cu „grupurile de populaţie" a d-lui Sogor – o emanaţie tipic freudiană din subconştientul senatorul UDMR, care dejoacă vigilenţa „cenzurii").

Ceea ce şi facem, cu sârg şi metodă, de vreo 14 ani încoace (desigur, furnizând materiale şi argumente unor posibili intermediari – cu acces direct la „juraţii" şi „magistraţii" cu pricina).

Să trecem la cea de a doua întrebare:

- „Viziunile diferite (şi divergente) asupra istoriei să fie determinate doar de interese de moment?"

Fireşte, aici ar trebui să ştim cât de lungi sunt „momentele" d-lui Sogor sau, cu alte cuvinte, la ce raportează domnia-sa respectiva unitate de timp? Pe de altă parte, aici nu este vorba, cum crede (sau se preface a

crede) senatorul UDMR, despre „momentul electoral" al PSD şi despre interesele (de moment) ale partidului de guvernământ (care trebuie să contracareze cu ceva „cu impact la alegători" concesiile făcute UDMR-ului), interese „ce-i transformă pe eroii noştri (cei 13 generali – n.n.) în duşmanii altora (ai românilor – n.n.)", ci despre cu totul altceva. Iar acel „altceva" este un „moment" mult mai lung, unul de peste 80 de ani – de când întreaga istorie a Ungariei (în speţă cea vizând Ardealul) a fost rescrisă tendenţios, cu viză recuperatorie.

Nu mai insistăm asupra chestiunii (am făcut-o recent şi, dealtfel, în mai tot ce am scris în ultimii 14 ani). Vrem doar să lămurim acuza d-lui Sogor, cea cu „reinterpretarea istoriei, dictată de interese de politică actuală". Deci: toată prezentarea de astăzi a evenimentelor din 1848 – de către partea română – ar fi o reinterpretare partizană de moment a istoriei, făcută de politicienii români şi de către „unii istorici contemporani". Să vedem, atunci, ce se scria, în 1929, în România, nu altundeva – ci într-o enciclopedie (ştiut fiind că în literatura lexicografică se trec doar date verificate, sedimentate, care au trecut proba timpului şi au dobândit o recunoaştere quasi-generală). Citäm din „Enciclopedia Româna Minerva" (Ed. Comitetului de redacţie al ERM, Cluj, 1929), pagina 822:

„În Ardeal, unde poporul român era subjugat, revoluţia luă cu totul altă înfăţişare. În martie 1848 izbucni revoluţia de la Viena, în curând apoi şi în Ungaria, care voia să se constituie într-un stat naţional independent de Austria. Ungurii din Ardeal, în zelul lor naţionalist, proclamă unirea Ardealului cu Ungaria (29 mai) împotriva voinţei românilor. Libertatea şi unitatea naţională ungurii o înţelegeau numai pentru ei, făcând abstracţie de celelalte naţii conlocuitoare. Acestea, în lupta lor pentru libertate, aveau să se ridice împotriva ungurilor şi alături de Austria. (...) Românii abia în octombrie răspund la cruzimea ungurilor, care au început să verse sânge românesc încă din 2 iunie..."

Iată, aşadar, că teza cu „reinterpretarea conjuncturală a istoriei" avansată de către d-l Sogor se dovedeşte a fi o simplă găselniţă – total lipsită de temei şi (autentic) conjuncturală şi partizană!

Cât priveşte realitatea şi (mai ales) amploarea faptelor, sursele neutre la care ne-am referit ne vor oferi date din belşug, străinii neavând motive de reţinere aidoma autorilor ardeleni ai Enciclopediei Minerva.

P.S. Îi reamintim senatorului UDMR, Sogor Csaba, că Uniunea domniei-sale – vis-a-vis de subiectul în discuţie – a jucat la fel de necinstit încă din 1990, când de 1 decembrie, la Alba Iulia, Szöcs Géza (omul nr.II

al UDMR, la acea vreme) a declarat, de la tribuna oficială, că în 1848 ungurii n-au vrut să anexeze Ardealul la Ungaria, ci doar să-i atragă de partea lor pe românii ardeleni. Drept care, susnumitul şi-a primit porţia cuvenită de huiduieli şi fluierături, de la cei care ştiau foarte bine că această anexare nu numai că figura – la loc de cinste – în programul „Paşoptiştilor" maghiari, nu numai că a fost hotărâtă în Dieta (maghiară) a Ardealului, dar a fost şi înfăptuită (ba chiar şi promulgată – sub presiune – de către Ferdinand al V-lea) în iunie 1848. Acesta a fost semnalul declanşării masacrelor antiromâneşti (debutul fiind în localitatea Mihalţ);

P.P.S. În altă ordine de idei (vorba vine!), am vrea să semnalăm o nouă „ispravă" a celor de la „Adevărul", care titrează, cu litere de-o şchioapă, pe prima pagina (nr. 4134/13 octombrie 2003): „Preşedintele UDMR, Markó Béla, îi ameninţă cu excluderea pe radicalii lui Tökés". Până aici, totul ar părea în regulă. Numai că, după bunul obicei al locului, comentariile (sau măcar o notă a redacţiei!) lipsesc cu desăvârşire, ele fiind suplinite de un supratitlu şi un subtitlu. Merge şi aşa, cu condiţia ca acestea (sau măcar unul dintre ele) să sublinieze ceea ce este într-adevăr relevant sau revelator. Iată supratitlul: „Pentru iniţiativa înfiinţării consiliilor naţionale secuieşti şi propagandă anti-Constituţie". Nu e rău! Iată şi subtitlul: „Cei care îşi spun Consiliul Naţional Secuiesc nici măcar ungureşte nu ştiu ca lumea" (însoţit de o poză încruntată a lui Markó Béla). Este un citat din discursul preşedintelui UDMR rostit la ultima şedinţă a CRU, dar care este total irelevant în contextul dat. Mai ales că, în acelaşi discurs (reprodus în continuare în Adevărul), cu şase rânduri mai jos, apare următorul pasaj: „Ce imoralitate să afirmaţi că voi vreţi autonomie şi noi nu! Deosebirea dintre noi este că noi muncim pentru realizarea autonomiei, iar voi doar peroraţi despre ea într-o maghiară stricată".

Ăsta da subtitlu!!!

Sau citatul nu le spune nimic celor de la Adevărul?!!

Este posibil ca aceştia să nu observe (înţeleagă?!) că citatul anulează total titlul cu pricina, sensul şi importanţa ce i se acordă?!

Cum pot nişte ziarişti cu pretenţii să scape aşa o oportunitate, care oferă pe tavă adevărul gol-goluţ şi anulează, fără echivoc, afişatul sens al conflictului moderaţi-radicali, transformând totul într-o ceartă de bucătărie internă?!!

Sau te pomeneşti că şi cei de la Adevărul au semnat vreun protocol cu „moderaţii" UDMR-ului?

XLIX
Monumentul „Libertății” de la Arad (III)

De peste cinci ani avertizăm asupra faptului că în Secuime există – de facto – arondismente şi structuri administrative proprii, altele decât cele ale statului român!

De aproape un an semnalăm – monitorizând procesul în derularea lui – existența unei activități febrile de realizare, după modelul din Voievodina (salutat, la vremea respectivă, de către „aliatul” Péter Medgyessy!), a „Consiliilor Naționale” maghiare şi secuieşti, organe de „autoguvernare” (vizând Ardealul sau doar „Pământul Secuiesc”) ce-şi propun legalizarea, consfințirea – de jure – a amintitelor arondismente şi structuri paralele (județele Ciuc, Odorhei şi Trei Scaune, „Scaunele secuieşti” etc.)!

Şi iată că astăzi asistăm, la lumina zilei şi fără stingherealã (sau stingherire), la intrarea procesului în faza de finalizare!

Oare în toți aceşti ani am strigat în pustiu?!

N-am fost auziți, sau dacă da, cei ce ne-au auzit au considerat suficientă (şi eficientă!) izolarea extremiştilor din UDMR?!

Pentru numele lui Dumnezeu, dar această „izolare” n-a făcut altceva decât să dezangajeze Uniunea şi să dea mână liberă extremiştilor cu pricina!!!

„Extremişti” de care „moderații” nu s-au delimitat decât în ceea ce priveşte arogarea paternității unor idei şi spargerea monopolului udemerist privitor la punerea în aplicare a acestora!!!

Sau nu este aşa? Poate cineva, întreg la minte şi treaz, să înțeleagă altceva din recenta declarație a preşedintelui UDMR (reprodusă în post-scriptumul capitolului precedent): „Ce imoralitate să afirmați că voi vreți autonomie şi noi nu! Deosebirea dintre noi este că noi muncim pentru realizarea autonomiei, iar voi doar perorați despre ea”?!!

Mai este ceva de adăugat?

Mai este ceva de comentat?

De altfel, astăzi, când toată presa e plină de „consilii” şi „scaune”, când Markó Béla îşi revendică, public, paternitatea ideii şi monopolul aplicării ei – dar şi deținerea (şi folosirea!) rețetei de succes în materializarea acesteia, chestiunea nu ne mai aparține. Rolul nostru s-a terminat, iar soluțiile trebuie să le găsească (şi aplice) alții. Numai că acum

nu mai este vorba de măsuri profilactice, ci de unele curative (ca să nu spunem chirurgicale), într-o fază avansată a maladiei!

Istoria se repetă şi, din păcate, nu suntem în stare să-i asimilăm învăţămintele decât în faţa recidivei. Nici măcar în faţa perspectivei acesteia! Chestiunea seamănă leit cu provocările din primele luni ale lui 1990 – cu deosebiri de nuanţă, fireşte. De această dată românii nu sunt ucişi sau alungaţi de spectrul linşajului, ci îi va pune pe fugă perspectiva de a ajunge minoritari în „Ţara Secuilor”! De această dată nu se mai mizează pe „pogromuri”, pe „etnocid şi război civil”, ci pe reacţia autorităţilor centrale şi pe răstălmăcirea mediatică a acesteia, pe prezentarea ei (opiniei publice internaţionale – dar şi forurilor de decizie) drept încălcare flagrantă a drepturilor omului, drept jugulare brutală a unor iniţiative şi doleanţe „europene”! De această dată – ca şi înaintaşul său Horn (tot socialist!), d-l Kovács se va plânge „Înaltelor Porţi”, dar nu la ONU şi la al său Consiliu de Securitate, ci la Bruxelles şi la Strasbourg! (Deşi, dacă ne gândim bine, n-ar fi exclus să se aibă în vedere şi o escaladare, dacă nu de tip kosovar, măcar una de tip sloven – cu nesupunere civică, declararea unilaterală a independenţei etc.)

„Dacă semeni vânt – culegi furtună”, spune înţelepciunea populară. În cazul de faţă, chiar dacă alţii au fost semănătorii, neintervenţia în faza de „bulgăre” are toate şansele să genereze o „avalanşă”. Pe care nu ştim cine, cum şi cu ce preţ o va putea stăvili.

Aşa stând lucrurile, să le urăm succes „salvamontiştilor” şi „sanbernarzilor” din dotare şi să ne întoarcem la Arad, în speţă la întrebările adresate, pe marginea monumentului „Libertăţii”, d-lui senator UDMR Sogor Csaba. Nu la a treia şi nici la cea de a 4-a, pentru că, de fapt, am răspuns (fără a le nominaliza) la amândouă, încă din introducerea la capitolul precedent: „grupurile de populaţie” au trecut de partea „puterii opresive” pentru că „revoluţionarii” maghiari nu numai că n-au cuprins în programul lor şi libertatea şi drepturile acestor „grupuri” (ce reprezentau, în realitate, două treimi din populaţia „Ungariei Mari”!), nu numai că au vrut să le anexeze teritoriile, dar au intenţionat să procedeze şi la înrobirea naţiunilor respective, care – în pofida absolutismului habsburgic – au beneficiat, în ultima vreme, de anume înlesniri şi drepturi din partea Curţii de la Viena (vom reveni); ca atare, coalizarea invocată ca o „grimasă” a istoriei a fost firească în contextul dat, adevărata putere opresivă fiind, pentru naţiunile din bazinul carpatic (croaţi, sârbi, români, slovaci, etc.) exact cea pe care tindeau s-o realizeze „paşoptiştii” maghiari. (De altfel,

cele petrecute, în acest sens, după încheierea „înțelegerii dualiste” vin să confirme, cu prisosință, realitatea celor de mai sus!)

Asta fiind situația, să trecem la cea de a 5-a întrebare: „Ce fel de „patrie comună” au construit ungurii, timp de un mileniu, împreună cu respectivele „grupuri de populație”?

Desigur, chestiunea cu durata milenară este o exagerare tipică şi definitorie pentru aroganța maghiară şi, pe de altă parte, pentru uşurința şi nonşalanța cu care seminția lui Arpád mistifică – pro domo – istoria. Aşa zisul mileniu se reduce, în realitate, la vreo 250 de ani, în speță secolele 14 şi 15 şi cei 51 de ani ai dualismului Austro-ungar. După 1526 (Mohács) Ungaria devine, pentru 150 de ani, paşalâc turcesc, perioadă după care, până în 1867, este parte integrantă a Imperiului Habsburgic. Cât priveşte intervalul anterior – primele secole ale mileniului trecut, prezența a multiple formațiuni statale (aşa numitele „Țări”) româneşti pe teritoriul Ardealului, care coexistau – în relații caracteristice evului mediu – cu cele ale coloniştilor unguri, secui sau saşi (nemaivorbind de vechile voievodate ale lui Glad, Menumorut şi Gelu, a căror supunere a durat ceva vreme), atestă faptul că nu a fost încă vorba de o cucerire efectivă (situație regăsibilă, cu deosebiri nesemnificative, şi în celelalte teritorii „milenare” revendicate de către „paşoptiştii” maghiari).

Iar în ceea ce priveşte „patria comună” pe care ungurii ar fi construit-o, în amintiții 250 de ani, „împreună” cu respectivele „grupuri de populație”, o elementară cunoaştere a istoriei permite, oricui, să realizeze faptul că este vorba de o afirmație pe care am putea-o considera de tot hazul – dacă am putea face abstracție de tragismul chestiunii. Patrie comună? Da – în măsura în care sclavii şi stăpânii lor au trăit în aceeaşi țară! Construită împreună? Da – ca, de pildă, piramidele din Egiptul antic!

Desigur, am putea invoca mii de argumente în favoarea celor de mai sus. N-o vom face, pentru că, firește, aici nu este vorba de prostia sau ignoranța d-lui Sogor, ci exclusiv de ipocrizia respectivului senator UDMR!

Să trecem la cea de a 6-a întrebare: „Este grupul statuar de la Arad un monument al celor 13 generali?”

De ce să fie, atunci când în memoria acestora a fost ridicat, la locul potrivit, un obelisc?

Dar atunci al cui este? Să vedem două păreri, prima aparținând unui istoric al artelor, ungurul Murádin Jenö, autorul unui recent apărut volum închinat monumentului de la Arad. Citățm: „Monumentul, prin personajul central care îl domină – o femeie ce ridică o coroană – nu este

atât al libertății, cât mai degrabă al Ungariei, reprezentând un simbol al renaşterii acesteia". (Am reprodus din României Magyar Szó, nr. 4619/3 octombrie 2003, pag.1 şi 8). Iată, aşadar, rostit (aproape) întregul adevăr. Ce Ungarie trebuia să renască în 1848? Ungaria „Milenară" sau „Mare", sau „Sanştefaniană" - evident!

Mai e ceva de adăugat? (Poate doar faptul că un monument al respectivei închisori a naţiunilor nu are ce căuta pe teritoriul unui stat succesor al acesteia: este o chestiune de elementar bun-simţ!)

Să vedem şi cea de a doua părere, aparţinând, de această dată, unor români:

„Monumentul «Hungaria milenară (sau eternă)» constituie în conştiinţa colectivă a românilor un semn al iredentismului şi revizionismului de tip «fascist», un elogiu adus terorismului, rasismului şi şovinismului. (...) cei 13 generali executaţi de austrieci (din care doar trei se declarau de naţionalitate maghiară) constituiau pentru românii din Transilvania simbolul celei mai sângeroase agresiuni, urmărind reducerea populaţiei majoritare la condiţia de servi în propria ţară..." (Am citat dintr-un documentar semnat de către Ministerul de Interne, anexat răspunsului pe care ministrul Ioan Rus l-a dat la interpelarea deputatului PRM Ioan Miclea, documentar reprodus în nr. 4144/24 octombrie 2003 al cotidianului central Adevărul).

Iată, aşadar, că – în fine – s-ar părea că guvernul şi partidul de guvernământ s-au săturat şi s-au hotărât să pună piciorul în prag.

Dumnezeu să le ţie năravul!

L
Monumentul „Libertății” de la Arad (IV)

Scriam, în finalul capitolului precedent, cum că: „În fine, s-ar părea că şi guvernul şi PSD s-au săturat şi s-au decis să pună piciorul în prag!” şi-am mai adăugat urarea: „Dumnezeu să le ție năravul!”

Desigur, am fost şi rămân un optimist incorigibil, dar – aflându-mă mai către „sfârşitul sezonului” – chiar dacă scepticismul nu mi-a dat niciodată târcoale, nu pot să nu-mi impun o raportare mai „cartesiană” față de ceva care pare (părea) prea frumos (ca să fie adevărat). Drept care, am şi formulat cu „s-ar părea”, ba am şi urat viață lungă năravului (bun) cu pricina.

Din păcate, confirmarea (îndoielii) şi infirmarea (gestului) n-au întârziat să apară: d-l ministru Ioan Rus s-a dezis, public, de documentarul respectiv (din care am reprodus în capitolul precedent), susținând că a fost anexat – fără acceptul sau ştirea domniei-sale – la răspunsul dat interpelării deputatului PRM Ioan Miclea.

Chiar aşa?

Desigur, nu vrem să ne gândim la o „retragere strategică” (mai mult decât penibilă), ci la autoritatea ministrului de Interne şi la respectul de care se bucură acesta printre subordonații săi (că doar n-o fi anexat „documentarul” vreo „mână criminală peremistă”?).

Chiar aşa?!!

Şi mai spuneam noi, în acelaşi capitol, ceva despre o „avalanşă” care ar fi trebuit prevenită, care ar fi putut fi neutralizată în faza de „bulgăre”. Cum arată „avalanşa”? Doritorii de a afla n-au decât să cerceteze presa de limbă maghiară, care geme de informații şi clocoteşte de avânt, legând ultimele evenimente ba de spiritul paşoptist, ba de revoluția din 1956, ba chiar şi de evenimentele din toamna lui 1940! (Respectivilor le recomandăm să deschidă, de pildă, săptămânalul Erdélyi Napló din 28 octombrie 2003, la pagina a 12-a, pentru a vedea – de la titluri precum „Ardealul de Nord a revenit!” şi până la poza cu Horthy primind defilarea trupelor maghiare în centrul Clujului – tot ce vrei şi nu vrei în legătură cu consecințele imediate ale Diktatului de la Viena!). Şi nu numai cea „radicală”!!!

În ceea ce ne priveşte, ne vom rezuma doar la a reproduce scrisoarea lui Tökés László către nou înființatul Consiliu Național Secuiesc

(care ne va lămuri şi motivele ce l-au împiedicat pe episcop să participe personal la eveniment):

„Onorat Consiliu, dragi compatrioţi şi camarazi!

Până astăzi, doar muzeul din Sf. Gheorghe şi echipa de dansuri din Miercurea Ciuc au purtat – oficial – denumirea de « naţional secuiesc ». În perspectivă istorică, însă, ne-am putea referi, fireşte, şi la Adunarea Naţională Secuiască de la Lutiţa (1848 – n.n.).

Slavă Domnului, particularitatea culturală şi tradiţia istorică au fost ridicate – astăzi – la nivelul realităţii politice. În speranţa unei arvunite şi neabătute continuări: sunt mândru de voi şi de Consiliul vostru!

Cu mulţumiri pentru invitaţia ce mi-a fost adresată de preşedintele executiv Borsos Géza, în pofida absenţei mele forţate de împrejurări, vreau să salut – din postura onorantă ce mi-a fost acordată – nou înfiinţatul Consiliu şi rânduiala lui internă.

Mă gândesc, cu apreciere şi recunoştinţă, la preliminariile acestui act istoric: în primul rând, la Adunarea Naţională de la Lutiţa şi, în egală măsură, la senatorul lofö (înalt rang militar secuiesc – n.n.) Csapó Jozsef – care a dobândit nepieritoare merite în problema autonomiei, apoi la reuniunea de la Cernat – pe care au reuşit s-o torpileze abilii şi influenţii domni-tovarăşi ai Puterii şi, în fine, la acţiunea noastră de la Satu Mare – care n-a mai putut fi împiedicată de către aceştia. Astăzi, doar prietenul dărâmător de statui al lui Markó Béla – Adrian Năstase – şi ai săi procurori şi poliţişti ne mai stau în faţă. De agilitatea acestora va depinde succesul sau insuccesul nostru consecvent de autodeterminare.

Să dea Dumnezeu, chiar dacă s-ar prăvăli munţii peste noi, să izbândească autonomia secuiască. Sper, din toată inima, ca după Consiliul Naţional Secuiesc să urmeze, în curând, înfiinţarea Consiliului Naţional maghiar din Ardeal!

Sper, cu tărie, că majoritatea debusolaţilor din UDMR se va trezi şi va reveni, împreună cu noi, la spiritul Declaraţiei de la Cluj. Iar cei ce se vor rupe de noi, aceia îşi vor găsi locul în trupa lui Hajdu Victor şi în tradiţia lui Vasile Luca. Iar subvenţionarea lor o va asigura, negreşit, statul panromân – ajuns pe culmile corupţiei şi ale prostirii norodului.

Pe de altă parte, îndrăznesc să sper că în cadrul strategiei maghiare de reunificare transfrontalieră a naţiunii noastre – în perspectivă – putem conta pe toţi fraţii noştri din Patria Mamă şi din diaspora. Ne vom găsi adevăraţii aliaţi!

În această speranţă vă prezint Apelul din 17 octombrie al Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului, precum şi propunerile de completare

şi modificare a Constituţiei Europene – elaborate de către Bisericile Reformate din Bazinul Carpatic, şi doresc tuturor membrilor Consiliului Secuiesc, Scaunelor şi aşezărilor secuieşti o «războinică zi bună»!

La 23 octombrie 2003, în binecuvântata zi a revoluţiei şi războiului de eliberare din 1956

Episcopul Tökés László, preşedinte de onoare

P.S. Dacă timpul că permite, vă rog să daţi citire Apelului anexat, precum şi propunerilor de completare şi modificare, în sprijinul cărora ne-am aflat la Bruxelles."

Iată, aşadar, că „avalanşa" de care vorbeam a ajuns deja până la forurile europene!

Desigur (şi din păcate), cele două „anexe" (Apelul şi propunerile de modificare-completare a Constituţiei Europene) n-au mai fost publicate în respectivul exemplar al Erdélyi Napló (nr. 630/28 octombrie 2003) şi nici măcar nu ştim dacă li s-a dat citire la Sf. Gheorghe – sau au fost puse de-o parte pentru „uz intern şi confidenţial"?! Ca atare, vom amâna comentarea scrisorii reproduse, în speranţa că în următoarele zile vor apărea la lumina zilei (şi tiparului) şi anexele cu pricina. Oricum, salutul adresat CNS de către episcopul Tökés seamănă cu o veritabilă declaraţie de război (antiromânesc – evident)!

Aşa stând lucrurile, să le (re)urăm celor în drept („salvamontişti" şi „sanbernarzi") succes în limitarea pagubelor deja declanşatei „avalanşe"!

După această prea lungă (sau prea scurtă?) paranteză, să ne întoarcem la d-l Sogor Csaba şi la întrebările ce i-au fost adresate, pentru a răspunde – în locul domniei-sale – la ultimele cinci, fără a le mai relua, fiind vorba, practic, de unul şi acelaşi lucru şi, pe de altă parte, mai multe din răspunsurile anterioare având o tangenţă substanţială cu acestea. Iată răspunsurile:

- Monumentul de la Arad este unul al înrobirii – şi nu al libertăţii – popoarelor, el simbolizând (prin întruchiparea „Ungariei Eterne") o singură libertate: cea a ungurilor de a subjuga două treimi din populaţia teritoriului în dispută!

- Cei 13 generali au luptat pentru orice altceva, numai pentru libertatea croaţilor, sârbilor, românilor ori slovacilor nu!

- Ca atare, faptul că majoritatea lor a aparţinut mai sus amintitelor naţiuni (mai puţin cea română) le conferă, ab ovo, nu calitatea de eroi, ci pe cea de trădători!

- Cât priveşte „dovada” cu inexistenţa „gropii comune”, sau d-l Sogor este mai sărac cu duhul – sau ne crede pe noi idioţi (tertium non datur): cum ar putea să existe o groapă comună a victimelor masacrate (deci, lipsite de apărare – nu organizate şi înarmate!) pe parcursul a doi ani şi în sute de locuri răspândite pe întreg teritoriul locuit de români?!!

Iar în ceea ce priveşte existenţa reală a acestor masacre, pe lângă dovezile aduse (inclusiv din surse maghiare) în capitolele precedente, să-i mai oferim d-lui senator UDMR şi altele, provenind din surse neutre:

„Şi, astfel, s-a decretat uniunea Transilvaniei cu Ungaria fără să se ceară consimţământul românilor care formează marea majoritate a populaţiei fostei provincii; şi, astfel, comisari ultramaghiari au fost trimişi în diferite localităţi cu ordinul să extermine persoanele capabile şi instruite (înţelegându-se prin acestea institutorii şi preoţii, fără a căror îndrumare primitivii ţărani valahi nu puteau constitui o ameninţare); şi astfel, în vecinătatea oraşelor şi satelor, ba chiar pe şosele, au fost înălţate spânzurători, iar pe edificiile publice din toată Transilvania au apărut inscripţii în limba maghiară şi română: uniune sau moarte. Românii, ajunşi la capătul răbdării, s-au adunat în număr de şaizeci de mii, în mai 1848 pe câmpia de la Blaj, conduşi de episcopii lor.” (Din „Hungary. The Rebellion of the Slavonic, Wallachian and German Hungarians against the Magyars” – From The North American Review for January 1851, Cambridge-Massachusetts: Printed by Balles and Houghton, 1851)

Dacă nu vă ajunge părerea lui Francis Bowen, stimate d-le Sogor , să trecem la H. Desprez:

„Maghiarii dăduseră primii exemplul acestor înspăimântătoare hecatombe; ei le-au reînnoit prin represalii asupra altor puncte unde se găseau în putere, şi nu s-ar putea spune câte sate româneşti au fost astfel nimicite (...) Sub pretext de tâlhării, s-au instituit tribunale militare care condamnau la moarte prin împuşcare ori spânzurătoare pe oricine le făcea umbră. La sfârşit, Bem, revenit din expediţia sa din Banat, pierdu răbdarea şi, acţionând la rându-i liber, ca guvernator al Transilvaniei, lansă o proclamaţie prin care el declara maghiarilor din Transilvania că se purtaseră ca nişte tirani, că îl dezgustau faptele lor şi că le desfiinţa tribunalele militare.”

Este limpede, d-le senator UDMR? Noi falsificăm conjunctural şi partizan istoria, sau d-voastră?

Iar în ceea ce-l priveşte pe marele luptător pentru libertate, numitul Kossuth Lajos, iată, din aceeaşi sursă, răspunsul pe care acesta l-a dat deputaţilor români veniţi din Transilvania şi Banat:

„Când cineva vrea naționalitate, și-o câștigă cu armele!” După care s-a grăbit, însă, să declare:

„Noi vom ridica la arme generoasa noastră națiune secuiască, şi vom face să dispară prin sabie orice rebel de pe fața pământului!” (Am citat din „Les generaux polonais dans la guerre de Hongrie. I Campagne de Bem et de Dembinski”, în „Revue des Deux Mondes”, Livraison du 15 Decembre 1849, p. 1036-1039)

Aşa stând lucrurile – şi nu altfel! – este de mirare, stimate d-le Sogor Csaba (şi nu numai!), că românii se împotrivesc reamplasării monumentului care le aminteşte – pe pământ românesc – de cele de mai sus?!!

P.S. Chiar dacă d-l Ioan Rus a procedat la retractare, se pare că, totuşi, PSD vrea să scoată în afara legii sau chiar să găsească o încadrare penală pentru Consiliul Național Secuiesc.

Dumnezeu să-i ție năravul!

Nota autorului (din august 2006): Şi se mai miră unii că d-l senator UDMR, Sogor Csaba, a avut, pe vremuri, dosar de urmărit la Securitate?!!

LI
Actualitatea „paşoptismului” maghiar

Revenim, pentru a termina (definitiv, sperăm) chestiunea cu monumentul „libertăţii” de la Arad (dar şi cu „paşoptiştii” maghiari şi cu aşa zisa lor revoluţie pentru „libertatea popoarelor”), cu câteva citate din cele reproduse, pe larg, în capitolul precedent:

- „...comisari ultramaghiari au fost trimişi în diferite localităţi cu ordinul să extermine persoanele capabile şi instruite (înţelegându-se prin acestea institutorii şi preoţii, fără a căror îndrumare primitivii ţărani valahi nu puteau constitui o ameninţare) (...) au fost înălţate spânzurători, iar pe edificiile publice din toată Transilvania au apărut inscripţii în limba maghiară şi română: uniune sau moarte!” (F. Bowen)

- „...maghiarii dăduseră primii exemplul acestor înspăimântătoare hecatombe; ei le-au reînnoit prin represalii (...) şi nu s-ar putea spune câte sate româneşti au fost astfel nimicite.” (H. Desprez)

Deci, uciderea potenţialilor conducători ai românilor, fără de care „primitivii ţărani valahi” nu puteau reprezenta nici o (potenţială!) ameninţare, precum şi represalii ulterioare constând din incendierea a nenumărate sate româneşti şi masacrarea populaţiei acestora!!! (Exact ceea ce d-l senator Sogor – şi nu numai dânsul – consideră a fi o falsificare conjuncturală şi de dată recentă a istoriei).

Cât priveşte „potenţiala ameninţare valahă” şi cauzele acesteia, ne lămureşte acelaşi H. Desprez:

„Când cineva vrea naţionalitate, şi-o câştigă cu armele!” (Răspunsul dat de către Kossuth deputaţilor români veniţi din Transilvania şi Banat).

Iată, aşadar, confirmarea – fără echivoc şi din cea mai autorizată sursă – a faptului că „paşoptiştii” maghiari nu erau dispuşi să le recunoască românilor nici măcar naţionalitatea! Ba, mai mult, alternativa oferită era un echivalent de declaraţie de război! Mai poate mira pe cineva faptul că Avram Iancu a ridicat mănuşa ce i-a fost aruncată? Mai poate cineva să creadă că autentica revoluţie a moţilor ar fi fost o contrarevoluţie – rod al manipulării venite din partea Curţii de la Viena?

Aşa au stat lucrurile – şi nu altfel! – în ceea ce priveşte „alianţa cu puterea opresivă”!!!

Dar Kossuth Lajos, cu aceeaşi ocazie, a mai adăugat şi următoarele:

„Noi vom ridica la arme generoasa noastră națiune secuiască şi vom face să dispară – prin sabie – orice rebel!”

Iată, aşadar, rolul pe care şi l-au asumat – la „Adunarea Națională de la Lutița” (Agyagfalva) – şi l-au jucat secuii în „revoluția” de la 1848: acela de a extermina pe „rebelii români”!!!

Este suficient de limpede pentru toată lumea?

Şi aceiaşi secui (sau, mă rog, urmaşii lor), invocând tot „spiritul paşoptist”, tot „Lutița”, tot monopolul legitimității şi exproprierea libertății (ba chiar şi momentul 1956 sau efectele Diktatului de la Viena!) vor să-şi facă – astăzi – un stat în stat în mijlocul României, în care cei 30 la sută de „rebeli români” să fie, din nou, ținta directivelor kossuthiene!!!

Sau nu este aşa?

Au fost întrebați românii cu pricina (care, repetăm, reprezintă, totuşi, cel puțin treizeci la sută din populația aşa zisului Pământ Secuiesc) ce gândesc despre „autonomia secuiască”?

Li s-a cerut părerea, sub ceva formă, referitor la înființarea Consiliului Național Secuiesc (CNS) şi la obiectivele pe care şi le propune?

Au românii din Secuime vreun reprezentant (nemaivorbind de reprezentare proporțională!) în acest Consiliu?

Desigur, întrebările de mai sus sunt pur retorice: de unde atâta „toleranță” şi „discriminare pozitivă”, atunci când „spiritul paşoptist” şi „Lutița” sunt la fel de vii şi de actuale ca şi în 1848?! (S-a văzut, cu ochiul liber, în 22-23 decembrie 1989 sau în 20 martie 1990!!). De unde şi până unde, atunci când – de 14 ani – nu auzim de altceva decât de „încercări criminale de a schimba compoziția etnică a zonei” (prin câteva măicuțe greco-catolice, de pildă), de „hagymakupolás honfoglalás” (descălecat cu turle cepiforme) – oglindind reacția la încercările Bisericii Ortodoxe de a reclădi sfintele lăcaşuri dărâmate în perioada 1940-1944, de amenințări, epurări, alungări, profanări, de batjocorirea însemnelor naționale ale României, de boicotarea Zilei Naționale etc. etc. etc.

Culmea culmilor: până şi voci maghiare (secuieşti?) – neaparținând UDMR-ului – contestă legitimitatea consiliilor naționale secuieşti (firește, nu din cauza neconsultării românilor – nici chiar aşa!). Iată un „ecou” din Erdélyi Naplo (631/4 noiembrie 2003), intitulat „Ce şi cum vrea poporul”, în care autorul (Kelemen Endre Dénes), după ce se căzneşte (şi parțial reuşeşte) să demonstreze că democrația este, în realitate (şi oriunde), dacă nu o pură ficțiune, măcar ceva foarte relativ, dă şi un exemplu concret:

„După cum se ştie din mass media, în Ardeal au luat ființă, în ultimele săptămâni, Consilii Secuieşti. Astfel şi în Odorheiul Secuiesc – cu

participarea a peste 150 de persoane – s-a înființat Consiliul Național de Scaun. Au fost aleşi şi delegaţii care ne vor reprezenta interesele în Consiliul Național Secuiesc.

A fost vorba de o inițiativă lăudabilă şi îndreptățită. Totuşi – date fiind simțul critic exacerbat şi pedanteria ce mă caracterizează, fără a exclude şi naivitatea – mă deranjează nişte bagatele legate de acest eveniment de anvergură.

Eu, în ignoranța mea, am considerat că alegerea democratică a unor reprezentanți se petrece cam în felul următor: se ridică (să zicem) X şi îl propune pe Y, pentru că e competent, are o moralitate ireproşabilă, este un bun familist şi aşa mai departe. După care se ridică Y şi, cu argumente asemănătoare, îl propune pe Z. Şi aşa mai departe. Iar cei prezenți (154 de cetățeni responsabili!) îi vor desemna pe cei mai corespunzători. Trebuie să recunosc că m-am înşelat. În realitate, treaba a decurs în felul următor: un personaj important ce stătea la masă a citit o listă cu numele celor propuşi; după care a urmat votul – nu uninominal, ci în bloc.

Deci, s-a votat lista! Iar cei 150 de oameni (vădind vechi reflexe totalitare) au aprobat – în unanimitate! – lista respectivă. Nici prin gând nu le-a trecut să (se) întrebe cine sunt aceşti oameni, cine (şi în numele cui) a întocmit lista, care au fost criteriile avute în vedere etc. Pare de necrezut, dar aşa a fost.

În loc de concluzie, nu pot să nu remarc, pe de o parte, infantilismul politic, spiritul de turmă, rigiditatea mentalităților şi, pe de altă parte, apetitul pentru putere."

Iată, aşadar, că d-l Kelemen contestă legitimitatea Consiliilor Secuieşti (la toate nivelele s-a procedat la fel, inclusiv la CNS!) – organe alese nedemocratic şi, ca atare, lipsite de reprezentativitate! Este dreptul domniei-sale, dar ce caută „ecoul" cu pricina în cea mai antiudemeristă publicație de limbă maghiară din țară?!! Mai există, oare, şi o a treia tabără? Sau „Erdélyi Napló" începe să oscileze?

Oricum, să reținem că CNS-ului i se impută (deja!) exact aceleaşi păcate ca şi UDMR-ului. Şi-atunci, n-avem dreptate când afirmam, într-un capitolul anterior, că respectivul conflict – atâta cât există el – este unul de bucătărie internă şi că, la urma urmei, totul se rezumă la putere şi ciolan?

Şi dacă tot ne-am oprit la exemplarul din 4 noiembrie al Erdélyi Napló, să dăm o raită prin paginile sale, „densitatea tematică" a acestora fiind remarcabilă.

Pe prima pagină, o poză cu treptele soclului lui „Mathias Rex” – „profanate” de un individ tolănit la soare. Dată fiind o trimitere la pagina a 6-a, citățm din finalul textului aflat acolo (încadrat de alte 9 fotografii):

„Imaginile sunt grăitoare pentru soarta post-trianonică a statuilor. De dărâmat nu le mai pot dărâma – acele vremuri au trecut. Dar sunt lăsate să se deterioreze, sunt înconjurate de steaguri, acoperite de culori ce n-au ce căuta acolo, ecranate de megapanouri publicitare, scene în aer liber, w.c.-uri de campanie etc.

Timpul trece. Regele Matei, însă, ţinându-şi sabia la-ndemână, stă liniştit şi scrutător. Timpul trece, pigmei efemeri vin şi pleacă – la fel şi cuceritorii. Matei rămâne. Calul voinic al domnitorului stă cu toate cele patru picioare pe pământ. Simbolul este evident: se află la el acasă!” (Nu ştim dacă calul, dar Matei Corvin – fiul lui Iancu de Hunedoara, nepotul lui Voicu de Hunedoara şi strănepotul cneazului valah Şerban – negreşit se află acasă; ca atare, culorile care-l deranjează pe autorul articolului – roşu galben şi albastru – ar trebui să-i fie familiare domnitorului, chiar dacă a stat pe tronul Ungariei!)

Pe pagina a 3-a ne reține atenția un articol semnat de Gazda Jozsef. Iată un citat: „Ne putem aminti, cu nostalgie, chiar şi de perioada comunistă, când Constituţia ne asigura folosirea neîngrădită a limbii materne şi când exista până şi o Regiune Autonomă Maghiară – certificând faptul că şi noi trăim aici. Astăzi, glorioasa Constituție a țării nu vrea să ştie de noi!” (D-l Gazda uită că RAM a fost răsplata unei odioase colaborări cu armata sovietică de ocupație şi cu structurile comuniste de sorginte NKVD-istă, maghiarimea din Ardeal fiind, la acea vreme, singurul element colaboraționist de anvergură din țară – în speranța obținerii unui status quo în ceea ce priveşte Ardealul de Nord, sau măcar a unui statut privilegiat în teritoriul vizat! Cât priveşte actuala Constituție, aceasta „ştie de maghiari” – în rând cu celelalte minorități naționale – acordându-le drepturi bine peste reglementările internaționale.”

Să mergem mai departe. Din pagina a 4-a aflăm, prin intermediul unui interviu acordat de către deputatul UDMR Tokay György, că – din motive de statuia „Libertății” – protocolul județean PSD-UDMR a fost suspendat. Iată finalul interviului:

Întrebare: - Dacă chestiunea nu se rezolvă favorabil la nivel superior, ce va face UDMR-ul arădean?

Răspuns: - Chiar dacă bănuiesc care va fi decizia PSD, nu cred că ar fi un pas politic rațional să ne divulg intențiile. Dar n-aş vrea să cred, totuşi, că partidului de guvernământ este atât de neghiob („ostoba”) încât să

mâne în continuare apa pe moara PRM-ului. Aşa ceva îi poate folosi doar lui Vadim şi partidului său. Eu sper că trupa lui Năstase, apelând la o judecată țărănească sănătoasă, va înțelege că nu e cel mai înțelept lucru să faci campanie unui alt partid. Sau dacă da, atunci să-şi dea arama pe față şi să treacă la PRM."

Iată, aşadar, că moderatul şi „neptunianul" Tokay se radicalizează! (Ceea ce nu înțelegem este chestiunea cu „campania pentru PRM" şi cu voturile pe care le-ar pierde PSD opunându-se unei provocări şi sfidări de ultimă speță la adresa demnității noastre naționale?! Noi am zice că treaba stă exact pe dos!)

Pentru a încheia într-o notă mai hazlie, să trecem la „Pagina ceangăilor" (11), unde Pozsony Ferenc face – în maniera obişnuită a exegeților unguri – o aprigă pledoarie pentru originea maghiară a ceangăilor, ilustrând pagina (şi teza?) cu patru fotografii, în care figurează, în total, 10 persoane de toate vârstele. Printre multe altele, d-l Pozsony afirmă că, la sfârşitul secolului 19, ceangăii din Moldova nu ştiau să spună, în româneşte, nici măcar bună ziua.

Se naşte, în mod legitim, următoarea întrebare: cum de şi-au păstrat limba (maghiară) şi şi-au pierdut, cu desăvârşire, portul? Pentru că cele zece persoane (de toate vârstele) care apar în poze sunt îmbrăcate în port sută la sută românesc, cu toate caracteristicile locului!

Pentru a împrăştia orice dubii – inclusiv asupra malinspirației (sau prostiei) autorului – mai precizăm că în text se face mențiunea că este vorba de „fotografii de arhivă" (deci, de pe vremea când ceangăii, afirmativ, nu ştiau să dea nici bună ziua pe româneşte)!!!

EPILOG

Desigur, nu s-a isprăvit nici monitorizarea – consemnarea şi cu atât mai puțin obiectul acesteia: istoria „maghiaro-maghiară”.

Şi nici nu avea cum să se isprăvească: dacă din finalul ultimului meu volum („Mişcarea Revizionistă Maghiară”) apărut, în 2003, la Editura „Dragoş Vodă” din Cluj-Napoca s-ar fi putut înțelege aşa ceva – date fiind concluziile quasi-generale care l-au încheiat – trebuie să revin asupra precizării (făcute încă atunci şi acolo) că nu era vorba decât de un moment de respiro – necesar unei reaşezări şi sedimentări a datelor şi faptelor, precum şi de obținerea unei minime detaşări şi a unei (tot) minime perspective istorice. Deziderate pe care le consideram, la un moment dat, necesare pentru a putea continua demersul cu pricina – chiar dacă „istoria contemporană” se încadrează în alte coordonate şi se supune altor reguli decât cea „clasică”.

Nu s-a isprăvit – şi nici măcar pomenitul moment de respiro nu mi l-am mai putut îngădui – din alte motive, dintre care voi enumera câteva.

O dată, că nici respectiva istorie maghiaro-maghiară nu-şi permite nici cel mai mic răgaz de „reoxigenare”.

În al doilea rând, pentru că este vorba de un proces ce nu cunoaşte zăbavă – nu de 14 ani, ci de peste 80 de ani – putând intra în discuție doar alternanțe de instrumentare ori cadență.

În al treilea rând , deoarece „perspectiva istorică” are, în cazul dat, o altă manieră de proiectare, ea raportându-se la un proces dinamic şi în plină desfăşurare (neîntreruptă – după cum afirmam mai sus - de aproape un secol).

În al patrulea rând, pentru că această raportare se referă la diverse contexte istorice (favorabile sau nu) şi la similitudini conjuncturale de adaptare sau reacție la acestea; cât priveşte reperele istoriografice, aici, firește, comparațiile şi confruntările vizează – cu precădere – sursele pretrianonice şi cele consemnate în acestea într-o perioadă în care Ardealul nu reprezenta – nici în cele mai negre coşmaruri – un teritoriu ce s-ar fi cerut a fi recuperat.

Şi, în fine, – dar nu în ultimul rând – n-am renunțat (nici măcar temporar) la demersul meu de monitorizare-consemnare, pentru că regretatul Adrian Riza m-a „osândit”, cu ani de zile în urmă, să mă restrâng la domeniul în discuție şi la pagina intitulată generic „Ardealul – pământ românesc şi lacrima lui curată”, „osândă” ce a dobândit, prin tragica şi

prematura Sa dispariţie, o valoare şi greutate testamentară. Pe care le voi respecta, cu sfinţenie, până la capăt. Şi nu numai din loialitate, respect sau chiar venerație, nu numai pentru că sunt ardelean crescut în spiritul lui „ein Mann – ein Wort" şi implicat până la ultima fibră în cauza dreaptă a Ardealului Românesc, ci, în primul rând, pentru că am girul – ce transcede existența terestră – al celui mai mare ziarist român al epocii post-decembriste.

Acestea fiind spuse – şi înainte de a trece la un nou ciclu – să purcedem la analiza celor consemnate în perioada octombrie 2002 – noiembrie 2003, pentru a încadra intervalul de timp în coordonatele sale specifice vis-a-vis de tema în discuție, pentru a realiza o recapitulare şi a ordona „filele dosarului", în fapt, pentru a creiona o nouă „epicriză de etapă". În acest sens, firește, vom folosi cele 50 de capitole ale ciclului, dar şi pe cele ale „epicrizei" realizate pe parcursul a mai multe episoade, în urmă cu 6-7 luni.

Să începem cu „adevărurile axiomatice" expuse în capitolul al 25-lea:

- „aliații" PSD-ului îşi merită ghilimelele cu vârf şi îndesat (pe de altă parte, dictonul cu „până treci puntea..." nu semnifică neapărat o opțiune unilaterală!);

- „radicalii" şi „moderații" se deosebesc doar în ceea ce priveşte mijloacele folosite;

- aceste mijloace nu exprimă convingeri intrinseci şi nici măcar preferințe, ele provenind din arsenalul unic;

- folosirea unora sau altora dintre aceste mijloace nu este o chestiune de opțiune, ci reprezintă, pur şi simplu, executarea unei anumite „sarcini de partid";

- mijloacele, mânuitorii acestora, diversele „modele" (etnic, regional, transfrontalier etc.) nu se află în relații de antagonism sau măcar de competiție, ci în relații de complementaritate;

- în aceeaşi ordine de idei se poate vorbi şi despre cei ce patronează filierele maghiaro-maghiare;

- revizionismul maghiar n-a avut, nu are şi, după toate probabilitățile, nu va avea niciodată culoare politică;

- „revenirea la 1914" a fost, este şi (după toate probabilitățile), va fi prioritatea priorităților pentru toate guvernele, partidele şi alte organisme de reprezentare şi decizie din Ungaria, la fel şi pentru organizațiile ce reprezintă interesele maghiarimii din afara granițelor.

Pornind de la aceste adevăruri axiomatice (caracterul axiomatic s-a autoimpus pe parcursul anilor – şi nu e vina noastră că această autoimpunere continuă la nesfârşit!), să vedem ce s-a petrecut, practic, în intervalul de 12-13 luni pe care l-am monitorizat:

- în 20 octombrie 2002, la Subotiţa, se înfiinţează „Consiliul Naţional Maghiar" – organul autonom de autoguvernare al maghiarilor din Voievodina, eveniment crucial care va permite (după părerea mult hulitului – de către „reformiştii" lui Toro şi Tökés – premier Medgyessy Péter) maghiarimii din Voievodina „să se încadreze în statul iugoslav ca partener cu drepturi egale al sârbilor şi muntenegrenilor". (Atenţie! – nu este vorba de drepturi individuale, ci de drepturi colective comunitare, de o Voievodină maghiară autonomă – componentă a statului federativ iugoslav!!!);

- Tökés László face tot posibilul (inclusiv acţionarea în instanţă a UDMR) pentru a fi demis şi a-şi dobândi independenţa de acţiune;

- la congresul platformelor reformiste ale UDMR din 30 noiembrie 2002 – unde se pune la cale „ruptura" – invitatul de onoare este nimeni altul, decât preşedintele Ligii Transilvania-Banat (LTB), Sabin Gherman; cu această ocazie se reconfirmă strânsa colaborare dintre reformiştii cu pricina şi „sătulul de România";

- „Blocul Reformist" se transformă în „Mişcare Reformistă", pentru a-şi asigura, la rândul său, libertatea de acţiune;

- Bisericile Istorice Maghiare, după „Congresul paralel" de la Satu Mare, se întrunesc la Oradea (22,02,2003) şi apoi la Cluj (14,03,2003) şi, împreună cu reformiştii şi cu reprezentaţii societăţii civile, înfiinţează Comitetul de Iniţiativă al Consiliului Naţional Maghiar din Ardeal (identic ca şi structură şi finalitate cu cel din Voievodina – cel salutat de către „partenerul strategic" Medygessy!);

- pe acest fundal, reapare în prim-plan Sabin Gherman cu un nou partid regional (în locul celui pe care n-a reuşit să-l integreze): Partidul Ardelenilor, pentru care, conform propriilor afirmaţii, are asigurări din partea Puterii că nu va întâmpina greutăţi în privinţa înregistrării; acest partid va îngloba şi grupul „Provincia" şi Liga pro Europa, şi va milita pentru devoluţia Ardealului.

Aici întrerupem enumerarea evenimentelor, spre a face câteva precizări:

- şeful grupului „Provincia" este nimeni altul decât politologul Molnár Gusztáv, revizionist maghiar cu vechi state de funcţiune (pentru

informații exhaustive a se vedea volumul „Chestiunea Transilvaniei versus Problema transilvană”);

- Liga pro Europa este condusă (ce „stranie” coincidență!) tocmai de către Smaranda Enache, editor la revista Altera, cea care a tradus în româneşte lucrarea lui Molnár – „Problema transilvană”;

- Szokoly Elek, celălalt editor la Altera (şi soţul Smarandei Enache!), este, în acelaşi timp, coautor al volumului „Problema transilvană” apărut la Editura Polirom în 1999, avându-i ca editori pe Gabriel Andreescu şi Molnár Gusztáv;

- cine a fost „tălmaciul” lui Sabin Gherman atunci când a întreprins un turneu de conferințe în Ungaria pe tema regionalizării Ardealului? – nimeni altul decât d-l Molnár Gusztáv;

- cine este secretarul general al LTB (despre conducerea Partidului Ardelenilor încă nu ne putem pronunța)? – nimeni altul, decât politologul Jakabffy Attila, unul dintre co-responsabilii (alături de Kincses Elöd şi Király Károly) evenimentelor din 20 martie 1990 de la Târgu Mureş!!! (amănunte în capitolele 6 şi 21).

Desigur, cele de mai sus ar fi arhisuficiente pentru o edificare deplină, dar n-am ajuns cu enumerarea decât în martie 2003. Iată, într-o relatare la fel de succintă, celelalte evenimente notabile:

- la 4 aprilie 2003, din inițiativa UDMR, se pun bazele – la Sf. Gheorghe – a unei „Regiuni de Dezvoltare Secuieşti”, cu scopul declarat de a pregăti, citãm: „integrarea Țării Secuilor într-o Europă a regiunilor”;

- conform declarațiilor preşedintelui Markó Béla, „înființarea acestei regiuni este prevăzută în protocolul semnat cu PSD”!;

- în 18 aprilie 2003, premierul Medgyessy Péter trimite, de la Atena, un mesaj către maghiarii din afara graniţelor, al cărui final sună în felul următor: „Conceptul înțelept şi curajos al Europei Unite va putea tămădui şi rănile noastre cele mai dureroase. Acum şi maghiarimea îşi va putea fructifica şansa de reunificare transfrontalieră a mult sfârtecatei sale națiuni”;

- în 28 aprilie 2003 are loc „Forumul de la Odorhei”, în care se pun bazele „Consiliului Național al Maghiarilor din Ardeal”, dar şi cele ale „Consiliului Național al Secuilor”, lozincile cele mai aplaudate fiind cele ce vizau „autonomia teritorială” şi „restituirea Ardealului”; cu aceeaşi ocazie, reprezentatul Ligii Transilvania-Banat (Jakabffy Attila) a afirmat că Liga (sau viitorul Partid al Ardelenilor) „este gata să-şi asume reprezentarea parlamentară a maghiarilor din Ardeal, în caz că UDMR nu va mai atinge pragul de 5 la sută”;

- tot la acelaşi forum, reprezentanţii UDMR au afirmat, textual, următoarele: „Obiectivele Forumului de la Odorhei pot fi regăsite, integral, în programul elaborat la cel de-al 7-lea Congres al UDMR de la Satu Mare”!!

Au mai urmat diverse alte forumuri, care au culminat cu cel din octombrie de la Sf. Gheorghe, unde s-a constituit efectiv Consiliul Naţional Secuiesc – format din reprezentanţii celor opt Scaune şi din cei ai peste 100 de aşezări. La acelaşi forum (care se vrea un for de reprezentare ce-şi propune realizarea autonomiei teritoriale şi autoguvernării „Pământului Secuiesc” – un veritabil stat în stat ce tinde şi la o integrare separată în UE!) s-a mai declarat că, înainte de sfârşitul anului, va avea loc şi constituirea Consiliului Naţional Maghiar din Ardeal – organism de aceeaşi factură şi cu obiective similare.

Acestea sunt faptele. Care vădesc o indiscutabilă precipitare. De unde această iuţire aproape panicardă? De la convingerea că Uniunea Europeană nu va tolera „reglări de conturi” între două ţări integrate şi, pe de altă parte, consecutiv „nominalizării de la Praga” şi prefigurării unui statut mai avantajos pentru România în relaţiile cu NATO (respectiv SUA). De aici criza de timp şi necesitatea de a folosi – pentru problemele de „autodeterminare” – intervalul de timp oferit de decalajul de 3-4 ani existent între cele două ţări în ceea ce priveşte integrarea europeană, sau chiar răstimpul avut la dispoziţie până la ratificarea aderării euro-atlantice a României.

Cât priveşte complementaritatea udemeristo-reformistă, am mai adăuga următoarele:

- nici un „reformist” nu părăseşte UDMR-ul – şi cu atât mai puţin funcţiile de reprezentare, inclusiv parlamentare (şi nici nu este exclus din Uniune);

- „replica” UDMR la Consiliul Naţional Secuiesc este Regiunea de Dezvoltare Secuiască;

- oricât s-ar ciorovăi (de ochii lumii?) în interior, când atacul vine din exterior, Markó Béla sare în apărarea „reformiştilor” (inclusiv înfruntându-l pe Adrian Năstase!);

- deputatul „radical” Raduly Robert visează la autonomia realizată de către „moderatul” Ibrahim Rugova în Kosovo;

- însuşi Tökés se declară în continuare membru al UDMR şi „frate al Uniunii”;

- reprezentanți ai UDMR susțin că toate inițiativele „reformiștilor” figurează nu numai în platforma UDMR, dar şi în recentul program adoptat la Congresul al 7-lea de la Satu Mare, din 2003!

Cât de autentică este respectiva ciorovăială (a cărei miză reală ar putea fi, cel mult, puterea şi ciolanul) se poate deduce şi din una dintre recentele declarații ale lui Markó Béla (făcută la ultima şedință a CRU): „Ce imoralitate să afirmați că voi vreți autonomie şi noi nu! Deosebirea dintre noi este că noi muncim pentru realizarea autonomiei, iar voi doar perorați despre ea!”.

În lumina celor expuse, se confirmă teza conform căreia aşa zisul conflict moderați-radicali ascunde, de fapt, o indiscutabilă complementaritate. (Acelaşi Markó Béla sublinia, în cadrul unui interviu, că, citățm: „diversificarea mijloacelor nu înseamnă competiție, ci complementaritate”)

Quod erat demonstrandum!

Desigur, aceeaşi complementaritate există şi între cele două modele în „dispută”: cel etnic şi cel regional transetnic. Dovadă stă, în acest sens, tot ceea ce am relatat despre relațiile pe care Sabin Gherman le întreține atât cu moderații, cât şi cu radicalii. (De altfel, modelele coexistă, deja din 1999, în sânul UDMR, iar „sătulul de România” nu este decât o piesă din angrenaj, o unealtă).

A mai rămas o singură chestiune de discutat: protocolul PSD – UDMR.

Desigur, faptul că partidul etnic al d-lui Markó a reuşit, în ultimii 7 ani, să-şi adjudece postura de „arbitru” – şi să profite din plin de această postură – este o performanță demnă de toată admirația în ceea ce-l priveşte şi, totodată, un blam pentru politicienii români.

Cât priveşte inevitabilitatea, bilanțul şi, mai ales, perspectivele acestei alianțe cu un inamic declarat al unității şi integrității teritoriale a statului național român, să se pronunțe cititorii şi – de ce nu? – politicienii care îşi mai găsesc timp să citească şi ceea ce nu le convine, sancționând – fiecare în felul lui şi cu mijloacele ce-i stau la dispoziție – anomalia cu pricina.

Dacă vor găsi de cuviință.

15 noiembrie 2003
Autorul

Notă finală

Tot ceea ce scriam în noiembrie 2003 este la fel de valabil şi astăzi – şi nu numai în ceea ce priveşte (etno)politica udemeristo-civică. Cu o singură deosebire: "aliaţii" de astăzi sunt tocmai reprezentanţii opoziţiei de ieri, cei ce condamnau, la vremea respectivă, PSD-ul (şi) pentru politica antiromânească dusă pe bază de "protocol".

Nimic nu se pierde – totul se transformă!

"Protocolul" încheiat în 2004, cel ce a determinat "câştigarea alegerilor" de către fosta opoziţie, reprezintă continuarea aceleiaşi anomalii, a aceleiaşi "monstruoase coaliţii" – într-o nouă versiune.

Oare care au fost promisiunile care au determinat UDMR, în 2004, să-şi schimbe "partenerul"?!

3 mai 2006 Zeno Millea

***

Ne aflăm deja în 2007 – iar aderarea la UE a României este un fapt împlinit.

În aceste condiţii, "subiectul" şi-a pierdut actualitatea?

Înţelepciunea (sau cum să-i zic?) politicienilor români sau ai celor ce conduc Europa a zădărnicit materializarea scenariului de care ne-am ocupat?

Ne aflăm în faţa unui "capitol" încheiat – sau nu?

Vom trăi şi vom vedea.

Oricum, convingerea noastră este că "intenţia" rămâne şi îşi caută noi forme de finalizare (vezi, de pildă, "referendumul" din Secuime!).

Cum rămâne cu rostul demersului nostru? Chiar dacă acesta rămâne – deocamdată – doar o filă de "istorie contemporană", valoarea lui (inclusiv cea "de întrebuinţare") nu şi-a pierdut, credem noi, actualitatea: dacă nu în altă privinţă, măcar în perspectiva unor alegeri (anticipate – sau nu) şi a configurării alianţelor post-electorale.

Oricum, antiromânismul (convertit în "antimaghiarismul" celor care îl denunţă) rămâne o realitate cotidiană şi declarată public. A se vedea, în acest sens, de pildă declaraţia făcută de către Markó Béla, în 11 februarie

2007, la postul maghiar de televiziune Duna TV : “Cei cu care ne-am aliat în 2004, considerându-i singurul segment democratic şi cu vederi europene de pe întreg eşichierul politic românesc, s-au dovedit a fi la fel de antimaghiari ca şi înaintaşii lor”!!!

Aprilie 2007 Autorul

De acelaşi autor:

- "Istorie maghiaro-maghiară în citate", ARED, Bucureşti, 1999.
- "Secesiunea Ardealului (Scenarii – geopolitice, confesionale, etnice şi transetnice – pre şi postdecembriste)", Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 2002.
- "Mişcarea Revizionistă Maghiară", Editura Dragoş Vodă, Cluj-Napoca, 2003.
- "Chestiunea Transilvaniei versus Problema transilvană", Editura România pur şi simplu, Bucureşti, 2004.
- "Ungaria Dualistă şi «pericolul românesc»", Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2005.
- "Pentru că mi-ai cerut părerea... (O viziune mai aparte asupra perioadei comuniste)", Editura Țara Noastră, Bucureşti, 2006.

Într-o perioadă în care "antimaghiarismul" (în rând cu alte anti...isme) este ceva la ordinea zilei - dacă nu prin realitatea fenomenului, măcar prin nesfârşita lui invocare - poate a sosit momentul să încercăm să impunem şi termenul de antiromânism, al cărui drept la existență şi recunoaştere are o acoperire infinit mai consistentă, atât în istorie cât şi în realitățile prezentului. (Desigur, această simplă - şi argumentată - încercare va fi taxată imediat, după o veche şi verificată rețetă, drept "antimaghiarism"!)

Zeno Millea

ISBN: 978-973-88313-3-9